

Borba za znanje

Studentski protest 2006.

Beograd, 2007.

BORBA ZA ZNANJE Studentski protest 2006.

Stvaranju ove knjige su doprineli:

Vladislav Bailović, Jelena Beleslin, Sanja Crnobrnja, Damjan Dobrila,
Nemanja Dorić, Silvija Džunja, Ivana Đurović, Janoš Guljaš,
Nađa Hordez, Vladimir Ilić, Miloš Jadžić, Nikoleta Kosovac,
Maja Krek, Tadej Kurepa (priređio), Ana Lukša, Danijel Majić, Emina
Marković, Vladimir Marković, Matija Medenica, Miloš Milić, Goran
Musić, Jovan Obradović, Sanja Ojdanić, Aleksandar Papić, Nikola
Pavlović, Jelica Pavlović, Nikola Perić, Luka Petrušić,
Ljiljana Polić, Aco Popadić, Jelena Puača, Milan Radanović,
Marija Radišić, Ivana Radonjić, Aleksandar Radosavljević,
Luka Rubinjoni, Filip Šaćirović, Vladimir Simović, Marija Spasić,
Milenko Srećković, Sanja Srećković, Staša Stanković, Milan Stanojević,
Vladimir Unkovski-Korica;

izdavač: CAD (Beograd)

štampa: ATC d.o.o.

tiraž: 1000

mart 2007.

*Zahvaljujemo se svim novinarima i fotoreporterima
koji su objektivno izveštavali i tako podržali našu borbu.*

Sadržaj

Predgovor.....	7
Udar na neoliberalizam: Studentski protest 2006.....	8
Direktna demokratija - osnov samostalnog studentskog organizovanja.....	14
Istorijska pozicija studentskog protesta 2006.....	24
Hronologija.....	37
Dokumenti.....	47
Protest i inspiracija.....	89
Svedočanstva.....	103
Fotografije.....	104
Pokretanje protesta.....	130
Protestna okupljanja.....	154
Blokada Filozofskog fakulteta.....	198
Osporavanje i odbrana protesta.....	270
Protest se nastavlja.....	298
Post Scriptum.....	326
The Struggle for Knowledge (Summary).....	332

Predgovor

Studenti beogradskih univerziteta su, u jesen 2006. godine, napravili prvi odlučan korak u organizovanju protiv neoliberalnih reformi visokog školstva. Time su se pridružili borbi koju su nešto ranije te godine započele njihove kolege iz Francuske, Grčke, Slovenije i drugih zemalja.

Suprotstavljanje trendu da se znanje i školovanje tretiraju kao roba na tržištu bilo je glavna tema koju je Studentski protest 2006. izneo pred javnost. Najbitnija karakteristika protesta bila je njegovo insistiranje na direktno-demokratskom odlučivanju i nezavisnosti protesta od političkih partija i zvaničnih studentskih organizacija. Odluke o aktivnostima protesta donošene su na studentskim zborovima, otvorenim za sve studente.

Studenti su zahtevali smanjenje visine školarina za 50%, jasno utvrđivanje kriterijuma za određivanje visine školarina i ostalih naknada, kao i izjednačavanje zvanja „diplomirani“ po starom zakonu i zvanja „master“ koje je uvedeno novim Zakonom o visokom obrazovanju. Posle uzaludnih pregovora sa državom i upravama fakulteta studenti su se odlučili na radikalizovanje protesta, kako bi javnosti stavili do znanja da se njihovi zahtevi tiču čitavog društva, a ne samo univerzitetske sredine. Prvi korak u radikalizaciji protesta bio je upad u zgradu rektorata Univerziteta u Beogradu tokom sednice Konferencije univerziteta Srbije, a najznačajniji momenat protesta bila je blokada Filozofskog fakulteta, od 22. do 28. novembra 2006. godine.

Studentski protest trajao je tri meseca, od početka oktobra do kraja decembra 2006. Tokom protesta održano je osam javnih protestnih okupljanja, preko 30 studentskih zborova na Filozofskom fakultetu i još oko 15 zborova na drugim fakultetima. Preko 17,000 studenata Univerziteta u Beogradu je svojim potpisom podržalo zahteve protesta.

Ova knjiga predstavlja zbirku dokumenata i svedočanstava o Studentskom protestu 2006. koji je svojom pojavom nagovestio dolazak novih generacija koje će biti spremne da se uhvate u koštac sa problemima ovog društva.

U Beogradu, februara 2007. godine

UDAR NA NEOLIBERALIZAM: STUDENTSKI PROTEST 2006.

Svakome ko je učestvovao u studentskom protestu tokom oktobra, novembra i decembra 2006. godine, postalo je jasno da na političkoj sceni Srbije dolazi do korenitih promena. Studentski protest 2006. nije bio konzervativan i izolovan pokušaj gubitnika tranzicije i radikalnih elemenata da spasu „nezaslužene privilegije iz socijalističke prošlosti“. Nije on bio ni puka posledica neodgovorne politike i administrativne zbrke Vlade Srbije, te „grešaka“ koje su „primorale“ pojedine fakultete da nadoknade rupu u finansijama dizanjem školarina i neizjednačavanjem VII-1 stepena visokog obrazovanja sa zvanjem *master*. Zapravo, u kontekstu sve dubljeg jaza između zvanične i nezvanične Srbije, organizacioni metodi i pravci društvene kritike, formulisani tokom studentskog protesta, nagoveštavali su skroman, ali sve artikulisaniji udar u korene neoliberalne logike transformacije našeg društva. Kao takvi, oni su izražavali širi potencijal protesta: da izraste u društveni pokret i da odozdo izgradi istinski demokratsku i pravednu alternativu postojećem poretku.

Neoliberalizam, „ekonomija znanja“ i univerziteti

Neoliberalne transformacije su od samog početka zavisile od stvaranja stabilnog konsenzusa među političkim i intelektualnim elitama o tome da „nema alternative tržištu“,¹ čak i ako je taj proces zavisio od nasilnih metoda i rezultirao u povećanim društvenim nejednakostima.² Uzimajući u obzir da kompleksna i kontradiktorna priroda Srpske radikalne stranke, kao i nerešen teritorijalni status države, svedoče o tome da taj proces u Srbiji još uvek nije okončan,³ ipak je jasno da dolazi do sve tešnje ideološke kohezije trenutno vladajućeg bloka u pravcu prihvatanja neoliberalizma.⁴

1 Loic Wacquant i Pierre Bourdieu, „La Nouvelle Vulgate Planetaire“, u: *Le Monde Diplomatique*, maj 2000. Dostupno u elektronskoj formi: <http://www.monde-diplomatique.fr/2000/05/BOURDIEU/13727>

2 David Harvey, *A Brief History of Neoliberalism*, Oxford: OUP, 2005. U kontekstu bivše Jugoslavije, vidi: Susan Woodward, *Balkan Tragedy: Chaos and Dissolution after the Cold War*, Washington, D. C: BIP, 1995

3 Vidi: Jovo Bakić, „Radikalne ideološko-političke krajnosti savremene Srbije“. Dostupno na sajtu Kulturnog centra Zrenjanina: <http://www.kczzr.co.yu/Templates/okrugli%20sto.htm>

4 Za interesantno tumačenje, vidi: Vladimir Marković, „Ekstremizam liberalne ideologije“, http://www.nspm.org.yu/koment%202006/2006_vladimir_markovic1.htm

Stabilan konsenzus među političkim i intelektualnim elitama, koliko god da je neophodan, nije, doduše, i dovoljan uslov za konsolidaciju sistema kao takvog. Globalno tržište svakako nije naklonjeno osiromašenoj i razorenoj Srbiji, te se postavlja centralno pitanje kako bi ona mogla da se uključi u trku, a da to ne bude na štetu njenih građana.

Koncept „ekonomije znanja“ (*knowledge economy*) je ključan za konkurentnost sprske privrede u predviđenom neoliberalnom poretku. Komentar Zorana Hamovića u liberalnim novinama *Danas* (15. 12. 2006.) sažeto objašnjava taj koncept: „Ne postiže se veliki ugled u svetu i obećavajuća razvojna pozicija ukoliko se vrši rasprodaja svekolikog društvenog bogatstva ... već ako proizvodnju štiti kordon amblematičnih, brendiranih, reprezentativnih i specifičnih znanja...“. Ukratko, uspeh preduzeća i nacionalnih privreda sve više zavisi od konkurentnosti „ljudskog kapitala“, koji definiše mogućnosti jedne ekonomije da proizvodi specifične i sofisticirane industrijske i „kulturne“ proizvode za svetsko tržište. Uloga reformisanih univerziteta bila bi upravo „da proizvode tvorce kvalitetnih znanja, kreativnu inteligenciju i efikasnu upravljačku elitu“...

Takva zamisao ostaje veoma kontradiktorna i problematična u neoliberalnoj praksi – a pogotovo u perifernoj neoliberalnoj praksi. Prvo, pogrešno je pretpostaviti da bi stručnost ili kreativnost radničke klase bili preovlađujući faktor u proizvodnji sofisticiranih dobara ili usluga; industrijska, tehnološka i socijalna infrastruktura je isto toliko bitna.⁵ Drugo, teško je zamisliti odakle bi došle investicije, bilo za školstvo, bilo za takvu infrastrukturu, kada se neoliberalizam – naročito na periferiji – oslanja na restriktivnu budžetsku politiku, kao i na sistematsko siromašenje državnog sektora i privatizaciju (najčešće prodajom stranim firmama) najunosnijih delova privrede.⁶ Treće, ne postoji nužna veza između delatnosti jedne grane industrije i njenog uspeha ili neuspeha: ta veza uvek zavisi od nepredvidljivog toka svetskog tržišta, na kome se neprekidno odvijaju temeljni preokreti i gde najmanje promene u jednoj grani mogu da imaju nesrazmerno velike posledice u drugim granama.⁷

⁵ Alex Callinicos, *Against the Third Way: An Anti-Capitalist Critique*, Cambridge: Polity, 2001

⁶ Hannes Hofbauer, *Proširenje EU na Istok: Od Drang nach Osten do periferije EU integracije*, Beograd: Filip Višnjić, 2004

⁷ Robert Brenner, *The Boom and the Bubble: The US in the World Economy*, London: Verso, 2002

Dinamika protesta kao odgovor na kontradikcije neoliberalizma

Neoliberalno restrukturiranje društva i školstva nije samo promašena strategija razvoja za jednu perifernu privredu. Ono ima i veoma direktan uticaj na radnu i akademsku praksu profesora i studenata. S jedne strane, dolazi do toga da znanje i istraživanje sve više postaju roba, investicija za državu i privatni sektor, čija se vrednost određuje na bazi tržišnog potencijala. To za profesore znači sve veći fokus na istraživanje i objavljivanje, i sve veći pritisak u pravcu međusobnog takmičenja, dok za studente znači sve manji kontakt sa profesorima i sve manji izbor predmeta koji nisu vezani za potrebe privatnog sektora. Sa druge strane, zbog potrebe da se održava makroekonomska stabilnost kroz restriktivnu budžetsku politiku, cena školovanja sve se više prebacuje na pojedinca: studenti su primorani da pohađaju kurs koji mogu da „kupe“ na tržištu, da kupuju nove udžbenike za svaki predmet u svakoj godini studija, da plaćaju za prijavu ispita ili promenu ispitivača, da zarađuju za plaćanje studija, da se međusobno takmiče kako bi ostali u budžetskom statusu, jer više nije bitno koliko se uči već koliko se plaća.

Odbacivanje pojma školovanja kao tržišne robe i univerziteta kao profitabilnih nacionalnih središta menadžerskog drila bile su glavne kritike koje je Studentski protest 2006 izneo pred javnost. Posle prošlogodišnjih uspeha studentskih protesta u Francuskoj i Grčkoj u zaustavljanju neoliberalne transformacije visokog obrazovanja, ne treba da čudi to što hronologija na zvaničnom sajtu Studentskog protesta (<http://protest.zbrka.net>) beleži veoma posećenu tribinu iz aprila 2006. godine – „Sorbona u plamenu: perspektiva studentskih i radničkih nemira u Francuskoj“ – kao značajnu polaznu tačku svojih akcija. Zvanične parole samog protesta nisu bile ništa manje jasne: „Dole školarine!“ ili „Mi studiramo – oni profitiraju!“, – sa eskalacijom u paroli: „Blokada fakulteta, jer znanje nije roba!“. Početnim protestnim akcijama na Filozofskom fakultetu ubrzo su se pridružile koleginice i kolege s drugih fakulteta, tako da su one prerasle u Studentski protest 2006. Ono što izdvaja ovaj protest od dosadašnjih studentskih protesta jeste to što je njegov karakter bio socijalni a ne politički, kao i znatno demokratičnija organizaciona načela. Možda najveći formalni uspeh protesta najbolje govori o pravcu svesnog razmišljanja učesnika: blokada Filozofskog fakulteta je uspeła da ubedi Senat Univerziteta

da usvoji platformu koja predviđa uvođenje kategorije sufinansirajućih studenata (bez promene u odnosu na broj studenata koji su kompletno finansirani iz budžeta) i koja poziva Vladu da izradi dugoročni plan za visoko obrazovanje u cilju progresivnog smanjenja cene školovanja za studente. To je direktan udarac protiv neoliberalizma.

Mnogi bi, doduše, izrazili sumnju u to da je zvanični diskurs studentskog protesta reprezentativan za aspiracije većine studenata, i rado pribegli njegovom objašnjenju pomoću tvrdnje da su protest predvodile snage radikalne levice. Činjenica da je radikalna levica bila uključena i aktivna u određenim fazama protesta, nesporna je. Uvek se moglo očekivati da se neko iz njenih skromnih redova prijavi da deli letke, spava na fakultetu, nabavi hranu, razgovara sa predstavnicima medija i učestvuje u organizaciji ili pregovorima, tj. da se aktivno priključi socijalnom protestu. Međutim, uvredljivo je reći za stotine drugih studenata koji su učestvovali u protestu i blokadi (i za hiljade onih koji su potpisivali peticije) da su bili izmanipulisani, te da nisu znali ko su im saborci niti za koje se ciljeve svi zajedno bore.

Možda je i zbog toga važno primetiti u kojoj meri su i logika i karakter samih akcija studenata bili upereni protiv logike neoliberalizma. Karakteristika protesta, koja najviše zadivljuje, bio je njegov naglasak na solidarnost, kolektivnu samoorganizaciju i nehijerarhijski pristup. Sve glavne odluke bile su donošene na zborovima, koji su bili otvoreni svim učesnicima protesta. Svi su mogli da govore i da iznose svoja mišljenja. Čak se i funkcionerima zvaničnih studentskih organizacija, koji nisu učestvovali u organizaciji protesta, dozvoljavalo da učestvuju na zborovima, mada ih niko nije slušao. (Bivši lideri studentskih protesta i organizacija su prošli još gore...). Upravo su se na zborovima pravili, menjali i formalizovali planovi protesta. Lično sam učestvovala na zborovima nekoliko puta tokom blokade Filozofskog fakulteta i pričao sa okupljenim studentima. Bilo mi je jasno da su okupljeni studenti motivisani socijalnim teškoćama i osećanjem da je nepravedno da se znanje pretvara iz javnog dobra u privilegiju bogatih. Budući da je u šestodnevnoj blokadi svakodnevno učestvovalo više stotina ljudi, jasno je da je ovo bio širok i dubok pokret među studentima. To se potvrdilo posle uspeha protesta i usvajanja zajedničke platforme sa upravom fakulteta koju je pripremio studentski zbor, a prihvatio Senat

Univerziteta. Par dana posle obustave blokade Filozofskog fakulteta, zborovi s velikim brojem studenata organizovani su na tri različita fakulteta. Postalo je jasno da se protest širi – i da svi učesnici shvataju da mogu kolektivno da menjaju uslove u kojima žive i da grade svoju alternativu odozdo.

Upečatljiva je bila i spremnost studenata da preduzimaju radikalne mere i da jasno dele „njih“ (političare, medije, vladu, upravu) i „nas“ (studente, masu). Sam čin „blokade“ nagoveštavao je da su oni shvatali da imaju posla sa sistemom koji funkcioniše ne samo na fakultetima nego i šire. Bili su spremni da obustave rad (da štrajkuju), pa i da učvrste barikadu lancima i katancima, kada su se osetili ugroženim od strane uprave fakulteta. To potvrđuje da nisu želeli da ostanu na simboličnom nivou protesta i direktne akcije, već su bili spremni da uzimaju stvar u svoje ruke. Dakle, protest je, čak i na nivou akcije, postajao sve artikulisaniji kao kritička praksa uperena protiv sistema.

Zaključak: iz protesta u pokret?

Nesumnjivo je da će mnogi pokušati da instrumentalizuju studentski protest. Neke političke partije počele su da koketiraju sa zahtevima studenata već tokom blokade. Očigledna je, međutim, činjenica da nijedna politička partija na zvaničnoj srpskoj sceni nije spremna da promeni pravac „reformi“. Stoga, studenti neće moći da se izbere za svoju viziju školstva ukoliko ne budu uspeli da uoče kako se njihova borba preklapa sa borbom mnogih drugih društvenih slojeva i grupa. Čak i ako to ne uspeju tokom ovog protesta, ništa u Srbiji više neće biti isto, jer su akcije studenata podsećale na razne oblike borbe razgranatog međunarodnog pokreta koji radi na sistematskom preispitivanju savremenog globalnog sistema zasnovanog na tržišnom takmičenju. To nagoveštava da se i u Srbiji rađaju snage odozdo koje ne prihvataju tvrdnje da drugačiji svet nije moguć.

Vladimir Unkovski-Korica

*istoričar, student doktorskih studija na London School of Economics (LSE);
osnovne i master studije završio na LSE i Oxfordu;
učestvovao u blokadi Filozofskog fakulteta u Beogradu*

- DIREKTNA DEMOKRATIJA -

OSNOV SAMOSTALNOG STUDENTSKOG ORGANIZOVANJA

Početak oktobra 2006. godine na Filozofskom fakultetu, studenti i studentkinje su se samoorganizovali kako bi zaštitili svoja elementarna prava i smanjili visoke školarine. Ubrzo su im se pridružile kolege i kolegice sa drugih fakulteta, a protestne akcije su prerasle u Studentski protest 2006. Ono što izdvaja ovaj protest u odnosu na dosadašnje studentske proteste su organizaciona načela na osnovu kojih su donošene i sprovedene odluke protesta. Shvativši da zvanične studentske organizacije¹ uglavnom nisu funkcionalne i da im niko neće pomoći ako se ne budu sami organizovali, studenti su tražili model organizovanja, koji će na najbolji način ujediniti efikasnost i demokratiju, došli do direktno-demokratskog organizovanja koje podrazumeva slobodno učešće pojedinca u diskusijama, odlučivanju i akcijama. U praksi, to je realizovano kroz studentske zborove koji su se održavali redovno, bili javni i otvoreni za sve studentkinje i studente, na kojima je svako mogao da izloži svoje mišljenje i da glasa. Posle prvih nesigurnih koraka studenti su brzo naučili da se samostalno organizuju i odlučuju.

Učestvovao sam na prvom zboru, održanom 4. oktobra, kada su, posle duge rasprave, formulisani prvi zahtevi Studentskog protesta. Pre svega, postavljena su pitanja: „Zašto je školarina na Filozofskom fakultetu baš tolika, a ne manja ili veća? Na osnovu čega se određuje visina školarine? Da li uopšte postoji neki kriterijum?“. U raspravu se uključilo dosta prisutnih studenata i studentkinja. Neki su tvrdili da znanje uopšte ne treba naplaćivati i da obrazovanje treba da bude besplatno; s druge strane, neki su sarkastično tvrdili da školarine treba da budu višestruko veće i da svima treba da bude jasno da će u skoroj budućnosti na Univerzitetu biti mesta samo za decu bogatih. Utvrđeno je da školarina na Filozofskom fakultetu iznosi približno oko četiri prosečne zarade, i postavljeno je pitanje: „Zašto baš četiri prosečne plate, a ne tri ili pet?“. Sve više prisutnih je bilo ubeđeno da kriterijumi ne postoje i da uprava fakulteta uzima onoliko koliko joj treba. Na kraju je dogovoreno da se od uprave fakulteta zahteva smanjenje školarine na iznos od četiri minimalne zarade.

¹ Pre svega centrale Saveza studenata Beograda i Studentske unije Srbije, ali i njihove lokalne podružnice na fakultetima koje su se pokazale kao izuzetno nefunkcionalne.

Takođe, na prvom zboru je izabran protestni odbor čiji se sastav menjao na kasnijim zborovima, koji su bili masovniji. Protestni odbor nije rukovodio protestom, već je imao koordinatorsku ulogu. Njegova osnovna aktivnost bila je organizovanje zborova i protesta. Protestni odbor su činili aktivni, borbeni i požrtvovani studenti i studentkinje, koji su uvek bili u prvim redovima, koji su smišljali akcije i predlagali ih na zborovima. Međutim, oni to nisu radili kao članovi protestnog odbora, već kao pojedinci – učesnici protesta. Ni u jednom trenutku, ni na jednom zboru, se nije moglo čuti da neko nešto predlaže ispred protestnog odbora. Na zborovima su svi bili samo studenti koji učestvuju u protestu i svačiji glas je jednako vredeo. Kada je protestna aktivnost bila smanjena, protestni odbor je, u skladu sa odlukama ranijih zborova, smišljao akcije, pisao saopštenja, organizovao i pokretao inicijative. Za uzvrat, to je pojačavalo aktivnost protesta, zborovi su se češće održavali, a protestni odbor se utapao u studentsku masu koja je preuzimala sve njegove uloge. Tada, a posebno tokom šest dana blokade Filozofskog fakulteta, kada su se zborovi održavali svakodnevno, protestni odbor se rastakao, prestajao je da postoji. Pojavljivao se tek kada se protestna aktivnost smanji, samo da bi dao novi impuls i ponovo nestao među pobunjenim studentima.

Direktna akcija kao argument u pregovorima

Studenti su na zborovima delegirali svoje delegate, koji su na pregovorima sa nadležnima iznosili stavove protesta, ali nisu mogli samostalno da postiču dogovore. Oni su stavove nadležnih prenosili studentima na zborovima, na kojima se potom diskutovalo i odlučivalo o narednim pregovorima i budućim akcijama. Studentski delegati su bili samo pregovarači, a ne ovlašćeni predstavnici. Na taj način je onemogućeno da delegati na svoju ruku, a protiv volje većine studenata, sklapaju dogovore sa nadležnima, kao što se dešavalo prethodnih godina. Uz to, sastav pregovaračkog tima se menjao, na svake naredne pregovore su često odlazili drugi delegati. Time je nadležnima jasno stavljeno do znanja da pregovaraju sa čitavim protestnim zborom, a ne sa nekom pregovaračkom ekipom sa kojom bi se eventualno mogla postići neka nagodba. To je posebno došlo do izražaja poslednjih dana blokade Filozofskog fakulteta, kada je vladala velika napetost i među studentima i u upravi fakulteta. Zborovi su se održavali tri puta dnevno, a na svakih nekoliko sati je novih troje ili četvoro ljudi odlazilo na pregovore.

Svi smo bili jako umorni, spavalo se malo i neudobno, uglavnom po klupama i podovima, a pregovori su bili posebno dugotrajni i zamorajući. Iscrpljene pregovarače su zamenjivali svežiji i odmorniji, a na zborovima se stalno diskutovalo o aktuelnoj situaciji. Dekan je bio vrlo nezadovoljan, jer „ni sam više nije znao sa kim pregovara“.

Tokom protesta, kada nadležni nisu bili raspoloženi za razgovor sa student-skim delegatima ili su se ponašali cinično i uvredljivo, studenti su ih masovnim i neposrednim akcijama primoravali ne samo na pregovore, već i na ustupke. Recimo, kada na zasedanju Konferencije univerziteta Srbije (KONUS), 6. novembra, nije doneta odluka o izjednačavanju zvanja, studenti su upali u Rektorat i blokirali članove KONUS-a u svečanoj sali. Ova akcija je rezultirala pregovorima između studenata i tadašnjeg rektora, Dejana Popovića. Takođe, pošto ministar prosvete nije hteo da primi delegate protesta, 16. novembra je blokirana ulica Kneza Miloša, a potom su u Nemanjinoj ulici studenti seli na kolovoz, ispred zgrade Ministarstva prosvete i sporta, prekinuvši saobraćaj na 30 minuta. Tadašnja pomoćnica ministra za visoko obrazovanje, Emilija Stanković², je ponudila da primi studentsku delegaciju, ali studenti nisu hteli da razgovaraju sa njom – jer svrha ove akcije nije bila iznuditi razgovor sa nadležnima, već pokazati javnosti da je sila jedini jezik koji oni razumeju. Posebno treba istaći blokadu rada Filozofskog fakulteta, od 22. do 28. novembra, kojom su studenti primorali upravu Filozofskog fakulteta i Senat Univerziteta u Beogradu da podrže studentske zahteve.

Pokazalo se da neposredna akcija obezbeđuje povoljniju pregovaračku poziciju od predstavničke akcije. Jednostavno, pokazalo se da je veća šansa da će nadležni saslušati i uvažiti mišljenje dvesta studenata, koji su blokirali sedamdeset delegata KONUS-a u svečanoj sali Rektorata, nego argumente troje predstavnika studentskih organizacija, koji su na tu sednicu KONUS-a došli kao „zvanični studentski predstavnici“. U tom smislu, blokada Filozofskog fakulteta obezbeđuje znatno bolju pregovaračku poziciju od ispisivanja lepih želja na studentskom „zidu plača“.³

2 Uhapšena tri meseca kasnije, zajedno sa dekanom i desetak profesora Pravnog fakulteta u Kragujevcu, pod sumnjom da je učestvovala u organizovanoj kriminalnoj grupi koja je prodavala ispite i diplome.

3 Uporedi: Violeta Nedeljković, „Studenti ne odustaju od zahteva“, u: *Blic*, 29. novembar 2006. Dostupno na internetu: <http://www.blic.co.yu/blic/arhiva/2006-11-29/strane/drustvo.htm> (posećeno 15. februara 2007.)

M. J. „Studenti ne žele degradiranje diploma“, u *Glas javnosti*, 18. novembar 2006. Dostupno na internetu: <http://arhiva.glas-javnosti.co.yu/arhiva/2006/11/18/srpski/T06111701.shtml> (posećeno 15. februara 2007.)

Zaobilaženje posrednika i uzimanje stvari u svoje ruke, tj. direktna akcija, je tako jasna ideja, tako očigledna, da je definiše i objašnjava sâm o izgovaranje tih reči.⁴

Funkcioneri protiv studenata

Mnogi su bili iznenađeni kada su se zvanične studentske organizacije ogradile od studenata u protestu i osudile ove akcije karakterišući ih kao „radikalne i nasilne“.⁵ Međutim, od početka protesta bilo je jasno da funkcioneri ovih organizacija ne odobravaju metode borbe i organizovanja studenata u protestu. Oni su želeli da preuzmu pregovaranje i kontakte sa medijima, tvrdeći da „obični“ studenti jednostavno nemaju dovoljno iskustva, informacija i argumenata za to. Studentskim funkcionerima je posebno smetalo direktno-demokratsko organizovanje, zborovi i kolektivno odlučivanje. Neki od njih su otvoreno tvrdili da „masa nije u stanju da samostalno razmišlja i odlučuje“, već da joj treba vođstvo koje bi je vodilo u „pravom“ smeru. Pri tome su, naravno, smatrali da oni treba da budu to vođstvo.

Funkcioneri zvaničnih studentskih organizacija su već na samom početku protesta, instinktivno, osetili da bi moglo biti opasno ako se studenti organizuju samostalno i direktno-demokratski. Kakvu su to opasnost predosetili? – Opasnost za svoje funkcije, položaje i za svoj status posrednika između nadležnih i studenata. Jer, ako studenti preuzmu inicijativu, sami se organizuju, sami delegiraju pregovarače – kome onda uopšte trebaju studentske organizacije i njihovi funkcioneri? Kao što je već rečeno, direktna demokratija napada sve strukture koje su otuđene od studenata tako što studentkinjama i studentima omogućava da sami odlučuju o svim bitnim pitanjima. Snaga protesta izvire neposredno iz studenata – iz akcija, zborova i diskusija. Upravljanje i odlučivanje postaju opšti, a sve nedemokratske i predstavničke strukture postaju suvišne i prevaziđene. Našavši se u takvoj situaciji, funkcioneri studentskih organizacija su pokušali da nabede samoorganizovane studente da su zapravo neorganizovani, da predstave sebe kao spasitelje i da se nametnu kao zvanični predstavnici, samo da bi oprav-

4 Emil Puže, *Direktna akcija*, Centar za libeterske studije, Beograd, 2005.

5 Vidi: M. J. „Master afera otkrila krizu institucija“, u *Glas javnosti*, 3. decembar 2006. Dostupno na internetu: <http://arhiva.glas-javnosti.co.yu/arhiva/2006/12/03/srpski/D06120202.shtml> (posećeno 15. februara 2007.)

dali sopstvene funkcije i postojanje svojih organizacija. Međutim, bilo je već kasno, jer je svima postalo jasno da oni više nikome nisu potrebni.

Kuda vodi studentski parlamentarizam?

Krajem oktobra, kada je protest bio u punom jeku, počela je priča o prvim izborima za Studentski parlament, koji su trebali da se održe u to vreme. Pošto studentski parlamenti do tada nisu postojali, neki studenti su pomislili da će kroz parlament moći da reše neke probleme koji postoje na fakultetima. Međutim, to predstavničko telo nije predviđeno za takve zadatke. Studentski parlament je osmišljen kao „organ“ fakulteta „preko kojeg“ je predviđeno da „studenti štite svoja prava i ostvaruju svoje interese“⁶. Na taj način parlament postaje posrednik između studenata i uprave fakulteta. Studentski parlament je spas za uprave fakulteta, za njih je on amortizer studentskog gneva. Uz to, studentski parlamenti su po pravilu u službi fakultetskih uprava koje ih koriste protiv studenata.⁷ Funkcioneri zvaničnih studentskih organizacija su videli priliku da ožive svoje posustale organizacije, koje bi nastavile da postoje kroz parlamente. One će igrati ulogu studentskih partija koje organizuju studentske predizborne kampanje za studentske izbore.

Studentski parlament teži da od studenata u potpunosti otuđi neposredan uticaj na dešavanja na fakultetu. On to čini mnogo temeljnije i totalitarnije nego što su to studentske organizacije ikada mogle. Već sada uprave fakulteta insistiraju da sva komunikacija sa studentima ide kroz institucije i preko „legalnih studentskih predstavnika“⁸. Studentski predstavnici to koriste pokušavajući da svoj legalitet predstave kao legitimitet, a svoje postojanje kao neophodno. Na nekim fakultetima nije ni bilo izbora za studentski parlament nego je student

6 Statut Univerziteta u Beogradu, članovi 59. i 60; član 70. (statut usvojen 14. septembra 2006); vidi i statute pojedinačnih fakulteta. Slične formulacije nalaze se u statutuma i pravilnicima većine studentskih parlamenata.

7 Vidi: M. J. „Ni studenti nisu što su nekad bili“, u: *Glas javnosti*, 17. novembar 2006. Dostupno na internetu: <http://arhiva.glas-javnosti.co.yu/arhiva/2006/11/17/srpski/D06111601.shtml> (posećeno 15. februara 2007.)

8 Vidi: „Obaveštenje studentima Arhitektonskog fakulteta“ koje je potpisala Milica Veličković, studentinja prodekanka Arhitektonskog fakulteta, 22. decembra 2006.

prodekan upravi dostavio spisak studenata koji su „izabrani“. Pri tome, ti studenti, baš kao i sam student prodekan, najčešće su članovi neke od zvaničnih studentskih organizacija. U nekim parlamentima čak postoje „zagarantovana mesta“⁹ za predstavnike studentskih organizacija.

Dalje, pravilnicima o radu nekih studentskih parlamenata predviđeno je da „sredstva za rad studentskog parlamenta iznose 2% na godišnjem nivou od uplata samofinansirajućih studenata.“¹⁰ Očigledno je da će se ovi parlamenti naći u poziciji sukoba interesa kad god studenti budu želeli da se školarine smanje. Parlamentarcima je u interesu da što više njihovih kolega i koleginica bude na samofinansirajućem statusu i da školarine i druge naknade budu što više, kako bi studentski parlament imao što veći budžet. Sa druge strane jedan od zadataka studentskog parlamenta trebalo bi da bude zaštita studentskih interesa, a to podrazumeva i sniženje školarina. Tako će studentski parlamentarci iznova upadati u procep između svoje dužnosti i svog materijalnog interesa.

Pravilnicima je predviđeno da će svaki član parlamenta koji svojim postupcima „pričinjava štetu Parlamentu ili Fakultetu“¹¹ morati da nadoknadi štetu i biti disciplinski gonjen. Međutim, zar oni koji se bore za smanjenje školarina ne nanose štetu i studentskom parlamentu i fakultetu, koji se finansiraju od studenata? Takođe, iako se u pravilnicima navodi da je „rad u parlamentu volonterski“,¹² u istim pravilnicima se može pročitati da predsednik studentskog parlamenta „određuje naknadu za rad angažovanih“.¹³ Nije jasno da li se ovde pod volonterskim radom podrazumeva rad za koji se dobija novčana nadoknada ili ne. To ostavlja prostora za eventualne zloupotrebe do kojih može doći u praksi.

9 Npr. na Filološkom fakultetu šest mesta u parlamentu je rezervisano za predstavnike zvaničnih stud. organizacija. Pravilnik o organizaciji i radu Studentskog parlamenta Filološkog fakulteta, član 22. stav 1. (pravilnik usvojen u novembru 2006.)

10 Npr. Pravilnik o organizaciji i radu Studentskog parlamenta Filološkog fakulteta, član 66. stav 1; (pravilnik usvojen u novembru 2006.) Vidi i pravilnike parlamenta Biološkog fakulteta, Univerziteta umetnosti, itd.

11 Npr. Pravilnik o organizaciji i radu Studentskog parlamenta Filološkog fakulteta, član 64. stav 2. (pravilnik usvojen u novembru 2006.) Vidi i pravilnike parlamenta Matematičkog fakulteta, Biološkog fakulteta, itd.

12 Pravilnik o organizaciji i radu Studentskog parlamenta Filološkog fakulteta, član 13. stav 3; član 31. stav 3; član 40. stav 2; član 56. stav 1; (pravilnik usvojen u novembru 2006.) Vidi i pravilnik parlamenta Biološkog fakulteta, itd.

13 npr. Pravilnik o organizaciji i radu Studentskog parlamenta Filološkog fakulteta, član 42. stav 12; (pravilnik usvojen u novembru 2006.)

Ukoliko bi došlo do toga, članovi parlamenta bi se našli u izuzetno ozbiljnom sukobu interesa u kome bi prevagu nad dužnošću lako mogla da odnese lična materijalna korist. Posebno zabrinjava to što se na nekim fakultetima već govori o tome da samofinansirajućim studentima i budžetskim studentima koji nemaju „dovoljno visok prosek“ ne bi trebalo omogućiti da se kandiduju na izborima za studentski parlament.

Studentski parlamenti su za svega nekoliko meseci svog postojanja pokazali visok nivo korumpiranosti i nedemokracije. Uzrok ovakvog razvoja događaja nije, kako bi neki mogli da pomisle, zato što su u parlamente ušli samo loši i korumpirani ljudi, već zato što je suština sistema, koji pojedincu daje moć da odlučuje u ime drugih, takva da ljude pretvara u loše i korumpirane. Funkcioneri zvaničnih studentskih organizacija izjavljuju da se bore protiv apatije i pasivnosti. Međutim, oni u isto vreme pozivaju studente da jednom godišnje izađu na izbore za studentski parlament i tako, u praksi, na druge prenesu ne samo svoje pravo odlučivanja već i razmišljanja o postojećim problemima. Na taj način oni zapravo proizvode i reprodukuju tu apatičnost i pasivnost protiv kojih se deklarativno bore.

Buđenje pojedinca kroz kolektivnu akciju

Sa druge strane, da bi direktna demokratija zaista funkcionisala, ljudi moraju razmišljati i diskutovati o problemima, učestvovati u odlučivanju i akcijama. Osim toga, od svake uzurpacije moraju braniti svoje pravo da neposredno odlučuju, pa i od pokušaja protestnog odbora ili pregovaračkog tima da se nametnu kao vođstvo protesta. Kroz direktno demokratski proces pojedinac postaje svesniji, borbeniji i spremniji da se organizuje i suprotstavi svakoj nepravdi sa kojom se susretne. To je osnovna razlika između direktne demokratije i studentskog parlamentarizma. Direktna demokratija zahteva svesne i borbene ljude, a studentskom parlamentarizmu najviše odgovara da studenti budu pasivni i izolovani.

Na mene je jedan zbor ostavio posebno snažan utisak, i to onaj koji je održan dan pred kraj blokade Filozofskog fakulteta, u ponedjeljak 27. novembra 2006. godine sa početkom u 15h. Delegati su došli sa pregovora i doneli dekanov predlog platforme koji je bio tendenciozan, loš i suviše apstraktan. Ljudi na

zboru su reagovali vrlo oštro, niko nije bio zadovoljan ponuđenom platformom. Pregovarači su bili veoma umorni i pomalo defetistički raspoloženi, predlagali su da se takva platforma prihvati uz neznatne izmene, objašnjavajući da su i oni nezadovoljni, ali da je to najbolje što se može dobiti. Rekli su da je dekan dao ultimatum – ili će studenti prihvatiti njegov predlog platforme ili će on sutra razbiti blokadu svim raspoloživim sredstvima. Pretio je da će satanizovati protest u medijima. Neki studenti su predlagali da se blokada prekine jer im se činilo da su svi iscrpljeni i da ne možemo više izdržati. Sa druge strane neki su predlagali da se kao odgovor na pretnje dekana protest radikalizuje, da se ulazna vrata i svi prolazi blokiraju lancima. Svi su bili iznenađeni platformom koju je dekan ponudio, jer niko nije očekivao tako apstraktna rešenja za tako konkretne probleme. Svi su bili besni, ali u vazduhu je visilo pitanje – Ako odbijemo ponuđenu platformu, da li ćemo imati snage da izdržimo još četiri ili pet dana? Da li ćemo uopšte moći da izdržimo još jedan dan?

Dosta ljudi se javljalo za reč, mišljenja su bila podeljena, govori su bili burni, dinamični. Svi su bili veoma uzbuđeni. Sala 101 u kojoj se održavao zbor je bila prepuna, svi prozori su bili zatvoreni, vazduh je bio izuzetno vlažan i teško se disalo. Ljudi su stalno izlazili iz sale da bi udahnuli malo svežeg vazduha, ali su se ubrzo vraćali jer nisu hteli da propuste raspravu i odlučivanje. Ispred sale je takođe bilo dosta ljudi. Kada sam iz hodnika ulazio u salu, činilo mi se kao da ulazim u pećnicu, tako je bilo toplo unutra. I sama atmosfera je bila vrela. Tada su počeli da se javljaju mnogi studenti koji se nisu čuli na prethodnim zborovima. Mnogi su govorili u korist nastavka blokade. Međutim, oni koji su bili na pregovorima su i dalje zagovarali prihvatanje platforme uz manje izmene. Tada je prvi put od početka zbora bilo postavljeno pitanje: „Da li prihvatiti ovakvu platformu?“. Veliki deo od preko trista ljudi koji su bili u sali u glas je rekao: „Ne!“ Oni koji su bili na hodniku su nagnuli unutra da bi čuli šta se dešava. Diskusija je nastavljena. Opet su se sukobljavala mišljenja onih koji su smatrali da blokadu treba prekinuti i onih koji su bili za nastavak blokade. Govorili su mnogi studenti čija su mi lica bila samo delimično poznata, koji su se u protest uključili na samoj blokadi. Mnogi studenti, koji su po prvi put govorili, su održali jako inspirativne, zapaljive govore. Govorili su – Mi imamo snage, možemo da izdržimo! Izdržaćemo! Pobićemo! Nećemo pokleknuti pred pretnjama i ucenama! To je bilo presudno da se blokada nastavi. To nam je svima dalo novu snagu, kao da je energija zbora dala novu ener-

giju onima koji su bili umorni i odagnala sumnje onima koji su bili sumnjičavi. Oni koji su nekoliko desetina minuta ranije bili za prekidanje blokade, sada su vatreno zagovarali nastavak. Opet je postavljeno pitanje, da li prihvatiti platformu ili ne. Ovaj put je odgovor bio još glasniji: „Ne!“.

Razgovor je krenuo u drugom smeru – šta preduzeti? Pošto se sutradan u Rektoratu održavala sednica Senata Univerziteta u Beogradu, odlučeno je da se zakaže protest koji bi se poklopio sa održavanjem sednice. Ponovo se insistiralo da se nabave lanci i blokiraju vrata i prolazi. Neki su predlagali da se, ako dekan ne prihvati da napravi značajne izmene u platformi, narednog dana blokira dekanat i deo zgrade u kome su profesorski kabineti. Predlagano je da se, ako Senat ne prihvati platformu, delegati Senata blokiraju u Rektoratu dok ne donesu ispravnu odluku. Bilo je i mnogih drugih predloga, ali je na kraju dogovoreno da se postupa u skladu sa razvojem događaja i da moramo odlučno reagovati na svaku njihovu kontrameru usmerenu protiv nas. Novi pregovarači su potom otišli kod dekana da mu saopšte da je zbor odbio njegov predlog platforme, a nekoliko ljudi je otišlo da nabavi lance.

Na tom zboru sam shvatio da smo zaista uspeali da izgradimo jednu direktno-demokratsku strukturu koja je u stanju da izrazi kolektivnu volju studenata i studentkinja, i sprovede je u delo. Studenti su svesno odbili da budu vođeni i zastupani, jer su shvatili da imaju mogućnost da sami upravljaju sobom, ali i da su kao kolektiv sposobni da na pravi način analiziraju i tumače probleme sa kojima su suočeni, kao i da su kompetentni da te probleme rešavaju. Tokom ovog protesta mnogi studenti i studentkinje su napredovali i razvijali se kao ličnosti, postali odlučniji i otvoreniji, počeli su da kritički razmišljaju. Oni koji su na početku protesta bili uglavnom ćutljivi i inertni, počeli su da preuzimaju inicijativu, da pokreću akcije, da aktivno učestvuju u diskusijama i odlučivanju. Mnogi su počeli da promišljaju probleme Univerziteta, ali i čitavog društva, probleme koji ih se direktno tiču, a o kojima nikada ranije nisu razmišljali. Zahvaljujući direktno-demokratskim načelima, na kojima je protest bio zasnovan, cvetali su duh pobune i kritička misao.

Ono što smo postigli tokom jeseni 2006. godine je samo prvi korak u stvaranju jednog masovnog studentskog pokreta, zasnovanog na načelima uzajamne solidarnosti i direktne demokratije. Pokreta koji će biti u stanju ne samo da se

Direktna demokratija

suprotstavi visokim školarinama i trendu komercijalizacije znanja, već i da postavi temelje za rešavanje drugih ozbiljnih društvenih problema. Moramo se dobro organizovati na fakultetima i međusobno se povezati jer samo tako ćemo moći da uspešno odgovorimo na sve izazove sa kojima ćemo se suočiti u budućnosti.

Tadej Kurepa
student Fizičkog fakulteta u Beogradu,
član Protestnog odbora Studentskog protesta 2006.

ISTORIJSKA POZICIJA STUDENTSKOG PROTESTA 2006

Ideja o „kraju istorije“, koja je lansirana početkom poslednje decenije XX veka, proklamovala je nastupanje više ili manje bezkonfliktne epohe u kojoj trijumfuju interesi tržišta, a ekonomski i politički liberalizam postaju nesporni. Iskustvo sloma istočnoevropskih sistema real-socijalizma predstavljalo je pozornicu za propagandističko isticanje kako više nije moguće zamisliti svet koji bi bio radikalno bolji od postojećeg, kao ni budućnost koja ne bi bila kapitalistička.¹ Prostor bivše Jugoslavije bio je, na izvestan način, evropski izuzetak u odnosu na element ovih predviđanja koji je uključivao perspektivu „večnog mira“ u režiji slobodnog tržišta, usled razbuktavanja ratnog sukoba motivisanog nacionalizmom. Međutim, po okončanju rata i smeni režima koji su ga inspirisali i vodili, zastupnici ekonomskih i političkih interesa vodećih zapadnih vlada optimistički su zaključili da je i u ovom regionu „istorija privedena kraju“, odnosno da je sazrela situacija da se ubrzanim tempom krene u ispunjavanje onih „tranzicionih obaveza“ čija je realizacija bila usporena zbog nesređenih uslova poslovanja u ratnim okolnostima i u politički nestabilnim sistemima.

Od studenata i univerziteta, koji su često bili značajno uključeni u političke turbulencije tmurnog perioda 1990-ih godina u Srbiji, očekivalo se da prihvate dvostruku ulogu u fazi ubrzane integracije zemlje u zapadnoevropske privredne i političke tokove. S jedne strane, akademskoj sredini dodeljena je autonomija bavljenja svojim partikularnim operativnim problemima, kao što su reorganizacija i reforma univerziteta, čime je suštinski depolitizovana i lišena prerogativa jednog od nosilaca javne kritike društveno-političkog života, kojima se isticala u odlučnim momentima borbe s Miloševićevim režimom. Na drugoj strani, pak, stajala su očekivanja da, tako tretirani studenti i univerzitet, u skladu sa svojom intelektualnom strukturom treba da predstavljaju rezervoar vitalnih, kvalifikovanih i kompetitivnih slojeva koji će podržati projekat društvene transformacije, zasnovan na načelima političko-ekonomskog liberalizma. Pasiviziranost koja je karakterisala takvo stanje „kraja istorije“ na univerzitetima u Srbiji prvi put je ozbiljnije prekinuta studentskim protestima koji su u Beogradu izbili u jesen 2006. godine.

¹ Uporedi: Francis Fukuyama, *The End of History and the Last Man*, Avon, New York, 1993, str. 46

Protesti o kojima je reč bili su inspirisani socijalnim motivima. Glavni zahtevi koji su formulisani tokom Studentskog protesta 2006. bili su koncentrisani oko pitanja školarina na državnim univerzitetima.² Protest je trajao od početka oktobra do kraja decembra 2006. godine, a u različite protestne aktivnosti bili su uključeni studenti i studentkinje s više fakulteta Univerziteta u Beogradu, Univerziteta umetnosti u Beogradu, Univerziteta u Novom Sadu, kao i sa nekoliko viših škola. Za razliku od pojava studentskog nezadovoljstva u prethodnih pet godina u Beogradu, koje su bile izolovane u okvirima pojedinih fakulteta ili samo pojedinih studijskih grupa, ovaj protest je na širem planu artikulisao nemirenje sa stanjem u kojem se nalazi visoko školstvo.

Univerziteti između privatizacije i reforme

Stanje protiv koga su se studenti pobunili predstavlja posledicu prestrukturiranja obrazovnog sektora, naročito u oblasti visokog školstva, koje postaje sve manje sposobno da potvrdi svoju opštedrušvenu prosvetnu funkciju, a sve više dobija karakteristike tržišnog poslovanja. Oblast akademskog obrazovanja pokazuje se kao jedan od viskokoprofitabilnih sektora, o čemu svedoči broj fakulteta i univerziteta u Srbiji čiji su osnivači fizička lica, dakle privatnici, počev od sredine 1990-ih. Postoje značajni razlozi da se pretpostavi kako je u najvećem broju slučajeva profit bio glavni motiv za osnivanje visokoškolske ustanove. Pri tome, treba napomenuti kako u uslovima u kojima ne postoje stroge mere kontrole kvaliteta visokoškolskih ustanova i organi koji brinu o poštovanju standarda, privatne inicijative u ovoj oblasti direktno ugrožavaju kredibilitet visokog školstva.³ Druga karakteristika ovog procesa je kontinuirano smanjivanje državnih budžetskih izdvajanja za potrebe visokog obrazovanja koje ide na ruku tendencijama deregulacije na univerzitetima, gde mnogi nastavnici i nosioci rukovodećih funkcija, s manje ili više entuzijazma, počinju da primenjuju logiku privatnih preduzetnika. Problem korupcije i faktičkog privatizovanja radnog mesta i nastavničkog zvanja u ustanovama univerzitetskog obrazovanja ne može se sve-

2 Videti: Ivana Milanović, „Studentski protest: Spontanost, organizacija i pare“, *Vreme*, 30. novembar 2006, str. 32-33

3 Uporedi: Ladislav Novak, „Ključne zablude koje ometaju reformu visokog školstva u Srbiji“, u: Aljoša Mimica i Zoran Grac (ur.), *Visoko obrazovanje u Srbiji na putu ka Evropi četiri godine kasnije: zbornik radova*, AAOM, Beograd, 2005, str. 298-299

sti isključivo na slučajeve direktne „kupovine“ ispita i diploma, već bi u tom kontekstu trebalo razmatrati širi opseg pojava ostvarivanja materijalne dobiti na račun studenata. Činjenica je da mnogi fakulteti upisuju prekomerni broj samofinansirajućih studenata, iako su svesni da postojeća infrastruktura ne omogućava realizovanje nastave za sve njih. Pojave otvaranja „isturenih odeljenja“ pojedinih fakulteta i uvođenje „nastave na daljinu“, koja najčešće ne zadovoljava ni minimum standarda koje taj tip nastave mora da zadovolji, već dovoljno govore o tome da je kratkoročna potreba za sticanjem profita istisnula zahteve za kvalitetnim uslugama pružanja znanja u drugi plan. Još drastičnije ispoljavanje neposredne materijalne dobiti kao primarnog motiva predstavlja praksa dodatnog naplaćivanja čitavog niza usluga koje spadaju u redovne aktivnosti ustanove (prijavljivanje ispita, promena nastavnika, izdavanje uverenja, itd).⁴

Problemi s kojima se studenti i univerzitet suočavaju dobijaju dodatnu dimenziju u procesu reforme visokog obrazovanja. S jedne strane, reforma je tretirana kao obaveza proistekla iz pristupanja Srbije, septembra 2003. godine, „Bolonjskom procesu“ odnosno projektu formiranja „jedinstvenog evropskog prostora visokog obrazovanja“, a s druge, bila je shvaćena kao skup mera za izlazak iz dugogodišnjeg trenda smanjivanja efikasnosti studija (ispoljenog pre svega, visokim prosečnim trajanjem studiranja, kao i malim postotkom studenata koji su završavali studije u roku predviđenom fakultetskim statutima). Tokom proteklog perioda, ispoljile su se bitne protivrečnosti između pojedinih ciljeva reforme i sredstava za njeno sprovođenje. Povećanje udela visokoobrazovanih u obrazovnoj strukturi stanovništva pokazuje se kao teško ostvarljiv cilj kada se za sprovođenje reforme koja proklamuje takav zadatak ne obezbeđuju posebna sredstva iz prosvetnih fondova, već se glavni teret troškova svaljuje na student-sku populaciju, posebno onaj njen deo koji plaća školarinu. Na nekim fakultetima, školarine su za tri godine nominalno porasle za oko 90%, pa čak i za oko 170%,⁵ što nikako ne odgovara korekciji usaglašenoj sa godišnjom stopom

⁴ Uporedi: Srbijanka Turajlić, „Visoko obrazovanje u Srbiji između tradicije i realnosti“, u: Aljoša Mimica i Zoran Grac (ur.), *Visoko obrazovanje u Srbiji na putu ka Evropi četiri godine kasnije: zbornik radova*, AAOM, Beograd, 2005, str. 292. Ovim primerima zloupotrebe finansijske autonomije fakulteta, trebalo bi dodati i praksu nekih nastavnika da direktnu kupovinu svog udžbenika nameću kao neophodan uslov za izlazak na ispit.

⁵ Školarina na Filozofskom fakultetu u Beogradu iznosila je u školskoj 2003/04. godini 45.000 dinara, u 2004/05. – 51.000 dinara, u 2005/06. – 69.000 dinara, a u 2006/07. – 86.000 dinara. Na Arhitektonskom fakultetu iznos školarine je u školskoj 2003/04. godini bio 90.000

inflacije. Time se, praktično, značajno smanjuje pristupačnost studija za široke slojeve društva, uz ugrožavanje stečenih prava.

Studentski protest 2006. izrazio je, na direktan način, složenu strukturu konflikta između društvenog interesa za obrazovanjem i postojećeg stanja u sistemu visokog školstva. U formulisanju svojih zahteva, studenti i studentkinje aktivni u ovom protestu nastojali su istovremeno da uvažavaju objektivne probleme koji postoje u finansijskom poslovanju visokoobrazovnih ustanova i da ukažu na neprihvatljiv odnos različitih vladajućih instanci prema javnom značaju obrazovanja. Ključni studentski zahtev za smanjenjem školarina i za utvrđivanjem jasnih kriterijuma za njihovo određivanje u budućnosti, koji će uvažavati socijalnu situaciju, ukazuje na odmerenost u postavljenim ciljevima i formi upućivanja izazova suprotstavljenosti strani. U obrazloženju ovog zahteva izražava se potreba za javnom osudom „pljačkanja studenata koje se sprovodi na pojedinim fakultetima, a opravdava se autonomijom fakulteta da odredi onu visinu školarina i drugih naknada koja će omogućiti da mesečna plata profesora tih fakulteta iznosi i do 200.000 dinara“, i uporedo se traži od države da „počne da ispunjava svoje finansijske obaveze prema Univerzitetu“, budući da se trenutno iz državnog budžeta „pokriva samo 25% materijalnih troškova fakulteta, što je polovina iznosa koji je država dužna da uplati u skladu sa izmenama Uredbe o finansiranju visokog obrazovanja“. Zaključak obrazloženja glavnog zahteva eksplicitno izražava osnovni motiv protesta i glavni pravac pritiska: „Da se ne bi dodatno ugrožavao životni standard studenata i studentkinja bićemo prinuđeni da nateramo Vladu da poštuje svoje odluke, čime će se udeo finansiranja visokog obrazovanja iz sopstvenih izvora fakulteta smanjiti za oko 33%“.⁶

dinara, u 2004/05. – 100.000 dinara, u 2005/06. – 160.000 dinara, u 2006/07. – 240.000 dinara. Poređenja radi, u čitavom periodu od školske 2003/04. do 2006/07. godine, školarina se na Rudarsko-geološkom fakultetu u Beogradu nije menjala i iznosila je 30.000 dinara. (Podaci iz konkursa za upis koje objavljuje *Prosvetni pregled*)

⁶ Obrazloženi zahtevi Studentskog protesta 2006 objavljeni su na njegovoj zvaničnoj internet prezentaciji: <http://protest.zbrka.net>

Artikulacija socijalnog protesta

U skladu sa pravcem delovanja najavljenim ovakvim obrazloženjem, učesnici Studentskog protesta 2006. u više navrata su se direktno konfrontirali s različitim nadležnim funkcionerima (kao što su dekan i pojedinih fakulteta, rektor Univerziteta u Beogradu, Dejan Popović, ministar prosvete i sporta, Slobodan Vuksanović, predsednik Vlade Srbije, Vojislav Koštunica, i evropski komesar za obrazovanje i kulturu, Jan Figel), predstavljajući im svoje zahteve i ubeđujući ih u njihovu opravdanost. Gest sučeljavanja sa nosiocima značajnih političkih uloga obogatio je uobičajene forme javnog protesta omladine (koje karakterišu vedrina, poletna atmosfera, glasna muzika i živopisni transparenti) jednom bitnom dimenzijom: ozbiljno i hrabro artikulisanim političkim i socijalnim stavom.

Taj stav najviše je došao do izražaja tokom zauzimanja zgrade Filozofskog fakulteta, koju su, potom, studenti u protestu držali pod blokadom od 22. do 28. novembra 2006. godine. Studentski zbor na kojem je proglašena blokada fakulteta, usvojio je proglas u kojem se razlozi za blokadu obrazlažu time što su studenti nailazili samo na cinično prebacivanje odgovornosti između Vlade, resornog ministarstva, Univerziteta i fakultetskih uprava od kada su prvi put obznanili zahteve, a da je zauzimanje jednog od većih fakulteta način da odgovornima pokažu koliko su ozbiljni u svojim zahtevima. U proglasu je osuđeno to što se rešavanje akutnih problema studenata, Univerziteta i čitavog društva odlaže da bi se napravio prostor za političke manipulacije, kao i da bi pojedini fakulteti stekli profit uzimanjem dodatnog novca od studenata, tretirajući znanje kao robu. Ovaj dokument konstatuje kako je tokom 1990-ih godina Srbija razorena, osiromašena i moralno upropašćena, ali da studenti koji protestuju ne pristaju na spuštanje civilizacijskog nivoa za još jedan stepen niže. Iza te konstatacije, prezentuju se ključni stavovi ovog proglašenja: „Mi ne pristajemo da nas ubede da je obrazovanje roba, a ne javno dobro. Mi ne pristajemo na društvo u kome će se nejednakost reprodukovati tako što će kvalitetno obrazovanje biti dostupno samo privilegovanoj i bogatoj manjini. Naša generacija ima priliku da se usprotivi sirovoj logici onih koji tvrde da je znanje roba koja košta onoliko koliko je neko spreman da plati. Mi smo ovde da dokažemo da još uvek ima ljudi čiji integritet nije na prodaju i koji svoje znanje smatraju

nećim što treba da koristi napretku celog društva“.⁷ Upravo je u ovim stavovima izražena radikalnost socijalnih motiva ovog protesta, koji prevazilaze okvire visokoškolskih problema, dovodeći ih u vezu sa posledicama koje čitavo društvo trpi zbog dominacije neoliberalnog pristupa u ekonomiji i socijalnoj politici. To nisu izrazi nekakvog rudimentarnog egalitarizma, kakav se često vezuje za tradicionalističku vrednosnu orijentaciju karakterističnu za ruralno nasleđe Srbije tokom njenog političkog formiranja u XIX veku, već jasno artikulisane naznake autentične levičarske pozicije koja korespondira sa savremenim tendencijama i imperativima demokratske borbe koja se, u različitim formama, na globalnom nivou vodi protiv hegemonije interesa kapitala.⁸ Takvom se pozicijom protest na univerzitetima u Srbiji uključuje u jedinstveni okvir borbe za zaštitu socijalnih prava sa protestima koji su, tokom 2006. godine, obeležili dešavanja u akademskim sredinama Francuske, Grčke i drugih zemalja.

Organizacija Studentskog protesta 2006. takođe odražava visok stepen privrženosti ideji ravnopravnosti i demokratskoj praksi. Protest je pokrenut na osnovu samoorganizovane studentske inicijative. Horizontalna struktura dominirala je koordinacijom protestnih aktivnosti, tako što su se sve odluke o akcijama donosile na zborovima na kojima su pravo da predlažu i odlučuju imali svi studenti i studentkinje. Operativna tela Studentskog protesta, kao što su protestni odbor, pregovarački timovi, tim za odnose s javnošću i timovi za tehničku podršku, izabrani su na zborovima, imali su imperativni mandat i bili podložni reizboru od strane zbora studenata. Ovakva organizacija nešto je što su učesnici protesta rado isticali, pa je i u proglasu „Blokada fakulteta, jer znanje nije roba“, otvoreno proklamovano: „Vođeni ovom idejom, samostalno smo se organizovali na fakultetima, učestvujući u otvorenim i demokratskim diskusijama na studentskim sastancima i zborovima, tokom kojih su formulisani naši zahtevi. Insistirajući na demokratskim principima i autentičnim socijalnim zahtevima našli smo se suprotstavljeni centralama režimskih studentskih organizacija i mladim političarima koji kroz njih stižu sitne partijske poene. Ovaj protest neće postati oruđe političkih partija ili sredstvo u nečijoj predizbornoj kampanji, niti platforma za neke nove mlade lidere“.⁹

7 „Blokada fakulteta, jer znanje nije roba: Proglas studentskog zbora koji je odlučio da se blokira rad Filozofskog fakulteta (22. novembar 2006.)“, dostupno na: <http://protest.zbrka.net>

8 Uporedi: Vincent Navarro, „The Worldwide Class Struggle“, *Monthly Review*, Vol. LVIII, No 4 (September 2006): <http://www.monthlyreview.org/0906navarro.htm>

9 „Blokada fakulteta, jer znanje nije roba: Proglas studentskog zbora koji je odlučio da se

Potvrđivanje političke nezavisnosti

Naznaka konfrontacije sa „zvaničnim“ studentskim organizacijama (Savezom studenata Beograda i Studentskom unijom Srbije), koja je tokom protesta uglavnom bila latentna, da bi u pojedinim kriznim momentima poprimila i forme otvorenog sukoba, imala je svoje uzroke u strateškim razlikama vezanim za primat pojedinih protestnih zahteva. Tradicionalne studentske organizacije uključile su se u protest s motivom da se kritika visine školarina i socijalnog položaja studenata gurne u drugi plan, i da se protestne aktivnosti usmere isključivo na statusni problem izjednačavanja diplome VII-1 stepena stručne spremne sa titulom „master“ po novom zakonu, koji je na dnevni red samoorganizovanog protesta stavljen zbog direktnog interesa pojedinih fakulteta da ne izvrše ekvivalenciju, već da diplomiranim studentima naplate školarinu za dodatnu godinu studija.¹⁰ Činjenica da se protest, sticajem okolnosti, odvijao tokom trajanja kampanje pred parlamentarne izbore u Srbiji, omogućila je da ova tema postane pogodna za dnevno-političku eksploataciju, tako da su učesnici Studentskog protesta 2006. morali da ulože dodatnu energiju u javno potvrđivanje svoje organizacione samostalnosti.

Ovo je naročito došlo do izražaja 22. novembra 2006, kada je, u režiji etabliranih beogradskih studentskih organizacija, organizovan koncert na platou ispred Filozofskog fakulteta, kojim je obeležena deseta godišnjica od početka Studentskog protesta 1996/97, a na fakultetu predviđeno održavanje tribine sa pojedinim liderima tog protesta. Pošto je u isto vreme velika grupa studenata i studentkinja zaposela Filozofski fakultet i na zboru donela odluku o njegovoj blokadi, dvojica nekadašnjih vođa studentskog protesta, Čedomir Antić i Čedomir Jovanović, sada veoma eksponirani političari i zastupnici dve relativno različite ideološke orijentacije unutar srpske političke scene, bili su uz gnevne povike studentske mase ispraćeni iz fakultetske zgrade, kako ne bi svojim prisustvom dovodili u pitanje akademsku autonomiju i političku nezavisnost aktuelnog studentskog protesta.¹¹

blokira rad Filozofskog fakulteta (22. novembar 2006.)“: <http://protest.zbrka.net>

10 Uporedi: Ivana Milanović, „Studentski protest: Spontanost, organizacija i pare“, *Vreme*, 30. novembar 2006, str. 33; „Ni studenti nisu što su nekad bili“, *Glas javnosti*, 17. novembar 2006.

11 O rašomonijadi koja je u medijima kreirana povodom ovog događaja može se čitati u: Ivana Milanović, „Studentski protest: Spontanost, organizacija i pare“, *Vreme*, 30. novembar 2006, str. 33

Zanimljiva je činjenica da je 22. novembra 2006. godine istovremeno organizovana manifestacija podsećanja na Studentski protest 1996/97. i otpočelo šestodnevno zaposedanje Filozofskog fakulteta, koje je bilo jedna od najznačajnijih akcija Studentskog protesta 2006. Bitna karakteristika ovih dešavanja bila je ta da je aktivnost novog studentskog protesta bacila u zasenak uspomenu na stari. To bi moglo da ukaže da je značaj zimskih protesta tokom 1996. i 1997. godine, kao simbola borbe velikog broja građana protiv autoritarnih obeležja Miloševićevog režima, postepeno opao usled protoka vremena posle silaska tog režima s vlasti i potrebe da se mobilizatorski potencijal za otpor aktuelnim formama opresije u Srbiji traži u novim protestnim idejama i modelima.¹² Racionalan i izbalansiran odnos prema iskustvima nekadašnjih manifestacija studentskog pokreta, koji može da doprinese prodoru svežih političkih ideja u protestnu kulturu današnjih studenata i studentkinja, zahteva preispitivanje idejnih pozicija Studentskog protesta 1996/97.

U brojnim stručnim analizama tog protesta dominirala je slika njegove maštovitosti, ironije i sveprisutne „karnevalske atmosfere“ koja je plenila šarmom „postmodernističkog spektakla“, a kao njegova bitna odlika navođen je izlazak iz parohijalne političke kulture u pravcu izgradnje moderne demokratske i participativne politike.¹³ Novije literarne interpretacije Studentskog protesta 1996/97, poput one koja se pojavljuje u pubertetski pretencioznom i precenjenom romanu *Kandže* Marka Vidojkovića, bliže su činjenicama, jer nastoje da prikazivanju atmosfere na protestu dodaju realističnu dimenziju političke i ideološke konfuzije, koja je prikrivana pokušajem stvaranja relativno krute strukture operativno-političkog konsenzusa, suštinski zatvorenog za ispoljavanje dubljih

12 Pisac ovih redova, koji je i sam bio aktivni učesnik Studentskog protesta 1996/97, ne smatra da treba žaliti zbog ovakvog raskida sa sentimentalnom monumentalizacijom tog događaja iz domaće političke istorije, jer takav raskid može samo koristiti kritičkom osmišljavanju sećanja na nedavnu prošlost, koje je uslov za racionalno političko mišljenje. O primeni kritičke kulture sećanja u istoriografiji, društvenoj nauci i političkoj praksi, videti: Todor Kuljić, *Kultura sećanja: teorijska objašnjenja upotrebe prošlosti*, Čigoja štampa, Beograd, 2006, str. 273-335

13 Videti: *Sociologija*, Vol. XXXIX, No 1, januar-mart 1997 (specijalni broj posvećen građanskom i studentskom protestu u Srbiji); Čedomir Čupić (ur.), Duh vedrine. *Kultura protesta – protest kulture: građanski i studentski protest 96-97*, Fakultet političkih nauka, Beograd, 1998; Anđelka Milić i Ljiljana Čičkarić, *Generacija u protestu: sociološki portret učesnika Studentskog protesta 96/97 na Beogradskom univerzitetu*, Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta, Beograd, 1998

kritičkih potencijala ironije i humora. Pokušaj pisca *Kandži* da realno prikaže dominantnu orijentaciju „Velikog protesta“ bio bi uspješniji da se nije upleo u nastojanje da naknadno konstruiše mogućnost izražavanja radikalnog neslaganja s vladajućom srpskom ideologijom u protestnom kontekstu. Protagonista romana, na primer, uspeva „fajterskim“ gestovima da tokom protesta prezentuje svoje stavove protiv klerikalizma i implicitnu kritiku zločina u Srebrenici.¹⁴ Za razliku od beletristike, u istorijskoj stvarnosti Studentskog protesta 1996/97, kritički gestovi te vrste bili su vrlo uspešno blokirani, jer su vodeće snage u protestu u klerikalizmu videle katalizator svoje antikomunističke orijentacije, a sa pozicija velikosrpskog romantizma gradile svoju predstavu o ratu u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Tradicionalizam i nacionalizam bili su bitne odrednice zimskog protesta 1996/97, a oni koji su protest osmišljavali nisu nameravali da deluju antisistemski, jer su želeli da se potvrde kao neodvojivi deo „moralne većine“, tražeći podršku od nacionalističkih intelektualaca, Srpske pravoslavne crkve, Srpske akademije nauka i umetnosti i drugih „nacionalnih institucija“. Dovoljno je pomenuti da su pre svakog skupa na platou ispred Filozofskog fakulteta studenti slušali „Himnu svetom Savi“, a jedan od lidera protesta (Čedomir Jovanović) ritualno pozdravljao okupljene sa tri podignuta prsta i rečima „Pomaže Bog!“.¹⁵ Bez obzira na njegovu izuzetnu masovnost, trajanje i potencijal za politizaciju omladine, ukupni rezultati Studentskog protesta 1996/97. nisu prekoračili horizont ideološke matrice koja je u Srbiji dominirala 1990-ih, a dominira i danas. Zato bi trebalo obratiti posebnu pažnju na stvaralačke mogućnosti kritičkog sagledavanja tog protesta, makar nakon deset godina.¹⁶

14 Marko Vidojković, *Kandže*, Samizdat B92, Beograd, 2005. (peto izdanje), str. 29 i str. 48

15 Uporedi: Vladimir Ribić, „Studentski protest 1996/97. između političke heterogenosti i strateškog konsenzusa“, u: Gordana Gorunović i Ildiko Erdei (ur.), *O studentima i drugim demonima: etnografija Studentskog protesta 1996/97*, Filozofski fakultet, Beograd, 1997, str. 6-7

16 Zanimljiva naznaka takvog stava može se naći u: Ljubiša Rajić, „Ostrvo usred stvarnosti“, u: Čedomir Antić (ur.), *Decenija: spomenica studentskog protesta 1996-2006*, Evoluta, Beograd, 2006, str. 85

Potencijal progresivnog pokreta

Upravo u distanci prema površnim, nekritičkim i dnevopolitički oportunističkim komemoracijama protesta koji je obeležio prošlu deceniju, Studentski protest 2006. otvorio je prostor za razvoj autentičnog studentskog i omladinskog pokreta, koji bi mogao da inicira pokretanje pitanja rešavanja akutnih socijalnih problema koji opterećuju egzistenciju građana i građanki Srbije. Iako su protestne aktivnosti tokom jeseni 2006. godine na delu univerziteta u Srbiji bile relativno skromnog obima, već se može uočiti nagoveštaj strateškog značaja postignutih rezultata protesta. Formalno gledano, najveće postignuće protesta bilo je objavljivanje zajedničkog saopštenja Naučno-nastavnog veća Filozofskog fakulteta i studenata u protestu, koje je, kao platforma čitave beogradske akademske zajednice, usvojeno na sednici Senata Univerziteta u Beogradu, održanoj 28. novembra 2006. godine. To saopštenje podnosi resornim ministarstvima zahteve za osmišljavanjem dugoročne strategije razvoja visokog obrazovanja koja bi uključila jasan odnos prema državnim univerzitetima i načinu njihovog finansiranja, a u cilju smanjenja materijalnih izdataka studenata.¹⁷ S druge strane, dugoročniji uspeh Studentskog protesta 2006. jeste mobilisanje većeg broja studenata i studentkinja u pravcu reafirmacije autentično socijalnih pitanja.

Ako se posmatra iz te perspektive, Studentski protest 2006. moguće je prepoznati kao jednu od manifestacija istorijskog kontinuiteta društveno angažovanog i politički progresivnog studentskog pokreta u Srbiji i Jugoslaviji tokom XIX i XX veka. Upravo je na Velikoj školi, koja je prethodila Beogradskom univerzitetu, razvijana kulturna aktivnost prvih srpskih socijalista, okupljenih oko Svetozara Markovića, koji su se u siromašnoj i zaostaloj sredini polukolonijalne Srbije zalagali za narodnu prosvetu i demokratizaciju.¹⁸ Studenti Beogradskog univerziteta bili su među nosiocima otpora diktaturi i antifašističkih aktivnosti u Jugoslaviji između dva svetska rata. Zbog ovakvog delovanja, režim je početkom 1936. godine u Višegradu organizovao koncentracioni logor za komunistički orijentisane beogradske studente. Studenti su veoma organizovano učestvovali u

17 „Zajedničko saopštenje povodom materijalnog položaja studenata“ (28. 11. 2006.), zvanično na internet prezentacija Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu: <http://www.f.bg.ac.yu>

18 Uporedi: Vaso Milinčević, „Omladinska levica na Velikoj školi (1863-1875)“, u: *Ideje i pokreti na Beogradskom univerzitetu od osnivanja do danas*, knjiga prva, Centar za marksizam Univerziteta u Beogradu, Beograd, 1989, str. 59-71

antifašističkim demonstracijama 1937. godine u Beogradu, a tokom Španskog građanskog rata (1936-1939), značajan broj studenata Beogradskog univerziteta otišao je u Španiju da se dobrovoljno bori za odbranu demokratije. Univerzitet je tokom 1940. godine bio u središtu sukoba progresivnih studenata sa ljotićeveskom omladinom, a već naredne godine, kada je Jugoslavija okupirana, veliki broj studenata učestvuje u organizovanju antifašističkog ustanka.¹⁹ Najzad, leta 1968. godine, kada se studentska pobuna širila u svetskim razmerama,²⁰ studenti i studentkinje zauzimaju Filozofski fakultet u Beogradu, praveći od njega epicentar kritike raslojavanja u jugoslovenskom društvu, koje je bilo posledica tržišnih reformi 1965. godine. Taj protest se zasnivao na kritici birokratske uzurpacije društvene moći i traženju istinski socijalističkih solucija, a posebno je ukazivao na zatvorenost univerziteta za decu radničkog i seljačkog porekla, kao i na siromašenje studenata i univerziteta usled gubljenja budžetske sigurnosti zbog tržišno-ekonomske racionalizacije društvenih odnosa.²¹ Sistematsko uporedno istraživanje karakteristika domaćeg studentskog pokreta u njegovom istorijskom trajanju moglo bi da pruži okvir za objašnjenje uslova pojave aktuelnih protesta i predviđanje mogućih pravaca njihovog razvoja.

Za sada je moguće dati samo par preliminarne ocene o dometima protesta iz 2006. godine. Činjenica je da zahtevi Studentskog protesta 2006. nisu ostvareni do isteka godine i praktičnog završetka protestnih aktivnosti pod tim imenom. Međutim, organizovanje većeg broja studenata i studentkinja na osnovu jasnih ciljeva, široka svest o njihovoj opravdanosti i ostvarljivosti, kao i jačanje solidarnosti među studentima s različitih fakulteta, koji studiraju u relativno različitim uslovima ali imaju istovetne socijalne probleme, već predstavljaju naznake stvaranja respektabilnog pokreta.

Posmatrano na širem planu, Studentski protest 2006 uspeo je da, barem u domenu visokog školstva, artikulise legitimni otpor većeg dela stanovništva prema

19 Uporedi: Đorđe Stanković, „Revolucionarni studentski pokret i fašizam“, u: *Beogradski univerzitet u predratnom periodu, narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji*, Centar za marksizam Univerziteta u Beogradu, Beograd, 1983, str. 73-83

20 O složenoj strukturi inspiracije političke prakse studentskog pokreta 1968. godine na Zapadu, videti: Jan-Werner Müller, „1968 as Event, Milieu and Ideology“, *Journal of Political Ideologies*, 2002, No 7, str. 18

21 Videti: Mirko Arsić i Dragan Marković, *Šezdesetosma: studentski bunt i društvo*, Istraživačko-izdavački centar SSO Srbije, Beograd, 1988. (treće izdanje), str. 216-223

neoliberalnoj transformaciji društva. Identifikujući se sa potlačenima studenti i studentkinje u protestu su uputili na značajnu dimenziju društvenog angažovanja, koja je sistematski zanemarena u dnevno-političkim stranačkim kalkulacijama. Ne prihvatajući svođenje politike na lažnu alternativu između „patriotskog bloka“ i „reformskog bloka“, već zahtevajući, na nedvosmislen način, rešavanje društvenih problema u njihovoj ekonomskoj osnovi, ovaj protest ukazuje na to da je politički obrazac koji je u Srbiji vladao od početka 1990-ih počeo polako da se prevazilazi, a da jačaju društvene snage koje odgovaraju svetskom trendu demokratske borbe protiv nejednakosti i dominacije.

Vladimir Marković, sociolog

HRONOLOGIJA

✂ **18. april 2006.**

U Domu omladine Beograda održana je veoma posećena tribina sa temom „Sorbona u plamenu – perspektiva studentskih i radničkih nemira u Francuskoj“, na kojoj se uglavnom diskutovalo o nedostatku reakcija na socijalni položaj studenata u Srbiji.

✂ **21 - 23. jun 2006.**

Tokom prijavljivanja za upis na prvu godinu studija na Filozofskom fakultetu distribuirani leci „Čiji su naši fakulteti“ i bilten „Pobuna“.

✂ **4 - 6. jul 2006.**

Tokom upisa na prvu godinu studija na Filozofskom fakultetu distribuirani leci „Borimo se za svoja prava, kao sav normalan svet“ i po prvi put istaknut transparent „Dole školarine“ na zgradi Filozofskog fakulteta.

✂ **2 - 3. oktobar 2006.**

Organizovano potpisivanje peticije protiv visokih školarina na Filozofskom fakultetu; ukupno je prikupljeno preko 1700 potpisa. Distribuiran drugi broj biltena „Pobuna“.

✂ **4. oktobar 2006.**

Na Filozofskom fakultetu održan studentski zbor, formiran protestni odbor studenata i studentkinja Filozofskog fakulteta i formulisani studentski zahtevi.

✂ **5. oktobar 2006.**

Predstavnici protestnog odbora predali studentske zahteve upravi Filozofskog fakulteta.

✂ **6. oktobar 2006.**

Održan prvi sastanak predstavnika protestnog odbora i uprave Filozofskog fakulteta; dekan Aleksandar Kostić podržao studentske zahteve za smanjenje školarina, prebacujući odgovornost na Vladu Srbije i nadležna ministarstva.

✂ **12. oktobar 2006.**

Prvo protestno okupljanje studenata na Platou ispred Filozofskog fakulteta.

✂ **17. oktobar 2006.**

Protestno okupljanje studenata ispred Rektorata kako bi sa svojim zahtevima upoznali premijera Vojislava Koštunicu i ministra prosvete Slobodana Vuksanovića, koji su došli na sastanak sa dekanima povodom novog ustava Republike Srbije. I premijer i ministar su se proglasili nenadležnima i studente uputili na fakultetske uprave.

✂ **27. oktobar 2006.**

Studentima Filozofskog fakulteta, okupljenim na Platou, organizovano su se pridružili studenti Medicinskog i Stomatološkog fakulteta. Potom je studentska kolona, krećući se centralnim gradskim ulicama, otišla do Medicinskog fakulteta gde su održani pregovori sa dekanom Bogdanom Đuričićem.

✂ **2. novembar 2006.**

Studenti Stomatološkog fakulteta u protestu blokirali su veliki amfiteatar i tako sprečili održavanje nastave i primorali upravu fakulteta na pregovore.

✂ **6. novembar 2006.**

Studenti više beogradskih fakulteta okupili su se na Platou, uoči sednice Konferencije univerziteta Srbije, čija je glavna tačka bila rasprava o odluci o usklađivanju stručnih akademskih zvanja, kojom se izjedanačavaju postojeći diplomci sa budućim masterima. Delegati nekih fakulteta Univerziteta u Beogradu i Univerziteta u Novom Sadu zalagali su se za poništavanje te odluke, zbog čega je sednica završena bez jasnog zaključka. U međuvremenu, studenti su sa Platoa prešli u dvorište Kapetan Mišinog zdanja gde je protest nastavljen, da bi potom ušli u Rektorat i blokirali delegate KONUS-a u Svečanoj sali, što je rezultiralo pregovorima.

✂ **8. novembar 2006.**

Delegacija studentskog protesta Filozofskog fakulteta je razgovarala sa rektorom Univerziteta u Beogradu i upravom Filozofskog fakulteta. Dekan Filozofskog fakulteta Aleksandar Kostić snažno je odbacio zahtev za smanjenje školarina izjavljujući da „svaka roba košta onoliko koliko je neko spreman da je plati“, takođe je odbacio zahtev za ostvarivanjem ekvivalencije između diplomaca i mastera. Jedini prihvaćen zahtev, i to pod pretnjom

krivične prijave, je vraćanje novca studentima koji su oštećeni usled nezakonitog naplaćivanja dodatnih 1000,00 dinara svim samofinansirajućim studentima prilikom upisa godine.

✂ **14. novembar 2006.**

Pošto je uprava Filozofskog fakulteta zabranila novinarima ulaz na fakultet, konferencija za štampu koju je zakazao Protestni odbor, održana je na Platou ispred Filozofskog fakulteta. Tom prilikom javnost je upoznata sa dotadašnjim tokom protesta, a takođe je razotkrivena protivzakonita naplata dodatnih 1000,00 dinara koja se odvijala na Filozofskom fakultetu.

✂ **16. novembar 2006.**

Održan je studentski protest na platou ispred Filozofskog fakulteta, a okupljenim studentima organizovano su se pridružile kolegice i kolege sa Filozofskog i Arhitektonskog fakulteta. Zatim se studentska kolona, koja je nosila velike transparente „Mi studiramo - oni profitiraju!“ i „Neće proći“, uputila ka Ministarstvu prosvete, zaustavivši saobraćaj u ulicama Kneza Miloša i Nemanjinoj. Studenti su u rukama nosili crvene kartone koje su simbolično pokazali ispred Vlade Srbije, Ministarstva finansija i Ministarstva prosvete.

✂ **17. novembar 2006.**

Na platou ispred Filozofskog fakulteta u Beogradu, u 12h održan je studentski protest pod parolom „Dosta krađe godina“. U isto vreme je na novosadskom Filozofskom fakultetu održana sednica skupštine Konferencije univerziteta Srbije na koju je organizovano otišla grupa beogradskih studenata koja je zajedno sa svojim novosadskim kolegama protestovala tokom sednice. Deo okupljenih studenata napunio je salu u kojoj se održavala sednica kako bi u njoj aktivno učestvovao, iznoseći argumente koji su potkrepljivali studentske zahteve.

✂ **22. novembar 2006.**

15:00h – Studentski protest na Platou ispred Filozofskog fakulteta.

15:40h – Okupljeni su pozvani da se blokira Filozofski fakultet u znak protesta zbog ignorisanja studentskih zahteva od strane nadležnih. Okupljeni masovno ulaze na Filozofski fakultet.

16:00h – Na Filozofskom fakultetu održava se zbor koji proglašava blokadu fakulteta, nastava se prekida. Zbor usvaja proglas „Blokada fakulteta, jer znanje nije roba“.

17:00h – Nekoliko stotina studenata, okupljenih u holu i na prvom spratu fakulteta, isteruje sa fakulteta političare Čedomira Jovanovića i Čedomira Antića, koji su došli da učestvuju na tribini koju je povodom desetogodišnjice početka protesta 1996/97, organizovala Studentska unija Srbije.

17:30h – Na Platou ispred Filozofskog fakulteta počinje komemorativni koncert, iza koga sledi šetnja beogradskim ulicama, povodom desetogodišnjice početka protesta 1996/97, u organizaciji Studentske unije Srbije, Saveza studenata Beograda i omladinske nevladine organizacije „Biro“. Studenti koju su blokirali fakultet pozivaju okupljene da podrže blokadu. Veliki broj studenata, posle protestne šetnje, ulazi na fakultet i priključuje se blokadi. Funkcioneri Studentske unije Srbije i Saveza studenata Beograda javno su se ogradili od studenata koji su blokirali fakultet, predstavljajući ih kao „grupu anarhista“.

Na blokiranom fakultetu, studenti i studentkinje pretvaraju salu 101. u „zbornicu“, a salu 103. u „kreativnu radionicu“ i „centar za distribuciju hrane“. Prve noći blokade na Filozofskom fakultetu spavalo je oko 120 studenata i studentkinja.

✂ 23. novembar 2006.

Blokada se uspešno nastavlja, na fakultetu nema nastave. Počinju pregovori između uprave fakulteta i studentskih delegata. Tokom dana na fakultetu se održava nekoliko velikih zborova na kojima učestvuju studenti sa više beogradskih fakulteta. Druge noći blokade na fakultetu je spavalo preko 150 studenata i studentkinja.

✂ 24. novembar 2006.

Studentski zbor odlučuje da se blokada fakulteta nastavi do ponedeljka, kada se očekuje da će dekanski kolegijum Filozofskog fakulteta studentima ponuditi zajedničku platformu. Pored drugih protestnih aktivnosti studenti organizuju filmske projekcije na blokiranom fakultetu. Tokom večeri pristiže grupa studenata sa Univerziteta u Nišu, koji naredna dva dana provode sa svojim beogradskim kolegama.

✂ **25. novembar 2006.**

Blokada fakulteta nastavlja se i tokom vikenda.

✂ **26. novembar 2006.**

Iz štampe izlazi prvi broj „Protestnog biltena“. Na blokiranom fakultetu organizovana je akcija „Roditeljski sastanak“, kojom su roditelji podržali zahteve studenata.

✂ **27. novembar 2006.**

Na nekim fakultetima počinje prikupljanje potpisa za podršku studentskim zahtevima. Tokom dana samo na Filološkom fakultetu prikupljeno je preko 1800 potpisa. Dekanski kolegijum Filozofskog fakulteta izlazi pred studente sa predlogom zajedničkog saopštenja. Studentski zbor odbija ovaj predlog čija je retorika studentima bila neprihvatljiva i koji je nudio apstraktna rešenja za konkretne probleme; zbor odlučuje da se blokada fakulteta nastavi. Kada je dekanskom kolegijumu saopšteno da je njihov predlog odbijen, studentima je zaprećeno da će sutra ujutru blokada biti razbijena svim raspoloživim sredstvima.

✂ **28. novembar 2006.**

Kao odgovor na pretnje, tokom noći studenti lancima blokiraju sve prolaze na fakultetu.

10:00h – Dekanski kolegijum poziva studente na nastavak pregovora.

10:30h – Počinje studentski zbor na kome se usvajaju izmene predloga teksta zajedničkog saopštenja.

11:20h – Studentska delegacija nastavlja pregovore sa dekanskim kolegijumom.

12:00h – Na Platou ispred Filozofskog fakulteta održava se studentski protest.

12:30h – Dekanski kolegijum prihvata izmene predloga teksta zajedničkog saopštenja.

13:00h – Održava se sednica Senata Univerziteta u Beogradu, na kojoj je jednoglasno podržano saopštenje dekanskog kolegijuma Filozofskog fakulteta i studenata u protestu i odlučeno da se zauzme ofanzivniji stav prema državi u cilju ispunjavanja zakonskih obaveza finansiranja visokog obrazovanja.

14:00h – Na Filozofskom fakultetu održava se studentski zbor na kome je odlučeno da se prekine blokada fakulteta, a da se protest nastavi organizovanjem različitih aktivnosti na Univerzitetu.

✂ 1. decembar 2006.

Na Arhitektonskom fakultetu održan prvi studentski zbor na kome su formulisani zahtevi studenata arhitekture.

✂ 4. decembar 2006.

Iz štampe izašao drugi broj „Protestnog biltena“. Studenti arhitekture su na trećem spratu zgrade tehničkih fakulteta istakli transparent „Dole školarine“.

✂ 7. decembar 2006.

Na Filozofskom fakultetu održan masovan studentski zbor na kome je odlučeno da se od uprave fakulteta zahteva da studentima na uvid da izveštaj o finansijskom poslovanju fakulteta, sa podacima o prihodima i rashodima, po stavkama. Takođe, odlučeno je da funkcionerima režimskih studentskih organizacija (Studentska unija Srbije i Savez studenata Beograda), koje su se javno ogradile od studentskog protesta, neće biti dozvoljeno da u ime tih organizacija učestvuju na studentskim zborovima.

Studenti Fakulteta likovnih umetnosti predali su zahteve i dali upravi fakulteta rok od tri dana da odgovori na njih.

Na Matematičkom fakultetu održan je studentski zbor na kome je glavna tema bilo pitanje izjednačavanja zvanja. Okupljeni studenti su optužili studenta prodekana i članove studentskog parlamenta da su na svoju ruku, bez znanja ostalih studenata, uputili dopis KONUS-u u kojem su tvrdili da su studenti Matematičkog fakulteta protiv izjednačavanja zvanja diplomirani i master. Time su ovi studentski predstavnici ugrozili prava svih ostalih studenata u Srbiji.

Studentske aktiviste koji su prikupljali potpise za studentske zahteve je iz zgrade Ekonomskog fakulteta, po nalogu uprave, izbacilo fakultetsko obezbeđenje. Studenti su se ipak ponovo vratili na fakultet i nastavili sa prikupljanjem potpisa i bili ponovo izbačeni od strane obezbeđenja. Uprkos represiji, preko 500 studenata Ekonomskog fakulteta potpisalo je peticiju.

✂ 8. decembar 2006.

Objavljuje se odluka uprave Filozofskog fakulteta da se olakšaju uslovi plaćanja školarine i da se organizuje povraćaj novca studentima kojima je protivzakonito naplaćeno dodatnih 1000 dinara.

Predstavnicima studentskog protesta je onemogućeno učešće u emisiji „Radio sa predumišljajem“ na Radio Studio B, u emisiji su umesto njih govorili predstavnici Studentske unije Srbije i Saveza studenata Beograda.

✂ 11. decembar 2006.

Iz štampe je izašao treći broj „Protestnog biltena“, u kome je pored aktuelnih vesti objavljen „Kratki vodič za studentsko samoorganizovanje“.

Dekan Arhitektonskog fakulteta Vladimir Mako odbija da pregovara sa predstavnicima studentskog protesta i izjavljuje da prihvata isključivo razgovor sa studentskim parlamentom. Održan četvrti zbor studenata Arhitektonskog fakulteta.

Na Filološkom fakultetu održan zbor na kome je odlučeno da se od uprave zahteva uvid u finansijski izveštaj fakulteta. Funkcioneri Studentske unije Filološkog fakulteta i članovi studentskog parlamenta su se na zboru otvoreno izjasnili protiv zahteva za izjednačavanje zvanja, nakon čega su ih okupljeni studenti ismejali.

✂ 12. decembar 2006.

Uprava Filozofskog fakulteta je obavestila sve diplomce koji su upisali master studije da će im, ukoliko odluče da napuste master studije zbog procesa izjednačavanja zvanja, koji je gotovo izvestan, u celosti vratiti novac koji su uplatili na ime školarine. Narednih dana veliki broj diplomaca Filozofskog fakulteta odlučio je da prekine master studije i uzme svoj novac.

✂ 18. decembar 2006.

Na Filozofskom fakultetu održan je studentski zbor, na kome je usvojeno „Otvoreno pismo Savetu Univerziteta u Beogradu“. Po završetku zbora, uprkos snažnoj kiši, studenti su se okupili na protestu

na Platou ispred Filozofskog fakulteta, kojim je obeležen izbor novog rektora, Branka Kovačevića.

✂ **20. decembar 2006.**

Zakonodavni odbor skupštine Srbije je predložio autentično tumačenje člana 127. Zakona o visokom obrazovanju, po kome su lica koja su stekla VII-1 stepen stručne spreme izjednačena sa licima koja budu stekla naziv „master“.

✂ **21. decembar 2006.**

Delegacija studentskog protesta razgovarala je sa Brankom Kovačevićem, novim rektorom Univerziteta u Beogradu. Studenti su zahtevali da se najkasnije do 1. marta 2007. donese opšti akt kojim će se definisati merila za utvrđivanje visine školarina, pri čemu će u obzir biti uzeti materijalni troškovi fakulteta i socijalni položaj studenata i čitavog društva. Rektor je obećao da će to biti jedan od primarnih zadataka novog rukovodstva Univerziteta u Beogradu.

DOKUMENTI

Uzimajući u obzir troškove života, kretanje prosečne zarade u Srbiji, stopu nezaposlenosti, egzistencijalne i socijalne potrebe zaposlenih i njihovih porodica, kretanje zaposlenosti na tržištu rada i opšti nivo ekonomske razvijenosti Srbije, činjenicu da prosečna mesečna zarada isplaćena u avgustu 2006. godine iznosi 21.925 dinara, kao i činjenicu da je na osnovu odluke Socio-ekonomskog saveta Republike Srbije poslednji utvrđeni iznos minimalne plate u Srbiji bio 8.800 dinara, odnosno nešto više od 100 evra, Studentski zbor, održan 4. oktobra 2006. godine na Filozofskom fakultetu, utvrdio je

ZAHTEVE

1) Zahteva se smanjenje iznosa školarina za svaku školsku godinu na iznos četiri minimalne plate, koje se utvrđuju odlukom Socio-ekonomskog saveta Republike Srbije (za školsku godinu 2006/07. školarina bi trebala da iznosi 35.000 dinara).

2) Zahteva se smanjenje svih administrativnih troškova na fakultetu za 50%.

Radi ispunjenja ovih zahteva, Protestni odbor studenata i studentkinja Filozofskog fakulteta preduzeće sve neophodne mere organizovanja kako protestnih akcija na Fakultetu, tako i manifestacija koje će demokratsku javnost Beograda i Srbije upoznati sa studentskim socijalnim problemima.

U prilogu dostavljamo fotokopije 1200 studentskih potpisa studenata i studentkinja koji su podržali naše zahteve.

*Protestni odbor studenata i studentkinja Filozofskog fakulteta
U Beogradu, 5. oktobra 2006. godine*

Saopštenje zbora studenata Filozofskog fakulteta

Danas je potrebno javno obznaniti da se obrazovni sistem u Srbiji raspada.

Debata o odgovornosti za visinu školarina, koju je ministar prosvete Vuksanović započeo reagujući na studentski protest ispred Filozofskog fakulteta, pokazuje kolika je nesposobnost nadležnih da shvate realne probleme studentkinja i studenata, a samim tim i obrazovanja u celini.

Javljaajući se povodom zahteva studentkinja i studenata za smanjenje astronomskih školarina, ministar je izjavio da je Vlada zaštitila standard studenata onoliko koliko je mogla. Uprava Filozofskog fakulteta je, sa svoje strane, izrazila puno razumevanje za studentske zahteve. Problem je samo u tome što od takve vrste zaštite standarda i od takvog razumevanja ne može normalno da se živi i studira.

Vlada je, kao osnivač državnih fakulteta, preuzela zakonsku obavezu da obezbeđuje sredstva za izvođenje studija, materijalne troškove, plate zaposlenih, fond za bibliografiju, itd. Ona te obaveze ne ispunjava ni u približno dovoljnoj meri. Fakulteti su, s druge strane, preuzeli zakonsku obavezu da donesu jasne kriterijume za utvrđivanje visine školarina koje bi obuhvatale jasno određene redovne usluge koje fakultet pruža studentu. Ni ta obaveza nije ispunjena. Naprotiv, upravo pomoću proizvoljno nametnutih iznosa školarina, fakulteti pokušavaju da popune rupe koje u njihovim budžetima ostavljaju ministarstva finansija i prosvete.

Odbijajući da budemo izmanipulisani igrom prebacivanja odgovornosti između Ministarstva prosvete, koje je dokazalo svoju nekompetentnost u oblasti obrazovanja, i fakulteta na kojima politiku kroje usko interesne grupe, mi studentkinje i studenti nastavljamo da se borimo za svoje zahteve, upućujući ih svima koji su odgovorni za postojeće stanje.

Zahtevi su:

1. smanjenje školarina na Filozofskom fakultetu sa 86.000 dinara na 35.000 dinara (za 60%);
2. smanjenje svih administrativnih troškova na fakultetu za 50%.

Svesni da ovi zahtevi nisu ograničeni samo na interese samofinansirajućih studenata, budući da postoji tendencija sistematskog smanjivanja državnih izdvajanja za univerzitetsko obrazovanje, apelujemo na solidarnost svih koleginica i kolega koji se još uvek finansiraju iz budžeta. Takođe, pozivamo

studentkinje i studente sa svih fakulteta Univerziteta u Beogradu, kao i drugih univerzitetskih centara u zemlji da pokrenu proteste sa sličnim zahtevima i u svojim sredinama.

Dok se Univerzitet bespomoćno utapa u vrtlozima Bolonjskog procesa, studentkinje i studenti treba da shvate potrebu samostalnog organizovanja radi zaštite svojih elementarnih prava. Studentski protest nema stranački karakter, već je autentičan socijalni protest koji reaguje na jedan segment opštih društvenih problema.

**Protest se širi!
Dole školarine!**

*U Beogradu, 16. oktobra 2006.
Zbor studenata Filozofskog fakulteta*

KONFERENCIJA UNIVERZITETA SRBIJE

Beograd, Studentski trg 1

Rektorski savet Konferencije univerziteta Srbije je 19. oktobra 2006. godine razmatrao kriterijume za usklađivanje akademskih, stručnih i naučnih naziva stečenih prema propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju sa stručnim, akademskim i naučnim nazivima po tom zakonu. Naime, lice koje je steklo odgovarajući naziv po ranije važećim propisima ima, saglasno članu 127. Zakona o visokom obrazovanju, pravo da traži od visokoškolske ustanove u kojoj je steklo naziv da mu, u postupku i pod uslovima koje propiše ta ustanova, a u skladu sa kriterijumima KONUS-a, utvrdi da ranije stečeni naziv odgovara nekom od naziva iz člana 95. Zakona o visokom obrazovanju.

Rektorski savet KONUS-a je utvrdio princip da je lice koje je steklo VII-1 stepen stručne spremlje po ranijim propisima (diplomirani inženjer, diplomirani pravnik, diplomirani profesor matematike i sl.), na bazi osnovnih studija koje su trajale najmanje četiri godine, ima pravo da traži da mu se utvrdi da taj naziv odgovara akademskom nazivu diplomirani sa naznakom zvanja drugog stepena diplomskih akademskih studija – master iz odgovarajuće oblasti.

U „Politici“ od 20. oktobra 2006. godine objavljen je tekst, proistekao iz razgovora koji je novinar obavio sa predstavnikom Saveza studenata koji je prisustvovao sednici Rektorskog saveta, a ne iz kontakata sa rektorima. Tekstu je dat pogrešan naziv: „Diplomirani postaju ‘magistri‘“, što pokazuje nerazumevanje razlike između zvanja „magistar“ (koje je postojalo po ranijim propisima) i zvanja „diplomirani – master“, uvedenog Zakonom o visokom obrazovanju. Magistar je akademski naziv, koji se sticao završavanjem magistarskih poslediplomskih studija u trajanju od dve godine i odbranom magistarskog rada. U novom sistemu, naziv „diplomirani – master“ stiće se završetkom diplomskih akademskih studija, u trajanju, zajedno sa osnovnim akademskim studijama, od ukupno pet godina (300 ESPB bodova). Osnovni razlog zbog kojeg Rektorski savet KONUS-a smatra da postoji ekvivalencija između VII-1 stepena stručne spremlje po ranijim propisima i akademskog naziva „diplomirani – master“ po Zakonu o visokom obrazovanju je u tome što su osnovne studije po ranijim propisima nosile veće opterećenje od osnovnih studija po novom zakonu (trajale su osam, devet, deset ili 12 semestara i bile praćene jednogodišnjim apsolventskim stažom). Zakon o visokom obrazovanju je predvideo ograničavanje studentskog opterećenja na 60 ESPB bodova godišnje.

Rektorski savet i Konferencija univerziteta Srbije obavestiće javnost o kriterijumima za usklađivanje ranije stečenih naziva kada celokupna procedura bude obavljena.

Beograd, 20.10.2006. god.

Rektorski savet KONUS-a

Sprečimo pljačku! Sprečimo degradiranje znanja!

Danas je potrebno javno obznaniti da se obrazovni sistem u Srbiji raspada, što ima posledice po čitavo društvo.

Vlada je, kao osnivač državnih fakulteta, preuzela zakonsku obavezu da obezbeđuje sredstva za izvođenje studija, za materijalne troškove, plate zaposlenih, bibliotečki fond, itd. Ona te obaveze ne ispunjava ni u približno dovoljnoj meri. Fakulteti su, s druge strane, preuzeli zakonsku obavezu da donesu jasne kriterijume za utvrđivanje visine školarina, koje bi obuhvatale jasno određene redovne usluge koje fakultet pruža studentu. Ni ta obaveza nije ispunjena. Naprotiv, upravo pomoću proizvoljno nametnutih iznosa školarina fakulteti pokušavaju da popune rupe koje u njihovim budžetima ostavljaju ministarstva finansija i prosvete.

Radi se čak i na podrivanju nedavno donete odluke Konferencije univerziteta Srbije o izjednačavanju postojećeg zvanja „diplomirani” sa novom diplomom „mastera”, kako bi neki fakulteti bespravno naplatili školarine od upisa svršenih studenata i studentkinja na master studije. Ovakvim delovanjem direktno se ugrožava profesionalni status i zaposlenje stotina hiljada ljudi koji su do sada završili studije ili tek treba da ih završe. Znanje čitavih generacija se degradira da bi uprave pojedinih fakulteta ostvarile dodatni profit.

Odbijajući da budemo manipulisani od strane Ministarstva prosvete, koje je dokazalo svoju nekompetentnost u oblasti obrazovanja, i fakulteta na kojima politiku kroje usko interesne grupe, zahtevamo:

- 1. Smanjenje školarina i svih ostalih naknada na studijama za 50%.**
- 2. Jasno utvrđivanje kriterijuma za određivanje visine školarina, uz uvažavanje objektivnih socijalnih uslova.**
- 3. Izjednačavanje postojećeg zvanja „diplomirani” sa novom diplomom „mastera”.**

Saopštenje protestnog odbora studenata Filozofskog fakulteta

Reagujući na reakcije povodom događaja oko zasedanja skupštine Konferencije univerziteta Srbije, i studentskog protesta koji je održan ispred rektorata, protestni odbor studenata i studentkinja Filozofskog fakulteta osetio se obavezanim da javnosti pruži dodatna objašnjenja.

Na sednici KONUS-a, održanoj u ponedeljak, delegati svih univerziteta u Srbiji nikako nisu mogli da se dogovore da li će dopustiti studentima sa sedmim stepenom stručne spreme da od fakulteta zatraže titulu master. Skupština Konferencije univerziteta Srbije se iscrpla u dolaženju do vrlo nejasnog kompromisnog stava „da svi studenti imaju jednaka prava, kako oni koji su diplomirali po starom, tako i oni po novom programu.“ Oni tvrde da će ubediti poslodavce da ne traže, na primer, od već diplomiranog pravnika, da stekne zvanje master da bi polagao pravosudni ispit ili da bi se zaposlio, to je, međutim, bio veoma neubedljiv manevar. Svakome kome mozak služi za razmišljanje biće jasno da osoba koja nema prava da posle završenog fakulteta direktno upiše doktorske studije na tržištu rada ne može biti ravnopravna sa osobom koja ima ta prava. Donošenje rešenja odloženo je isključivo iz taktičkih razloga, a stotinama diplomaca je već naplaćena prva rata školarine za master studije.

Imajući to u vidu, veoma je čudna reakcija rektora Univerziteta u Beogradu i još nekih delegata KONUS-a na povike sa studentskog protesta. Ovi profesori su izrazili svoju uvređenost kada su do njihovih ušiju doprle reči „Lopovi, lopovi!“ . Govoreno je o nedopustivom načinu na koji su se studenti obratili profesorima, uz zanemarivanje činjenice da je nedopustiv način na koji se studenti već godinama obmanjuju, iskorišćavaju i potkradaju od strane fakulteta. I zaista, ako uhvatite nekoga sa rukom u vašem džepu, ima li on prava da vas uči bontonu i da se uvredi ako ga nazovete lopovom?

Sprečimo pljačku, sprečimo degradiranje znanja!

Protest se nastavlja, protest se širi!

U Beogradu, 8. novembra 2006.

Protestni odbor studenata i studentkinja Filozofskog fakulteta

Saopštenje o razgovoru studentske delegacije sa rektorom Univerziteta u Beogradu i upravom Filozofskog fakulteta

Delegacija studentskog protesta Filozofskog fakulteta je razgovarala sa rektorom Univerziteta u Beogradu, prof. dr Dejanom Popovićem, dekanom Filozofskog fakulteta, prof. dr Aleksandrom Kostićem, prodekanom za finansije Filozofskog fakulteta, prof. dr Miomirom Despotovićem i sekretarom Filozofskog fakulteta, Slobodanom Ivanežom.

Razgovor se sveo na pokušaj odugovlačenja rešavanja studentskih zahteva. U razgovorima nije ni moglo da bude napretka, s obzirom da je tokom sastanka dekan Filozofskog fakulteta izjavio da „roba košta onoliko koliko je neko spreman da je plati“. Nakon što je studentska delegacija pokušala da objasni da je znanje javno dobro, a ne roba, prodekan za finansije je ustvrdio da je ton kojim obespravljani studenti iznose svoje zahteve uvredljiv i poručio: „ako priterate miša uza zid on će naći načina da se brani“. Time je zapretio da uprava Filozofskog fakulteta neće birati sredstva u odbrani svojih interesa bez obzira na intenzitet opravdanih pritisaka javnosti.

Studentska delegacija je rektoru predložila dokaze o jednoj ozbiljnoj zloupotrebi koja se odvija na Filozofskom fakultetu i zapretila krivičnim prijavama. Reč je o protivpravnoj dobiti koju fakultet prilikom upisa samofinansirajućih studenata stiče tako što od njih zahteva da, pored iznosa školarine, uplate još po 1000,00 dinara na račun Univerziteta, umesto da ta sredstva, u skladu s odlukama univerzitetskih organa, izdvaja iz školarina. Na taj način fakultet ne ispunjava svoje finansijske obaveze prema Univerzitetu, već prevarom postiže da to umesto njega učine studenti. Tek kada je suočena sa mogućnošću krivičnog gonjenja, uprava fakulteta je izjavila da je reč o grešci i obećala da će oštećenim studentima, koji se broje hiljadama, vratiti novac.

Pošto delegacije nisu mogle da usaglasе stavove po pitanju školarina, prešlo se na razmatranje pitanja usklađivanja zvanja, pri čemu se dekan Filozofskog fakulteta pokazao kao jedan od najvećih protivnika izjednačavanja zvanja „diplomirani“ sa novom diplomom „mastera“, uprkos razumevanju i uvažavanju koje je rektor pokazao za ovaj zahtev. Uzrok ovako snažnog protivljenja leži u činjenici da je Filozofski fakultet protivzakonito raspisao konkurs za upis na master studije pre raspisivanja zajedničkog konkursa na nivou Univerziteta, tako da je na ove studije već upisan veliki broj diplomaca, i to svi u samofinansirajućem statusu.

Apelujemo na javnost da podrži studente i spreči intelektualnu i finansijsku pljačku!

U Beogradu, 8. novembra 2006.

Protestni odbor studenata i studentkinja Filozofskog fakulteta

Napomena: U tekstu se koristi naziv „diplomirani-master“ jer se prema novom Zakonu o visokom obrazovanju posle završenih master studija, npr. filozofije, dobija akademski naziv: „diplomirani filozof - master“.

EKVIVALENCIJA

Prilikom odlučivanja o kriterijumima za usaglašavanje akademskih naziva stečenih prema ranijim propisima sa nazivima iz novog zakona, mora se primeniti adekvatan opšti princip koji će jednako tretirati sve imaoce diploma. Primenom nove, evropske nomenklature akademskih naziva, neophodno je sačuvati stečena prava diplomiranih i time sprečiti njihovo degradiranje na tržištu rada, kao što im se mora obezbediti direktna prohodnost na doktorske studije. Ovo je već učinjeno u mnogim evropskim zemljama koje su imale sličan problem: Hrvatska, Holandija, Belgija, Estonija...

Diplomirani = Master

Imajući u vidu osnovne karakteristike master studija (prohodnost na doktorske studije, obim opterećenja od 300 ESPB i trajanje od pet godina), one su suštinski istovetne sa ranijim diplomskim studijama i to na osnovu sledećih pokazatelja:

- Nakon završetka diplomskih studija postojala je mogućnost direktnog upisa na doktorske studije, uz odgovarajuću prosečnu ocenu, ali se ova zakonska mogućnost nije primenjivala, jer u praksi doktorske studije na univerzitetima nisu bile organizovane (doktorat se sticao na alternativan način – završetkom magistarskih studija i odbranom doktorske disertacije);

- Raniji propisi nisu imali instrumente za ograničavanje obima opterećenja studenata, usled čega ovaj obim znatno premašuje vremenski period koji imaju na raspolaganju za njegovo savlađivanje, odnosno – obim ranijih diplomskih studija premašuje obim novih osnovnih i odgovara master studijama;

- Sve ranije diplomske studije su i formalno trajale duže od četiri godine, jer upis apsolvetskog staža ima iste pravne posledice kao i upis bilo koje godine studija, zbog čega se i on, pravno gledano, tretira kao godina studija (studijski programi su projektovani sa ciljem da se realizuju zaključno sa istekom apsolvetskog roka);

- I ranije diplomske i nove diplomske-master studije vode sticanju akademskog naziva, za razliku od magistarskih i doktorskih, koje vode sticanju naučnog;

• I stare i nove diplomatske studije vode sticanju titule „diplomirani“, dok nove osnovne studije prvog stepena ne sadrže ovu odrednicu.

Magistar ≠ Master

Naziv magistra nauka ne može se poistovećivati sa zvanjem diplomiranog-mastera, pre svega zbog razlike u opterećenju nastavnim sadržajem i trajanju studija, ali i zbog samog karaktera studija – magistarska teza je rezultat samostalnog naučnog rada, pa je neposredna priprema za doktortat, dok je akademski naziv mastera rezultat diplomskih studija koje osposobljavaju za primenu i razvoj naučnih, stručnih i umetničkih dostignuća (slično kao „diplomirani“ po ranijim propisima). Upravo iz tog razloga Zakon o visokom obrazovanju i štiti magistre, odnosno priznaje njihovu prednost u odnosu na diplomirane-mastere. Magistri u skladu sa zakonom imaju pravo da „preskoče“ pohađanje doktorskih studija i da do 2012. godine direktno pristupe izradi i odbrani doktorske disertacije. Posle isteka ovog zakonskog roka, magistri će upisivati doktorske studije, ali će im biti priznate godine magistarskih studija, tako da će im i tada realno preostati samo izrada doktorske disertacije, koja traje godinu dana. S druge strane, masteri će biti u obavezi da pohađaju ove izuzetno zahtevne trogodišnje doktorske studije da bi stekli titulu doktora nauka.

Pored toga, magistri nauka ni na tržištu rada neće biti oštećeni izjednačavanjem diplomaca sa diplomiranim-masterima. Naime, oni će biti u mogućnosti da izvrše usaglašavanje svoje diplome osnovnih studija sa odgovarajućim zvanjem iz novog zakona (diplomirani-master), pa bi nakon magistriranja bili nosioci i akademskog naziva mastera i naziva magistra nauka. Time bi bili u istoj meri kvalifikovaniji od novih diplomiranih-mastera, kao što su danas kvalifikovaniji od diplomaca.

Pitanje retroaktivnosti

Pogrešno se navodi da bi izjednačavanje diplomaca i diplomiranih-mastera predstavljalo kršenje zabrane retroaktivnosti. Oni koji na ekvivalenciju gledaju kroz tu prizmu tvrde da ne može biti retroaktivnog priznavanja diplomaca za mastere (jer su, naizgled, nejednaki), a za uzvrat zahtevaju retroaktivno poi-

stovećivanje diplomaca sa „bachelor“-ima (koji jesu nejednaki na osnovu više parametara). Ovde se, međutim, uopšte ne radi o retroaktivnom priznavanju, već o zakonskoj obavezi po kojoj KONUS mora da propiše opšte kriterijume na osnovu kojih se utvrđuje da nazivi stečeni po ranijim propisima odgovaraju nazivima iz novog zakona. Pri tome, poistovećivanje diplomaca sa „bachelor“-ima (osnovne studije prvog stepena) bi zaista vodilo narušavanju njihovih stečenih prava, jer novi „bachelor“-i nemaju isti tretman u daljem školovanju i na tržištu rada kao nosilac titule „diplomirani“.

Diferencijalni ispiti

Zagovornici uvođenja diferencijalnih ispita za diplomce koji žele da steknu akademski naziv mastera zapravo predlažu narušavanje principa zaštite stečenih prava. Svi koji su stekli VII-1 stepen stručne spreme, stekli su ista prava i ne mogu im se dodeljivati različita prava nakon usaglašavanja starih sa novim akademskim nazivima. Odnosno, ukoliko se makar jedna diploma VII-1 stepena stručne spreme prizna kao diploma mastera, onda sve diplome istog stepena moraju dobiti naziv diplomiranog-mastera.

Neki tvrde da kriterijum za usaglašavanje ne treba da bude trajanje studija, već samerljivost novog studijskog programa sa starim. U tom slučaju bi raniji diplomci morali da polažu ispite iz novih predmeta koje oni nisu imali prilikom studiranja. Ovde se, međutim, previđa da se izmene programa redovno vrše i da nikada u dosadašnjoj istoriji imaoci diploma nisu bili pozivani da polažu ispite iz dodatnih, novouvedenih predmeta da bi time potvrdili prava koja su već stekli diplomiranjem. Isto tako, umesno je pretpostaviti da će se i u budućnosti sadržaji studijskih programa menjati usled naučnog progresa, ali Zakonom nije predviđeno nikakvo doškolovanje u ovom pogledu.

Neophodno je imati u vidu da uz diplomu master studija neizostavno ide i tzv. dodatak diplomi u kojem stoje svi podaci o savladanom studijskom programu. Na taj način se sve razlike u studijskim programima očitavaju u samoj diplomi, odn. njenom dodatku.

Sekretarijat za zakonodavstvo zaključio da treba izjednačiti zvanja diplomirani i master

Beograd, 20. novembar 2006. godine - Republički sekretarijat za zakonodavstvo uputio je danas Konferenciji univerziteta pravno tumačenje traženih odredbi Zakona o visokom obrazovanju, po kojem svi koji su stekli VII-1 stepen stručne spreme treba da budu izjednačeni sa onima koji steknu zvanje master.

Pravno tumačenje člana 127 stav 1 i stav 2 Zakona o visokom obrazovanju Sekretarijata za zakonodavstvo zatražila je Konferencija univerziteta povodom izjednačavanja dosadašnjih i budućih akademskih zvanja.

Zvanični sajt Vlade Srbije prenosi tumačenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo u celini:

“Razmotrili smo vaš zahtev za davanje mišljenja o međusobnoj usklađenosti odredaba člana 127. stav 1. i člana 127. stav 2. Zakona o visokom obrazovanju (u daljem tekstu: Zakon), kao i vaš zahtev za tumačenje međusobnog odnosa navedenih odredaba, i ukazujemo na sledeće:

Prema odredbi stava 1. člana 127. Zakona, lice koje je steklo, ili stekne odgovarajući naziv prema ranijim propisima zadržava pravo na korišćenje tog naziva u skladu sa propisima prema kojima ga je steklo. Smatramo da se vremensko dejstvo zadržavanja prava na korišćenje stečenog naziva prostire ne samo na sadašnjost, već i na budućnost. Svrha prava na korišćenje stečenog naziva jeste u tome da se zaštite pravna sigurnost i stečena prava.

Nasuprot tome, odredba stava 2. člana 127. Zakona propisuje da se u svakom pojedinačnom slučaju utvrđuje da li naziv koji je stečen po ranijim propisima odgovara novom nazivu koji je predviđen novim Zakonom o visokom obrazovanju (član 127. stav 2. Zakona).

Mislimo da je to suprotno smislu i sadržini odredbe stava 1. člana 127. Zakona, budući da se time stvara mogućnost da se naruše pravna sigurnost i stečena prava i da se lica koja su stekla naziv mastera u praksi dovedu u povoljniji položaj od lica koja su stekla VII-1 stepen stručne spreme prema ranijim propisima (naziv diplomirani pravnik, diplomirani inženjer i slično).

Prema tome, odredba stava 2. člana 127. Zakona je u suprotnosti sa odredbom stava 1. člana 127. Zakona. U sukobu dve odredbe, od kojih prva štiti stečena prava i pravnu sigurnost, a druga dovodi u pitanje svrhu i smisao prve odredbe koja štiti stečena prava i pravnu sigurnost, Republički sekretarijat za za-

konodavstvo daje prednost odredbi koja štiti stečena prava i pravnu sigurnost.

U konkretnom slučaju, to znači da bi u praksi trebalo da budu izjednačeni nazivi koji su stečeni do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju s nazivima koje predviđa Zakon o visokom obrazovanju.

Drugim rečima, lica koja su stekla VII-1 stepen stručne spreme prema ranijim propisima (zvanje diplomirani pravnik, diplomirani inženjer i slično) treba da budu izjednačena s licima koja steknu naziv master”, navodi se u tumačenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo.

ZAHTEVAMO

1. Izjednačavanje postojećeg zvanja „diplomirani” sa novom diplomom „mastera”.

Zahtevamo primenu odluke Rektorskog saveta KONUS-a od 20. oktobra 2006. po kojoj je utvrđeno da lice koje je steklo VII-1 stepen stručne spreme po ranijim propisima, na bazi osnovnih studija koje su trajale najmanje četiri godine, ima pravo da traži da mu se utvrdi da taj naziv odgovara akademskom nazivu „diplomirani” sa naznakom zvanja drugog stepena diplomskih studija – “master” iz odgovarajuće oblasti.

Zahtevamo od Univerziteta da postupa u skladu sa tumačenjem Vladinog Sekretarijata za zakonodavstvo, od 20. novembra 2006. na osnovu kog osobe koje su stekle VII-1 stepen stručne spreme po sili zakona moraju biti izjednačene sa nazivom “master”, kako bi bila zaštićena prava i pravna sigurnost građana koji su stekli akademsko zvanje u skladu sa ranijim propisima.

Zahtevamo da se diplomcima koji su na nekim fakultetima ove školske godine prevarom upisani na master studije, mimo zajedničkog univerzitetskog kursa, vrati novac koji su uplatili na ime školarine za te studije.

2. Smanjenje školarina i svih ostalih naknada na studijama za 50%.

Zahtevamo javnu osudu pljačkanja studenata koja se sprovodi na pojedinim fakultetima, a opravdava se autonomijom fakulteta da odredi onu visinu školarina i drugih naknada koja će omogućiti da mesečna plata profesora tih fakulteta iznosi i do 200.000,00 dinara.

Zahtevamo od države da počne da ispunjava svoje finansijske obaveze prema Univerzitetu. Iz državnog budžeta se, u proseku, pokriva samo 25% materijalnih troškova fakulteta, što je polovina iznosa koji je država dužna da uplati u skladu sa izmenama Uredbe o finansiranju visokog obrazovanja. Da se ne bi dodatno ugrožavao životni standard studenata i studentkinja bićemo prinuđeni da nateramo Vladu da poštuje svoje odluke, čime će se udeo finansiranja visokog obrazovanja iz sopstvenih izvora fakulteta smanjiti za oko 33%. Pošto školarne nisu jedini sopstveni izvor prihoda fakulteta, već fakulteti stižu dobit projektima nezavisnim od studenata i države, smatramo da je naš zahtev za smanjenjem školarina i svih ostalih naknada na studijama za 50% realan i ostvariv.

3. Jasno utvrđivanje kriterijuma za određivanje visine školarina, uz uvažavanje objektivnih socijalnih uslova.

Zahtevamo da Univerzitet hitno postupi po Zakonu o visokom obrazovanju, na osnovu kojeg je dužan da donese opšti akt kojim će se utvrditi merila za utvrđivanje visine školarine.

Zahtevamo da se jasno utvrdi koje su redovne usluge koje fakulteti pružaju studentima u okviru ostvarivanja studijskog programa, da bi bilo jasno za koje se troškove fakulteta plaća školarina i da se spreči dvostruko plaćanje pojedinih naknada kao što su ispitne prijave, potvrde itd.

Zahtevamo da se pri utvrđivanju školarina u obzir uzmu troškovi života, kretanje prosečne zarade u Srbiji, stopa nezaposlenosti, egzistencijalne i socijalne potrebe zaposlenih i njihovih porodica, kretanje zaposlenosti na tržištu rada i opšti nivo ekonomske razvijenosti Srbije.

Blokada fakulteta, jer znanje nije roba

Posle šest nedelja protesta, tokom kojeg su studentski zahtevi predloženi Ministarstvu prosvete, upravi Univerziteta i upravama mnogih fakulteta, kao i celokupnoj javnosti, mi, studenti i studentkinje Univerziteta u Beogradu odlučili smo da blokiramo Filozofski fakultet. Od kako smo prvi put obznanili svoje zahteve, pa do danas, suočavamo se sa ciničnim prebacivanjem odgovornosti između Vlade, Ministarstva, Univerziteta i fakultetskih uprava. Rešavanje akutnih problema studenata, Univerziteta i čitavog društva odlaže se da bi se napravio prostor za političke manipulacije, kao i da bi pojedini fakulteti stekli profit uzimanjem dodatnog novca od studenata. Znanje se tretira kao jeftina roba koja se skupo naplaćuje.

Mi to više ne možemo da trpimo! Prinuđeni smo da blokiramo rad Filozofskog fakulteta jer je to način da jasno pokažemo odgovornima koliko smo ozbiljni u svojim zahtevima.

Srbija je iz devedesetih godina izašla razorena, osiromašena i moralno upropašćena. U situaciji raspada svih društvenih vrednosti, kada je nekultura postala standard, a primitivizam oblik političke komunikacije, mi ne pristajemo na spuštanje civilizacijskog nivoa za još jedan stepen niže. Mi ne pristajemo da nas ubede da je obrazovanje roba, a ne javno dobro. Mi ne pristajemo na društvo u kome će se nejednakost reprodukovati tako što će kvalitetno obrazovanje biti dostupno samo privilegovanoj i bogatoj manjini. Naša generacija ima priliku da se usprotivi sirovoj logici onih koji tvrde da je znanje roba koja košta onoliko koliko je neko spreman da plati.

Mi smo ovde da dokažemo da još uvek ima ljudi čiji integritet nije na prodaju i koji svoje znanje smatraju nečim što treba da koristi napretku celog društva.

Vođeni ovom idejom samostalno smo se organizovali na fakultetima, učestvujući u otvorenim i demokratskim diskusijama na studentskim sastancima i zborovima, tokom kojih su formulisani naši zahtevi. Insistirajući na demokratskim principima i autentičnim socijalnim zahtevima našli smo se suprotstavljeni centralama režimskih studentskih organizacija i mladim političarima koji kroz njih stiču sitne partijske poene. Ovaj protest neće postati oruđe političkih partija ili sredstvo u nečijoj predizbornoj kampanji, niti platforma za neke nove mlade lidere.

Ovaj protest je pokrenuo mnoga pitanja koja su godinama bila zanemarena u univerzitetskoj sredini i najavljuje dolazak novih generacija koje će biti spremne da se uhvate u koštac sa problemima ovog društva.

*Proglas studentskog zbora koji je odlučio da se blokira rad Filozofskog fakulteta
22. novembar 2006.*

Važno obaveštenje za studente na budžetu

Poštovane kolege i kolegice, ukoliko ste ove godine na budžetu, nikako ne znači da ćete biti i sledeće (samo 10% studenata sa svih fakulteta završi školovanje u roku – to je statistički podatak). Naravno, školarina za sledeću godinu će sigurno biti veća od trenutne.

Svi koji studiraju po 'bolonji', ukoliko obnove godinu, momentalno gube status finansiranih iz budžeta i prelaze na samofinansirajuće. Naravno, školarina za sledeću godinu će sigurno biti veća od trenutne.

'Šuška' se po fakultetima da će se svake godine praviti nova rang lista prema bodovima sa ispita, te, shodno tome, iako ste sve ispite položili možda nećete biti na budžetu. Uprava i sekretari su rekli da nisu obavešteni, a samo jedan profesor je bio iskren da kaže da se ta opcija razmatra (razmatra = usvaja). Naravno, školarina za sledeću godinu će sigurno biti veća od trenutne.

Nemojte biti slepi za druge. Pogledajte svoje kolege koji plaćaju školarinu i zapitajte se (ili pitajte njih) čega se odriču, kako žive, kako žive njihovi roditelji. Pokažite da niste egocentrični i da vam je stalo!

Priključite se blokadi na Filozofskom fakultetu! Dodite da se zajedno borimo za naša prava, da se družimo, razmenjujemo znanja i ideje, da stvaramo. Ukoliko želite, možete i da učite i spremate ispite, obezbeđen vam je prostor.

BUDni smo

Zajedničko saopštenje NNV Filozofskog fakulteta i studenata u protestu

Od početka oktobra ove godine traju protesti studentkinja i studenata Univerziteta u Beogradu koji traže smanjenje školarina, a od kraja oktobra i izjednačavanje VII/1 stepena visokog obrazovanja sa zvanjem master. Ovi protesti su nesumnjivo posledica teškog materijalnog položaja studenata, ali i ukupnog socijalnog stanja u zemlji koje se odražava i na položaj visokog obrazovanja. Stoga je Dekanski kolegijum Filozofskog fakulteta pokrenuo inicijativu koja ima za cilj hitno preduzimanje dugoročnih i pažljivo osmišljenih mera kako bi se predupredili veći socijalni nemiri do kojih će doći ukoliko se materijalni položaj studenata i državnih univerziteta ne poboljša.

Imajući to u vidu, potpisnici od resornih ministarstava zahtevaju:

a. Dosledno poštovanje člana 59. Zakona o visokom obrazovanju koji se odnosi na obaveze države u vezi sa finansiranjem visokoškolskih ustanova. Podsećamo na to država ne ispunjava u potpunosti svoje Zakonom predviđene obaveze, što je jedan od razloga nezavidnog materijalnog položaja državnih univerziteta. Ispunjenje obaveza iz člana 59. Zakona o visokom obrazovanju značajno bi poboljšalo kvalitet nastave i uslove rada na univerzitetima.

b. Značajno povećanje sredstava koja se iz budžeta izdvajaju za visoko obrazovanje. Ovo povećanje bi moralo da bude namenski usmereno ka ostvarivanju obaveza univerziteta i fakulteta u implementaciji reforme visokog obrazovanja. Na ovaj način bili bi stvoreni uslovi za širi pristup visokom obrazovanju, kao i poboljšanje materijalnog položaja studenata.

c. Imajući u vidu težak materijalni položaj studenata i nemogućnosti pojedinih fakulteta da sniženjem cene školarine ovakav položaj ublaže, resorno ministarstvo bi trebalo hitno da razmotri:

- Mogućnost ponovnog uvođenja kategorije sufinansirajućih studenata koja će zameniti kategoriju samofinansirajućih studenata.

- Uzimanje u obzir materijalnog položaja pojedinačnih sufinansirajućih studenata i utvrđivanje uslova pod kojima se mogu odobriti dodatne finansijske olakšice.

- Razrada pratećih programa koji bi dodatno poboljšali materijalni položaj samofinansirajućih studenata.

1. Povećanje broja odobrenih studentskih kredita od strane resornog ministarstva.

2. Razrađen sistem stipendiranja najsiromašnijih studenata.

3. Uvođenje sistema stipendiranja najsiromašnijih studenata.

4. Stvaranje uslova za odobravanje povoljnih bankarskih kredita za plaćanje školarine.

Ove promene bi trebalo da se izvrše bez smanjenja ukupnog broja studenata i bez smanjenja broja budžetskih studenata.

d. Osmišljavanje dugoročne strategije razvoja visokog obrazovanja koja bi uključila jasan odnos prema državnim univerzitetima i načinu njihovog finansiranja. Na ovaj način bi se dodatno ublažile socijalne tenzije do kojih bi moglo doći usled teškog materijalnog položaja studenata.

Predložene mere moraju imati strateški karakter sa jasno određenom vremenskom dinamikom i raspodelom nadležnosti. Ignorisanje navedenih zahteva imaće dugoročne negativne posledice ne samo po visoko obrazovanje, već i po društvo u celini.

U Beogradu, 30. novembra 2006.

Studentski protest 2006.

Senat Univerziteta u Beogradu

Nastavno naučno veće Filozofskog fakulteta

A Declaration of Solidarity from Frankfurt/Germany

Dear fellow students in Serbia,

I'm writing this e-mail on behalf of the "Protestplenum" at Frankfurt's Goethe-University. First of all, we would like to declare our solidarity with you and your struggle against tuition-fees in Serbia. There are striking similarities comparing your protests with ours here in Germany. One of the most important, is the fact that your protests as well as ours are mainly organised by basic-democratic organisations, not by official institutions as students-councils or unions, although here in Germany, we tend to have a good cooperation with them.

We are fighting the same fight. Tuition fees are one of the main obstacles for lower-class-children seeking a higher education. They are at same time a precondition to and the first step into the total privatization of educational systems, preparing the total withdrawal of the state from university funding. But you will surely agree with us, when we say: The Fees are only a small aspect, of what we call the neoliberal turn, which is characterized by the advancing privatization of life-risks, a development that is often glorified as "self-responsibility".

Now let me just give you an overview of what has been going on in Germany for the last seven months:

Until 2005 tuition-fee in Germany had been prohibited by a federal law. But a state-court-decision declared this law null and void, transferring the responsibility for university-funding to the federal-states of Germany. Several states, above all those that were governed by the conservative CDU, quickly decided to reintroduce tuition-fee. Since then many federal states have witnessed more or less successful mass-protests of students (for example Baden-Württemberg and Hamburg in 2005), of whom the protests in Hessen and especially in Frankfurt are regarded (according to the German press) as the most severe and decided since the seventies.

Mass-Demonstrations in Hessen started in May 2006. Since then Hessen has seen big demonstrations on the streets of all university-cities, as Frankfurt, Darmstadt, Marburg, Kassel and Giessen, almost every week. These protests were organized by autonomous groups like the Frankfurt "Protestplenum" and the official students-councils. We caught the attention of the national media by blockading rail- and highways several times. One of the centres of the protest surely has been Frankfurt, as it is the seat of one of Germany's

biggest Universities. But we paid a high price for that, as until now here in Frankfurt more than 600 students have been arrested, many of whom will have to face a court-trial soon.

The law we've been fighting, has unfortunately already passed the parliament of our federal state. We are nevertheless determined to keep the resistance alive. We are supported by the local tradeunions, the opposition-parties in the parliament and most of the population. The new semester in Frankfurt started with a joined demonstration of tradeunionists and students which brought up more than 25.000 demonstrators. Three weeks ago more than 1000 students demonstrated after a General Assembly on Frankfurt University, blockaded the most important streets in Frankfurt's city center and stormed the Main-Train-Station, causing its closure for more than an hour and thereby causing yet again considerable economical damage.

Our next GA will take place on Nov.30th, as this is date of the "Global-Action-Day", whose motto this year happens to be "Reclaim the streets - For free Education".

One of our main goals is to establish a network with other social groups that are victims of the neoliberal turn in German and European Politics. We are also trying to establish contact to students-councils or unions in several countries. We are already in touch with students-councils in France, Greece and Chile and some activist from these countries are regular visitors to our demonstrations and GAs

We are therefore interested in staying in contact with you. If you are interested, some of your activists could come to Germany next year to take part in one of our demonstrations and to discuss possibilities of corporation.

Best Regards...and keep up the good work! The streets are yours!

on behalf of the Protestplenum at Frankfurt University

Pismo podrške nemačkih studenata

Dragi kolege studenti iz Srbije,

Obraćam vam se u ime "Protestnog zbora" na Geteovom Univerzitetu u Frankfurtu. Pre svega, hteli bi da iskažemo našu solidarnost sa vama i vašom borbom protiv školarina u Srbiji. Postoje upadljive sličnosti između vašeg i našeg protesta, ovde u Nemačkoj. Jedna od najvažnijih je činjenica da su vaši protesti, kao i naši, uglavnom organizovani od strane suštinski demokratskih organizacija, a ne od zvaničnih institucija kao što su studentski parlamenti ili savezi, iako, ovde u Nemačkoj, težimo što boljoj saradnji sa njima.

Vodimo istu borbu. Školarine su jedna od glavnih prepreka obrazovanju mladih iz niže klase. One su istovremeno i preduslov i prvi korak ka potpunoj privatizaciji obrazovnog sistema, ka potpunoj obustavi državnog finansiranja Univerziteta. Sigurno ćete se složiti sa našim stavom da su školarine samo mali deo onoga što nazivamo neoliberalnim obrtom, kojeg odlikuje sve veća privatizacija koja ugrožava živote ljudi, i koja je često pompezno predstavljena kao "samoodgovornost".

Dozvolite mi da vas ukratko upoznam sa onim što se poslednjih sedam meseci dešavalo u Nemačkoj:

Do 2005. godine u Nemačkoj su školarine bile zabranjene saveznim zakonom. Odlukom državnog suda ovaj zakon je poništen, čime je obaveza finansiranja Univerziteta prebačena na nemačke savezne države. Nekoliko država, pre svega one kojima je upravljao konzervativni CDU (Hrišćansko demokratska unija), odmah su odlučile da ponovo uvedu školarine. Od tada u mnogim saveznim državama održavali su se manje ili više uspešni masovni studentski protesti (npr. u Baden-Virtembergu i Hamburgu 2005. godine), od kojih su protesti u Hesenu i posebno u Frankfurtu smatrani (sudeći prema nemačkoj štampi) najozbiljnijim i najodlučnijim još od protesta sedamdesetih godina.

Masovne demonstracije u Hesenu počele su u maju 2006. Od tada su se skoro svake nedelje mogle videti velike demonstracije na ulicama svih univerzitetskih gradova, kao što su Frankfurt, Darmštat, Marburg, Kasel i Gisen. Ove proteste su organizovale autonomne grupe, kao što je frankfurtski „Protestni zbor“, i zvanični studentski parlamenti. Privukli smo pažnju svih nacionalnih medija nekoliko puta blokirajući železničke pruge i autoputeve. Jedan od centa-

ra protesta svakako je bio Frankfurt, s obzirom na to da se u njemu nalazi jedan od najvećih nemačkih univerziteta. Ali zbog toga smo platili veliku cenu, jer je do sada u Frankfurtu uhapšeno više od 600 studenata, a protiv mnogih od njih će se uskoro povesti sudski procesi.

Zakon protiv kojeg se borimo je, nažalost već izglasan u Parlamentu naše savezne države. Bez obzira na to, mi smo odlučni da nastavimo sa otporom. Podržavaju nas lokalni sindikati, opozicione partije u Parlamentu i većina stanovništva. Novi semestar u Frankfurtu je počeo udruženim demonstracijama sindikalaca i studenata koje su na ulice izvele više od 25.000 demonstranata. Pre tri nedelje više od 1000 studenata je protestovalo nakon Generalnog veća Frankfurtskog Univerziteta, blokiravši najvažnije ulice u centru Frankfurta i demoliravši glavnu železničku stanicu, zbog čega je ona bila zatvorena na više od sat vremena i čime je stvorena značajna ekonomska šteta.

Naše sledeće Generalno veće je sazvano za 30. novembar, pošto je to dan "Globalne akcije", čiji je ovogodišnji moto: "Preuzmite ulice - radi besplatnog obrazovanja".

Jedan od naših najvažnijih ciljeva je uspostavljanje mreže sa drugim socijalnim grupama koje su žrtve neoliberalnog obrta nemačke i evropske politike. Takođe, pokušavamo da uspostavimo kontakt sa studentskim zborovima i organizacijama u nekoliko zemalja. Već smo u kontaktu sa studentskim zborovima u Francuskoj, Grčkoj i Čileu i neki aktivisti iz tih zemalja su redovni posetioци naših demonstracija.

Zbog toga želimo da ostanemo u kontaktu i sa vama. Ako ste zainteresovani, neki od vaših aktivista bi mogli da dođu u Nemačku sledeće godine da učestvuju u našim demonstracijama i da zajedno razmotrimo mogućnost udruživanja.

Puno pozdrava...i puno uspeha u daljem radu! Ulice su vaše!

u ime Protestnog zbora Frankfurtskog Univerziteta

Fakultet likovnih umetnosti
Rajićeva 10, Beograd

Prigovor studenata

Poštovani dekane, Vukosavljević Nikola,

Primorani smo da Vam ovim putem izrazimo svoje ogorčenje i razočaranost uslovima i stanjem na Fakultetu likovnih umetnosti.

Vaša zakonska dužnost je da nas informišete o uslovima studiranja i o našem statusu na fakultetu. Zar su glasine po hodnicima sredstvo da se informišemo o načinu promene statusa sa samofinansirajućih studija na finansiranje iz budžeta?! Znete li da niko ko se finansira iz budžeta ne zna koji su uslovi da bi taj status zadržao?

Neverovatno su zvučale Vaše oklevajuće reči i fraze radnika iz uprave kada je nekolicina studenata zatražila Statut fakulteta na uvid i nije ga dobila, jer je isti dokument u fazi formiranja?! To je retrogradna primena Statuta i mi je osuđujemo kao gnusnu laž i neodgovornost i zakržljalogost uprave FLU. Pokušaj informisanja od studenta prodekana se pokazao kao neuspešan – dobili smo samo jednu stranicu starog, tj. tekućeg Statuta, na kojoj nisu bili traženi članovi.

Prijemni ispit nije prilagođen Vašim „novim“ uslovima studiranja (gde samo 20% samofinansirajućih studenata prelazi na budžet?!). Ogorčeni smo takmičarskom i rivalskom atmosferom kojom nas podstičete na rad – želimo da se bavimo stvaralaštvom, a ne brojanjem bodova.

Sramotno je da na našem fakultetu, na kome studije iznose dve hiljade evra, vajarski odsek oskudeva gipsom; papir (u Rajićevo) stoji pod ključem i dostupan je samo u određenim terminima; sramotan je onaj očajni linoleum na grafičkom odseku koji sleduje brucoše. Otuzno izgleda računarski kabinet u kome je nekada moglo da se radi i da se koristi internet, a sad se ne zna ni ko ga „održava“ – sve su to posledice neodgovornosti i neorganizacije.

Zahtevamo glasanje gde ćemo izabrati našeg predstavnika/cu. Zahtevamo da završimo studije u skladu sa Statutom po kome smo upisali iste. Želimo da budemo informisani. Smatramo ovo višestrukim kršenjem zakona i nameravamo da obavestimo nadležne organe o dotičnim propustima. Spremni smo na pridruživanje studentskim protestima u borbi protiv nepravde i nehumanosti.

Nadamo se da ćete nas razumeti i uvažiti naše zahteve.

*S poštovanjem, Vaši studenti.
U Beogradu, 7.12.2006. godine*

Filozofski Fakultet
Čika Ljubina 16-20
Beograd, 8.12.2006.

Dopis upravi Filozofskog Fakulteta

Studentski zbor Studentskog protesta 2006. je sa odobravanjem prihvatio povećanje broja rata, ali zbor ne prihvata tu odluku kao konačnost, jer ne predstavlja ispunjenje nijednog protestnog zahteva, te ponavljamo zahtev za smanjenje školarina i ukidanje ostalih troškova studija.

Što se tiče smanjenja školarina, studenti izjavu dekana prof. Dr. A. Kostića da smanjenje školarina za 1 dinar znači raspad fakulteta ocenjuju kao licemerje i jednoglasno osuđuju takvu komunikaciju. Studenti su doneli zaključak da se protest neće prekinuti dok školarine ne budu smanjene i da će pribegavati svim sredstvima da bi ovaj zahtev bio ispunjen. U vezi sa ukidanjem ostalih troškova studija, podrazumevamo da se ovaj zahtev odnosi na sve studente, i one koji plaćaju školarinu i one koji su finansirani iz budžeta. Takođe, studentski zbor zahteva uvid u kompletno finansijsko poslovanje fakulteta i Platoa.

Insistiramo da razmotrite razloge za ekvivalenciju diploma koje vam dostavljamo u prilogu. Važno je napomenuti da ispunjenje jednog od zahteva ne prekida Protest, već da će Protest trajati do ispunjenja svih zahteva.

Studentski zbor je odlučio da podnese krivične prijave protiv fakulteta zbog nezakonite naplate u iznosu od 1000 dinara na račun školarina za master studije koje nisu organizovane i zbog naplate takse za postapsolvente u visini od 2500 dinara i zbog narušavanja autonomije Fakulteta tako što je dozvoljeno održavanje političke tribine u svečanoj sali Fakulteta na kojoj su se pojavili političari u pratnji naoružanog obezbeđenja koje je maltretiralo studente. Na istoj tribini su učestvovali i neki od profesora Filozofskog fakulteta na taj način direktno zloupotrebljavajući svoj položaj u dnevno-političke svrhe, uključivši se svesno ili nesvesno u predizbornu kampanju jedne političke partije.

Zahtevamo od uprave da sprovede internu istragu o radu profesora, odnosno o korupciji, primanju mita, ucenjivanju studenata da neće položiti

ispit ako ne kupe knjigu koju je objavio profesor i o ponašanju profesora čije se ponašanje može oceniti kao seksističko, rasističko, šovinističko po pitanju porekla i mesta rođenja studenta. U suprotnom svoja saznanja ćemo objaviti u medijima.

Studentski zbor se zahvaljuje svim profesorima koji podržavaju svoje studente i imaju puno razumevanje za zahteve i položaj studenata.

Studentski zbor Studentskog protesta 2006.

Kontakt: Na plaktima kojima je uvek blagovremeno oblepljen fakultet videćete kad i gde se okuplja studentski zbor.

ODLUKA O TROŠKOVIMA STUDIJA

08.12.2006

UNIVERZITET U BEOGRADU

FILOZOFSKI FAKULTET

br. 08.11.2006. god.

ODLUKA O IZMENAMA I DOPUNAMA

ODLUKA O TROŠKOVIMA STUDIJA

BR 685/1 i 685/2 od 23.05.2006. godine

Studenti osnovnih i master studija uplatiće preostale rate školarine, odnosno troškova za obnovljenu godinu studija, u 7 mesečnih rata, počev od 20.12.2006. godine, zaključno sa 20.06.2007. godine. Visine pojedinačnih rata utvrdiće se posebnim obaveštenjem prodekana za finansije.

Studentima koji uplaću školarinu i troškove studija za obnovljenu godinu u ratama, rate se neće uvećavati za rast cena na malo u Republici Srbiji.

Samofinansirajući studenti koji su uplatili iznos od 1.000,- dinara na ime školarine Univerziteta u Beogradu, prilikom upisa, odnosno plaćanja prve rate, uplatiće narednu ratu do 20.12.2006. godine, umanjenu za taj iznos, a u svemu prema posebnom obaveštenju prodekana za finansije.

Samofinansirajući studenti koji su uplatili školarinu u celosti, imaju pravo na povraćaj 1.000,- dinara, uplaćenih na ime školarine Univerziteta u Beogradu, na osnovu posebne molbe za povraćaj sredstava, koju dostavljaju Studentskoj službi.

PRODEKAN ZA FINANSIJE

Prof. dr Miomir Despotović

SAOPŠTENJE STUDENTIMA KOJI SU UPISALI MASTER STUDIJE

Ministarstvo prosvete Republike Srbije i KONUS (Konferencija univerziteta Srbije) izašli su u javnost sa nekoliko saopštenja o ekvivalenciji VII/1 stepena visokog obrazovanja i zvanja master. Stavovi Ministarstva i KONUS-a nisu u saglasnosti, što je izazvalo zabunu ne samo među studentima već i među upravnima fakulteta i univerziteta.

Usled suprotstavljenih stavova Ministarstva i KONUS-a i nejasnoća koje su iz njih proistekle, na pojedinim studijskim grupama je u nekim slučajevima izostala redovna nastava. Imajući ovo u vidu, kao i činjenicu da konačna odluka o ekvivalenciji zvanja još nije donesena, dekanski kolegijum Filozofskog fakulteta je odlučio da studentima koji su upisali master studije ponudi sledeće mogućnosti:

a. Studentni koji žele da prekinu započete master studije mogu da povuku svoja dokumenta do 15. decembra 2006. godine. Prva rata koju su uplatili biće im vraćena u celosti.

b. Studenti koji uprkos navedenim nejasnoćama i mogućnosti automatskog priznavanja zvanja master žele da nastave master studije imajuće redovnu nastavu po predviđenom programu i rasporedu na svojim studijskim grupama a časovi koji nisu održani biće u potpunosti nadoknađeni. Ovo nadoknađivanje neće ni na koji način predstavljati dodatno opterećenje koje bi moglo da ugrozi blagovremeno završavanje studija.

Imajući u vidu činjenicu da odluka o ekvivalenciji zvanja nije u njegovoj nadležnosti, Filozofski fakultet u Beogradu će uvažiti konačnu odluku koju bude donela relevantna institucija i ponašaće se u skladu sa njom.

*U Beogradu, 12. decembra 2006.
Dekanski kolegijum Filozofskog fakulteta*

Dekanu Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Beogradu

Studenti Arhitektonskog fakulteta obraćaju Vam se sa sledećim zahtevima:

1. izjednačavanje postojećeg zvanja „diplomirani“ sa novim zvanjem „master“ (zakonski definisati diplome studenata koji su nastavili studije po starom programu, navesti koje generacije su obuhvaćene tim zakonom);

2. smanjenje školarina za osnovne i master studije, kao i tačno i precizno obrazloženje za njihovo formiranje; mogućnost da se studentima daju na uvid kriterijumi za određivanje visine školarina, kao i u prihode i rashode fakulteta;

3. objavljivanje jasnih uslova studiranja, kao i uslova za upis na master studije (definirati kvote, odnosno broj studenata koje će finansirati država, kao i broj studenata koji će sami snositi troškove, kako za osnovne, tako za master studije; precizno definisati uslove upisa kao i visine školarina za master studije);

Ove zahteve do sada je podržalo 720 studenata našeg fakulteta, a potpisivanje peticije jos uvek je u toku. Kopije peticije su Vam dostavljene u ponedeljak, 11. decembra 2006. godine kao dokaz. Nadamo se da ste svesni trenutne situacije i velikog nezadovoljstva koje je posledica reformi i visokih školarina. Vaša zakonska dužnost je da nas informišete o našem statusu na fakultetu. Želimo da budemo informisani! Zahtev za uvid u finansijski izveštaj fakulteta dostavljen je upravi fakulteta 28.11.2006. godine i još nismo dobili odgovor.

Ovim pismom i peticijom zahtevamo da nas u roku od 48 sati pismenim putem obavestite:

1. O Vašoj spremnosti na saradnju, što znači da se u najkraćem roku angažujete povodom ispunjenja ovih zahteva;

2. O koracima koje ste spremni da preduzmete u cilju ispunjenja naših zahteva.

Studenti Arhitektonskog Fakulteta Univerziteta u Beogradu

Studentski protest 2006.

Sreda, 13. decembra 2006. godine

DOBRO RAZMISLI DA LI OVAKAV MASTER VREDI PARA!

Kao prvo, da li bi upisao/la diplomatske akademske studije - master kada bi mogao/la na osnovu starih diplomatskih studija da upišeš doktorske?

Da li znaš da je Zakon o Univerzitetu iz 1992. odnosno 1998. kao i onaj iz 2002. omogućavao diplomcima koji su imali prosečnu ocenu studiranja najmanje 8.5 (izuzev kada je reč o ZU iz 2002. prema kojem je propisana ocena najmanje 9) direktan upis na doktorske studije?

Doktorske studije, međutim, nikad nisu bile aktivirane na fakultetu, odnosno univerzitetu, te se sticanje doktorata alternativno postizalo tako što bi student/kinja upisao/la magistarske studije, a po njihovom završetku prijavio/la doktorsku disertaciju i odbranio/la je. Kladim se da ti to nisu spomenuli?

Nemoj izgubiti iz vida da su magistarske studije bile put *naučnog* usavršavanja i nakon njih se sticao *naučni* stepen. Diplomatske akademske studije - master su akademske studije, baš kao što su to bile i stare diplomatske studije. U tom smislu, **ova dva nivoa studija podrazumevaju isti stepen stručne spreme.** Konsultuj nedavno tumačenje Vlade (Sekretarijata za zakonodavstvo) koje upravo o ovome govori.

Sa druge strane ako želiš naučno da se usavršavaš postavi pitanje svojoj upravi zašto ti nije obezbedila doktorske studije na koje i danas imaš, zakonski uzet, pravo da konkurišeš, i to na osnovu pravovernog tumačenja člana 127. stav 1. Zakona o visokom obrazovanju (2004), kao i odluke KONUS-a od 17.11.2006. u kojoj se ovakvo tumačenje potvrđuje.

Konačno, **studije po pravilu počinju 1. oktobra.** Tvoje studije još uvek nisu počele na način na koji je definisan nastavnim planom i programom. Faktički **IZGUBIO/LA SI SEMESTAR, A CENA ISTA: 86 000 dinara!** Zar to nije cena za punu obrazovnu uslugu? Po svemu sudeći sam „papir“ košta 86 000, bez realne podloge u akademskom obrazovnom radu.

U tom smislu, imaš ne samo moralno pravo, već i zakonski osnov da se zališ. Naime, fakultet je po zakonu dužan da obezbedi predavanja i druge oblike nastave, sve u skladu sa planom i programom, u konkretnom slučaju, master studija. Uz to, student/kinja ima pravo na **blagovremeno** i **tačno** informisanje o svim pitanjima koja se odnose na studije (član 86. stav 2. Zakona o visokom obrazovanju). Ukoliko to izostane, a izostalo je, jer se studije ne realizuju u skladu sa pla-

nom i programom koji je istaknut na odeljenskim oglasnim tablama (ispostavilo se da je reč o „goloj“ dezinformaciji), možeš podneti žalbu visokoškolskoj ustanovi, u ovom slučaju, Rektoratu Univerziteta u Beogradu. Takođe, možeš podneti prijavu Ministarstvu prosvete i sporta, koje vrši UPRAVNI NADZOR nad radom visokoškolske ustanove (član 106. ZVO). Zakonom su predviđene kaznene mere novčanog karaktera (član 107. ZVO), između ostalog i za neorganizovanje predavanja i drugih oblika nastave, kako za fakultet, tako i za odgovorno lice na fakultetu.

**Ako slično sagledavamo situaciju u kojoj se nalazimo
ZATRAŽI POVRAĆAJ SVOG NOVCA i pridruži se studentskom PROTESTU!**

18.12. u 13h, ZBOR na Filozofskom fakultetu u učionici 101
18.12. u 14h, PROTEST na platou ispred Filozofskog fakulteta!

P.S. Master ≠ magistar; diplomske akademske studije - master nisu neophodan uslov za upis na doktorske studije, niti se “peta godina studija” (kako još mnogi profesori tendenciozno nazivaju diplomske studije - master) prirodno nadovezuju na tvoju diplomu. Naprotiv, u istom su rang, i zato **ne nasedaj na NE-ETIČKI marketing.**

suoči se sa problemom **BUDI DEO REŠENJA**

Studentski protest traje više od devet nedelja, a ključni problemi, zbog kojih je protest i počeo, su još uvek aktuelni. U međuvremenu smo upornim akcijama raskrinkali i zaustavili mnoge zloupotrebe koje su se odvijale na fakultetima, čime smo pokazali da studenti postaju novi faktor koji će u buduću značajno uticati na univerzitetska dešavanja.

Pozivamo budžetske i samofinansirajuće studente, bruce koliko i apsolvante, pozivamo sve kolegice i kolege iz studentskih organizacija koje iole funkcionišu da se uključe u veliku akciju organizovanja studentskih zborova na kojima će studenti kroz diskusiju naći rešenja za akutne probleme Univerziteta koji se sada čine nerešivim.

Zahtevamo:

1. Izjednačavanje postojećeg zvanja „diplomirani” sa novom diplomom „mastera”.
2. Smanjenje školarina i svih ostalih naknada na studijama za 50%.
3. Jasno utvrđivanje kriterijuma za određivanje visine školarina, uz uvažavanje objektivnih socijalnih uslova.

STUDENTSKI PROTEST 2006.

<http://protest.zbrka.net> 063/712.66.62 064/274.31.73

Izgled letka koji je distribuiran na protestu 18. decembra

Otvoreno pismo Savetu Univerziteta u Beogradu

Poštovani,

Voleli bismo da možemo da kažemo da smo razočarani stanjem na univerzitetu, ali smo već navikli na disfunkcionalnost institucija. Ne čudi nas odugovlačenje i nemar koji karakterišu odnos prema rešavanju problema zbog kojih je pokrenut studentski protest. Pošto se ne osećamo kao puki konzumeri usluga visokoškolskih ustanova, istrajaćemo u protestu do ispunjenja zahteva. Mi smatramo da je odnos prema znanju odnos prema budućnosti i nećemo dozvoliti da bahatost uskih interesnih grupa kreira okvire za realizovanje razvojnih potencijala našeg društva.

Kako bismo vam približili svoje stavove ponovićemo ključni deo proglasa koji je usvojen na studentskom zboru 22. 11. 2006., prilikom početka protestne blokade Filozofskog fakulteta.

„Srbija je iz devedesetih godina izašla razorena, osiromašena i moralno upropašćena. U situaciji raspada svih društvenih vrednosti, kada je nekultura postala standard, a primitivizam oblik političke komunikacije, mi ne pristajemo na spuštanje civilizacijskog nivoa za još jedan stepen niže. Mi ne pristajemo da nas ubede da je obrazovanje roba, a ne javno dobro. Mi ne pristajemo na društvo u kome će se nejednakost reprodukovati tako što će kvalitetno obrazovanje biti dostupno samo privilegovanoj i bogatoj manjini. Naša generacija ima priliku da se usprotivi sirovoj logici onih koji tvrde da je znanje roba koja košta onoliko koliko je neko spreman da plati.

Mi smo ovde da dokažemo da još uvek ima ljudi čiji integritet nije na prodaju i koji svoje znanje smatraju nečim što treba da koristi napretku celog društva.“

Z a h t e v a m o :

1. Izjednačavanje postojećeg zvanja „diplomirani“ sa novom diplomom „mastera“.
2. Smanjenje školarina i svih ostalih naknada na studijama za 50%.
3. Jasno utvrđivanje kriterijuma za određivanje visine školarina, uz uvažavanje objektivnih socijalnih uslova.

Mi planiramo da studiramo u roku, a da bi smo to postigli, očekujemo da naši zahtevi budu ispunjeni u roku.

*U Beogradu, 18. 12. 2006.
Protestni odbor studentskog protesta*

123. SEDNICA ZAKONODAVNOG ODBORA

Zakonodavni odbor je 20 decembra, na 123 sednici razmotrio Predlog za donošenje autentičnog tumačenja odredbe člana 127. stav 1. i 2. Zakona o visokom obrazovanju (Službeni glasnik Republike Srbije, br. 76/2005).

Prema Predlogu autentičnog tumačenja, koji je Zakonodavni odbor uputio Skupštini na izjašnjavanje, u praksi moraju biti izjednačeni nazivi koji su stečeni ili se steknu po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju sa nazivima koje predviđa ovaj zakon. Drugim rečima, lica koja su stekla VII-1 stepen stručne spreme izjednačena su sa licima koja steknu naziv master.

Pismo studenata Arhitektonskog fakulteta u Beogradu novinarima

Studentski protest još uvek traje. Problem diploma se polako rešava... Problem oko školarina je još aktuelan... Naš fakultet niko ne pominje, a školarina za osnovne studije iznosi 3.000 evra godišnje... a rečeno je da će za master studije iznositi čak 6.000 evra godišnje?!

Imamo potrebu da se obratimo širim narodnim masama, da obavestimo javnost o dešavanjima u zgradi Arhitektonskog fakulteta.

Imamo jednostavna pitanja "Zašto nam je tolika školarina?", "Šta plaćamo, a šta dobijamo za te pare?"

Na ova pitanja nismo dobili odgovor od strane uprave našeg fakulteta. Tražili smo finansijski izveštaj, ali smo odbijeni uz obrazloženje da je to poslovna tajna fakulteta?!

Sem usmene izjave jednog od profesora da oni mogu da dižu školarine kako hoće i koliko hoće, jer "nemaju konkurenciju" i da ako nemamo da platimo možemo slobodno da idemo negde gde je jeftinije... niko nam se ne obraća već nedeljama iako stojimo iza transparenta "DOLE ŠKOLARINE"... Naš novi dekan pristaje na razgovor samo preko studentskih predstavnika za koje uglavnom ne znamo ko su, ni kako su izabrani, ni ko ih je birao, ali jedno je sigurno - oni čine naš studentski parlament koji treba da rešava naša studentska pitanja. Takav, "legalno" izabran, parlament ima sastanke sa našim dekanom i glavni problem i glavna tačka dnevnog reda već danih je "grupa studenata" koja se pobunila zbog školarina. Naše zahteve smo odavno u pismenoj formi predali dekanu zahtevajući u pismenoj formi i odgovor (naravno, preko predstavnika, jer drugačije nismo uspeali) uz peticiju koju je potpisalo čak 720 naših studenata što je otprilike polovina studenata našeg fakulteta. Odgovor je glasio (ali samo u usmenoj varijanti) da ne možemo da tražimo smanjenje školarina i da jedino možemo da tražimo neki konkretan zahtev npr "ako treba da se zameni neka sijalica" pa će to razmotriti i eventualno usvojiti kao važan problem koji se mora rešiti, usput nas nazivajući "komunistima i idealistima". A peticija je proglašena nevažećom jer nemamo na papirima pečat fakulteta i njihovo odobrenje da prikupljamo potpise?!

Ali, nije samo tih 3.000 (ili 6.000?!) evra problem kod nas...Nisu nama mnoge stvari jasne...

Nije nam jasno ni zašto za vežbe moramo da platimo jedan A4 papir 25

dinara gde je odštampan u crno beloј varijanti tekst zadatka (ne možemo ga kopirati!!!)

Nije nam jasno zašto moramo da platimo uvid u naše bodove (ocene) čak 1000 dinara, jer nemamo drugi način da ih vidimo obzirom da su nam indeksi prazni i da se u njima ne upisuje ništa od položenih ispita i sakupljenih bodova...

Nije nam jasno ni šta se desilo sa bombastično najavljenih 500 naslova koje je naša "najbolja fakultetska" biblioteka dobila... Jedno je sigurno, mi nismo imali priliku da ih vidimo, dodirnemo, a da ne pominjemo listanje...

Nije nam jasno ni zašto nam je zabranjeno fotokopiranje knjiga iz biblioteke, fotografisanje literature... a isti ti koji nam brane mogu u skriptarnici Arhitektonskog fakulteta da prodaju fotokopiranu čuvenu knjigu "Istorija umetnosti" od Jansona... Nije nam jasno ni kako nemamo crtaone, prostorije gde možemo da pravimo makete... Do skoro smo se snalazili i crtali u biblioteci ali je to takođe postala zabranjena aktivnost. Ako se ne varamo mi smo tehnički fakultet čije se studiranje bazira na crtežima i maketama... Nije nam jasno ni kako to da ne znamo šta nas čeka u sledećem semestru, koje predmete imamo, koji su uslovi upisa godine, koji su uslovi upisa na master, koliko košta master, koliko košta obnova godine... Kako jedan bod može da košta 50 evra?! Ko i na koji način određuje tu cenu?

I tako možemo u nedogled da se pitamo i da nabrajamo... a neka nova, izmišljena pravila i novi uslovi se pojavljuju iz dana u dan...

Nemamo kome da postavimo ova pitanja, jer niko ne želi da nas sasluša. Eto, sada makar Vi znate šta se dešava pa možda nekom od Vas padne na pamet da zatraži odgovor na neko od naših pitanja... Ko zna, možda ćete imati više sreće... Možda Vas dekan i primi u svoju kancelariju... A mi ćemo i dalje da postavljamo pitanja "Šta plaćamo i zašto nam je tolika školarina?"...samo ne znamo kome!

*Studenti Arhitektonskog fakulteta u Beogradu
Studentski protest 2006.*

Beograd, 27. decembar 2006. godine
Prvom opštinskom javnom tužilaštvu
Beograd, Savska 17/a

KRIVIČNA PRIJAVA

Protiv:

odgovornih lica iz rukovodstva i službi Filozofskog fakulteta u Beogradu, Čika Ljubina 18-20, osnovano sumnjivih da su počinili

krivično delo Protivzakonita naplata i isplata, član 362. Krivičnog zakona Republike Srbije, »Službeno lice koje od nekog naplati nešto što ovaj nije dužan da plati...«.

Obrazloženje:

Oglušujući se o uputstva sadržana u dopisu Univerziteta u Beogradu broj 307/3 od 11. maja 2006. godine, u kojem se službe za studentska pitanja fakulteta Univerziteta u Beogradu upoznaju sa odlukom Saveta Univerziteta broj 307/2 od 13. februara 2006. godine, po kojoj svaki samofinansirajući student, koji prvi put upisuje godinu, deo školarine koju je utvrdio fakultet, u iznosu od 1.000,00 dinara, uplaćuje Univerzitetu u Beogradu, ova lica su istakla »Obaveštenje« vezano za upis na fakultet, broj 850/1 od 23. juna 2006. godine, u kojem se zahteva da studenti koji sami finansiraju svoje školovanje uplate školarinu u iznosu od 86.000,00 dinara na žiro račun fakulteta, a da su dodatno u obavezi da uplate i naknadu od 1.000,00 dinara na žiro račun Univerziteta u Beogradu, iako je Filozofski fakultet, Odlukom o troškovima studija na osnovnim studijama, br. 685/1 od 23. maja 2006. godine utvrdio visinu školarine u iznosu od 86.000,00 dinara, a ne 87.000,00 dinara.

Takođe, suprotno uputstvima sadržanim u dopisu Univerziteta u Beogradu broj 307/5 od 28. avgusta 2006. godine, u kojem se službe za studentska pitanja fakulteta Univerziteta u Beogradu obaveštavaju da studenti ubuduće treba da ceo iznos školarine uplaćuju fakultetu, a fakultet nakon završetka upisnog roka zbirno uplati Univerzitetu sredstva u iznosu od 1.000,00 dinara za svakog upisanog samofinansirajućeg studenta koji prvi put upisuje godinu, ova lica su, uoči početka upisa na više godine studija u školskoj 2006/2007. godini (oktobra 2006. godine), umnožila i istakla na šaltere Službe za studentska pitanja obaveštenje pod naslovom »PRILIKOM UPISA ŠKOLSKE 2006/2007. GO-

DINE STUDENTI PODNOSE« u kojem se, pod tačkom 2, samofinansirajući studenti, koji upisuju narednu godinu studija, obavezuju na uplaćivanje iznosa od 86.000,00 dinara na žiro račun Filozofskog fakulteta, a samofinansirajući studenti, koji prvi put upisuju godinu, obavezuju da dodatno uplate i naknadu u iznosu od 1.000,00 dinara na žiro račun Univerziteta u Beogradu.

Iako je Filozofski fakultet, prema odlukama Univerziteta u Beogradu, bio obavezan da iz ukupnog iznosa školarine od 86.000,00 dinara nakon završetka upisnog roka izdvoji po 1.000,00 dinara za svakog samofinansirajućeg studenta koji prvi put upisuje godinu, i uplati ih na račun Univerziteta u Beogradu, ova lica su, tokom upisa studenata, organizovala naplatu iznosa školarine uvećanog za 1.000,00 dinara za samofinansirajuće studente, koji prvi put upisuju godinu studija, tako što su im nametnuli obavezu uplaćivanja dodatnih 1.000,00 dinara na žiro račun Univerziteta u Beogradu, ne izdvajajući ova sredstva iz ukupno uplaćenog iznosa školarine od 86.000,00 dinara. Na taj način je od samofinansirajućih studenata koji prvi put upisuju godinu studija, umesto predviđenih 86.000,00 dinara, naplaćivano 87.000,00 dinara.

Ovim je izvršena naplata nečega što oni nisu bili dužni da plate, odnosno protivzakonita naplata.

Oštećeni studenti Filozofskog fakulteta

Dostavljeno:

- Filozofskom fakultetu u Beogradu*
- Univerzitetu u Beogradu*
- Ministarstvu prosvete i sporta*

Beograd, 27. decembar 2006. godine
Prvom opštinskom javnom tužilaštvu
Beograd, Savska 17/a

KRIVIČNA PRIJAVA

Protiv:

odgovornih lica iz rukovodstva i službi Filozofskog fakulteta u Beogradu, Čika Ljubi-
na 18-20, osnovano sumnjivih da su počinili

**krivično delo Protivzakonita naplata i isplata, član 362. Krivičnog zakonika Repu-
blike Srbije, »Službeno lice koje od nekog naplati nešto što ovaj nije dužan da plati...«.**

Obrazloženje:

Oglušujući se o uputstva sadržana u dopisu Univerziteta u Beogradu broj 1113/2 od 23. oktobra 2003. godine, u kojem se dekani fakulteta Univerziteta u Beogradu upozna-
ju sa stavom Ministarstva prosvete i sporta Republike Srbije, da zakon ne poznaje kate-
goriju »upisa postapsolventskog staža«, a od fakulteta se zahteva da striktno primenjuju
zakonske odredbe koje se odnose na apsolvante, posebno po pitanju plaćanja troškova,
ova lica donela su Odluku o troškovima studija na osnovnim studijama, broj 685/1 od 23. maja 2006. godine, koja pod tačkom 3. propisuje da »troškovi studija postapsolvena-
ta, po semestru« iznose 2.500,00 dinara za državljane Srbije i Crne Gore.

Takođe, ova lica donela su Odluku o uslovima upisa u školsku 2006/2007. godinu, br. 935/1 od 20. jula 2006. godine, čija tačka 7. glasi: »Student kome je istekao apsol-
ventski staž u trajanju od 12 meseci je u obavezi da upiše postapsolventski staž«, a tač-
ka 10. ističe: »Postapsolvent koji nije redovno upisivao postapsolventski staž od školske 2003/2004. godine obavezan je da plati sve zaostale naknade za upis postapsolventskog
staža, po cenovniku koji važi u momentu uplate«.

Na osnovu ove odluke, Filozofski fakultet je obavezao studente kojima je istekao ap-
solventski staž da, najkasnije do 31. oktobra 2006. godine, uplate naknadu od 2.500,00
dinara za upis »postapsolventskog staža« za zimski semestar školske 2006/2007. godine,
dok za oba semestra ova naknada iznosi 5.000,00 dinara.

Ovim je izvršena naplata nečega što oni nisu bili dužni da plate, odnosno protivza-
konita naplata.

Oštećeni studenti Filozofskog fakulteta

Dokumenta priložena uz krivične prijave

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Странама трг 1, 11000 Београд, Србија и Црна Гора
Тел.: 011 635153; 011 637405; Факс: 011 2638912; Е-mail: office@rect.hg.ac.yu
Београд, 11.05.2006. године
07 Број: 307/3

ФАКУЛТЕТИМА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
Службама за студентска питања

У складу са чланом 60. Закона о високом образовању («Службени гласник РС», број 76/2005), Савет Универзитета је на седници одржаној 13.02.2006. године донео Одлуку број 307/2.

Ова одлука подразумева:

1. сваки самофинансирајући студент, који први пут уписује годину, део школарине коју је утврдио факултет, унапредује Универзитету у Београду;
2. део школарине који се унапредује Универзитету у Београду износи 1.000,00 динара за школску 2006/07 годину;
3. самофинансирајућем студенту се не може одобрити упис прве, односно осталих година, уколико не докаже да је извршио унапреду.
4. факултет је дужан да достави податке о броју самофинансирајућих студената из тачке 1. Универзиту у Београду, на име Владимира Марковића, Студентски трг 1.

У прилогу вам достављамо примерак подпуњеног налога за унапреду.

Достављено:
-декану факултета

ПРОРЕКТОР
проф. др Александар Цастановић

dokument 307-3

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Странама трг 1, 11000 Београд, Република Србија
Тел.: 011 635153; 011 637405; Факс: 011 2638912; Е-mail: office@rect.hg.ac.yu
Београд, 28.08.2006. године
07 Број: 307/5

ФАКУЛТЕТИМА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
Службама за студентска питања

Начин реализације законске одребе и Одлуке о унапреду дела школарине самофинансирајућих студената у износу од 1.000,00 динара, директном уплатом на рачун Универзитета у Београду, у преходном уписном року се показао као непрактичан.

Наиме, ово је изазвало забуну код изнесог броја студената који су унапредуили законите износе или део школарине на рачун Универзитета. Контрола и испрвке погрешних уплата међу неколико хиљада уплата је скоро немогућа. Препостављамо да и на факултетима контрола две уплатине представља додатни посао.

Из тог разлога вас молимо, да у будуће студенти цео износ школарине унапредују Факултету, а Факултет након завршетка уписног рока збирно уплати Универзитету средства у износу од 1.000,00 динара за сваког уписаног самофинансирајућег студента, који први пут уписује годину.

ПРОРЕКТОР
проф. др Александар Цастановић

dokument 307-5

ОДЛУКА
О ТРОГЛАСНОМ СТАДИЈУ
ЗА ОСИМНОСНИ СТУДЕНТИ

13.03.2006. год.

Број одлуке	Износ	Степен	Потпис
1. Трогласни студент на почетку године	27.000,00	97	97 00101
2. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
3. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
4. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
5. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
6. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
7. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
8. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
9. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
10. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
11. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
12. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
13. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
14. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
15. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
16. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
17. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
18. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
19. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
20. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
21. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
22. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
23. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
24. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
25. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
26. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
27. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
28. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
29. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
30. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
31. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
32. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
33. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
34. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
35. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
36. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
37. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
38. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
39. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
40. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
41. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
42. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
43. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
44. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
45. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
46. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
47. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
48. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
49. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
50. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
51. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
52. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
53. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
54. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
55. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
56. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
57. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
58. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
59. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
60. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
61. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
62. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
63. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
64. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
65. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
66. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
67. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
68. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
69. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
70. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
71. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
72. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
73. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
74. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
75. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
76. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
77. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
78. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
79. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
80. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
81. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
82. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
83. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
84. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
85. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
86. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
87. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
88. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
89. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
90. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
91. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
92. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
93. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
94. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
95. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
96. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
97. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
98. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
99. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101
100. Трогласни студент на почетку године, на почетку године	27.000,00	97	97 00101

dokument 685-1

ПРИЛИКОМ УПИСА ШКОЛСКЕ 2006/2007. ГОДИНЕ
СТУДЕНТИ ПОДНОСЕ:

- Индекс (важни стари индекси)
- 2 пријавна листа ШБ-20 (укупно 60,00 дин. купује се у школу Факултета)
- 1 семестарни лист за постапосоленте
- уплатницу којом доказују да су измирили своје финансијске обавезе, и то:

1. буџетски и самофинансирајући студенти који обнављају годину унапредују износ од 27.000,00 динара једнократно или у пет једнаких рата у износу од 5.400,00 динара на жиро рачун Филозофског факултета бр. 840-1614566-19 са позивом на број 97 89100, и то:
 - I рата у износу од 5.400,00 динара приликом уписа,
 - II рата до 15.12.2006. године,
 - III рата до 20.02.2007. године,
 - IV рата до 20.03.2007. и
 - V рата до 20.04.2007. године.
2. самофинансирајући студенти који уписују наредну годину студиа унапредују износ од 88.000,00 динара са могућношћу плаћања у пет месечних рата у износу од 17.200,00 динара на жиро рачун Филозофског факултета бр. 840-1614566-19 са позивом на број 97 89100, и то:
 - I рата у износу од 17.200,00 динара приликом уписа,
 - II рата до 15.12.2006. године,
 - III рата до 20.02.2007. године,
 - IV рата до 20.03.2007. и
 - V рата до 20.04.2007. године.
3. постапосоленти унапредују по семестру износ од 2.500,00 динара

Obaveštenje o upisu

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**
05-2-7 бр. 850/1
23.06.2006. год.

ОБАВЕШТЕЊЕ

Упис пријемних кандидата обављен се 04. 05. и 06. јуна 2006. године на
матурним Студентским службама од 10⁰⁰ до 14⁰⁰ часова.

За упис је потребно:

- 2 обрасца 128-20 (укупно 60 динара, купује се у куту Факултета),
- 1 фотографија,
- кресане свједочењства о завршетку I, II, III и IV разреда средње
школе, диплома о завршетку (средње) школе и извод из матичне књиге
рођења,
- студенте који нису финансирају своје школовање могу уплатити
школарину у износу од 60.000 динара на жиро рачун Филозофског
факултета бр. 840-161466-19 са поштом на број 87 69100
Београд, или у 5 деловних рата, и то:
I рата у износу од 17.200 динара приликом уписа,
II рата до 15.12.2006. године,
III рата до 20.02.2007. године,
IV рата до 20.03.2007. и
V рата до 20.04.2007. године.

Рата ће се унапредити за раст цена на основу у Републички Сабори о чему
ће студенти бити обавештени 10 дана пре истека уговорног рока за плаћање
рата.

Студент који нису финансирају своје школовање у обавези су да уплате
и износу у износу од 1.800 динара на жиро рачун Универзитета у Београду бр.
840-163366-14, после на број 8348.

УПИС У БУЏЕТ СА ШКОЛАРОМ

- Министарство просвете и науке упућује да може обратити молбу
да се не пријављује на исп. 2006/2007. године. Иначе молба која ће
се не пријављује на 15.12. до 06.10.2006. године по цену од
60 динара. Молба подносилац молба приложити упућује, тражи
предмет молбу на који је молба упућује.
- О молбу приложити молбу молба, студенте ће бити
обавештени обавештени.

ДЕКАН ФИЛОЗОФСКОГ
ФАКУЛТЕТА
Проф. др Марија Штупић, н.д.

dokument 850-1

**ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**
05-2-7 бр. 853/1
23.06.2006. године

На основу чл. 215. Статута Филозофског факултета у
Београду доносим

ОДЛУКУ

О УСЛОВИМА УПИСА У ШКОЛСКУ 2006/2007. ГОДИНУ

- Студент уписује наредну годину, или обнавља упис у
исту годину студија најкасније до 31. октобра 2006.
године према утврђеном распореду уписа.
Студент се не може уписати у школску 2006/2007. годину
после 1. новембра 2006. године и губи статус студента.
- Студент приликом уписа године уписују зимски и летњи
семестар.
- Студент има право да заврши студије по наставном плану
по коме је уписао школску 2005/2006. годину.
- Студент који се финансира из буџета има право да у току
школовања понови две различите године студија.
Студент који плаћа школарину, а истини услов за упис у
молбу годину студија у року од једне школске године,
стиче право да настави студије у оквиру бора студента
који се финансирају из буџета под условом да у току
школовања није више од два пута поновио две различите
године.
- Студент коме је истекао апсолвентски стаж у трајању од 12
месеца је у обавези да упише постдипломски стаж.

dokument 935-1 01

- Студент који није ретуписао своје обавезе у школској
2005/2006. години обавезан је да плати све неплаћене рате
школарине, односно трошкова студија за обновљену годину
или годину у којој има право на мировње.
- Студент који се уписао или није уписао претходну годину
не може наставити студије. Изузетно, на основу одлуке
одређења, студенту се може одобрити наставан студија уз
уплату школарине за упис наредне године. Студент
прелази на студијски програм по коме је организована
настава одговарајуће године студија у текућој школској
години.
- Постдипломски који није редовно уписивао
постдипломски стаж од школске 2005/2006. године
обавезан је да плати све заостале накнаде за упис
постдипломског стажа, по ценовнику који важи у моменту
уплате.
- Студенту се може одобрити мировње права и обавеза и у
случају школовања у иностранству.
Студент је обавезан да уз молбу приложи потврду
иностране образовне институције о периоду и обиму
похађања наставе у иностранству.

ДЕКАН ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
Проф. др Марија Штупић

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
РЕКТОРАТ

Студентски трг 1, 11000 Београд, П. бр. 122, тел: 011/638-135, 637-405; факс: 011/638-818

Београд, 23.10. 2003. године
06 бр. 1113/2
БМ

ДЕКАНИМА ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Поштована колегијино, Поштовани колега,

У складу са дописом Министарства просвете и спорта потребно
је да сви факултети оком министарству доставе образовне за
утврђену цену обнове године са спецификацијом трошкова, како за
категорију студената који нису испунили предиспитне обавезе, тако и
за оне који јој још испунили, и имају само полагање испита.
Такође, Министарство напомиње да Закон о универзитету не
познаје категорију "уписа постдипломског стажа", и захтева да
факултети стриктно примењују одредбе Закона о универзитету који се
односе на апсолвенте, посебно по питању плаћања трошкова.

Колегијални поздрав,

РЕКТОР
Проф. др Мирија Богдановић

dokument 935-1 02

dokument 1113-2

PROTEST I INSPIRACIJA

Kratki vodič za studentsko samoorganizovanje

Šta znači „**samoorganizovanje**”? To je situacija u kojoj grupa studenata proceni da je stanje na fakultetu zrelo za pravljenje protesta, a ne može da se osloni na postojeće studentske organizacije, koje su najčešće inertne ili korumpirane, kao ni na studentski parlament ili studenta prodekana.

Evo kako je najlakše samostalno se organizovati:

✿ Za početak, dovoljno je nekoliko ljudi koji će pokrenuti inicijativu da se napravi studentski protest. Treba razgovarati sa kolegama i motivisati ih da se aktiviraju, napraviti plakate i flajere, oblepiti fakultet, organizovati potpisivanje peticije. Važno je da se upoznate sa statutom vašeg fakulteta i Zakonom o visokom obrazovanju, da vas na pregovorima ne bi hvatali za marginalne pojmove.

✿ Protest počinje onog trenutka kada upravi fakulteta uručite studentske zahteve, odnosno kad uprava odluči da ih ne ispuni. Važno je da jedan primerak zahteva dostavite arhivi fakulteta, jedan dekanatu, a jedan zadržavate za sebe. Imajte na umu da uprava neće razmatrati zahteve nego će tražiti načine da prekine protest.

✿ Stalno angažovana ekipa, koja se u međuvremenu proširila za još nekoliko ljudi, organizuje studentski zbor na kome obaveštava ljude o odgovoru uprave i svi zajedno odlučuju o daljim aktivnostima. Na zboru se formiraju protestni odbor, radne grupe i delegira se pregovarački tim koji upravi iznosi stavove zbora. Pokazalo se da svaku upravu sluđuje kada im na pregovore uvek dolaze različiti ljudi, jer im to otežava manipulaciju i rasturanje protesta.

✿ Najefikasnije akcije su protestna okupljanja, protestne šetnje, blokada fakulteta.

✿ Veoma je važno da se pred svaku akciju pozovu i informišu mediji, jer što nije bilo u medijima kao da se nije ni dogodilo. Medije uvek blagovremeno obavestavajte, svakom pojedinačno novinaru sa kojim ste ostvarili kontakt i koji prati događaj, javljajte kakva je situacija i trudite se da ne izgubite teško stvorene kontakte sa medijima.

✿ Da bi protestna okupljanja bila efektivna, neophodno je da im prisustvuje bar dvesta ljudi, a to je takođe minimum za protestnu šetnju. O blokadi fakulteta trebalo bi da odlučuje veći broj studenata, na masovnom studentskom zboru, a za njeno održavanje dovoljan je i manji broj ljudi (pedeset do sto u zavisnosti od arhitekture zgrade). Tokom blokade je važno obezbediti smene, odnosno dogovoriti se ko će da spava na fakultetu, a ko će boraviti danju, održavati dva do tri studentska zbora dnevno, zbog informisanja i motivacije, odrediti redare koji će obezbeđivati da u

zgradu ulaze isključivo studenti i to bez alkohola, takođe je neophodno organizovati različite sadržaje (tribine, projekcije filmova, pravljenje transparenta...), obezbediti hranu.

✿ Finansiranje protesta: najsigurniji način je prikupljanje priloga na zborovima, protestnim okupljanjima, blokadi. Drugi načini finansiranja nose rizik ugrožavanja nezavisnosti protesta. Novac se troši pre svega za plakate i flajere, transparente itd. Važno je nabaviti ozvučenje, koje, ako ne možete da obezbedite preko prijatelja, morate da unajmite.

✿ Osim dekanata, dopise sa zahtevima obavezno šaljite Rektoratu, Ministarstvu prosvete i medijima, jer njima nikad dosta ponavljanja. Zakazujte sastanke sa onima kojima su upućeni vaši zahtevi i ne nasadajte na njihova izvlačenja i druge trikove, kako biste došli do cilja – ispunjenja zahteva. Ako se ne može postići kompromis koji bi zadovoljio obe strane, protest mora biti radikalniji i često dugotrajan.

✿ Kao samoorganizovanim studentima, uvek će vam postavljati pitanje legitimiteta, odnosno, ko vam je dao pravo da bilo koga zastupate. Zato je važno prikupiti što više potpisa podrške na peticijama na kojima su istaknuti i zahtevi protesta.

✿ Komunicirajte sa što više ljudi, pitajte, prikupljajte informacije i ne ulazite ni u kakve dogovore, osim sa relevantnim telima koja odlučuju o zahtevima protesta.

✿ Uvek se ograđujte od politike, jer je politizacija protesta jedan od omiljenih metoda za rasturanje protesta. Odbacivanje povezanosti protesta i političkih stranaka obezbeđuje dugotrajnost protesta. Uz reč 'protest' uvek treba naglasiti i reč 'studentski' jer se tako ograđujete i od ideoloških svojatanja.

✿ Raspravljajte, budite maštoviti, budite bezobrazni i drčni jer ne možete biti kažnjeni za učešće u protestu. Ako blokirate fakultet, svi koji imaju indeks, bilo kog fakulteta, mogu boraviti u zgradi vašeg fakulteta jer to garantuje autonomija Univerziteta. Policija može reagovati samo u slučaju fizičkog uništavanja imovine fakulteta, te je stoga važno da imate redare i da uvek vodite računa da ne dođe do provokacija i incidenata. Sve pretnje disciplinskim komisijama i slična sranja samo objavite u medijima, jer su pretnje samo sredstvo zastrašivanja, a ne realna mogućnost.

✿ Najvažnije od svega je da komunicirate sa što većim brojem kolega i da sve ostale studente informišete lično, preko flajera, biltena, plakata, panoa i medija. Podjednako je važno ne prihvatati podršku političkih stranaka i nevladinih organizacija koje imaju političko delovanje uključujući i centrale studentskih organizacija poput Saveza studenata Beograda i Studentske unije Srbije.

✿ Ako na vašem fakultetu postoji Studentski parlament i niste zadovoljni njegovim radom, slobodno ga proglasite nelegitimnim, tražite raspuštanje, jer vi ste ti koji

zapravo imaju podršku studenata i samim tim potpuni legitimitet.

☛ Veoma su efektne akcije sa malo ljudi tipa performansa, hepeninga i sl.

☛ Pokušajte da obezbedite što veću podršku nastavnika, saznaćete ko je za, a ko protiv vaših zahteva, što će vam otvoriti novo polje delovanja.

☛ Pazite se sumnjivih likova i infiltracija u protestni odbor.

Mali rečnik: Ko o čemu odlučuje?

DEKAN – čovek koji predstavlja i zastupa fakultet, ‘bez ograničenja’ – kako stoji u nekim fakultetskim statutima. Zamenjuje ga, uz dekanovo ovlašćenje, neko od prodekana ili sekretar fakulteta. Ima ogromna ovlašćenja i svaki protest njega pritiska najviše jer on pokreće sve poluge za ispunjenje zahteva. Takođe postoji i student – prodekan; nije utvrđeno čemu i kome služi, različito se ponaša od fakulteta do fakulteta.

NASTAVNO-NAUČNO VEĆE FAKULTETA – čine svi nastavnici i saradnici na fakultetu i predstavlja najviši stručni organ, odgovoran za realizaciju naučnog i nastavnog rada na fakultetu. Predsedava dekan. Donosi razne odluke...

SAVET FAKULTETA – čini 14 predstavnika fakulteta, 4 predstavnika Studentskog parlamenta i 4 predstavnika osnivača, koje imenuje Vlada. Ovo telo donosi Statut fakulteta, usvaja finansijski plan, godišnji program rada, bira i razrešava dekane i prodekane, odnosno predstavlja najvažnije telo koje odlučuje o svemu! Ali zaseda veoma retko.

REKTOR – je isto što i dekan, ali za ceo Univerzitet, dakle, predstavlja drugu figuru na koju protestni odbor vrši pritisak. Naravno, pored njega tu su i prorektori, pa i student – prorektor, e ovaj definitivno nikad ništa ne radi.

SENAT – je novo ime za Nastavno-naučno veće Univerziteta, donosi odluke od značaja za ceo Univerzitet.

KONUS – je skraćenica od ‘Konferencija univerziteta Srbije’ i donosi odluke koje će biti sprovedene na svim državnim i privatnim univerzitetima u Srbiji. Oni su najodgovorniji što nemamo ekvivalenciju između titule diplomiranog i mastera!

Dalje, postoji i **MINISTAR PROSVETE I SPORTA**... šta reći, tek, to je treća osoba koju napada protestni odbor, onako reda radi, jer dekanat će nadležnost prebaciti na Rektorat, a Rektorat će vas uputiti na Ministarstvo, a ovi će vas vratiti na dekanat, iz ove ludnice možete izaći sa ispunjenim zahtevima samo odlučnošću i dobro osmišljenim akcijama.

prvi put objavljeno u trećem broju “Protestnog biltena”, 11. decembra

Onima koji se još nisu uključili

Kao što i sam znaš i kao što te je istorija podučila, svi oni svetli događaji koji su istinski potresali svet i celokupnu ljudsku svest, svi oni događaji koji su postali temelji razvitka današnjeg sveta, koji su ozarili i utkali put nastanku ove sadašnjice u kojoj i ti obitavaš, svi ti velelepni temelji istine i pravde izgrađeni su rukama pobunjenog čoveka, čoveka koji je shvatao da je borba suština, da je borba taj glas koji ga je svakog jutra zvao u novi dan, da je borba jedini put do željenog života, i to ne borba u kojoj ćeš ponizno poklanjati svoje delove tela i u kojoj ćeš nemo i uplašeno skočiti u još jednu reku krvi, neznajući razlog svemu tome, već borba u kojoj ti postaješ svoj vlastiti vođa, jedini odgovoran i jedini sposoban da izvršiš promenu, da uradiš nešto veliko i istinsko za sopstveni duh.

Kao što i sam znaš, svaka cigla od koje je izgrađena današnja palata stvarnosti, predstavlja jedan razlog za bunt.

Kao što i sam znaš, nigde nikog nema ko je istinski zadovoljan današnjicom.

Kao što i sam znaš, nepravda je danas način na koji se udiše vazduh.

Kao što i sam znaš, nepravda je danas Sunce koje omogućuje opstanak ljudske vrste.

Kao što i sam znaš, nepravda se danas ušunjala i u hram znanja i istine, u kojoj joj tu nije mesto, u fakultet u kome se i ti nalaziš.

Velika je stvar, što u ovakvim okolnostima, mlad čovek teži ka oplemenjivanju sopstvenog života stičući nova znanja, što teži da opravda očekivanja i usreći svojim radom i rezultatima i sebe i one koji ga najviše vole i koji su mu omogućili da bude tu gde jeste, koji teži ka uspešnom i bogatom životu, da, to je odista velika stvar koja budi nadu.

Mlad, pametan čovek koji žudi ka produbljivanju svoje plemenitosti i znanja, ka uzdizanju svoga duha u sfere neistraženog, to je oličenje trijumfa života i pobeđe razuma. Ali, zar takav mlad čovek može mirno i nemo posmatrati

kako se pohlepa, netolerantnost, nepravednost gordo uzdižu iznad duhovnosti, kulture, logike, pameti, iznad čovečnosti, iznad vrline, zar to može tako ukočen posmatrati?

Kao što i sam znaš, ti koji si se prepoznao među malopredašnjim rečenicama, studenti koji su organizovali protest, bore se za smanjenje enormno visokih školarina i za izjednačavanje zvanja “diplomiranog” sa zvanjem “mastera”. Ti studenti bore se za sve svoje kolege i kolegice, žrtvujući se u svakom trenutku za tu borbu. A to je upravo ona inteligentna, lucidna pobuna mladog čoveka, sa pravednim i svetlim idealima, borba protiv neuvažavanja glasa mladog čoveka koji misli svojom glavom.

Kao što i sam znaš, ta borba vodi se tu, pred tvojim očima, na samo korak od tebe, a ti taj korak uporno izbegavaš da napraviš. Pristupanje protestu ne znači davanje podrške nekoj tuđoj borbi, već otvoreni ulazak u tu borbu, u onu borbu u kojoj si ti sam svoj vođa, u borbu mladosti protiv nepravedne vladavine i nerazumnog režima.

Kao što i sam znaš, neulaženje u ovu borbu ne znači i automatsko podržavanje druge strane.

Kao što i sam znaš, možeš ostati neutralan, ali ono što ne znaš je to da ta neutralnost ne predstavlja ništa drugo nego priznavanje ustuknuća mladog duha pred istinskom nepravdom i ustaljenim, nametnutim normama, jedan tužni poraz mladosti. Zar možeš to dopustiti? Zar ćeš i dalje nemo posmatrati?

N.P., student I godine Filozofskog fakulteta

ZAHTEVI STUDENATA PRAVNOG FAKULTETA ZA DOKVALIFIKACIJU PROFESORA

U skladu sa zaključcima KONUS-a, zahtevamo sledeće:

1. Da posedovanje master sertifikata bude uslov za zadržavanje predavačke licence profesora Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, te da razliku u ispitima, koju će utvrditi kao uslov za sticanje master diploma dosadašnjih diplomaca, najpre polože oni.

2. Naročito je važno da profesori Pravnog fakulteta prođu praksu u privredi, sudskim i upravnim organima.

3. U svetlu novog Ustava, zahtevamo reizbor svih profesora Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, u skladu sa uspehom postignutim na polaganju razlike.

4. Zbog moguće pristrasnosti u ocenjivanju zahtevamo komisijsko polaganje razlike, tako da komisija bude sastavljena od profesora drugih Pravnih fakulteta.

5. S obzirom na teze iznete od profesora Pravnog fakulteta u Beogradu da raniji diplomci nisu dovoljno osposobljeni za rad u struci, te da s toga ne zaslužuju master diplome, zahtevamo pokretanje postupka za ocenu validnosti rada svih profesora koji su izneli takve tvrdnje i tako, javno priznali da nisu dobro radili svoj posao.

6. S obzirom na to da je sada jasno da su studentski protesti tokom '90-ih godina, pod plaštom borbe za autonomiju Univerziteta, za profesore značili borbu za autonomno uvođenje enormnih školarina i bezprizorno unovčavanje znanja (ali i pozicija), te da je s toga cilj studentske borbe i solidarnosti sa profesorima izneveren, a autonomija dobila isključivo obličje novca, zahtevamo vraćanje teksta Miloševićevog Zakona o Univerzitetu u skupštinsku proceduru.

7. Zahtevamo pozivanje na odgovornost svih profesora i nadležnih koji su

traćili naše vreme i naš novac, koji su stvorili i održavali nas u zabludi da se školujemo na fakultetu, a ne na višoj školi i koji nas, po sopstvenom priznanju, nisu osposobili za rad u struci.

8. Polazeći od gesla “u zdravom telu zdrav duh” predlažemo obavezno fizičko vaspitanje i polaganje testa izdržljivosti profesora Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu na kraju svake školske godine.

9. S obzirom na izmenu zakonodavstva u oblasti predškolskog obrazovanja, tražimo da naši profesori prilože adekvatne dokaze da su isto završili, jer samo tako može biti ispunjena svrha koju je zakonodavac imao u vidu propisujući njegovu obaveznost, a ono ujedno predstavlja i logičku celinu sa zakonodavstvom u oblasti visokog obrazovanja koje je propisalo prelazak na Bolonjski sistem studiranja.

10. I na kraju, što je i najvažnije, zahtevamo od nadležnih ministarstava, Vlade i Skupštine Srbije da na adekvatan (zakonski) način razreše sukob diplomaca i profesora, te da ovim potonjim ukažu na nezakonitost i neustavnost njihovih odluka, s obzirom na to da postoje dve vrste akata jačih od odluka svake autonomije, a to su Zakon i iznad svega Ustav, što najbolje znaju upravo profesori Pravnog fakulteta, kao što im je poznata i sankcija za neustavne akte.

POZIVAMO NA SVEOPŠTI PROTEST I ORGANIZOVANJE!!!

STUDENTI I DIPLOMCI PRAVNOG FAKULTETA

Apologeta sistema govori narodu

Eh, vidite...

Bilo bi ingeniozno
Pristupiti ozbiljno
Gorućem problemu

Ali izliv nasilja, netolerancije
Manifest je ignorancije
Te radi prevencije violencije
Defijancije i delikvencije
Bilo bi nužno prihvatiti
Već ponuđenu shemu

Vaša rekvizitorija
Nisu opravdana,
Bar ne trenutno
Cela stvar je mistifikovana
I svaki oblik protesta
Ponašanje je nemoralno

Sistem nudi objašnjenja
Vrlo koherentna
I ona eksponiraju
Njegove intencije
Kao sasvim i potpuno
Benevolentna

Poboljšanje situacije
Bilo bi oblik devijancije
Jer uvođenje etičkih normi
Anulira esenciju reformi

Dakle

Vaše aspiracije
I delikventne akcije
Defanzive humanizma
Varijacije su
Anarhizma i drugog vandalizma

Verujte vlasti,
Vi iz nižih kasti!
U kontrarnom će demonstracije
Implicirati eradikacije!

*F. Š. student
Filozofskog fakulteta*

Dekani naših fakulteta zastupaju
Oligarhijske interese i sprovode besraman
Lopovluk nad studentima
Eksploatišući neophodnost našeg školovanja!

Šta nam u tom slučaju preostaje sem
Kolektivnog otpora surovom i bezdušnom
Osiromašavanju nas i naših roditelja praćenog
Licemerinim i ciničnim tvrdnjama da se ne ponašamo
Akademske, koje samo pojačavaju našu odlučnost u
Revoltu protiv sistema krađe, uprkos
Imbecilnim izgovorima o neophodnosti ovog lihvarskog i
Nečuvenog oblika hladne i surove
Eksploatacije i socijalnog aparthejda!

||

Pravo na
Revolt
Osiromašenih
Tlačениh i
Eksploatisanih koji
Samoorganizuju se
Trijumfuju

Uvodni tekst iz prvog „Protestnog biltena“

Krenuli smo! Nakon dugogodišnjeg brutalnog uništavanja obrazovnih institucija odlučili smo da pokažemo da je drugačije obrazovanje moguće! Studentkinje i studenti Beogradskog univerziteta, samoorganizovani i nezavisni od studentskih organizacija i političkih partija, anatemisani u medijima i sabotirani od strane uprava svojih fakulteta, pokrenuli su brojne akcije posle kojih neće biti tolerisano dalje pretvaranje obrazovanja u robu na kojoj bi neki da profitiraju.

Protestovali smo i organizovali protestne šetnje kako bismo skrenuli pažnju na problem obrazovnog sistema, blokirali smo izlaz iz Rektorata dekanima nakon sednice KONUS-a kako bismo im pokazali da smo ozbiljni u nameri da stanemo na put daljoj degradaciji znanja... Zauzeli smo Filozofski fakultet! Na toj oslobođenoj teritoriji šampamo ovaj bilten preko koga ćemo saopštiti istinu o studentskom protestu.

Nazivaju nas anarhistima, jer smo ugrozili njihovu nameru da i dalje profitiraju na siromašnima. Plate profesora, koji su se besplatno školovali, na nekim fakultetima dostižu cifre od 200.000,00 dinara, a mi se pitamo šta li rade sa tolikim novcem. Neka im država plaća njihovu neproduktivnost! Isključiva funkcija većine prosvetnih radnika je opravdanje društva finansijskog ropstva. Dosta je bilo! Danas tražimo smanjenje školarina za 50% a sutra ćemo tražiti besplatno obrazovanje. Jedno od većih dostignuća protesta je što smo javno pokazali prezir prema njihovom bezobrazluku. Nazvali smo ih lopovima i dokazali da to jesu!

Progres društva se dobrim delom zasniva na ulaganju u obrazovanje. Mladi, od kojih će u velikoj meri zavisiti budućnost ovog društva, nalaze se u sve gorećem položaju i imaju sve teži pristup obrazovanju. Ovakvo stanje ih pretvara u jeftinu radnu snagu, a to se najviše odnosi na one mlade ljude koji potiču iz siromašnih porodica. Problemi studenata su problemi čitavog društva! Ukoliko se oni ne rešavaju, društvo će sve više degradirati. Mi smo protiv toga i to nećemo dozvoliti! Otvoreno ćemo reći da se obrazovna politika vodi u pogrešnom smeru.

Usprotivili smo se političkoj zloupotrebi fakulteta i izviždali Čedomira Antića i Čedomira Jovanovića, koji je, uprkos zabrani nošenja oružja na fakultetu, sa sobom doveo naoružane telohranitelje. Mediji, pre svega TV B-92, lagali su o našem protestu selektivno puštajući delove snimka incidenta na fakultetu. To je kulminiralo nakaradnom osudom GSS-a i njenih satelitskih NVO zbog navodnog skandiranja: „Nož, žica, Srebrenica”?! To je gnusna laž kakva je bila svojstvena miloševićevskim medijima! To je prljava politika! Dosta je bilo! Političari, marš napolje sa fakulteta! Dole školarine! Diplomirani = master! Dobrodošli na oslobođenu teritoriju Beogradskog univerziteta!

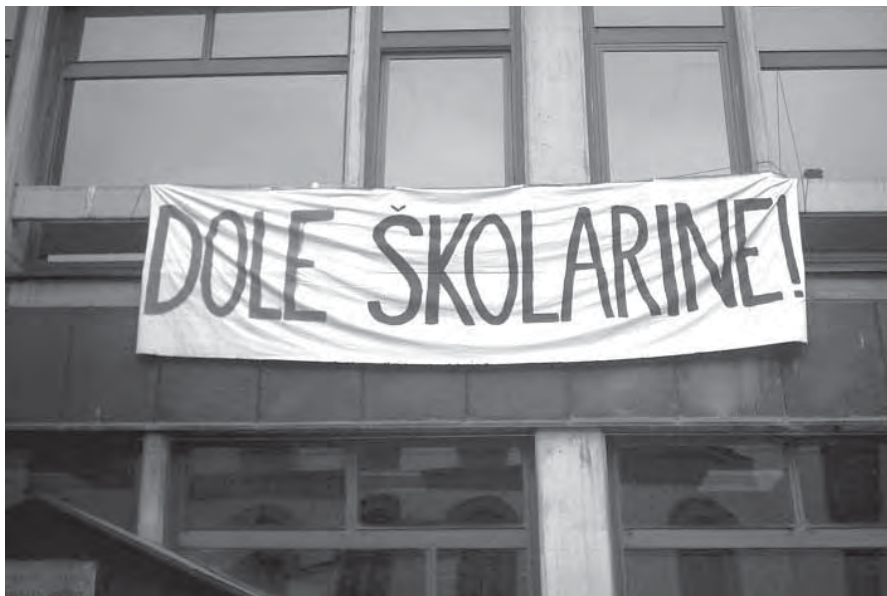
Prvi broj “Protestnog biltena” odštampan je 26. novembra

SVEDOČANSTVA

Fotografije

Transparent „Dole školarine!“ na zgradi Filozofskog fakulteta

Ispisivanje parolâ tokom protestne žurke, Plato, 12. oktobar

Studenti priredili doček za premijera, Rektorat, 17. oktobar

Ministar prosvete se pravda pred okupljenim studentima, Rektorat, 17. oktobar

Studenti sačekali Jana Figela, komesara EU za obrazovanje, Rektorat, 27. oktobar

„Obrazovanje za sve!“, Plato, 27. oktobar

Miting studentske solidarnosti, Plato, 27. oktobar

Protestna šetnja centrom Beograda, 27. oktobar

Protestna šetnja centrom Beograda, 27. oktobar

Studenti Medicinskog i Stomatološkog fakulteta na protestu, Plato, 27. oktobar

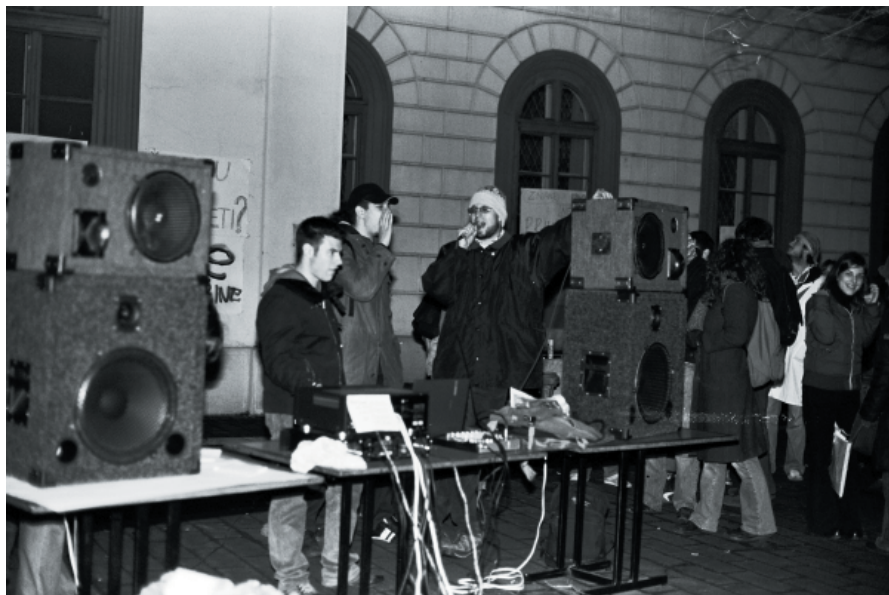
Okupljanje uoči protesta povodom sednice KONUS-a, Plato, 6. novembar

Okupljanje uoči protesta povodom sednice KONUS-a, Plato, 6. novembar

Ulazak studenata u dvorište Kapetan-Mišinog zdanja, 6. novembar

Studenti zahtevaju odluku, dvorište Kapetan-Mišinog zdanja, 6. novembar

Ozbiljni razgovori sa upravom Univerziteta, blokirani Rektorat, 6. novembar

Izjava za medije, blokirani Rektorat, 6. novembar

Protestna šetnja beogradskim ulicama, 16. novembar

Protestna šetnja beogradskim ulicama, 16. novembar

Blokada Nemanjine ulice, ispred ministarstva, 16. novembar

Gužva pred blokadu Filozofskog fakulteta, Plato, 22. novembar

Sa prvog studentskog zbora na blokiranom Filozofskom fakultetu, sala 101, 22. novembar

Sa prvog studentskog zbora na blokiranom Filozofskom fakultetu, sala 101, 22. novembar

Studenti su preuzeli Filozofski fakultet

Blokada nastave na Filozofskom fakultetu

Kreativna radionica u sali 103, blokada Filozofskog fakulteta

Turnir u „jako malom“ fudbalu, blokada Filozofskog fakulteta

„Protestni bluz“, blokada Filozofskog fakulteta

„Studenti stvaraju novi svet“, blokada Filozofskog fakulteta

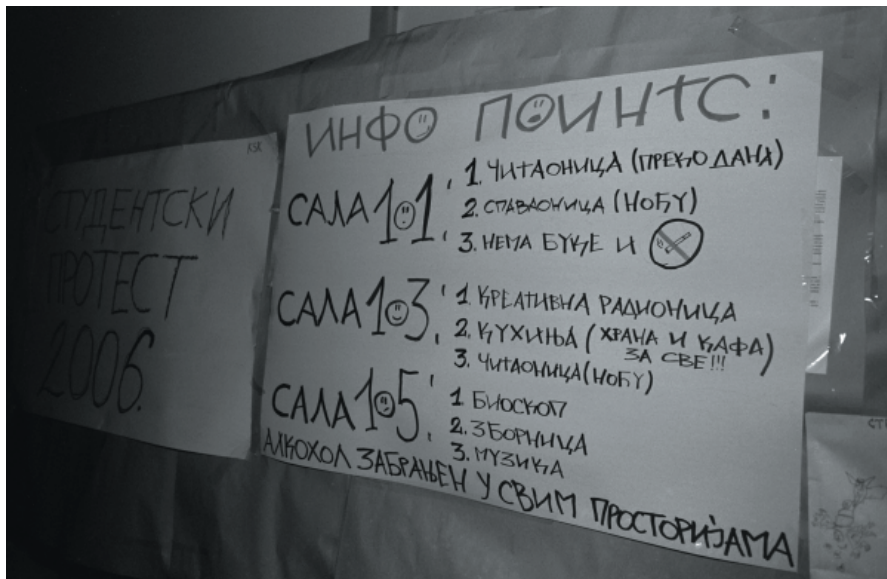

Tabla sa informacijama, blokada Filozofskog fakulteta

Spavanje, blokada Filozofskog fakulteta

Na studentskom ZBORU je dogovoreno :

1. studenti se smenjuju u 2 grupe

PETAK	22-09 h :	I GRUPA
SUBOTA	09-16 h :	II GRUPA
	16-22 h :	I GRUPA
	22-09 h :	II GRUPA

2. Apeluje se na studente drugih fakulteta da od ponedeljka počnu sa skupljanjem peticija na svojim fakultetima a u cilju širenja protesta protiv školarina i za master
3. U učionici 101 je zabranjeno pušenje jer se u njoj spava
4. U učionici 103 je kuhinja i čitaonica - može se studenti da u tom delu hodnika bude tiho
5. U učionici 105 su celodnevne projekcije filmova - Raspored je istaknut na tabli
6. Sve bučne aktivnosti bi trebalo da budu završene do 1 posle ponoći da bi ljudi mogli da spavaju.
7. Jako je bitno da održavamo Red i higijenu na fakultetu Radi nas samih i Radi slike koju odajemo javnosti.
8. Bez alkohola na fakultetu!

„Skupljanje snage“, blokada Filozofskog fakulteta

Kuhinja na blokiranom Filozofskom fakultetu

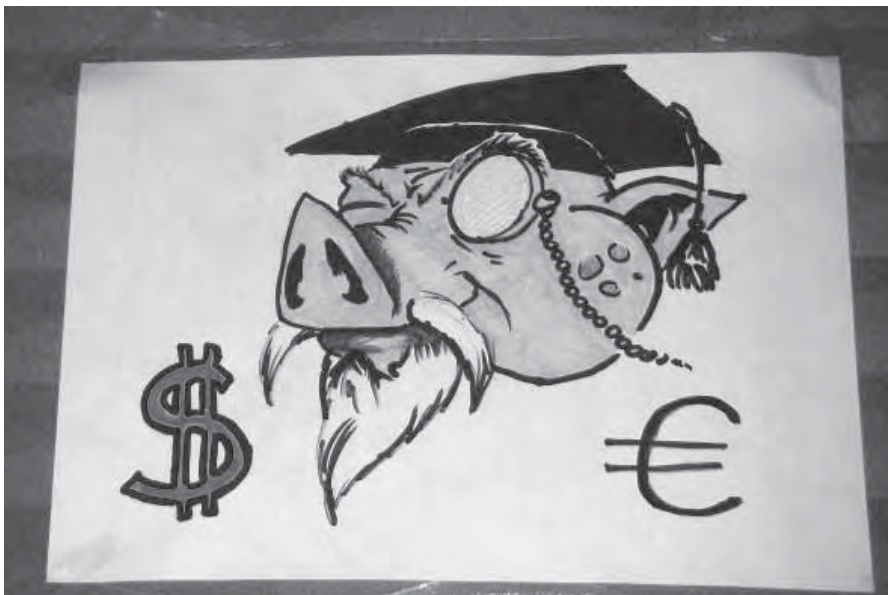
Učenje na blokiranom Filozofskom fakultetu

„Kome idu naše pare?“, blokada Filozofskog fakulteta

„Roditeljski sastanak“ na blokiranom Filozofskom fakultetu, 26. novembar

„Kome idu naše pare?“, blokada Filozofskog fakulteta

Rasprava na studentskom zboru, blokada Filozofskog fakulteta, 27. novembar

Sastanak pregovaračkog tima, blokada Filozofskog fakulteta, 27. novembar

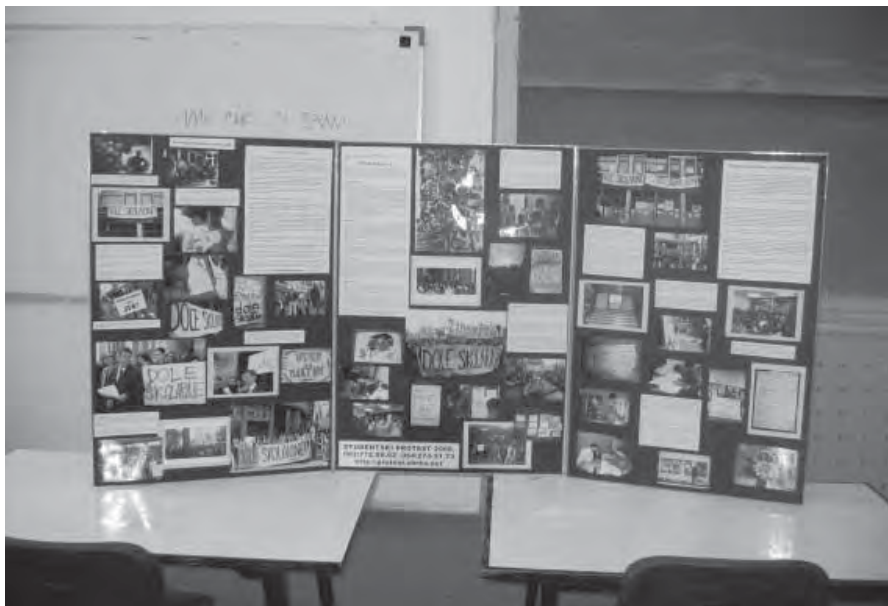
Završetak blokade protestom ispred Filozofskog fakulteta, 28. novembar

Završetak blokade protestom ispred Filozofskog fakulteta, 28. novembar

Tehničke priprave za protest, blokirani Filozofski fakultet, 28. novembar

Protest se nastavlja, Arhitektonski fakultet, 8. decembar

Pokretanje protesta

**U utorak, 18. aprila u 19h
u sali za tribine Doma omladine
(prvi sprat, ulaz iz Makedonske ulice)
održaće se tribina
sa projekcijom video-materijala**

SORBONA U PLAMENU

**perspektiva studentskih
i radničkih nemira u Francuskoj**

**Direktno-demokratski
pokret solidarnosti**

www.socijalni.front.ru

Plakat kojim je najavljena tribina „Sorbona u plamenu“

Tribina „Sorbona u plamenu“

U sali na prvom spratu Doma omladine Beograda, 18. aprila 2006. održana je tribina „Sorbona u plamenu – perspektiva studentskih i radničkih nemira u Francuskoj“, u organizaciji Socijanog fronta, mreže društveno angažovanih grupa. Pred oko 90 prisutnih ljudi prikazan je ranije snimljen intervju sa Goranom Musićem, mladim ekonomistom i muzičkim kritičarem iz Beča. Takođe, prikazani su snimci demonstracija i nereda koji su se odigrali u martu, na ulicama većih francuskih gradova, a koji su bili upereni protiv predloga Zakona o radu, kojim je bilo predviđeno lakše otpuštanje mladih radnika.

Ideja tribine je bila da se, posle prikaza događanja u Francuskoj, ukratko analizira svest i nivo politiziranosti studentske omladine u Srbiji, imajući u vidu njen materijalni standard i neizvesne mogućnosti zapošljavanja. Goran Musić je objasnio licemernost francuske vlasti, koja je želela da progura jedan restriktivan zakon o zapošljavanju mladih do 26 godina, predstavljajući ga u medijima kao rešenje za krizu nastalu posle protesta iz novembra 2005. u urbanim predgrađima. Između ostalog, naveo je da su u mnogim evropskim zemljama studenti podržali svoje francuske kolege. Nakon toga, diskutovalo se o socijalnom položaju studenata u Srbiji, o tome zašto kod nas nema masovnih protesta poput onih u Francuskoj, da li studentske organizacije zaista zastupaju interese studenata, kako je bio organizovan protest u jesen 2005. na Filozofskom fakultetu, kako treba organizovati neke buduće proteste itd.

Odlomci izlaganja Gorana Musića sa tribine „Sorbona u plamenu“

Pitanje: Ovi protesti su počeli na pariskoj Sorboni, 11. marta, kad je blokirao fakultet. Tri dana nakon početka blokade na fakultet je upala policija. To je bio početak sukoba studenata i policije koji su potom izazvali proteste studenata i radnika širom Francuske.

Goran: Tako je. Ubrzo nakon protesta studenata na Sorboni, glavni francuski sindikati podržali su zahteve studenata, a ubrzo nakon toga priključili su im se i isti oni nezaposleni iz predgrađa u čijem interesu se navodno i uvodio ovaj novi zakon. Protesti su bili masovni. U jednom momentu su narasli i do tri miliona protestanata širom Francuske, a koliko smo videli, na kraju je pokušaj reforme doživio potpuni debakl.

Pitanje: Pošto nam ti dolaziš iz Evropske Unije, kaži nam koji je širi kontekst ovih događanja?

Goran: Vladajuća klasa zemalja Evropske Unije plasira tezu da su za trenutnu nezaposlenost u Evropi krivi stari zakoni o radu, koji, po njihovom mišljenju, previše štite prava radnika. I plasira se teza kako bi određenom vrstom reforme, možda ugledanjem na američki model, mogla da se smanji nezaposlenost i pokrene evropska ekonomija, koja šlajfuje u blatu već godinama unazad. Zapravo, radi se o procesu produbljivanja krize kapitalizma u Evropi. Stope rasta evropskih zemalja u proteklih par godina retko prelaze 2,5 %.

* * *

Pitanje: U Francuskoj smo videli jedan pokret koji ume da se izbori za svoja prava, a kakva je situacija u Evropi?

Goran: Odjek u Evropi je bio vrlo veliki. Naime, mediji vrlo otvoreno govore da je u pitanju samo vrh ledenog brega i da glavne tzv. „reforme“ tek dolaze. Tako da su glavne bitke tek pred nama. U tom smislu, održavani su protesti ispred Francuskih ambasada širom Evrope. Konkretno za Austriju, mogu reći da su protesti bili impresivni. Studentski Parlament u Beču je izdao „Proglas po-

držke francuskim studentima i sindikatima“. Takođe, u Beču je održan protest od 2000 ljudi. Dakle, sigurno je da je pokret u Francuskoj bio velika inspiracija za omladinu i radničku klasu širom zapadne Evrope.

Pitanje: Evo, vidimo da su borbe u Evropi tek na pomolu. A kakva je situacija u ovim, našim, balkanskim zemljama u kojima je stanje objektivno mnogo teže zbog ove tzv. „tranzicije“, i gde bi se očekivalo da postoji razumevanje za francuske događaje?

Goran: Pa, interesantno je pomenuti da je na ulicama Pariza bio i kontingent slovenačkih studenata koji su davali podršku svojim francuskim kolegama. U Sloveniji je trenutno, takođe, u igri kontroverzni zakon protiv koga se organizuju slovenački studenti. Verujem da su naši mediji ignorisali ovu stvar. Moramo biti svesni činjenice da su u Srbiji radništvo i omladina doživeli poraz pre 15 godina. Jer, tokom 90-ih, dok smo protestovali na ulicama protiv tzv. „komunističke vlasti“, iza ledja su nam bili ubacivani mnogo gori zakoni, u odnosu na koje ovi koji se trenutno predlažu u Francuskoj izgledaju kao dečija igra.

Pitanje: Da, to je ovaj Zakon o radu iz 1996. koji je donet u maju mesecu, a protesti su bili kasnije, bez ikakvog pominjanja.

Goran: Jasno. Da ne spominjem mnogo gori Zakon o radu iz 2002. koji je takodje uveden nama iza ledja. To je jedan potpuno drakonski zakon, koji trenutno nigde u zapadnoj Evropi ne bi prošao bez ogromnog izliva ljudi na ulice.

Utisci sa tribine o Sorboni

Ana: Bila sam na tribini „Sorbona u plamenu“. S obzirom da je to bilo u periodu kada mi se činilo da su studenti potpuno apatični i da na tribinu neće doći niko osim organizatora, jako me je iznenadio veliki broj ljudi koji su došli sa raznih fakulteta. Tribina je bila dobro osmišljena, a govor je bio koncizan i motivišući. Posle tribine su prilazili čak i ljudi koji su tu došli samo usput. Zainteresovali su se za celu stvar. Mislim da je tribina baš imala efekta.

Miloš: Ta tribina je bila uvertira za ova zbivanja. Tad se prvi put u javnosti iznela priča o tome šta se tamo stvarno događalo. Verovatno su te informacije doprinele ovakvom razvoju događaja.

Nemanja: Znam da je govorio neki student koji je na postdiplomskim studijama u Austriji i da je objašnjavao stanje u Francuskoj. U stvari, šta se sve dešavalo, ne samo tokom marta kad je bio studentski protest, nego i u jesen prethodne godine, u predgrađima. Pričao je o tim nemirima koji su kod nas predstavljeni kao rasni nemiri, međutim to su bili klasni nemiri.

Kad je počela diskusija, javilo se par ljudi sa defetističkom pričom da tako nešto može da bude samo u Zapadnoj Evropi, da se ništa ne dešava u Aziji, da je Evropa kolevka progressa i da se jedino u Evropi dešavaju revolucije, što naravno nije tačno. Ja mislim da je to jedan veoma rasistički pristup i to mi se uopšte nije svidelo. Takođe, neki dečko je rekao da je Srbija na periferiji i da ovde ne može doći do takvih protesta i nemira, i insistirao je na tome da se takve stvari dešavaju samo u „razvijenim zemljama“, a to je čista glupost.

Bilo je postavljeno pitanje: „Zašto se u Srbiji ne dešavaju nikakvi protesti, nikakve promene? Šta je problem u Srbiji? Jako je teško materijalno stanje u širokim narodnim masama! Zašto ljudi ćute?“.

Jovan: Ta tribina je možda i bila pokretač nečeg što će se kasnije desiti – jednostavno, pokretač tih protesta. Ljudi koji su prisustvovali toj tribini su kasnije učestvovali i u protestu. Kad kažem jedan od pokretača, mislim na ljude koji počnu da razmišljaju drugačije, da shvate da mogu nešto da urade.

Sa tribine „Sobrona u plamenu“

Matija: Ja nisam bio tu, bio sam ispred Sorbone, u Francuskoj. Bio sam tamo neposredno po završetku protesta o kojima se pričalo na tribini. Bilo je tu nekoliko banki, pored kojih sam prošao, koje su imale uništene izloge i tako dalje. Bilo je još prodavnica koje su preko izloga imale barikade od šper-ploče, koje su bile izvrljane nekim parolama na francuskom. Osećala se ta atmosfera.

Svako ko je tada prolazio ulicama, mogao je da vidi da se tu nešto dešavalo, što je bilo dosta zanimljivo s jedne strane. Ispričaću ti jedan događaj koji je na mene ostavio poseban utisak. To je bio drugi dan kako sam bio tu. Otišao sam da se nađem sa drugaricom koja živi u Parizu, da popričamo kako je bilo za vreme toga, itd. Sedeli smo na obali Sene. Bilo je dva popodne, sunce, lepo vreme, gomila ljudi napolju. Pored nas je prošao neki dečko na biciklu koji je uzviknuo jednu od parola. Ne sećam se koju, jednu od onih koje su bile korišćene tokom protesta, ali direktno usmerenu protiv tog zakona. To mi je u stvari bio najsimpatičniji momenat od svega i pored grafiti koji su ostali. Jer ja sam bio tamo nekih nedelju dana pošto se sve završilo, nedelju i po dana pošto je Širak izjavio da će povući taj predlog zakona, ali ostao je taj neki duh.

Vlatko: Na tribini se skupilo iznenađujuće puno ljudi. Ja sam bio prijatno iznenađen. Došlo je dosta ljudi koje organizatori nisu poznavali. Činjenica je da je dosta urađeno lepljenjem plakata da bi se privukla publika na tu tribinu, ali sam svejedno bio iznenađen. Bilo je više od 80, 90 ljudi. Nije moglo da se sedne. Ljudi su stajali, ljudi su sedeli po podu. Meni je bilo jako interesantno s obzirom da je tribina imala čudnu formu - sastojala se od jednog intervjua snimljenog kamerom, emitovanja snimaka sa protesta u Francuskoj i posle toga, naravno, diskusija.

Da li si očekivao da će iz te tribine da se izrodi nešto ovako?

Vlatko: Ljudi moraju da budu optimistični ako ulaze u neki projekat. Ja sam pobornik ideje da nikad nije kasno za pesimizam. Na kraju možemo da postanemo pesimisti ali nismo još doterali do kraja. Ja sam očekivao da će ova tribina uticati na određene ljude da pristupe formiranju jedne vrste, hm... kako da to kažem a da ne budem pretenciozan? Pokreta...

Kako si saznao za blokadu Filozofskog fakulteta?

Goran Musić: U tom trenutku sam bio u Beču, saznao sam čitajući *online* izdanje „Politike“. Bio sam veoma uzbuđen, to je bilo prvo osećanje. Pozvao sam par ljudi telefonom i saznao sam šta se sve desilo, i onda sam bio još više uzbuđen. Trebalo mi je vremena da se smirim. Šetao sam u krug po svojoj maloj sobi dok se nisam smirio, iskurirao i onda je sve bilo ok.

Koja su bila tvoja očekivanja kada si davao intervju, koji je prikazan na tribini „Sorbona u plamenu“?

Goran Musić: Iskreno, nisam imao preterano visoka očekivanja, imajući u vidu da smo slične inicijative pokretali i prethodnih godina, sa mlakim odzivom studenata. Potajno smo se svi, naravno, nadali pokretanju studentskog protesta. Vreme je pokazalo da su naša očekivanja, posle toliko godina oseke studentskog organizovanja, bila možda neopravdano pesimistična i preskromna.

ČIJI SU NAŠI FAKULTETI?

Mi, studentkinje i studenti Filozofskog fakulteta, ne priznajemo da je uvođenje školarina, od strane onih koji su se školovali besplatno, napredak! Upravo je ta vladajuća manjina ona koja nema potrebe da se brine za budućnost svoje dece, jer je u stanju da se nosi sa finansijskim zahtevima koje nameće nama - deci nezaposlenih, otpuštenih, minimalno plaćenih i radnika sa prosečnom platom.

Još uvek čitavo društvo izdvaja za budžetska sedstva iz kojih se NE finansira obrazovanje dostupno čitavom društvu. Suprotno našoj volji, sve više novca izdvaja se za opremanje i jačanje crkve, policije i vojske, a školarine iz godine u godinu rastu...

Sve zvanične političke opcije danas rešenje sveopšte krize koja traje već više od 15 godina nalaze u ideji "normalizacije života" kroz tranziciju ka kapitalističkim odnosima, kako u privredi, tako i u obrazovanju.

Pošto ne pristajemo da nas gaze, ove godine kreću radikalne akcije za naša prava. Pridruži se!

Zahtevamo besplatno obrazovanje!
Dole školarine!

Studentska unija Filozofskog fakulteta

Sindikata obrazovanja ASI

PUD "Dositej Obradović"

Kontakt: 064 274 31 73

Letak deljen od 21. do 23. juna

Inicijalne akcije

Tokom prijavljivanja za upis na prvu godinu studija na Filozofskom fakultetu, od 21. do 23. juna budućim studentima su distribuirani leci s naslovom „Čiji su naši fakulteti“. Ovom akcijom je poručeno da, pošto ne pristajemo da nas gaze, ove godine kreću radikalne akcije za naša prava. Prvog dana podeljeno je preko 2000 letaka, a u naredna dva dana još 3000. Akciji je prisustvovalo i dvoje studentskih aktivista organizacije „Priama akcia“ iz Slovačke.

Istovremeno sa održavanjem ove akcije, koju su organizovale socijalno angažovane studentske grupe, ljudi iz „zvaničnih“ studentskih organizacija su imali štand na kome su prodavali „Euro 26“ kartice kojima se ostvaruju popusti prilikom putovanja. Okupljeni studenti su prokomentarisali da kao što postoje sindikati koji radnicima nabavljaju svinjske polutke, tako postoje i studentske organizacije koje se jedino bave prodavanjem kartica za jeftinija putovanja.

Naredna akcija održana je od 4. do 6. jula, prilikom upisa na prvu godinu studija. Tokom ove akcije podeljeno je preko 3000 letaka pod naslovom „Borimo se za svoja prava, kao sav normalan svet“. U letku je bilo ukazano da se studenti iz mnogih zemalja organizuju protiv pokušaja njihovih vlada da tržišnim reformama pogoršaju uslove studija. Posebno je naglašeno da će zbog toga ispasti glup svako ko pokuša da ospori zahteve studenata tvrdeći da su oni prevaziđeni i u suprotnosti sa svetskim tokovima. Tom prilikom je prvi put na zgradi Filozofskog fakulteta istaknut transparent „Dole školarine!“ koji će kasnije postati jedan od simbola protesta.

Tokom ove akcije, studentske aktiviste su kontaktirali samoorganizovani studenti sa Filološkog fakulteta, koji su nameravali da krenu u protest zbog najavljenog gašenja biblioteke odseka za skandinavistiku. Ti kontakti bili su prvi korak ka spajanju različitih socijalnih zahteva koji će prerasti u Studentski protest 2006.

Borimo se za svoja prava, kao sav normalan svet!

Mi, studentkinje i studenti Filozofskog fakulteta, ne priznajemo da je uvođenje školarina, od strane onih koji su se školovali besplatno, napredak! Još uvek čitavo društvo izdvaja za budžetska sredstva iz kojih se NE finansira obrazovanje dostupno čitavom društvu. Iz godine u godinu, školarine na Filozofskom fakultetu se bezobrazno povećavaju. Ove godine one iznose 86.000 dinara. Pošto ne pristajemo da nas gaze krećemo u radikalne akcije za svoja prava, sa zahtevom za smanjenje školarina.

Mi nismo sami. Studentkinje i studenti iz Francuske, Nemačke, Austrije, Italije, Slovenije, Čilea, Grčke i mnogih drugih zemalja ovih dana vode borbu protiv pokušaja njihovih vlada da nastave sa srozavanjem kvaliteta nastave i razaranjem studentskog standarda. Zbog toga će ispasti glup svako ko pokuša da ospori naše zahteve, tvrdeći kako su oni prevaziđeni i u suprotnosti sa svetskim tokovima.

Primer Grčke je posebno interesantan, pošto se radi o balkanskoj državi, članici Evropske unije. Studentkinje i studenti su od sredine juna zauzeli 415 od 456 fakulteta u toj zemlji. Svakodnevno se u većim gradovima Grčke održavaju studentski protesti sa zahtevima za povratak na besplatno obrazovanje.

Solidarni sa kolegicama i kolegama širom sveta, istrajavamo u borbi za sopstvena studentska prava. Radikalnim akcijama u predstojećem periodu vršićemo pritisak na univerzitetske i državne vlasti radi poboljšanja uslova studentskog života i rada.

Dole školarine!

**Studentska unija Filozofskog fakulteta
Sindikat obrazovanja Anarho-sindikalističke inicijative
Progresivno univerzitetsko društvo "Dositej Obradović"**

Kontakt: 064 274 31 73

Letak deljen od 4. do 6. jula

broj 1, oktobar 2005.

Glasilo Sindikata obrazovanja ASI

Pobuna

Dobrodošli na univerzitet

Studenti vode dvostruki život, razapeti između svog sadašnjeg statusa i odvojene uloge u kojoj će se jednog dana naći. Sadašnji status studenta je prosjački, 80% studenata ima manja primanja od najslabije plaćenih radnika. Studenti se, za razliku od radnika, ne bune zbog toga, jer oni, za razliku od radnika, imaju *nadu*. Student očekuje dobro plaćeni posao, jednog dana kada diplomira, neznajući da na beogradskom univerzitetu studiranje u proseku traje više od 7 godina, kao i da manje od jedne trećine studenata zaista i završi fakultet. Ipak student veruje da će baš on biti taj koji će završiti fakultet i to u roku. I šta onda? Oni koji završe prirodne ili tehničke nauke će, ako uspeju da se zaposle u struci, raditi slabo plaćene poslove i životariti na dnu hijerarhijske lestvice. Ipak, mnogi će završiti radeći fizičke poslove za koje fakultet uopšte nije ni potreban. Daleko je veći broj onih koji upišu društvene nauke. Većina diplomiranih studenata završile na ekstremno niskom plaćenim poslovima, na poslovima administracije, pomoćnika, sitnih menadžera. Menadžerski posao je jedan od najgorih poslova na svetu, menadžer za bednu platu i ogromnu odgovornost svakodnevno trpi nevidene količine stresa. Od menadžerskog posla gori je samo rad u birokratiji ili administraciji, koji ubija svaku inicijativu, guši sva interesovanja i ubacuje radnika u začarani krug praznih dana koji se ponavljaju u beskraju. No, tada će taj bivši student ponovo početi da se *nada*, ovog puta nadaće se napredovanju u poslu, boljoj plati, uticajnijim položajima. Znaš li koji procenat onih koji upišu fakultet zaista i ostvari nešto, u skladu sa svojim nadama? Taj procenat je tako mali, da slobodno možeš smatrati da to nećeš biti ti. Zaludni spektaklom stalno trčimo za novim šargarepama koje ispred nas postavlja kapitalistički sistem. Posle celog života trčanja za ovim ili onim šargarepama utrčaćeš samo u sopstveni grob.

I pored svega student ležerno pristaje na bedu svake vrste, student je stoički rob, što ga više njegovi autoriteti vezuju lancima, to on sebe zamišlja slobodnijim. I zaista, studenti dozvoljavaju da im se bez ikakvog otpora ili protesta oduzmu teško stečena prava, da se obrazovanje do kraja upropasti. Školarine neprekidno rastu, a kvalitet obrazovanja je sve lošiji. Nejednakosti koje će biti izazvane ogromnim školarinama od rođenja će decu razvrstavati u više i niže klase. Koliko će studenti iz manjih gradova morati

da odvajaju za smeštaj, pored svih drugih dažbina koje će pratiti buduće školovanje? Obrazovanje će postati privilegija dece masovnih ubica, dokazanih kriminalaca i ratnih profitera. Ova degradacija obrazovanja vrhunac je dostigla kroz preskupu privatne fakultete na kojima se ne stiče znanje nego diploma. Moderni ekonomski sistem zahteva masovnu proizvodnju neobrazovanih studenata nesposobnih za samostalno razmišljanje. Tako je univerzitet postao institucionalizovana organizacija neznanja.

Kako studenti troše svoje "slobodno" vreme? Većina je otvoreno prigrabila potrošačko društvo i svoje vreme troši potpuno isprazno i uludo. Oni studenti koji bi želeli da sebe smatraju alternativnima uglavnom konzumiraju ostatke nekadašnjeg alternativnog mainstreama koji je bio loš u vreme svog nastanka. Neki se zanosе "politikom" – besmislenim polemikama između rivalskih političkih partija koje se bave samo modifikovanjem sistema eksploatacije. Studentskim životima caruju ispraznost, dosada i apatija.

Student je proizvod modernog društva i svoje ekstremno otuđenje on može da dovede u pitanje samo tako što će u pitanje dovesti društvo u celini. Mi smatramo da je neophodno srušiti kapitalistički sistem, zasnovan na besomučnoj eksploataciji, neprekidnom takmičenju i državi i umesto ovog društva bede i otuđenja uspostaviti novo, *revolucionarno*, društvo. Mi se zalažemo za društvo zasnovano na solidarnosti i uzajamnoj pomoći, u kome će radni ljudi neposredno kontrolisati svoje živote i donositi sve odluke koje ih se tiču.

Sindikata obrazovanja ASI okuplja studente i studentkinje, nastavnice i nastavno osoblje. Borimo se za smanjivanje školarina i taksi, jeftiniji smeštaj u studentskim domovima, nižu cenu ishrane u menzama, opšte povećanje plata zaposlenih na univerzitetu, kao i za smanjivanje raspona plata. Borimo se za besplatno i slobodno, svima dostupno obrazovanje, za emancipatorsku kulturu i slobodu umetničkog eksperimenta. Za društvo u kojem će naučna dostignuća koristiti opštem napretku, a ne profitu. Borimo se za društvo u kome će život biti neposredan i strastven, u kome će život biti vredan življenja.

Ako u našim ciljevima prepoznajete svoje ciljeve, priključite nam se!

Naslovna strana prvog broja biltena „Pobuna“

Kako si reagovala pre godinu dana, u jesen 2005, kad si kao bruceš dobila prvi broj „Pobune“?

Staša: Stvarno sam se iznenadila i bila sam oduševljena i pročitala sam ga kevi. Dolazim prvi dan na faks i prvo što dobijam je „Pobuna“. Naravno da sam bila raspoložena za pobunu.

Akcije deljenja letaka ispred Filozofskog fakulteta

Staša: Kada je pokrenuta akcija bila sam stvarno zadovoljna jer sam shvatila da možemo nešto da uradimo. Ali sam zato svaki put kada neko nije hteo da uzme letak ili kad je neko demonstrativno zgužvao letak bila ljuta i besna. Dosta sam se trudila da pričam sa ljudima, a ne samo da im mehanički delim letke. Akcije u junu su bile pripremanje za proteste i mislim da je bilo dobro što smo tada počeli.

Ja sam se nadala da će nešto da ispadne iz toga. Nisam mislila da će biti blokade – mislila sam da će se ovo završiti mnogo ranije, jer su zahtevi bili normalni i očekivala sam da će se odmah reagovati, da ćemo mobilisati veliki broj ljudi, da će biti protesta, ali da će posle protesta, ili u roku od jedno mesec dana, svi naši zahtevi biti ispunjeni. Nisam uopšte mislila da će se ovo ovoliko odužiti i da ćemo blokirati fakultet. Nisam mislila da će se akcije nastaviti i posle blokade. Nisam mislila da ću upoznati toliko ljudi i da ću se sprijateljiti sa njima. Uopšte nisam očekivala ovako nešto. Ali koliko god da je negativna stvar to što zahtevi još uvek nisu ispunjeni, toliko je pozitivno to što se sve više ljudi angažuje, što sve više i više shvataju realne probleme visokoobrazovnog sistema. I ne samo to, mnogi shvataju probleme u društvu i sistemu. Upoznala sam dosta ljudi koji hoće da rade i nekako sam ih sve zavolela.

Ana: Nisam se stvarno ničemu nadala. Pošto se svake godine pokretala tako neka inicijativa, ja sam pomislila da će i ove godine da se pojavi još nekih desetak ljudi i da će se sve urušiti, da nećemo imati kapaciteta da mobilišemo studente.

Miloš: Iskreno, bio sam skeptičan, mislio sam da će to biti samo jedan poluimpuls za nešto u narednim godinama... A ovo je u stvari bio jedan dobar impuls.

Damjan: Pa, po reakciji ljudi, ne. Pa... hm... svaki drugi, treći ti kaže: „Šta mi to deliš, neću to ni da uzmem.“ Ali je na kraju ispalo da su oni koji su uzimali letke pročitali bar nešto. Kad smo sakupljali potpise bilo je isto tako... bilo je dosta ljudi koji su bili u fazonu: „Ma baš me briga“ i moraš nekako da ih nago-varaš, al' eto ipak je bilo dovoljno onih koji su razmišljali.

Ja sam mislio da će sve trajati mnogo kraće nego što je trajalo. A posle sam se čak nadao, kad sam video kako sve ide, da će trajati još duže. Mislim da smo imali snage za to. A kad je počela blokada, mislio sam da će biti super ako prvu noć preguramo, a ujutru sam mislio „Ako do večeras izdržimo, super... ko zna...“, još je dekan nešto pretio „Ima sutra da vas mi poizbacujemo sve“. Ali kad je krenulo, kad se već ustalilo, kad smo već znali da će i sledeće jutro doći nova smena i da se sve odvija najnormalnije, onda sam znao da možemo da izdržimo. Bilo je sve više ljudi i baš smo se dobro raspodelili, znalo se ko spava na fakultetu, ko će doći ujutru... Onda i ljudi sa drugih faksova... Ali da je dekan bio gluplji, da nije bio spreman na ustupke, kao na početku, da nije popuštao mogli smo baš, baš dugo da izdržimo.

Koji je bio tvoj utisak kada si letos došla da upišeš fakultet i dobio/la letak?

Sanja: Dobila sam letak tada, ali to mi je sve delovalo nekako neozbiljno, tek kad je počela blokada, shvatila sam da se dešava nešto ozbiljno... Pre toga sam mislila da nema ništa od toga... eto...

Vukan: Iako 99% populacije u Beogradu zgužva letak čim ga dobije, baci ga i ne pročit ga, znao sam da će biti ljudi koji će pročitati taj letak, koji će shvatiti. Ja sam ga pročitao.

Ivana: Do jaja, bila sam upućena koliko - koliko u probleme Univerziteta, i u priču sa školarinama i to me strašno nerviralo dok sam bila u srednjoj. Kad sam dobila taj letak bila sam strašno *happy* – jao nešto ćemo da radimo povodom toga, super... Bila sam stvarno super raspoložena u trenutku kad sam dobila letak i pomislila sam: „Čoveče, nešto se radi po tom pitanju... Da li je to moguće?“ Ja, brucoš na budžetu.

Pravljenje velikog transparenta „Dole školarine!“

Nikola: To je bio jedan od najdosadnijih dana u mom životu. Verovatno mi je bio pao pritisak. Bili smo ispred kuće jednog druga, a pri tom su sve vreme prolazile komšije i komšinice, komentarisali i raspitivali se. Posle sam otišao kući da odspavam, ali sam se vratio nakon par sati. Pravljenje tog transparenta je trajalo satima.

Vlatko: Bio je letnji dan. Uglavnom, skupili smo se ispred kuće jednog prijatelja, to smo radili na kolovozu, koji je bio zgodan za pravljenje tog transparenta. Nabavili smo neku akrilnu boju u kanticama. Rastvorili smo je u vodi i bila je prilično zgodna za ispisivanje slova četkom na jednom velikom platnu. Bila je ideja da to bude veliki transparent. To je bio zanimljiv posao, ljudi su nam prilazili, raspitivali se šta je to, komentarisali. Pošto je poruka bila „Dole školarine!“, komentarisali su. Prosto su iznosili svoje stavove o ekonomskoj situaciji u zemlji, o tome kolike su cene uopšte, da li je moguće izboriti se za svoja ekonomska prava na taj način. To su bili komentari. Boja se manje više brzo suši a trebalo joj je čitavo popodne da se skroz osuši. Bilo je leto i kako se smrkavalo komarci su počeli da nam dosađuju.

DOLE ŠKOLARINE!

Još uvek čitavo društvo izdvaja za budžetska sredstva iz kojih se NE finansira obrazovanje dostupno čitavom društvu. Iz godine u godinu, školarine na Filozofskom fakultetu se bezobrazno povećavaju. Ove godine one iznose 86.000 dinara. Pošto ne pristajemo da nas gaze, krećemo u radikalne akcije za svoja prava, u borbu protiv pljačke koju trpe studenti i studentkinje.

Mi nismo sami. Studentkinje i studenti iz Francuske, Nemačke, Austrije, Italije, Slovenije, Čilea, Grčke i mnogih drugih zemalja vode borbu protiv pokušaja njihovih vlada da nastave sa srozavanjem kvaliteta nastave i razaranjem studentskog standarda.

Solidarni sa kolegamicama i kolegama širom sveta, istrajavamo u borbi za sopstvena studentska prava. Organizovanim akcijama u predstojećem periodu vršićemo pritisak na univerzitetske i državne vlasti radi poboljšanja uslova studentskog života i rada, imajući u vidu nužnost korenite promene društva.

Zato, bez obzira na to da li te se pitanje školarina lično tiče ili ne, pokaži svoju solidarnost sa kolegamicama i kolegama, potpiši peticiju protiv školarina i pojavi se na zboru studenata u sredu 4. oktobra u 12h!

AKCIJA POČINJE!

Studentska unija Filozofskog fakulteta – Socijalni front

Progresivno univerzitetsko društvo „Dositej Obradović“ – Socijalni front

Sindikata obrazovanja Sindikalne konfederacije „Anarho-sindikalistička inicijativa“

Letak deljen 2. i 3. oktobra

Pokretanje protesta

Na početku nove školske godine, 2. oktobra, na Filozofskom fakultetu je organizovano potpisivanje peticije protiv školarina. Istovremeno su distribuirani leci, kojima se studenti pozivaju da potpišu peticiju, bez obzira da li ih se pitanje školarina lično tiče ili ne, i tako pokažu svoju solidarnost sa koleginicama i kolegama, koji sami finansiraju svoje studije. Preko 700 studenata je potpisalo peticiju prvog dana, a do kraja drugog dana, taj broj se popeo na oko 1200 studenata. Paralelno sa organizovanjem peticije, najavljeno je održavanje studentskog zbora za 4. oktobar u 12h, na prvom spratu Filozofskog fakulteta.

Prvom zboru prisustvovalo je oko 80 studenata. Mnogi zainteresovani su bili sprečeni da dođu na zbor zbog obaveznih vežbi i predavanja jer studenti koji dobiju tri „minusa“ nemaju pravo da izađu na ispit. Iako je jedan deo prisutnih bio razočaran malim brojem studenata koji su došli na zbor, na skupu se razvila živa i interesantna diskusija posvećena pitanju visine školarina i mogućim rešenjima tog problema. Zaključeno je da je potrebno pokrenuti veći broj kolega i koleginica i organizovati protest. Potom je povedena rasprava o kriterijumima za određivanje visine školarina i zaključeno je da kriterijumi ne postoje, već da uprava uzima onoliko koliko joj treba da bi pokrila sve svoje troškove. Pošto je utvrđeno da školarina na Filozofskom fakultetu odgovara iznosu od oko četiri prosečne mesečne zarade u tom momentu, posle diskusije je predloženo da se zahteva smanjenje školarina na iznos od četiri minimalne mesečne zarade.

Na zboru je izabran prvi Protestni odbor, čiji se sastav menjao na kasnijim zborovima, koji su bili znatno masovniji. Protestni odbor je dobio zadatak da formuliše dogovorene zahteve, da ih uputi upravi Filozofskog fakulteta uz fotokopije peticije, te da zakaže pregovore sa upravom. Dogovoreno je da se naredni zbor održi za dva dana, 6. oktobra.

Na kraju zbora je odlučeno da se odmah održi protestni skup ispred zgrade fakulteta. Prisutni su organizovano izašli iz zgrade, noseći veliki transparent „Dole školarine!“, pozivajući druge studente da im se pridruže. Prošetali su do Filološkog fakulteta uzvikujući „Dole! Dole! Dole školarine!“ i „Nećemo da plaćamo!“ i obavestili studentkinje i studente Filološkog fakulteta o tome da se sprema protest. Na kraju je ova improvizovana kolona ušla u dvorište Kapetan-Mišinog zdanja kako bi izrazila svoj protest i pred upravom Univerziteta.

Pobuna

broj 2, oktobar 2006.

Glasilo Sindikata obrazovanja ASI

DOLE ŠKOLARINE

Iz godine u godinu školarine su sve veće, a povećavaju se i razne administrativne takse. Većina studenata je opterećena ispitnim obavezama, a bruća, koji su još puni iluzija o mestu na koje su došli, ni ne znaju da je pre par godina školarina bila duplo manja, a kamoli da se nekada školovanje uopšte nije ni plaćalo. Međutim, kada treba platiti prvu ratu školarine ili obnove godine odjednom se svi sere da je cena školovanja bezobrazno visoka.

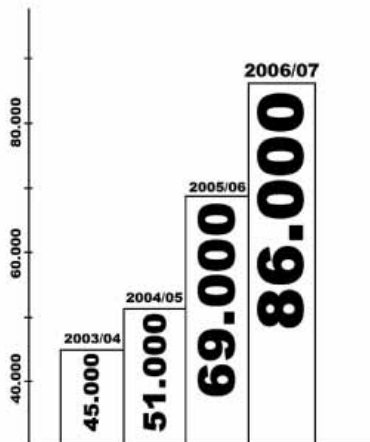
Zbog toga se svakog oktobra organizuje studentski protest protiv školarina i drugih samovoljnih poteza uprave fakulteta, ali ovi protesti su uglavnom bili kratkog daha i u roku od par dana na protestu se pojavljivala samo šačica najupornijih. Razlozi ovih neuspeha su dvojaki, sa jedne strane protesti nisu bili dovoljno dobro organizovani, a drugi činilac su bezvoljnost, apatija i indolentnost ogromne većine studenata. Dosadašnji protesti su u velikoj meri propadali zbog nezainteresovanosti studenata za sopstvene živote.

Takođe već duži niz godina postoji tendencija privatizacije univerzitetskih resursa, a neki profesori u svojim kabinetima po bezobrazno velikim cenama prodaju svoje udžbenike sa kuponima za izlaženje na ispit itd. Profesori su kukavički krenuli linijom manjeg otpora i zavukli su ruke u džepove svojih studenata, umesto da od ministarstva zahtevaju veće plate i budu primeri studentima.

Zašto se školarine neprestalno povećavaju? Iz jednog jednostavnog razloga: niko se ne buni. Zašto se plaćaju molbe ili prijave ispita? – jer se niko ne buni! Sve dok prihvatamo sve veće cene, sve dok dozvoljavamo da nam uzimaju novac, njihovi apetiti će beskrajno rasti.

Zato moramo reći: Ne! Nećemo da platimo! Nećemo više da trpimo. Dosta je! Ima nas mnogo i odlučni smo da istrajemo u svojim zahtevima! Tek kada ti to kažeš, i aktivno se priključiš borbi protiv školarina, tek tada će biti izgleda da se zaista i izborimo za smanjenje školarina.

Da li će ove godine godine biti uspešnog studentskog protesta ili će opet nadvladati robovski mentalitet zavisi samo od tebe. Da li ćeš se pobuniti i preuzeti inicijativu ili ćeš se pokoriti i plaćati, plaćati, plaćati...?

Pregled porasta školarina na Filozofskom fakultetu

**Pokreni se!
Angažuj se!
Priključi se!
Organizuj se!**

AKCIJA POČINJE

KONTAKT:

Sindikat obrazovanja

Anarho-sindikalistička inicijativa

telefon: 063/712-66-62, 064/16-999-24

web: www.inicijativa.org/tiki/SindObrBG

mail: info@inicijativa.org

Naslovna strana drugog broja biltena „Pobuna“

VELIKI STUDENTSKI ZBOR

**Filozofski fakultet
Sreda, 4. oktobar
12h, prvi sprat**

DOLE ŠKOLARINE

Plakat kojim je najavljen prvi zbor studenata Filozofskog

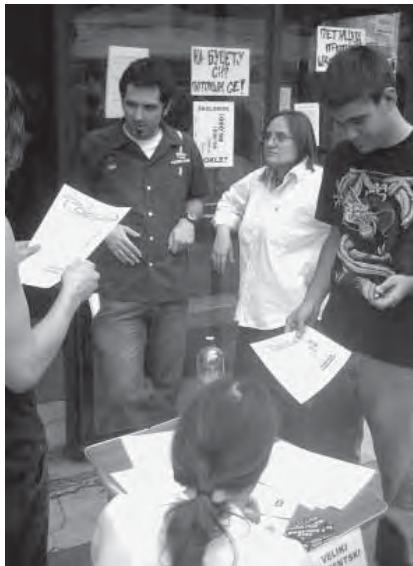
Prvi zbor

Staša: Ja sam očekivala da će se pojaviti više ljudi na tom zboru, ali je broj koji se pojavio meni bio solidan. Ja sam sve to videla kao neku vrstu mini pripreme. Mislila sam, ako je na zbor došlo 80 ljudi, otprilike, ako svako od nas bude iscimao po troje ljudi, to će biti masa koja će moći da napravi nešto.

Miloš: Tad sam bio skeptičan. Ne baš kao prethodnih godina, kada je sve potpuno zamrlo, videlo se već tad da imamo potencijala, da ima kapaciteta, da ima ljudi, ali nisam očekivao ovako nešto. Mi smo očekivali da će biti više ljudi, ali bolje je tako nego kao ranijih godina kada na prvi zbor dodje 200 ljudi, a narednih dana dođe po 20.

Vukan: Pravo da ti kažem, očekivao sam više ljudi, jer ipak uslovi studiranja su stvarno nenormalni, van pameti.

Nemanja: Pa pazi, u svakom slučaju je izgledalo bolje nego prvi zbor prošlogodišnjeg protesta. Nije bilo previše ljudi ali odmah se pojavio određen broj, jedno jezgro ljudi koji su želeli stvarno da rade. Ranijih godina su ti nazovi - protesti trajali svega nedelju dana tokom tampon - perioda kad treba da se plati prva rata školarine, kada se svi hvataju za glavu, ne znaju šta da rade, a ovaj protest je bio drugačiji. Jednostavno, odmah su se formirale neke ideje kako sve da organizujemo i šta da se radi.

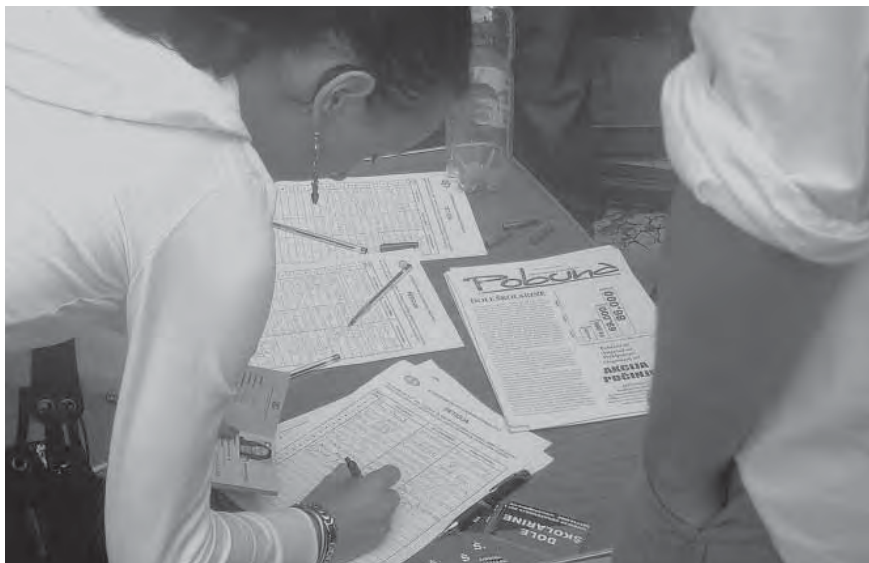

*Štand na
ulazu u
Filozofski
fakultet*

Šetnja posle prvog zbora

Matija: Bilo mi je u startu krivo što nije bilo više ljudi. Početak protesta je bio dosta neizvestan, kad još nije puno ljudi prišlo. Tad smo se u stvari najviše cimali da animiramo ljude, da ih malo iscimamo oko svega toga, ali mislim da je prošlo sasvim ok. U startu smo imali problem gde ćemo?! Da li ćemo ispred Filološkog fakulteta, pa da izvlačimo ljude odatle? Pa smo došli ispred Filološkog i zvali ih napolje, ali niko nije izašao. I onda, gde ćemo? Ajmo u dvorište rektorata. To je bilo super. Sećam se da je par ljudi na prozoru gledalo šta se dešava dole. Pravo da ti kažem i ne sećam se najbolje, generalno je taj prvi, malo javniji protest, zašao u senku ovih kasnijih, koji su bili mnogo veći.

Nemanja: Nekako je bilo iznenađujuće, znaš... Sve je to delovlao nekako čudno. Koliko je nas tu bilo, četrdesetak, koji smo odmarširali do zgrade Filološkog fakulteta, pa do Rektorata. Niko nije mogao ni slutiti da će to biti početak nečeg tako velikog, da će se izroditi nešto dugotrajno. S jedne strane, možda je bilo malo smešno. Dosta ljudi je bilo zatečeno samom tom idejom šetnje i reakcijama drugih ljudi. U Rektoratu recimo nisu mogli da veruju, kao – šta se ovo dešava, otkud ovi ovde....?...

Potpisivanje peticije, 2. oktobar

Šta mi hoćemo?

Nama, studentkinjama i studentima Filozofskog fakulteta, je dosta sve većih školarina, taksi i drugih troškova. Odlučni smo da se borimo za svoja prava.

ZAHTEVAMO:

1. Smanjenje školarina sa 86.000 din (4 prosečne plate), na 34.000 din (4 minimalne plate)
2. Smanjenje svih drugih troškova i taksi za 50%

SLEDEĆI STUDENSKI ZBOR:
petak 6.10. u 13h na
prvom spratu Filozofskog

OBRAZOVANJE JE PRAVO,
A NE PRIVILEGIJA!!!

Studentskiprotest@gmail.com

Letak deljen 5. i 6. oktobra

DOLE ŠKOLARINE

Uprava Filozofskog fakulteta, na čelu sa dekanom, podržala je nas studente i naše zahteve za smanjenje školarina, ali tvrdi da sama nije u stanju da ih ispuni. Delegaciji Protestnog odbora, koja je u utorak, 10. oktobra, bila na sastanku sa upravom sugerisano je da će zahtevi moći da budu ispunjeni tek kada se studenti i studentkinje organizuju na nivou univerziteta, protest omasovi i proširi na druge fakultete.

Uprava nas je takođe izvestila da će, ukoliko to studenti ne budu sprečili svojim akcijama, narednih godina učešće države u finansiranju univerziteta biti drastično smanjeno, te da će sledeće godine školarine na Filozofskom fakultetu sa 86.000 din. poskupeti na više od 100.000 dinara, a da će već kroz dve godine svega 10% studenata biti na budžetu.

I bez dekanove sugestije, bili smo svesni da je neophodno proširiti protest na sve fakultete. Masovni studentski protesti su jedni izlaz iz perspektive mračne budućnosti koju su spremili za nas. Glasno poručimo dekanu, upravi fakulteta, upravi Univerziteta, Ministarstvu finansija i drugim odgovornima da krada novca koji čitavo društvo izdvaja za obrazovanje **neće proći.**

Zahtevi studenata i studentkinja Filozofskog fakulteta:

1. Smanjenje školarina na Filozofskom fakultetu sa 86.000 dinara na 35.000 dinara (za 60%)
2. Smanjenje svih administrativnih troškova na fakultetu za 50%

Bez obzira da li si još uvek na budžetu

Bez obzira na kom si fakultetu

PROTEST SE ŠIRI!

Letak deljen posle prvih razgovora sa upravom Filozofskog fakulteta

Protestna
okupljanja

Protestna žurka na Platonu, 12. oktobar

Protestna žurka

U cilju animiranja većeg broja kolega i koleginica, protestni odbor je najavio da će se 12. oktobra na Platonu održati protestna žurka. Napravljeno je stotinak plakata kojima je izlepljen jedan broj fakulteta. To je bilo prvo protestno okupljanje i za njegovo organizovanje je besplatno obezbeđen jak razglas. Tokom protestne „žurke“ peticiju je potpisalo dodatnih 500 studenata, a u nekoliko navrata muzika je utišavana da bi se pročitali studentski zahtevi. Pošto se mikrofona pokvario, zahtevi su čitani preko megafona koji je bio pripremljen kao rezerva. Ovo okupljanje privuklo je pažnju javnosti i o njemu je izvestio veliki broj elektronskih i štampanih medija.

VELIKA STUDENTSKA PROTESTNA ŽURKA

**Četvrtak, 12. oktobar
Od 12h do 18h
Plato ispred Filozofskog**

Zahtevi studenata:

- 1. Smanjenje školarina na 35,000 din**
- 2. Smanjenje svih administrativnih troškova na fakultetu za 50%**

**DOĐI, PODRŽI I PROVEDI SE!
DOLE ŠKOLARINE**

Plakat kojim je najavljeno prvo protestno okupljanje

Kako je bilo na prvoj žurci?

Joca: Uuu, prva žurka bila je ekstra. Bila je odlična. Ja mislim da se tada skupio popriličan broj ljudi. Svi su se ljudi tako nekako... Bila je vesela atmosfera... To je iznerviralo profesore, neki profesori čak nisu držali predavanja zbog te žurke. Čuo sam da je dekan potpuno popizdeo. U roku od pola sata od postavljanja ozvučenja, kad je muzika krenula, sišao je student prodekan Filozofskog fakulteta i rekao da dekan želi da se sastane sa našim predstavnicima, da ga jako brine to što se dešava.

Vlatko: Svratio sam na tu prvu žurku. Ona nije odavala baš sjajnu sliku. U svakom slučaju, ma kakva da je bila, ostavila je utisak na ljude iz zgrada koje okružuju Plato, konkretno mislim na Filozofski fakultet i Rektorat. Tamo nije moglo da se radi, nisu mogla da se drže predavanja. To je bilo dobro, kao jedan jasan znak protesta. S druge strane atmosfera na toj žurci... Mislim, sam izraz „žurka“ je indikativan...

Aleks: Jedina razlika između žurke i narednih okupljanja je u tome što je svaki sledeći put bilo više entuzijazma i više poverenja u celu priču. Na prvoj žurci su ljudi bili zbunjeni, ulazili su u nešto novo.

Nemanja: To je bio vrh. Ta ideja za žurku je nešto što je, ja mislim, dalo najveći *bust* ovom protestu. To je stvarno bilo nešto potpuno novo, potpuno drugačije od dosadašnjih studentskih akcija. Jedan veseli ton je dodat toj priči, koji možda nije bio na mestu, ali se na kraju ispostavilo da je dao dobre rezultate. Doduše, ljudi nisu u startu kapirali zbog čega je to, jedan deo ljudi je došao da pije i zeza se... Ali dobar deo tih ljudi smo kasnije videli na protestima koji su bili znatno ozbiljniji. Znači, apsolutno je bilo svrsishodno, a sem toga dalo nam je solidnu medijsku pažnju.

*Gužva
ispred
Filozofskog,
12.oktobar*

Susret sa državnim funkcionerima

Usred referendumske kampanje za usvajanje novog Ustava, 17. oktobra, premijer Vojislav Koštunica i ministar prosvete Slobodan Vuksanović došli su u Rektorat Univerziteta u Beogradu da ubeđuju rektora i dekane u istorijsku važnost predloženog Ustava. Kada je iz medija saznala za dolazak državnih funkcionera, manja grupa studenata i studentkinja se spontano okupila ispred ulaza u Rektorat. Studenti su na licu mesta napravili nekoliko transparentata, sa parolama: „Dole školarine!“ i „Nemam da platim“.

Okupljeni studenti su hteli da na trenutak skrenu pažnju javnosti sa ustavne historije na ozbiljne socijalne probleme. Ministar Vuksanović je zastao i kratko popričao sa studentima rekavši im da fakulteti koriste svoju autonomiju, za koju su se i borili, da bi sami određivali visinu školarina i da on ništa ne može da učini po tom pitanju jer njegovo ministarstvo nije nadležno. Premijer Koštunica je zastao, pomalo nesigurno obećao da će svi problemi biti rešeni i naglasio da studenti nemaju razloga za brigu, nakon čega je ušao u Rektorat.

Tom prilikom je dekanima, državnim funkcionerima i novinarima podeljeno saopštenje zbora studenata Filozofskog fakulteta, u kojem se između ostalog kaže: „Odbijajući da budemo izmanipulisani igrom prebacivanja odgovornosti između Ministarstva prosvete, koje je dokazalo svoju nekompetentnost u oblasti obrazovanja, i fakulteta na kojima politiku kroje usko interesne grupe, mi studentkinje i studenti nastavljamo da se borimo za svoje zahteve, upućujući ih svima koji su odgovorni za postojeće stanje.“¹

*Premijeru uručeni studentski zahtevi,
ispred Rektorata, 17. oktobar*

*Ministar uhvaćen u laži,
ispred Rektorata, 17. oktobar*

¹ Za celo saopštenje, vidi str. 49-50

Doček za Premijera Koštunicu i Ministra prosvete Vuksanovića

Staša: Jao, bože, i jedan i drugi su prvo naleteli na mene, jer sam ja delila letke. Ja sam prišla da mu dam i onda mi je on pružio ruku. Ja sam bila prilično iznenađena, nisam očekivala da će tako reagovati, mislila sam da će samo da povije glavu i da uđe. Međutim kada je stao da priča sa nama, shvatila sam koliki je kreten. I jedan i drugi. Očekivala sam konkretnije stvari, očekivala sam konkretne korake. Meni je bilo nenormalno što su se oni ponašali potpuno prirodno ispred jednog protesta. Studenti su tu sa svojim transparentima, a oni se ponašaju kao da im je to prirodno okuženje, strašno.

Miloš: Bila je situacija koja probija te barijere. Osetiš snagu male grupe ljudi koja može da probije barijere u smislu odnosa prema tim ljudima koji su apsolutno nebitni, ali njihov položaj im daje određenu ulogu i neki oreol nedodirljivosti. I onda pokažeš da je to sasvim moguće. Čak je bilo loše što se nije žustrije i žesće reagovalo. Čini mi se da su prisutni studenti bili isuviše pitomi i mekani. Suviše smo pažnje pridali dijalogu, a možda je više trebao da bude tu neki monolog sa naše strane.

Milenko: Prilazi meni neki lik, i ja, onako, okrećem se i vidim pruža mi ruku... Onako mahinalno, pružam ruku i ja njemu, a kad sam ukapirao da se ja zdravim sa Vuksanovićem, kažem sebi: „Jao, ne!“ (smeh). I onda je Vuksanović tu stao i počeo da priča neke gluposti. Čisto prebacivanje odgovornosti. Znači, mi ga pitamo konkretno šta će on uraditi, a on kaže: „Ne, to nije moja nadležnost, mi smo se borili za autonomiju Univerziteta, što znači da je to na njima da urade“. I za svako naše pitanje on je koristio taj argument. Znači, to je bilo klasično prebacivanje odgovornosti na drugu instituciju. Ja sam ga onda pitao: „Čemu onda funkcija ministra obrazovanja ako on ne može ništa da uradi povodom toga?“. Na to pitanje on nije odgovorio, naravno.

Matija: Na licu mesta smo napravili one transparente i, znaš, nisam ništa da očekivao jer nas je bilo malo. Ljudi koji su se tu zadesili su videli naše parole protiv školarina i prišli su, tako da se skupilo još ljudi. U tom trenutku, pre nego što smo došli, očekivao sam da će oni samo proći, iskulirati nas i ući. Vuksa je pričao sa nama par minuta. Koštunica je prošao i popričao sa par ljudi sa protesta. Mislim da je od tog trenutka protest krenuo da mnogo brže raste, i medijski i što se tiče ljudi

Studenti Filozofskog fakulteta dočekali ministra i premijera

PROTEST - Tridesetak studenata Filozofskog fakulteta koji protestuju zbog skupih školarina juče su delili letke ispred Rektorata Beogradskog univerziteta, gde je premijer Vojislav Koštunica razgovarao sa dekanima BU.

Oni su, postavljeni u polukrug, dočekali ministra prosvete Slobodana Vuksanovića i premijera Vojislava Koštunicu uz parole „Dole školarine“ i „Nećemo da platimo“. Ministar prosvete je pokušao da razgovara i rukuje se sa studentima.

„Zao mi je, ali fakulteti sami određuju visinu školarine. Skupa je školarina i na Medicini i na Stomatologiji i na Arhitekturi, a ipak je tamo i dalje velika navela. Lič-

no se slažem sa tim da školarine treba da budu niže, s obzirom na prosečna primanja u Srbiji, ali o tome odlučuje neko drugi. Zahvaljujući autonomiji fakulteta - rekao je Vuksanović.

Studenti su drugačije doživeli susret sa ministrom.

„Ministar je samo ponavljao da mu je žao i da ne može da nam pomogne jer fakulteti uživaju autonomiju. Ipak, pristao je da učestvuje na tribini koju hoćemo da organizujemo na fakultetu sledeće nedelje gde će on i dekan pred studentima da se dogovore ko je kriv za ovu našu situaciju - kaže Marko P, student Fizičkog fakulteta.

JS |||

Dnevni list „24 sata“, 18. oktobar

koji su učestvovali u akcijama. Tog popodneva na B92 je bio izveštaj o tome i telefonsko uključenje Vuksanovića u program. Najviše ljudi je saznalo za naš protest upravo u tom trenutku. U stvari, kad se taj skup završio, bio sam oduševljen baš zato što je bilo mnogo novinara, kamera i mnogo fotoreportera. Već tad sam pretpostavio da ćemo dobiti dosta medijske pažnje, što se ispostavilo kao tačno.

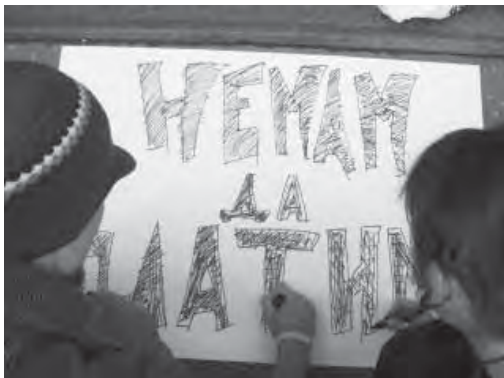
Joca: Nije nas bilo mnogo, mala četa ali odabrana... Oni su se uzбудili. Vuksa je prvi došao i počeo da priča sa nama. Počeo je sa nekim njegovim praznim obećanjima. Nije ostvaren neki ozbiljniji dijalog. Čovek je jednostavno pogubljen. Čak sam čuo da je jednom dečku hteo da lupi šamar zato što nije hteo da se rukuje sa njim.

Tadej: Ja vidim Vuksanović prilazi i rukuje se sa ljudima i pomislim: „Kako ga nije sramota?“. On mi prilazi i pruža mi ruku, a ja mu kažem: „Pa, ne znam baš...“. On tu, onako iznenađen, kaže: „Šta?! Nećeš da se rukuješ sa mnom?“ Ja sam mu odgovorio: „Hladne su mi ruke.“ On mi je tad okrenuo leđa i počeo da govori.

I ja sam počeo da govorim, neku repliku sam dao na nešto što je on rekao. On se tad okrenuo i rekao: „Nećeš da se rukuješ, a hoćeš da pričaš. Ne može. Ako nećeš da se rukuješ ne možeš da pričaš“. Ja sam ga onda pitao: „Nemam pravo da iskažem svoje mišljenje ako neću da se rukujem sa vama?“. On je re-

kao: „Nemaš.“ On je nastavio da priča i ja sam nastavio da pričam još glasnije i glasnije i počeo skoro da vičem. On se onda opet okrenuo ka meni: „Mnogo si ti brbljiv i nevaspitan za nekog ko neće da se rukuje“. Ja sam mu odovorio: „To nema nikakve veze. Vi nećete mene da saslušate zbog toga što Vam ne odgovara ono što ja imam da kažem...“.

Pisanje parole, 17. oktobar

Nemanja: Ko prati politiku vidi da je Vuksanović... hm, kako da kažem, a da ne budem uvredljiv... On je manje-više klasičan malograđanski tip. To držanje do jedne prazne etiketice u slučaju kada se govori o nečemu što ima socijalni kontekst jeste logička greška koju pravi malograđanski tip ljudi kakav je Vuksanović.

Koštica, kad je došao, nasmešio se tupavo, pogledao letak i nasmešio se još tupavije i prokomentarisao nešto u fazonu: „Sredićemo mi to, nema problema. Znam ja sve.“ Manje-više uopšte ga nije doticalo to što studenti nemaju da plate školarinu. To je jednostavno nešto što njega ne dotiče. On je svoj status profesora zamrzao i u svojoj kosovsko-ustavnoj euforiji je verovatno zaboravio da uopšte postoje studenti.

Šetnja studentske solidarnosti

Studentkinje i studenti medicine i stomatologije su se organizovali u drugoj polovini oktobra, a ubrzo potom su se povezali sa kolegama i kolegamicama sa Filozofskog fakulteta. Medicinari su se nekoliko dana za redom, od 24. od 26. oktobra, okupljali ispred dekanata svog fakulteta, koji su i blokirali na kratko, u dva navrata. Studenti stomatologije su podržali protest svojih kolega sa Medicine. Kada su iz medija saznali za proteste na Medicini i Stomatološkom, samoorganizovani studenti sa Filozofskog su kontaktirali pobunjene studente ovih fakulteta i sa njima se dogovorili da se organizuje zajednički protest 27. oktobra. Takođe je dogovoreno da se umesto smanjenja školarine na Filozofskom, sa četiri prosečne na četiri minimalne plate, zahteva smanjenje školarina na celom BU za 50%.

Studenti Medicine i Stomatologije su se okupili ispred dekanata u Dr. Subotića 8, odakle u su se u koloni uputili ka Platou na kome su se okupili studenti Filozofskog. Neposredno pre dolaska kolega sa Stomatološkog i Medicinskog fakulteta, studenti Filozofskog su saznali da se u tom trenutku u Rektoratu nalazio Jan Figel, evropski komesar za obrazovanje i kulturu, te su brzo zakrčili ulaz u Rektorat kako bi mu poručili da komercijalizacija znanja neće proći bez otpora.

Ubrzo nakon što se masa vratila na Plato, pristigla je kolona medicinara i stomatologa koji su došli kako bi izrazili podršku i solidarnost sa svojim kolegama i kolegamicama sa Filozofskog. Mnogi studenti su nosili bele mantile, pa čak i stetoskope. Njihov dolazak je izazvao oduševljenje i bio je burno pozdravljen. Nakon nekoliko govora, okupljeni studenti su se uputili ka Medicinskom fakultetu kako bi zajednički izvršili pritisak na dekana da ispuni studentske zahteve.

Studentska protestna šetnja

VELIKI PROTEST

**studenata
Beogradskog univerziteta**

ZAHTEVI:

1. Smanjenje školarina i svih ostalih naknada na studijama za 50%
2. Jasno formulisane kriterijuma za određivanje školarina uz uvažavanje objektivnih socijalnih uslova
3. Izjednačavanje postojećeg zvanja *diplomirani* sa novom diplomom *mastera*

petak 27.11. u 13h PLATO!

**Dodi i izbori se za svoja prava!
PROTEST SE ŠIRI!**

KONTAKT:

tel: 064/274-31-73 063/712-66-62

web: <http://protest.zbrka.net>

e-mail: studentskiprotest@gmail.com

Plakat kojim je najavljen protest 27. oktobra

Kako ste se organizovali i došli na Plato?

Studentska protestna šetnja

Aleksandar: Pa... medicinari su nekoliko dana za redom pravili proteste u dekanatu, a mi sa stomatologije smo se, par dana pre protesta, skupili isto u dekanatu. Pa sam ja onda banuo ovde do Filozofskog i tu upoznao ljude, informisao se šta se dešava i s njima se dogovorio da dođemo organizovano na protest ispred Filozofskog. Tog dana smo se skupili ispred dekanata, mi i medicinari, nešto više od pedeset ljudi sa stomatologije i oko 150 sa medicine. Krenuli smo trotoarom, pešaka, do Filozofskog uz buku i sve to. Medicinari su napravili dosta dobre transparente, a neki ljudi su čak bili i u belim mantilima. A kada smo došli, to je bila energija... onako... skroz.

Emina: Skupili smo se ispred dekanata, to je bilo negde oko pola dva, tako nešto... I onda smo oko dva krenuli kod vas. Izlepili smo flajere i ljudi su došli... Jedan manji deo je ostao da sačeka sastanak sa dekanom, ostali su krenuli s nama, i ono, bilo je super. Bilo nas je sigurno sto pedeset, ako ne i više.

Prolazak kroz grad je bio super! Ali smo u početku imali problema sa pandurima, koji su nam rekli da ćemo platiti kaznu ukoliko ne poštujemo pravila i ako se ne budemo šetali po trotoaru. Međutim, posle su iskulirali i bilo nam je super... Znaš, sa parolama, uzvicima i tako sve to... Pevali smo... „U svetu postoji jedno carstvo, u njemu caruje drugarstvo“, Uzvikivali smo: „Lopovi!“, „Nećemo da platimo!“, „Nemamo da platimo!“, „Ko će da vas leči?“ i slično...

A trenutak kada smo stigli na Plato! To je bilo super... To je bilo super! Mislim, znaš: onda se videlo koliko su ljudi puni entuzijazma... Jer, ta masa koja je došla, mislim da je podigla na noge sve, i da su ljudi tad shvatili da će biti stvarno nešto od toga.

Dolazak medicinara i stomatologa na Plato

Jovan: Osetio sam da nismo usamljeni, da nismo sami, da nas je još neki fakultet podržao, da to više ne organizuju samo ljudi sa Filozofskog. Osetio sam solidarnost ostalih kolega.

Staša: Savršeno. Bilo mi je jako drago što se protestu priključuju još dva fakulteta i nekako bila je baš pozitivna energija, prvo što su ljudi sa Filozofskog njih dočekali aplauzom i oduševljenjem i burnim reakcijama i što su oni isto tako reagovali. I što kada smo se spojili svi su krenuli da se međusobno pozdravljaju i rukuju.

Jelena: Super je bilo, ja to pamtim kao jedan gromoglasan aplauz, eto.

Vukan: To je bilo, prvo veliko, masovno okupljanje na nivou više fakulteta. To je već ličilo na malo bolju organizaciju. Oni su se ulili na Plato iz pravca bele česme, jedna ogromna masa ljudi... Nije nimalo izgledalo naivno.

Damjan: To je baš bilo dobro. Tada je bilo baš dosta ljudi na Platou, piči neka muzika, svi su u nekom super raspoloženju. Tada je baš bila dobra atmosfera. I odjednom samo dolazi onako baš masa iz Knez Mihailove i samo vidiš transparente i oni skandiraju, mi skandiramo. Tad je ceo Plato bio urlik. Meni je to bio najbolji trenutak protesta... Još neko je došao, borićemo se zajedno!

*„Dole školarine!“,
ispred dekanata
Medicinskog fakulteta,
27.oktobar*

Blokada Rektorata

Rektorski savet Konferencije univerziteta Srbije (KONUS) je 20. oktobra doneo odluku kojom je ustanovljeno da postoji ekvivalencija između VII-1 stepena stručne sprema po ranijim propisima i akademskog naziva „diplomirani – master“ koji je uveden novim Zakonom o visokom obrazovanju. Kada se ova vest pojavila u medijima prvi su se pobunili dekani najuticajnijih društvenih fakulteta. Oni su izdejstvovali da se konačna odluka o ovom pitanju donese na sednici skupštine KONUS-a, koja je zakazana za 6. novembar. Sumnjajući u dobre namere sazivača ovog sastanka, studenti su organizovali protest na Platou koji je počeo sat vremena pre početka sednice KONUS-a.

Pošto je vreme bilo prohladno, logistički tim protesta pripremio je kazan od 50 litara, u kome je u nekoliko navrata pripreman vruć čaj. Dva sata posle početka skupa protest se organizovano premestio sa Platoa u dvorište Kapetan-Mišinog zdanja, pod prozore sale u kojoj se održavala sednica. Ulazeći u dvorište studenti su uzvikivali „Lopovi! Lopovi!“, a ubrzo je prebačeno i ozvučenje. Dvorište je ukrašeno mnogim transparentima, među kojima su se isticali: „Čiji su naši fakulteti“, „Diplomirani = Master“, „Šta će mi viza kad nemam da platim?“ i „Profesori, koliko ste vi platili školarinu?“.

Posle više od četiri sata od početka sednice studentima je dojadilo čekanje, pa su ušli u Rektorat i popeli se do sale na drugom spratu u kojoj se održavala sednica. Sednica KONUS-a se završila bez jasnih zaključaka, nikakva odluka nije donesena. Kada su rektori, dekani i drugi delegati KONUS-a izašli iz sale, studenti su tražili da im se saopšti kakva je odluka donesena. Pošto su delegati KONUS-a odbili da studentima saopšte kakvu su odluku doneli, studenti su blokirali stepenice i odlučili da im ne dozvole da izađu iz zgrade. Dekani su najpre pretili, a zatim počeli da mole studente da im dozvole da prođu. Tek kada je tadašnji rektor Univerziteta u Beogradu, Dejan Popović, pozvao studente da uđu u svečanu salu i razgovaraju sa njim, nakon četrdeset minuta blokade, studenti su dozvolili ostalim rektorima i dekanima da odu.

Razgovori između studenata i rektora trajali su oko dva sata, nakon čega su se studenti premestili na Filozofski fakultet, gde je oko 20h održan studentski zbor i organizacioni sastanak. Bilo je jasno da rektor i dekani nemaju razumevanja za zahteve studenata i da će biti neophodno radikalizovati protest da bi nadležni lakše shvatili da postoje ozbiljni problemi na Univerzitetu i da bi se aktivno uključili u njihovo rešavanje.

SMS sa KONUS-a

SMS poruke koje je jedan od studenata koji su prisustvovali sednici KONUS-a slao svojim kolegama i koleginicama koji su bili okupljeni u dvorištu Kapetan-Mišinog zdanja:

(13:22:44) Počinje 5. tačka!

(14:06:23) Buka se super čuje!!!

(14:07:25) Svi se osvrću okolo!

(14:10:40) Počinju da se bune i da traže odlaganje sednice, jer ne mogu da rade dok ih studenti nazvaju lopovima!

(14:11:44) Potpuno su se uznemirili!

(14:13:44) Sada ih već hvata panika! Treba ovo da vidite!!!

(14:45:07) Evo počinju da govore predstavnici studenata. Prvo devojka sa Filološkog, pa Arandjel.

(15:33:18) Ljudi, sačekajte kraj sastanka! Valjda neće biti duže od 40-ak minuta. Malo su ga odužili!

(15:45:56) Arandjel je završio za sada. Školarine nije pominjao, mada će verovatno još da se javlja za reč.

(16:12:45) Situacija se trenutno ne razvija dobro. Pokušavaju da učutkaju predstavnike studenata!

Kako je izgledala blokada Rektorata?

Staša: Ja sam bila toliko besna tada, da ne mogu da ti objasnim šta sam tad osećala. Bila sam sa svojom najboljom drugaricom i njenim dečkom. U trenutku kada su izašli dekani i rektori, i kada su ljudi počeli da ih guraju, ja sam se osećala snažno kao taj dečko, gurala sam ih i nisam dozvoljavala da prođu... i bila sam besna, besna, besna... Posebno sam se razbesnela kada sam ih videla kako izlaze jer je bilo očigledno da im uopšte nije bitna ta odluka. Tad smo svi super reagovali, i zbog toga mi je jako drago. Svaki put kada je pred nama bila neka malo opasnija situacija studenti su bili jako solidarni i bili su jako svesni svega. Meni je bilo super kada su svi odjednom rečima nasrnuli na dekane, znači, ne fizički nego rečima. Ja tad nisam znala kako izgleda rektor, on se tu dobro snašao i pozvao nas u svečanu salu, to je bio jedini način da se on snađe. Da je drugačije reagovao mislim da bi samo izazvao još veći bes studenata i da bi došlo do fizičkog obračuna, jer su svi bili stvarno besni.

Milenko: Znači, protest je trajao nekih šest sati, prvo na Platou, pa smo se prebacili u baštu Rektorata. Na kraju smo ušli u Rektorat da bismo saznali koja je odluka. I ne samo što smo ušli... Znači, preko dvesta ljudi.

To je bilo baš dobro... Uzbuđen si zbog dešavanja, zato što smo po prvi put pokazali da studenti mogu da imaju neku sopstvenu snagu koju mogu da iskoriste boreći se za svoja prava. Zanimljivo je što se sve to desilo spontano i što je glavni razlog za ovu blokadu bio taj što oni nama nisu ni hteli da saopšte koja je odluka doneta na sednici, nego su onako bahato došli i rekli nam da se sklonimo ili šta već, a mi smo okupirali stepenice. I pregovori su trajali nekih pola sata, čini mi se... ako ne i duže.

Upad u Rektorat, 6. novembar

Nemanja: To je jedan veliki, stvarno veliki uspeh protesta – to što smo uspjeli da ljude održimo na mestu nekih dobrih pet sati. Retko koji protest proteklih godina je to uspeo. U dvorištu Rektorata je bilo hladno, ljudi nisu imali šta da rade. Bilo je užasno dosadno. Pili smo čaj, to nas je držalo malo okrepljenima. Skandirali smo onako sporadično. Posle ne znam koliko sati čekanja, ljudima je jednostavno dozlogrdilo da čekaju na odluku nekih tamo gore i, jednostavno, odlučili smo da uđemo tamo da vidimo zašto dave i gnjave. Onda je bio jedan jako zanimljiv incident kad su profesori hteli da siđu, a mi smo blokirali izlaz. Hteli smo da znamo šta se unutra dešavalo i da to čujemo od njih, a ne iz medija ili od naših predstavnika, nego baš od njih. Hteli smo da čujemo i njihovu stranu. Na to je rektor Beogradskog Univerziteta poludeo, a profesor Pravnog fakulteta Sima Avramović zamalo nije doživeo infarkt. Bilo nam je žao, pa smo ga pustili, što se kasnije ispostavilo kao greška. On se kasnije pokazao kao teško dubre, što je potvrdio svojim izjavama.

Posle smo ušli u svečanu salu Rektorata. Ima jedan jako zanimljiv detalj u vezi tog dešavanja u svečanoj sali. Tadašnji rektor Dejan Popović nas je sve vreme davio i gnjavio sa nekim zakonima, nekim pravnim odredbama itd, a kad mu je jedan student rekao da nije problem u tim zakonskim odredbama nego da on ima 500 dinara za sledećih nedelju i po dana. Rektor je na to začutao i promenio temu. Apsolutno nije bio kompetentan. Nije znao šta da mu kaže. To pokazuje koliko su oni vanzemaljci u odnosu na nas. Koliko nemaju dodira sa objektivnim socijalnim uslovima, sa životom u Srbiji.

Vlatko: Ta sednica je bila specifična zbog dnevnog reda. Na dnevnom redu je bilo pitanje izjednačavanja statusa diplomiranih i mastera. Zbog toga je ta sednica počela vrlo napeto. Jasno se videlo da među rektorima, dekanima i ovim drugim delegatima univerziteta u Srbiji, koji su članovi KONUS-a, postoje duboka neslaganja. To se videlo još pre početka sednice kad su izbili problemi oko utvrđivanja dnevnog reda. Ljudi koji su došli sa društvenih fakulteta kojima je najviše odgovaralo da se zvanja ne izjednače, su čak hteli da skinu tu tačku sa dnevnog reda. Oni nisu bili svesni koliko bi to mogao da bude loš potez i kako bi to mogli da odjekne među studentima koji su se u tom trenutku okupljali. Da su imali većinu i da su uspjeli da to izvedu prilikom formulisanja dnevnog reda, mislim da bi studenti odmah upali u Rektorat, da nikakva sednica ne bi ni bila održana, da bi blokada bila mnogo radikalnija, da bi možda bilo i nasilja.

Oni su čuli uzvike studenata u jednom momentu. Ta tačka još uvek nije bila na dnevnom redu. Oni su to čuli i u tom trenutku su počeli da bivaju zabrinuti. Neki profesori su počeli da se meškolje kad su čuli uzvike: „Lopovi! Lopovi!“. Pojedini su se javili za reč, prilično napeto, prilično histerično, pomalo panično. Neki su hteli da se tada ova tačka skine sa dnevnog reda. Neki su hteli da se prekine sednica. Neki su tvrdili da sednica mora da se prekine i da takvo važno pitanje ne može da se raspravlja pod pritiskom. Dekan Fakulteta političkih nauka, Podunavac, je došao za govorincu i reagovao na te uzvike jako emotivno, pomalo histerično. Podunavac je reagovao na „Lopovi! Lopovi!“. Replicirao je na uzvike koji su se čuli sa ulice, govoreći bukvalno ovako: „Ja moram da reagujem na ovo. Ja sam Milan Podunavac. Ja sam dekan FPN-a u Beogradu. Ja nisam lopov.“ Da li je on lopov ili nije, mislim da najbolje mogu da ti kažu studenti FPN-a.

Sve u svemu, oni su histerično reagovali, ljudi sa Političkih nauka, sa Pravnog fakulteta, sa Ekonomskog fakulteta u Beogradu. Ostatak rektora i dekana su čak pomalo i podsmešljivo gledali ove najpaničnije profesore i bili su apsolutno za nastavak sednice govoreći da imaju odgovornost da raspravljaju o tom pitanju, da ne mogu da se skrivaju iza priče o neakvim pritiscima. Ovima je to bilo nezgodno, ali su imali svoje mehanizme da tokom rasprave o toj tački dnevnog reda maksimalno koriste razne retoričke trikove, da maksimalno odugovlače, da menjaju teze. Tako da na kraju nije doneta nikakva odluka. Mnogi argumenti su tu iznešeni. Tu su bili i neki studentski predstavnici. Neki od njih su spremili izuzetno elaborirana izlaganja o tome zbog čega treba ići u pravcu izjednačavanja ovih zvanja. Međutim, predstavnici fakulteta koji su u celoj stvari imali najviše interesa su se pripremili da po svaku cenu spreče donošenje odluke koja bi išla na njihovu štetu. Tako da na kraju nikakva odluka nije donesena.

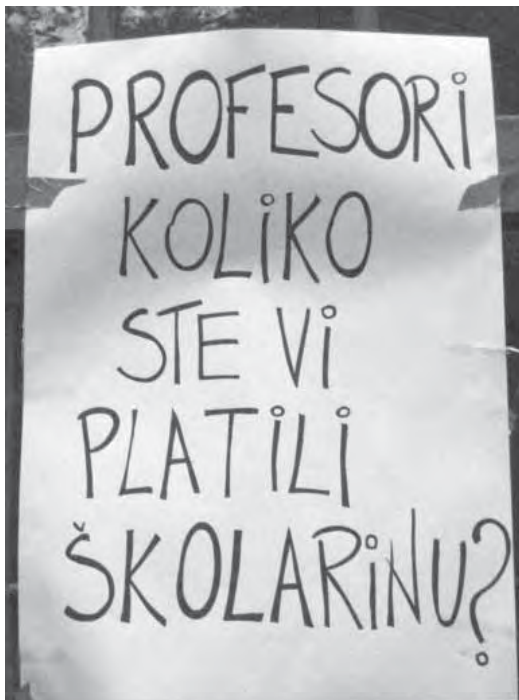
Šta se dalje dešava? Oni završavaju sednicu i pakuju se da krenu, kad se suočavaju sa neprijatnom scenom. Ja sam bio na licu mesta i video sam kolika je gužva, video sam da su stepenice blokirane i da ovi pokušavaju da se probiju. Sve je bilo zakrčeno, praktično nije moglo više da se prođe ni napred ni nazad u uskom hodniku, pred stepenicama na izlasku iz sale. Oni su bili zapanjeni, potpuno zatečeni. Nisu očekivali da nešto tako može da im se desi. Studenti su zauzeli celo stepenište i veliki deo donjeg hodnika. Oni su bili bukvalno blokirani. Oni među njima, koji su bili u prvim redovima, su mogli da sa terasice pored sale vide šta se tu zaista dešava, koliko tu ima studenata, da je zapravo sve prepuno.

Nikola: Bilo je naelektirsamo. Upad je izvršen tako što sam ja prišao Tadeju i rekao mu da moramo da upadnemo. I onda je on rekao ljudima na mikrofon: „Ljudi, mogli bi malo da upadnemo, ovo nigde ne ide. Šta mislite o tome?“ Onda su svi ljudi rekli: „Daaa!“, i onda smo ušli. Mislim, svi su bili zbunjeni, osim Nemanje koji je video strelice i putokaze kako doći do KONUS-a. On je rekao: „Ljudi, pokazali su nam gde da idemo. Samo treba da pratimo ove strelice.“ Onda smo svi otišli gore.

Onda je na hodnik izašla neka sekretarica koja je počela da plače i tada smo se zaustavili na međuspratu. Sačekali smo dok nisu izašli dekan i, i tad je nastalo guranje, psovanje sa pripitim dekanima. Bio sam u prvim redovima, ali ne znam kako da opišem taj krkljanac. Dakle, studenti su bili potpuno nagurani u tim prvim redovima. Oni iza nas su nas gurali odpozadi, a dekan i su nas gurali sa druge strane. Bili su jako agresivni. Jedan je tvrdio da mora da ide na neki pregled pa nas je gurao, laktao. Neki su psovali dekane.

Većina studenata koji su bili dole od trećeg reda pa na dalje su bili za to da se ovi ne puste i većina onih koji su govorili sa njima u prvim redovima su bili za to isto. Međutim, neki su na moljkanje dekana raznežili svoja srca i tako, malo po malo, dekan i su pušteni. Mislim, pušteni su tako što je rektor obećao da će da nas primi da razgovaramo. Mislim da je to bila greška, trebalo ih je još tu držati. Ja sam bio za to da se upadne na sednicu još pre nego što se završila, ali ta sekretarica je plakala i bila je pred paničnim napadom. Ja mislim da je većina bila za to da se upadne na tu sednicu, ali raznežili smo se zbog sekretarice. Ona žena ništa nije bila kriva.

Mirjana: Bila sam u prvim redovima. Rektor je zavlacio, muljao... Bilo je bezveze dok smo čekali na odluku. Inače, kad smo upali bilo je strava.

Tadej: Meni je neko prišao i rekao: „Daj da upadnemo unutra, smrzli smo se ovde. Idi do mikrofona i reci da ulazimo unutra“. Ja sam to i uradio, i svi su uleteli u Rektorat. Ja tad nisam odmah ušao jer sam ostao da pomognem da se odnese ozvučenje. U stvari, ušao sam samo na tren, u trenutku kad je bila dreka, ali nisam mogao da se probijem do gore zato što je bilo prepuno. Čuo sam da se ljudi gore prepiru i psuju sa dekanima. Oni koji su bili dole bili su manje-više ćutljivi. Onda sam ja skroz odozdo počeo da vičem. Počeo sam da psujem, da vičem i da skandiram „Lopovi! Lopovi!“. Onda su svi ostali prihvatili to, gomila ljudi je počela da se dere, da skandira.

Joca: Ljudi su na kraju jednostavno popizdeli, nisu mogli više da se mrznu napolju i uleteli smo u Rektorat. Posle toga, naravno, dekani su popizdeli isto kao i rektor. Dobili su verovatno nervne napade. Pitali su nas: „Šta vi, ustvari, hoćete?“, a mi smo skandirali: „Odluka! Odluka!“. Na kraju su nas primili u svečanu salu, gde su pokušali da nas zavaraju raznim praznim pričama. Dok smo ih držali blokirane, dekan nekog fakulteta, ne znam kog, mi se žalio kako ima slabu bešiku, kako ne može da ode do WC-a zbog blokade. Kazao je da je njegova ćerka isto pala sa budžeta i da mora da plati školarinu.

Nataša: Nisam bila u samom Rektoratu, bila sam ispred. Sa jedne strane sve to mi je delovalo malo čudno, a sa druge strane jasno je da se tako postižu stvari u ovoj državi, tako da opravdavam potpuno. Ako oni neće da izađu da pričaju sa studentima, onda mi moramo da uđemo da pričamo sa njima, na njihov način i na njihovom nivou.

Konferencija univerziteta Srbije traži od Skupštine tumačenje člana 127. Zakona o visokom obrazovanju

Studenti blokirali zgradu rektorata

Studenti Filozofskog fakulteta, njih oko 200, juče su protestovali na platou ispred tog fakulteta, a članovima Konferencije univerziteta Srbije (KONUS) nisu dopustili da nakon sednice napuste zgradu rektorata. Oni zahtevaju da svi koji su diplomirali automatski dobiju zvanje mastera i smanjenje školarina. Nezadovoljne studente primio je rektor Univerziteta u Beogradu Dejan Popović i obrazložio im odluke KONUS.

Konferencija univerziteta, koju čine predstavnici akreditovanih fakulteta i univerziteta u Srbiji, odlučila je da od Skupštine Srbije zatraži tumačenje 127. člana Zakona o visokom obrazovanju, u kojem piše da lice koje je steklo ili stekne odgovarajući akademski, stručni ili naučni naziv prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, zadržava pravo na njegovo korišćenje u skladu sa propisima prema kojima ih je steklo. Tumačenjem ovog člana bi se, prema Popovićevim rečima, "zagaranovala" prava ranije diplomiranih.

Sva prava već diplomiranih i u buduću moraju ostati nedodirnuti. Poslodavci nosiocima VII-1 stručne spreme ne smeju već zaposlenima ili prilikom za-

Foto: FBK

Sa jučerašnjeg protesta studenata na platou ispred Filozofskog fakulteta

poslavljanja nametati nove uslove, odnosno ne mogu im tražiti da imaju zvanje mastera - rekao je Popović i savetovao studentima da zahtev smanjenja školarine upute fakultetima koji je određuju.

Odlučeno je i da Savet rektorata za nedelju dana skupštini KONUS predloži kriterijume za izjednačavanje ranije stečenih

zvanja sa sadašnjim zvanjima kao i kriterijume za prolaznost na doktorske studije.

Predstavnici beogradskog, novosadskog, kragujevačkog i niškog univerziteta složili su se da prava iz radnog odnosa moraju biti izjednačena i za ranije diplomirane i za sadašnje mastere ali da nema osnova za automatsko izjednačavanje tih zvanja.

Članovima KONUS obratila se Jelena Ivančević, u ime studenata prorektora beogradskog, kragujevačkog i Univerziteta umetnosti i studentskih organizacija Udruženja studenata sa hendikepom, Saveza studenata Beograda, Niša, Novog Sada,

Studentske asocijacije univerziteta u Kragujevcu, Saveza studentskog grada u Kosovskoj Mitrovici i Studentske unije Srbije. Ona kaže da studenti smatraju da se zvanja moraju automatski izjednačiti bez dodatnih ispita, da pozicija na tržištu rada za nosioce starih i novih naziva mora biti ista i da studenti moraju imati pravo da ukoliko to žele svoje ranije stečeno zvanje ujednače sa novim zvanjima.

Diplomiranom studentu prava ne može se dati nova titula bečlera, a diplomiranom inženjeru mastera. Kriterijumi moraju biti isti za sve - ističe Ivančević.

L.V.

Protest tokom sednice

Tokom četvorčasovne sednice Konferencije univerziteta Srbije, sa platoo Filozofskog fakulteta čuli su se studenti koji su uzvikivali „Jopovi, lopovi“ i „hoćemo master“. Dve povike Dejan Popović, rektor Univerziteta u Beogradu ocenio je kao nekulturne i neprimerene.

Nedopustivo je kako ste se ophodili prema svojim profesorima - rekao je Popović prilikom susreta sa studentima.

6

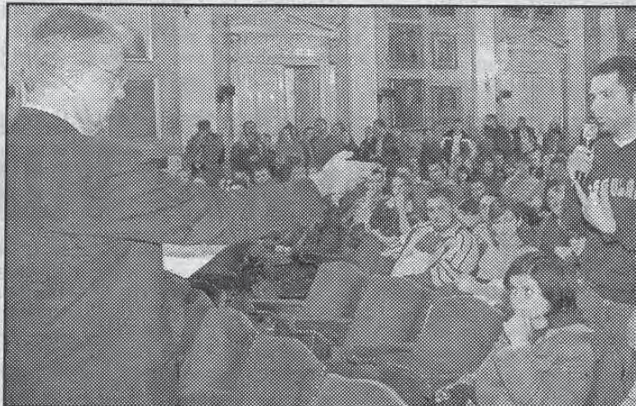
НОВОСТИ

Уторак, 7. новембар 2006.

ИНЦИДЕНТ ПОСЛЕ СЕДНИЦЕ СКУПШТИНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ УНИВЕРЗИТЕТА СРБИЈЕ

БЛОКИРАЛИ ПРОФЕСОРЕ

БЕОГРАД
- Уз повике "Лопови, лопови", "Хоћемо мастер", око 200 студената Београдског универзитета, после журке на Платоу, блокирало је зграду Ректората Београдског универзитета и онемогућило чланове Конференције универзитета Србије да изађу напоље. Студенти, од којих су неки били и са флашама пива, нису дали професорима да им се обрете, па је тек после полусатног убеђивања, ректор Дејан Поповић, успео да их наговори да уђу у салу и разговарају са њим.

РАСПРАВА Ректор Дејан Поповић и студенти БУ Фото Д. Миловановић

Ова група студената, углавном са Филозофског факултета у Београду, тражи да се аутоматски призна звање мастера свим свршеним студентима који су дипломирали по старим наставним плановима и програмима, као и да се смање школарине.

- Недопустив је начин на који комуницирате са вашим професорима, да пекујете и вичете - рекао је Поповић у обраћању студентима. - Студенти имају право да искажу своје протесте, али на цивилизован начин, а не називањем професора лоповима, упудањем у реч ректору. Што се тиче

школарина оне су у надлежности факултета, а међу вама има и оних који су изгубили статус буџетских и прешли на самофинансирање, па сами снесите одговорност.

Поповић је обавестио студенте да је Скупштина Конференције универзитета Србије донела одлуку да сви студенти имају једнака права, како они који су дипломирали по старом, тако и они по новом програму. То значи да послодавац не може да тражи од већ дипломираног правника, да стекне звање мастер да би га запослио, или задржао на послу.

Такође, ректор је рекао да ће за седам дана КОНУС расправљати о критеријуму за изједначавање звања стечених раније, са новим прописаним законом. БУ има око 75.000 студената, а на протесту је била тек група од 200.

Б. БОРИСАВЉЕВИЋ

„Besplatnost“ školovanja i odnos države i Univerziteta

Debata koja je vođena 6. novembra između studenata koji su upali u zgradu rekorata i rektora Dejana Popovića nastavljena je narednih dana među studentima, između ostalog i preko diskusione mailing liste protesta.
Ovde prenosimo odlomke debate vođene na toj listi.

Natalija: Ispada da samo bogati u ovoj zemlji mogu da imaju pravo da steknu obrazovanje i stručnost. To je čista diskriminacija po ekonomskoj osnovi. Kako je moguće da na Filozofskom fakultetu školarina košta 86.000 dinara, a da u isto vreme na jednom potpuno privatnom fakultetu kao što je „Megatrend“, koji nema ni svoju zgradu ni prostorije, pa mora da ih uzme negde u zakup, školarina košta 900 evra. Može li neko to da mi objasni?

Hoću da nam dekani, rektor i ostala „relevantna/stručna“ lica objasne ovu paradoksalnu ekonomsku pojavu. Ja hoću da platim, ali da vidim sta plaćam, pa ako se ispostavi da nema potrebe da toliko plaćam, onda hoću da se spusti cena moje školarine.

Da li se slažete sa mnom?

(e-mail poslat 8. 11. 2006. na diskusionu listu Studentskog protesta)

Ana: Ja se uopšte ne slažem sa tobom po pitanju školarina, i odmah ću obrazložiti zašto. Dakle, pitanje obrazloženja cene školarina za njih nije sporno. Oni mogu, s obzirom na činjenicu da država vrlo malo izdvaja iz budžeta za obrazovanje, da popišu listu troškova počev od komunalija, preko troškova za profesionalno usavršavanje kadra do plata celokupnog osoblja i da nam time za dve sekunde zapuše usta. Prvo, obrazovanje bi moralo u celosti da bude besplatno, jer je ono u prvom redu javno dobro, a ne privatna stvar, a u drugom redu stoji činjenica da se našim roditeljima decenijama odbijalo od plate za prosvetu i da je sada taj novac pokraden. Ali, pošto ima studenata koji se ne bi složili sa ovakvim stavom, formulisana je zahtev za smanjenjem školarina za 50%. Dakle *ne* za obrazloženje školarina, nego za *smanjenje* školarina!!! Mi treba da zahtevamo da se ustanove jasni kriterijumi za utvrđivanje cene školarina. Pri tom treba da insistiramo na tome da se uzme u obzir socio-ekonomski položaj onih najugroženijih na tržištu rada, čija je plata 8.000 dinara, i koji ni u ludilu ne mogu da priušte svojoj deci (ili sami sebi!) fakultetsko obrazovanje na samofinansiranju. Dakle, treba shvatiti da za većinu u Srbiji danas, pitanje plaćanja nije stvar volje, već stvar mogućnosti, ili bolje, *nemogućnost*!!!

(e-mail poslat 8. 11. 2006. na diskusionu listu Studentskog protesta)

Luka: Da bismo izbegli konfuziju oko toga šta je „besplatno“, a šta nije, i ko je tu podbacio u svojim obavezama...

1. Ljudski rad nije besplatan, ljudski rad se plaća. Zaposleni na fakultetima (nastavno i nenastavno osoblje) su ljudi, zato moraju biti plaćeni za svoj rad.

2. Održavanje nastave samo po sebi predstavlja trošak. Struja, voda, telefon, grejanje, hemikalije, eksperimentalne životinje, kadaveri, boje, lakovi... Troškovi su različiti, ali troškovi svuda postoje.

3. Država Srbija (Skupština, Ministarstvo prosvete i sporta, Ministarstvo nauke i Ministarstvo finansija) je zapostavila ustanove koje je ta država osnovala. Država Srbija ne ispunjava svoje finansijske obaveze prema fakultetima.

4. Zbog nedostatka građanske hrabrosti, uprave fakulteta se mahom nisu obratile javnosti i studentima i obrazložile svoje finansijske probleme. Umešto toga, okreću se „dežurnim krivcima“ - samofinansirajućim studentima, i pokušavaju da od njih uzmu što veću količinu para.

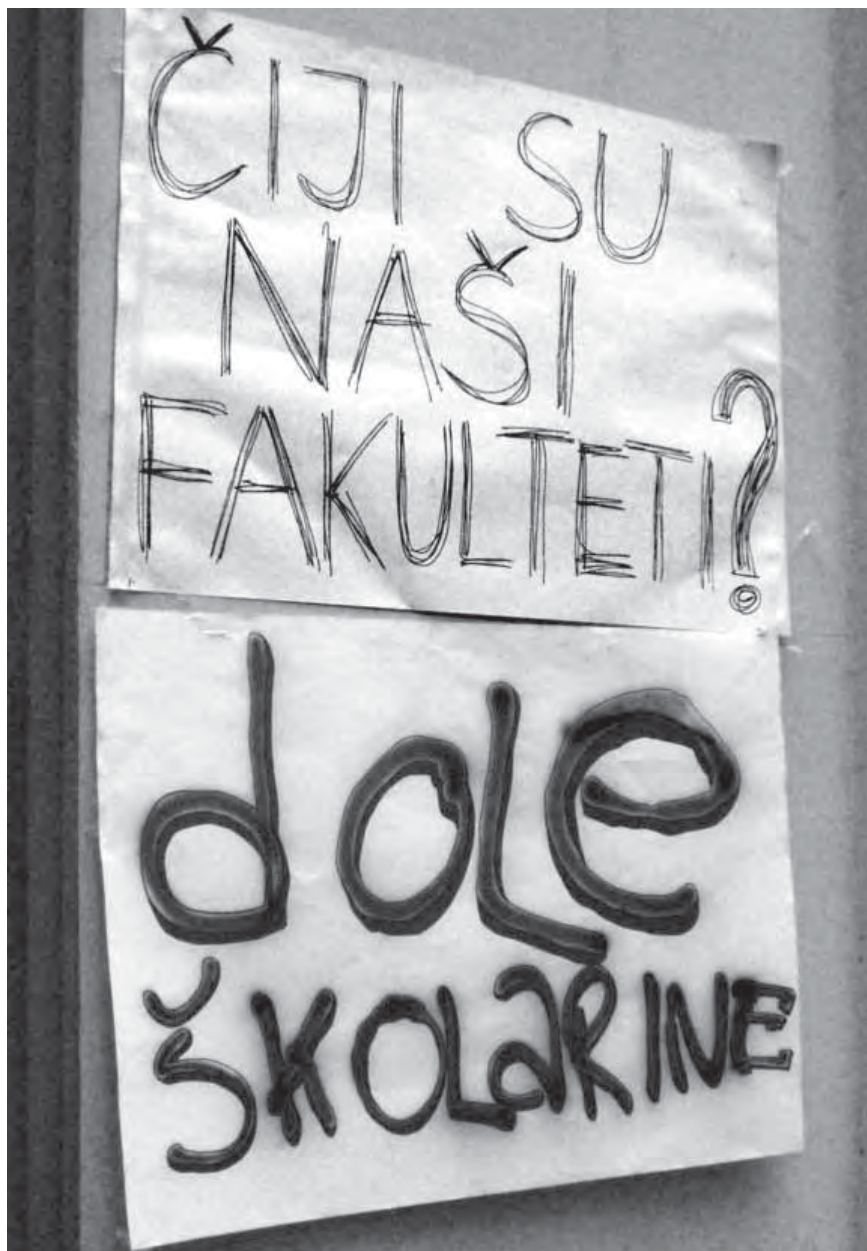
5. Dolazimo do apsurdne situacije da studenti ulaze u konflikt sa sopstvenim akademskim ustanovama, jer država ne daje novac tim akademskim ustanovama. Preko kičme i novčanika studenata krpe se rupe u državnom budžetu.

6. Jedan od načina tog „krpljenja rupa u budžetu“ je otvaranje pitanja priznavanja VII-1 stepena stručne spreme („diplomirani“) kao „master“ zvanja. Poslodavci treba da prihvate kao jednako kvalifikovane ljude sa zvanjem „diplomirani“ i „master“ (predlog KONUS-a, usvojen na sednici pred kojom smo protestovali) i, samim tim, im plaćaju jednake doprinose (zdravstveno, socijalno...). Sa druge strane, rođeni fakulteti ih ne prihvataju kao jednako kvalifikovane (o ovome će KONUS raspravljati na sledećoj sednici svoje skupštine), već im nude i naplaćuju „doškolavanje“ za „master“ zvanje.

Dakle, „besplatno obrazovanje“ je pogrešna formulacija, ali je efektno kao parola. Ne bih voleo da u budućnosti ja budem primoran da ja nekome držim „besplatne“ časove - bilo to u osnovnoj školi, ili na fakultetu.

Država ne ispunjava svoje obaveze prema svojim fakultetima. Dekani nisu pozvali studente da zajedno od države zahtevaju novac koji im pripada (a imali su priliku, pozvao ih je premijer Koštunica da im objasni zašto treba da pozovu studente i ostale građane da izađu na ustavni referendum - ne čujem da se neko oglasio tim povodom)...

(e-mail poslat 8. 11. 2006. na diskusionu listu Studentskog protesta)

O master studijama od jednog master studenta

(Pismo poslato na listu studentskog protesta, 14. novembra):

Mislim da je potrebno da studenti koji protestuju čuju nešto o tome kako teku i kakvog su kvaliteta master studije, barem što se tiče Filozofskog fakulteta.

Kad su najavili u septembru da su raspisali konkurs za potpuno reformisane postdiplomske studije i izložili njihov program (jednogodišnje trajanje, efikasna nastava — obavezna i aktivno koncipirana — sa sistemom bodovanja i gradivom očišćenim od viška nepotrebnih stvari, praktičan rad kao podloga za pisanje istraživačkog rada) dobila sam želju, i s entuzijazmom se spremala da ih upišem uviđajući da ću dobiti ono što niko od diplomiranih na Filozofskom fakultetu nikad nije dobio na studijama — praktično znanje, iskustvo još potkrepljeno teorijskim radom.

Međutim, evo prođe mesec dana od kad sam upisana i sad ću vam reći šta je od obećanog, lepo upakovanog „predizbornog“ programa za master studije ostvareno u praksi.

Skoro ništa. Do sad sam imala samo 2 stručna predavanja kod mentora. Izborne predmete još nisam dobila, a i moj mentor očito nema vremena i volje da se pozabavi konsultacijama, da me uputi gde i kod koga da odem radi dogovora i razgovora o tim predmetima. Praksu još apsolutno niko nije ni pomenuo. A vreme curi. Mi imamo samo godinu dana na raspolaganju da položimo sve ispite (ponavljam, još nismo ni dobili izborne predmete i počeli da ih slušamo, a kako ćemo ih spremiti, nek bog vidi). Sve se na kraju svelo na to da predavanja i nisu obavezna (kao što je pisalo u programu da su obavezna, koncipirana da pomognu studentu da što efikasnije savlada materiju, ne zbog ispita nego, pre svega, zbog završnog praktično-istraživačkog rada), a i profani gledaju da ih ne smaraš mnogo, mada će svako od njih dobiti pare koje moramo *svi* (nema nijednog studenta koji je upisan na budžetu — *nemojte da vas lažu, Ministarstvo prosvete nije dalo ni dinar za master studije, one su isključivo samofinansirajuće*) da im platimo, jer tobože rade sa nama.

Toliko za sada o master studijama koje su formalno počele pre mesec dana. Ispada da su profani bili primorani da stare postdiplomske svedu na godinu dana, i očigledno nisu uspeali u svojoj reformi. Ne mogu se dobiti kvalitetne studije kakve su oni zamislili sa ovakvim, starim, konzervativnim i još uvek trulim sistemom studiranja.

Naravno, niko još nije obrazložio na osnovu čega boduju na svim fakultetima godinu studija 60 poena. Na osnovu kog kriterijuma? Opterećenosti gradivom? Pa nek izmere više tu opterećenost brojem poena. 'Ajde da vidim tog vajnog matematičara koji će uspeti da dokaže da baš na svakom fakultetu godina studija iznosi 60 bodova.

Toliko od mene. Moramo da se izborimo za svoja prava. Svi ti koji nama sad unižavaju diplome studirali su po starom dobrom „socijalističkom“ sistemu na račun svih građana ove zemlje, na budžetu, i bubačenjem/šlihtanjem uspeali da ostanu na fakultetu.

Natalija

Sastanak sa rektorom i dekanom Filozofskog

Posledica blokade rektorata bio je sastanak koji je 8. novembra održan između rektora, delegacije zbora studenata Filozofskog fakulteta i uprave Filozofskog fakulteta. Razgovor, koji je trajao više od dva sata, sveo se na pokušaj odugovlačenja rešavanja studentskih zahteva. Teško je bilo očekivati napredak u atmosferi u kojoj dekan Filozofskog, bez blama, izjavljuje: „Svaka roba košta onoliko koliko je neko spreman da je plati“. Nakon što je studentska delegacija pokušala da objasni da je znanje javno dobro, a ne roba, prodekan za finansije je tvrdio da je ton kojim studenti iznose svoje zahteve uvredljiv i poručio: „Ako priterate miša uza zid, on će naći načina da se brani“. Time je zapretio da uprava Filozofskog fakulteta neće birati sredstva u odbrani svojih interesa.

Tom prilikom su studenti rektoru predložili dokaze o jednoj ozbiljnoj zloupotrebi, koja se odvijala na Filozofskom fakultetu i zapretili krivičnim prijavama. Reč bila je o protivpravnoj dobiti koju je fakultet prilikom upisa samofinansirajućih studenata stekao tako što je od njih zahtevao da, pored iznosa školarine, uplate još po 1000,00 dinara na račun Univerziteta, umesto da ta sredstva, u skladu s odlukama univerzitetskih organa, izdvaja iz školarina. Na taj način je fakultet prevarom postigao da studenti ispune njegove finansijske obaveze prema Univerzitetu. Tek kada je suočena sa mogućnošću krivičnog gonjenja, uprava fakulteta je izjavila da je reč o grešci i obećala da će oštećenim studentima, koji se broje hiljadama, vratiti novac. Dekan Kostić, čovek prirodno bledog tena, tokom razmatranja ove teme je, na očigled svih prisutnih, poprimalo različite nijanse crvene, žute i zelene boje.

Pošto delegacije nisu mogle da usaglasе stavove po pitanju školarina, prešlo se na razmatranje pitanja usklađivanja zvanja, pri čemu se dekan Filozofskog fakulteta pokazao kao jedan od najvećih protivnika izjednačavanja zvanja „diplomirani“ sa novom dipolomom „mastera“. Uzrok ovako snažnog protivljenja leži u činjenici da je Filozofski fakultet protivzakonito raspisao konkurs za upis na master studije pre raspisivanja zajedničkog konkursa na nivou Univerziteta, tako da je na ove studije već tada bio upisan veliki broj diplomaca, i to svi u samofinansirajućem statusu.

Iako je na ovom sastanku nastupala nepopustljivo, uprava Filozofskog je nakon novembarske blokade fakulteta vratila novac svim studentima koji su odlučili da se ispišu sa master studija.

Protivzakonita naplata

Maja: Kako je to izgledalo? Ček da se prisetim... Došla sam na šalter, videla da treba da uplatim nekih dodatnih 1000 dinara, i to je bilo to. Zašto bih uplatila 1000 dinara van svoje školarine, koju nepravdom moram da platim? Jel' ti treba još neko objašnjenje? Potom sam otišla u Rektorat da pitam: „Kakvih, dodavola, 1000 dinara?“. Oni mi, ljudi, lepo dali dokumente gde piše da ne treba to da platim i to je bilo to.

Dobro i ...? To je bilo to?

Maja: I to je bilo to. Pitao si me kako sam došla na ideju. Tako, to je bilo to. Skupili smo dokumentaciju da ne treba da se plati i nismo platili. To je to, šta hoćeš više?

Crveni karton za Vladu i Univerzitet

Studentima i studentkinjama Filozofskog i Filološkog fakulteta, koji su se 16. novembra okupili na Platou, pridružile su se i kolege sa Arhitektonskog fakulteta, koje su se okupile ispred zgrade tehničkih fakulteta i organizovano došle na Plato. Posle govora, u kome je istaknuto nezadovoljstvo studenata i ponovljeni zahtevi protesta, okupljeni su se u koloni uputili ka Ministarstvu prosvete i sporta. Tom prilikom saobraćaj je zaustavljen u ulicama Kralja Milana, Kneza Miloša i Nemanjinoj.

Crveni karton

Kolonu su krasila tri velika transparenta: „Dole školarine!”, „Neće proći!“ i „Mi studiramo – oni profitiraju!“. Građani koji su izašli na prozore i balkone, kao i oni koji su se zatekli na autobuskim stanicama, mahanjem su pozdravljali studente i glasno ih bodrili. Dok je kolona prolazila pored Skupštine i Ministarstva finansija orilo se: „Lopovi! Lopovi!“, a pred zgradom Vlade pevalo se i „Ovde je leglo bandita“, i to na melodiju pesme „Guantanamo“. Uz sve to, veliki broj studenata je mahao crvenim kartonima, poručujući nesposobnom Ministarstvu i korumpiranom Univerzitetu da su zreli za isključivanje iz igre. A

u Nemanjinoj, ispred zgrade u kojoj se nalazi i Ministarstvo prosvete, studenti su posedali na asfalt i blokirali saobraćaj tokom dodatnih pola sata. Pomoćnica ministra prosvete, Emilija Stanković¹, pozvala je studente na pregovore, ali su studenti odbili njenu ponudu, revoltirani činjenicom da su nadležni spremni da pregovaraju tek kada je blokirana neka ulica, a da ih zapravo ne interesuju stvarni problemi visokog školstva.

¹ Uhapšena tri meseca kasnije, zajedno sa dekanom i desetak profesora Pravnog fakulteta u Kragujevcu, pod sumnjom da je učestvovala u organizovanoj kriminalnoj grupi koja je prodavala ispite i diplome.

Govor koji je pred protestnu šetnju 16. novembra održao Tadej Kurepa, član Protestnog odbora

Za početak želim da naglasim da je ovaj protest samofinansirajući i zato vas molim da svi date po 20, 50, 100 dinara, koliko ko može, da bismo pokrili troškove koje imamo, a koji su sve veći kako protest napreduje.

Prošli put kada smo se sakupili na Platou, u ovoj zgradi se održavala sednica Konferencije univerziteta Srbije.

Oni su tada rekli da ih vređa kad im vičemo da su lopovi. Kazali su da to nije akademski. A da li je akademski da budu uhvaćeni sa rukama u našim džepovima? Da li je akademski reći da svaka roba košta onoliko koliko je neko spreman da je plati? Da li je akademski kada oni kažu da je znanje roba kao i svaka druga, kao vreća krompira ili prašak za veš. Jedan dekan je početkom oktobra, kad su se studenti pobunili protiv visokih školarina, uporedio školarine sa računom u kafani. Mi kažemo: „Znanje nije roba, znanje je javno dobro!“. Obrazovanje je oblast od posebnog značaja, a obrazovna ustanova, fakultet na primer, nije ni perionica veša ni kafana, bez obzira na to kako pojedine fakultetske uprave doživljavaju sebe. I zato, neka nam oni ne govore šta je akademski, a šta nije!

Kako se formiraju visine školarina? Školarine se formiraju u zavisnosti od popularnosti fakulteta. Oni kažu: „To je tržište, takvi su zakoni tržišta...“. E, pa mi ćemo uvesti jedan novi faktor u to njihovo tržište – volju studenata. I ovaj faktor, nepoznat kada je reč o određivanju cene praška za veš, uticaće na određivanje visine školarina. Studenti hoće manje školarine i ako nas ima dovoljno, ako budemo dovoljno glasni, dovoljno borbeni, školarine će biti manje. Nateraćemo ih da snize školarine.

Smislili su novu pljačku. Hoće da degradiraju znanje svih koji su upisali fakultet do 2006. godine i svih koji su ikada diplomirali. Zašto hoće da degradiraju naše znanje? Samo da bi nam uzeli novac, samo da bi nam naplatili još jednu školarinu. Oni hoće da nam uzmu pare koje nemamo da bi nam prodali znanje koje već imamo. Već je raspisan konkurs za upis diplomaca na master studije i za sada su svi upisani kao samofinansirajući. Oni kažu da će izjednačiti prava sadašnjih diplomaca sa novim masterima na tržištu rada. Pa, kako može imati ista prava neko ko ima pravo da direktno upiše doktorske studije i neko ko to pravo nema, bez obzira da li taj neko uopšte namerava da upiše doktorske studije? Drugim rečima, kako oni zamišljaju da će naterati poslodavce da nas

tretiraju isto kao i nove mastere, kada ne mogu da nateraju te iste poslodavce da poštuju osnovna prava zaposlenih?

U utorak je Protestni odbor održao konferenciju za štampu i na njoj su, između ostalog, novinarima dali dokazi o jednoj ozbiljnoj zloupotrebi koja se dešava na Filozofskom fakultetu.

Ljudi! U ovoj zgradi sede lopovi koji kradu pare od studenata. Spremaju se krivične prijave. Ovde kradu pare, a vređaju se kada im kažemo da su lopovi!

Prošli put kada smo se sakupili na Platou u ovoj zgradi se održavala sednica Konferencije Univerziteta Srbije. Ta sednica je završena bez jasnog zaključka, a na kraju sednice je preko 200 nas studenata ušlo u Rektorat i blokiralo delegate KONUS-a u svečanoj sali. Sutra se održava naredna sednica KONUS-a, ali ovog puta u Novom Sadu, a ne u Beogradu. Pobegli su u Novi Sad da tamo donesu odluku, jer se opravdano plaše gneva sopstvenih studenata. Ali, neće nam pobedi. Novosadski studenti će ih dočekati na isti način na koji smo ih mi dočekali ovde. I ne samo to. I mi ćemo otići za Novi Sad, da im pokažemo da ne mogu da pobegnu od svojih studenata.

Mi nismo njihove ovce za šišanje i neće moći da, kad god im zatreba novac, gurnu ruke u naše džepove i zagrade koliko im treba. Neće moći, jer su naši džepovi već sad prazni. Ovo je prvi put da su studenti i univerzitet konfrontirani na ovaj način. Ministarstvo prosvete, koje je dokazalo svoju nekompetentnost u

Protest na Platou, 16. novembar

oblasti obrazovanja, ne daje ni približno dovoljno novca za Univerzitet. A da li se Univerzitet buni? Ne! Oni idu linijom manjeg otpora, i lakše im je da otmu od studenata nego da se pobune protiv Ministarstva. E, pa mi ćemo učiniti da im bude teže da uzmu od nas nego od Ministarstva.

Danas je u jednim dnevim novinama objavljen članak u kome je dekan Pravnog fakulteta rekao da je ova tema pokrenuta u pogrešno vreme, i da je naš protest nečija predizborna kampanja. Pa, kad treba da se bunimo? Kad odluka već bude doneta? Možda kad im budemo već uplatili pun iznos školarine? Zbog ovakvih laži, moramo da istaknemo da je ovaj protest nezavisan od svih političkih partija. I ne samo to. Protest je nezavisan i od centrala studentskih organizacija, ovaj protest ne organizuje ni Studentska unija Srbije ni Savez studenata Beograda. Ovaj protest organizuju studenti, a ne organizacije.

Sada ćemo krenuti u protestnu šetnju do Ministarstva prosvete i pokazati crveni karton i trulom Univerzitetu i nesposobnom Ministarstvu.

Želimo da poručimo upravi ovog i svih drugih fakulteta, i Univerzitetu i Ministarstvu u Nemanjinoj:

“Mi smo vaša deca, ali već koliko sutra možemo postati vaša najgora noćna mora. Zato pazite šta radite, bre!”.

Blokada centralnih gradskih ulica

Mirjana: Bilo je moćno, definitivno. Bilo je dosta ljudi. Zakrčene su ulice i, onako, baš je bilo moćno!

Ana: To je podsećalo na one trenutke devedesetih, kada je bilo toliko protesta. Čak su nas i neki prolaznici podržavali, mahali su nam. Bila je, jednostavno, lepa atmosfera.

Ivana: To je bilo super. Bila je poprilično fina cifrica od nas 500-600. Bilo je ljudi sa mog fakulteta, sa Filološkog, dosta. Bilo je stomatologa, arhitekata, medicinara. Bilo je jako lepo. Prosto, skupili smo se tu. Žao mi je što za vreme blokade Filozofskog nije toliko ljudi svakog dana spavalo na fakultetu. Ta blokada je bila jako uspešna, naravno, ali prosto bilo bi mnogo bolje da nas je bilo svakog dana i na samom fakultetu u tolikom broju ili ispred fakulteta, zašto da ne. Ljudi su došli na protest. Prošetali smo se sat-dva, blokirali Nemanjinu i bilo je dobro zato što smo dobili finu medijsku pažnju tada. Shvaćeni smo ozbiljno.

Tada je pomoćnica ministra htela da razgovara sa nama, ali mi nismo hteli. Apsolutno nije ni trebalo. Znaš kako mi je to izgledalo - mi hoćemo da pričamo sa svima njima, danima i nedeljama, lepo molimo i pitamo. Oni reaguju samo na bezobrazluk. I posle, kao, studenti su bezobrazni. Bezobrazni smo zato što vi ne znate drugačije. Sa vama mora tako da se postupa, jer vi prosto drugačije ne znate! Vi ste šabani. Ovi iz Rektorata su hteli da pričaju sa nama tek kada nisu imali gde da odu, kad je blokiran izlaz iz Rektorata. Pre toga, niko živi. Može onaj Dejan Popović, bivši rektor, da priča šta hoće. Ljudi su dolazili kod njega, pokušavali. Svi su oni bili, kao, „Ma neee...“. Tunjavi su... ma, nisu normalni.

Milenko: To je jedan od mojih omiljenih događaja, zato što kad smo seli ispred Ministarstva, prišao nam je pandur koji je rekao da smo tim sedanjem na asfalt mi, ustvari, prekršili nekih sedam zakona. To je bilo jako zanimljivo. Čovek ti kaže da si ti, tim sedanjem na asfaltu, prekršio sedam zakona (smeh) i očekuje od tebe da ti ono, kao, znaš... da ti njemu kažeš: „Jao, izvini čoveče.“.

Matija: Meni je to, ustvari, bio, osim blokade, omiljeni dan protesta, baš zato što je bilo baš mnogo ljudi i zato što smo se na šetnju odlučili praktično u

trenutku, kad smo se skupili na Platou. Kao, idemo sad svi, imamo crvene kartone, ali ne idemo kao prošli put trotoarom nego ćemo da idemo kolovozom. Nije ništa najavljeno muriji, ali nema veze, ima nas dovoljno da možemo da radimo šta smo odlučili da hoćemo da radimo. Bilo mi je skroz super.

Bacali su nam bombone sa viših spratova u Srpskih vladara. Ja sam bio oduševljen. Neke dve žene su bile na prozoru i mahale, i prvo sam mislio da su bacile kamenčiće ili nešto, pa sam se sklonio. Međutim, kad sam video da su na ulici bombone, bio sam potpuno oduševljen. Imali smo podršku. Vraćali smo se istom trasom. Isti ljudi su stajali na prozorima i mahali, podržavali nas, i tako dalje.

To mi je bilo baš super. Izgubio sam glas potpuno tog dana, jer smo se svi drali kao ljudi. Policija nas je pratila sve vreme, što u civilu sa bubicama u ušima, što uniformisana. Legitimisali su neke od nas. Adrenalin je bio na nivou i sasvim pozitivno iskorišćen, sa sve onim finalnim sedenjem ispred zgrade ministarstva i odbijanjem razgovora u tom trenutku sa predstavnicima ministarstva. Smatrali smo da ako oni do sad nisu hteli da pričaju sa nama, to jednostavno nije bio način da iznudimo razgovor, već samo da im pokažemo da su stoka.

Poziv na protest 16. novembra

Nemanja: To je bilo super. To je bio jedan divan događaj. Tada nas je bilo baš dosta. Mislim da je bilo jako efektivno. To je mnogo dobro izgledalo. Ljudi su zaboravili kako izgleda nezadovoljna masa na ulicama. To je stvarno knjiški primer uspelog protesta.

Jovan: Osnovno moje sećanje je da, kada smo prolazili ulicama, nas je dosta ljudi pozdravljalo, podržavalo na neki način. Eto, to je to. Ljudi su jako pozitivno gledali na nas u tom trenutku. Baš, baš pozitivno.

Vlatko: Ja sam se kasnije pridružio toj šetnji. Tek kad se završilo sedenje ispred Ministarstva, kad je kolona prošla Slaviju i krenula da se vraća ka Platou. Šetnja je delovala vrlo imponirajuće, odlučno. To nije bila mnogobrojna šetnja. Ja sam učestvovao u onom protestu '96/97, gde je bilo šetnji od po nekoliko desetina hiljada ljudi, ali atmosfera u tim masovnim šetnjama, sećam se, često je umela da bude nekako rutinska, previše opuštena, ljudi su se praktično vukli. Ne, ovo je bila šetnja koja je odražavala odlučnost, ne samo svojim transparentima i drugim simbolima, kao što su bili crveni kartoni, nego konstantnim trudom da se izbacuju parole, da se nešto uzvikuje, da se jasno i glasno stavi do znanja zbog čega se taj naš protestni marš odvija, tokom cele trase.

Protest u Novom Sadu

Pošto se prethodna sednica KONUS-a, koja je održana u Beogradu, završila neslavno za rektore i dekane, ovi su odlučili da sednicu na kojoj će doneti odluku o (ne)izjednačavanju „diplomiranih“ i „mastera“ održe u Novom Sadu. Oni su se nadali da će sve proći glatko, međutim, novosadski studenti su se organizovali i napravili protest, a pridružila im se i grupa kolega i kolegistica iz Beograda, koji su organizovano došli vozom, noseći prepoznatljive transparente.

Novosadski studenti su se okupili na Filozofskom fakultetu pred početak sednice KONUS-a, a kada je ona počela, upali su u kino-salu gde se sednica održavala. Ubrzo su im se pridržile i kolege i kolegice iz Beograda. Jedan od članova protestnog odbora Studentskog protesta 2006. je tokom diskusije o kriterijumima za usklađivanje starih i novih zvanja u nekoliko navrata uzimao reč, oštro i argumentovano kritikujući stavove pojedinih fakulteta i njihov odnos prema studentima.

Ne obazirući se na studente, delegati KONUS-a su oborili ranije donetu odluku o ekvivalenciji zvanja i tako pripremili teren za dodatno naplaćivanje i brojne zloupotebe sa upisom na master studije. Kada su napuštali salu, studenti su ih ispratili povcima „Lopovi! Lopovi!“.

Ispred Filozofskog fakulteta, Novi Sad, 17. novembar

(pismo poslato na diskusionu listu Studentskog protesta, 15. novembra)

Danas dolazi dekan Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, Marija Kleut, u Savez studenata Filozofskog i obraća se predsedniku Saveza. Navodno će u sutrašnjem Službenom glasniku izaći odluka po kojoj će svi univerziteti u Srbiji dobiti novac sa sufinansiranje master-studija, svi sem novosadskog. Njen predlog je da se organizuju studenti UNS-a u protestu protiv takve odluke. Drugim rečima, u trenutku kada beogradski studenti dolaze u Novi Sad da se bore za *izjednačavanje* diplome sa masterom, dotle se od NS-studenata traži da im se suprotstave, i da u stilu najgorih reformista traže pare za već postojeće i priznate master-studije! Dakle, da čovek popizdi! Naravno da će svako ko bude na protestu biti za ekvivalenciju, a za ovo bušenje, što stiže od beogradske vrhuške, će malo da izviše...

Predlog: protest u Novom Sadu, petak, 11h, Studentski trg (kod fontane, između FTN-a i Pravnog). Odatle se ide na Filozofski.

Grupa studenata sa FF-a i FTN-a (Novi Sad)

Rasprava sa „studentskom predstavnicom“

Po završetnu sednice KONUS-a, okupljeni studenti su ispred sale u kojoj je bila sednica zatekli Helenu Hiršenberger, studentkinju prorektorku Univerziteta u Novom Sadu, koja je davala izjavu za medije i počeli da se raspravljaju sa njom. Ona je na upravo završenoj sednici KONUS-a iznosila antistudentske stavove i držala stranu rektorima i dekanima, protiv ostalih studentskih predstavnika koji su se zalagali za automatsko izjednačavanje diploma.

Helena Hiršenberger: ...U principu, ukoliko zakonodavac pokaže nameru da promeni zakon i da izjednači i po stepenu stručne spreme i po dostupnosti drugih nivoa studija bivše diplomirane i buduće mastere, to je apsolutno legitimno i to ću naravno podržati. Trenutno zakon nije takav i KONUS nema mogućnosti da takvu odluku donese. Ono što KONUS ima mogućnost da donese jeste upravo utvrđivanje kriterijuma za ekvivalenciju... U Srbiji ne postoji takva klima koja može takvu odluku da donese. Zapravo, ni bilo gde u regionu diplome nisu zamenjivane...

Neko dobacuje: Ne snimajte je! Ona ne predstavlja studente!

Milica, studentkinja iz Novog Sada: Kakva bre Studentska unija, Savez studenata? Gde su ti ljudi? Čiji si ti predstavnik? Daješ sebi luksuz...

Tadej, student iz Beograda: Ti si svoj predstavnik. Ti si ovde sama. Predstavljaš svog rektora.

Helena Hiršenberger: Ja posmatram iz perspektive našeg Univerziteta.

Zoran, student iz Novog Sada: E, a ja posmatram iz perspektive ljudi koji ovde žive i koji neće moći da školuju svoju decu nego će moći samo oni koji su se nakrali u poslednjih petnaest godina.

Helena Hiršenberger: Niko nije zamenjivao diplome, izjednačila su se prava.

Vlada, student iz Beograda: Izvini, a šta se desilo u Hrvatskoj?

Helena Hiršenberger: Niko u Hrvatskoj nije zamenio diplome, izjednačila su se prava na tržištu rada i prava na doktorskim studijama.

Vlada: Ko će da odredi moje bodove? Ko će?

Helena Hiršenberger: Tvoje bodove određuje fakultet!

Vlada: Na osnovu čega će fakultet da odredi bodove?

Marko, student iz Novog Sada: ...umesto da držiš stranu lopovima koji hoće da napune džepove sebi i svojim fakultetima trebala bi da...

Filip, student iz Beograda: Ako niko nije protumačio zakon, kako može da se donese odluka na osnovu nepravilnog zakona?

Vlada: Na osnovu čega će bodove donositi fakulteti? Na osnovu čega će mene bodovati? Šta? Hoćeš li mi reći?

Helena Hiršenberger: Na osnovu opterećenja...

Filip: Kako možeš na osnovu pravila koja ne važe da doneseš ispravnu odluku?

Filozofski fakultet, Novi Sad, 17. novembar

Komentari zabeleženi u Novom Sadu, dok je trajala sednica KONUS-a

Student: Pa dobro, bitno je, saosećam sa studentima koji su završili po starom i sad moraju opet da se zezaju. Šta ja tu mogu? Kako ja mogu da utičem? Ne mogu nikako, jel' tako? Pa jel' mogu ja kao student druge godine studija da išta uradim. Šta ja mogu?

Studentkinja: Došla sam da podržim kolege sa drugih fakulteta kojima se ne priznaje master, iako se meni priznaje. Ja sam sa Fakulteta tehničkih nauka. Peta sam godina. Meni se priznaje master, njima se ne priznaje. Gledajući generacije iza nas... Sramota. Moj otac je završio fakultet i njemu će se fakultet priznavati kao viša škola. Sramota.

Darko, student iz Beograda: Mi smo došli da podržimo protest ovde. Mi slimo da je potrebno da se studenti povezuju po celoj Srbiji. Ovo se tiče svih, i školarine i diplome su pitanje i svih budućih i svih prethodnih generacija. U Beogradu ovaj protest traje već mesec dana i raste polako. To je činjenica. Prošle nedelje je ova ista sednica KONUS-a bila u Beogradu. Tada smo uspeali da uđemo u Rektorat, i oni su bili primorani da ovu odluku odlože, zbog toga su danas u Novom Sadu.

Mi smo primorani da idemo do kraja. Mi nemamo drugog izbora. Gubimo status diplomiranog studenta, gubimo mogućnost napredovanja, mogućnost da se zapošljavamo, tako da nije pitanje dokle smo spremni da idemo, nego dokle moramo da idemo.

Drugo, studentske organizacije rade veoma loše, veoma često rade sa upravom, neće da prihvate naše inicijative i tvrde da su to nebitne stvari, da nismo u pravu. Sad su počeli da se ubacuju kad je protest počeo da se omasovljava, kada ima više ljudi. Sada pokušavaju da izvuku neku korist za sebe.

Studentkinja: Oni su jednoglasni u svojoj odluci. Apsolutno nemaju razumevanja za naše zahteve. Čak potcenjuju naše znanje, sposobnosti. Bukvalno sam čula od jednog akademskog građanina, pretpostavljam da je neki dekan, kako je studenta koji se javio za reč nazvao „đubre“ i još je pretio „ajde, ponovi još jednom to“, a kolega je samo hteo da iznese argumente za ekvivalenciju. Jednostavno strašne uvrede... Ja sam sa Pravnog fakulteta u Novom Sadu.

Studentske organizacije su ovde totalno neorganizovane. Mislim da je ovo prvi štrajk na Univerzitetu u Novom Sadu. Apsolutno je sve neorganizovano. Studenti, koje smo pozvali da izađu sa predavanja i vežbi, su nezainteresovani. Kao da se to ne tiče njih. Niko neće da se bori za svoja prava. Ništa. Nikakva organizacije ne funkcioniše. Jako sam revoltirana.

Matija: Studentske organizacije u Beogradu su rešile da se pozabave nekim studentskim pitanjima, konačno. Studentski predstavnici iz Beograda podržavaju naše zahteve. Međutim, studentkinja prorektorka iz Novog Sada zastupa neku teoriju koja mi nije uopšte jasna sa stanovništa nekog ko je student. Nije mi jasno kako neko može tako da priča i da na taj način napada direktno studentske interese, interese svih studenata koji su upisali zaključno sa prethodnom godinom, interese svih studenata koji su diplomirali. Ne mogu da pojmem nje-nu reakciju i njen stav na ovu temu.

Što se tiče atmosfere na KONUS-u, određeni dekani su posle svake moje replike na njihovu tačku uspeali da svaku moju rečenicu pogrešno protumače i da svaku rečenicu izvrnu. Oni jednostavno ne mogu protiv naših argumenata. Ne postoji druga argumentacija koja je realna, koja ima realnu osnovu, koja može da se suprotstavi našim argumentima. Ja, recimo, podvučem da ne želimo da se izdaju nove diplome, dakle da nije poenta dati nekom titulu master ko je završio pre 20 godina i da to zanimanje koje je on završio možda više ne postoji ili je potpuno promenjeno. To je nešto što KONUS treba da ustanovi, a ne da nama, studentima i svima koji su diplomirali, prodaje priču da oni nama garantuju naša već stečena prava. KONUS, univerziteti u Srbiji ne mogu da nam garantuju prava. To je jasno kao dan.

Podelili smo im papire sa našom argumentacijom. Ko je hteo, pročitao je. Ima tačno stavka koja je naslovljena: „Master nije jednako magistar“ i u toj stavci piše da se prema našem predlogu prava magistra ne umanjuju. Onda je Sima Avramović, sa Pravnog fakulteta, ne saslušavši našu argumentaciju, ne pročitavši, rekao da mi hoćemo da umanjimo prava svim magistrima u Srbiji. Rekao je da smo mi ti koji su nemoralni i nepošteni i da brinemo samo za sebe i da nećemo da učimo i da hoćemo da dobijemo nešto što po njima ne zaslužujemo. A mi smo zahtevali da se zaštite prava svih, i magistara, i diplomiranih, i studenata po starom programu i onih koji studiraju po Bolonji. Svih. A on je tako izvrnuo moje reči. Sa takvima ne vredi razgovarati. Sramota.

Utisci sa sednice KONUS-a u Novom Sadu

Milan: Put za Novi Sad je izgledao fantastično. Murija nas je ispratila, murija nas je dočekala. U vozu smo se... onako... družili svi. I bilo je, bilo je... bilo je fino.

U Novom Sadu smo svi bili smo potpuno nadržani. Svako bi bio nadržan da pređe 100km i onda oni na takav način donesu takvu odluku.

Milenko: Išli smo vozom... znači grupa koja se organizovala. Dogovorili smo se da se ujutru negde oko deset sati nađemo ispred železničke stanice. Otišli smo tamo. Šta je bio problem... mislim malo razočaravajuće... što je mali broj Novosađana došao i veći deo studenata iz Novog Sada je izgledao zbunjeno... gledaju nas u čudu kao da ni ne znaju tačno zbog čega smo mi tu i šta se dešava.

Matija: U startu sam bio malo skeptičan. Znamo da situacija u Beogradu nije zadovoljavajuća za sam protest. U Novom Sadu onda ne možemo da očekujemo da bude više zainteresovanih i revoltiranih ljudi. OK je prošlo. Dok nije počeo KONUS sve je išlo OK, ali realno nisam očekivao da ćemo upasti unutra. Tu sam se oduševio kad sam shvatio da su tih sto Novosađana koji su se skupili bili radikalniji nego što sam mislio. Svi su vikali. Bio sam oduševljen.

Kasnije, po novinama se povlačilo kako je nama naš rektor, koji je tad predsedavao KONUS-om, rekao da se ne bunimo ispred i pozvao da uđemo na konstruktivni dijalog, što nije istina, nego smo mi upali unutra. Jedino što je realno, oni nisu mogli da spreče tih sto ljudi koji su nagrnuli na ta vrata, oni su bili u sali i nisu mogli da rade jer smo se svi drali. Bila je grupa spolja koja je vikala kroz prozore, pošto je ta sala u prizemlju. Onda smo upali. E, sad, meni je bilo, u stvari, super što smo iznudili i od njih da makar moraju da nas slušaju. I opet mi je bilo super što je bilo dosta televizijskih ekipa i što su tražili intervju. Tadej i ja smo davali intervju.

Na sednici je postojao određen korpus ljudi koji su nas podržavali. Čak im nije smetalo što smo tako upali na sednicu i što im pravimo skandal, na licu mesta. Nije bilo baš aplauza, ali pošto sam ja pričao, svaki put kad se vratim sa govornice vidim ljude koji klimaju glavama, koji se slažu i čitaju onaj materijal koji smo im podelili. Međutim, bivši rektor Popović je bio veoma protiv svega što smo pričali. Tu je bio i sadašnji rektor, Kovačević koji je isto tako bio ekstre-

mno protiv nas, i Sima Avramović sa Pravnog. Oni su bili najglasniji. Međutim, rektor Niškog univerziteta je pričao u našu korist. Posle su nam prišli ljudi iz Kosovske Mitrovice, sa Univerziteta, da nam čestitaju, da su oduševljeni time što radimo i da tako treba, ali da jednostavno tu ima previše konzervativnih ljudi i ličnih interesa. Da se nadaju da ćemo sve to da izguramo. Svaki put kad sam se javio pustili su da kažem šta imam i svaki put sam odgovorio na sve gluposti koje je pričao prvenstveno Kovačević. On je najviše neargumentovanih izjava izneo tada, ali nam je isto tako bilo jasno da to neće realno ništa promeniti u tom trenutku i da će oni da izglasaju šta god hoće da izglasaju i izglasali su to na kraju, ali opet digla se neka frka...

Nemanja: Ekipa iz Beograda, mi koji smo došli, trudili smo se da što više animiramo masu. Ljudi u Novom Sadu nisu bili upoznati sa onim što se dešava u Beogradu, nisu bili dovoljno obavešteni. Na kraju krajeva, nismo ni mi imali vremena da se organizujemo zato što je uprava Univerziteta na brzinu prebacila sednicu u Novi Sad, što je bio dobar taktički potez. U svakom slučaju, lepo je što smo ih dočekali tamo sa transparentima. Pokazali smo da ne mogu da tako lako pobegnú. Bio je lep gest sa naše strane, ali nije nam do kraja uspeo. Atmosfera je bila jako dobra u putu. To je ono čega se sećam. Tu je baš došlo do onog stadijuma kad se pokazalo zajedništvo ljudi iz protesta. Taj neki zajednički duh kad smo se vraćali vozom natrag, sedeli, zajebovali se, pričali o raznim stvarima. Tu se popilo i koje pivo, itd. Jedna totalno prijateljska i topla atmosfera.

Vlatko: Sednica KONUS-a u Novom Sadu bila je spektakularna. Potpuno je neverovatan način na koji su predstavnici studentskog protesta uspeali da se nametnu kao najrelevantniji faktor na toj sednici. U kom smislu mislim najrelevantniji faktor? Prosto, zbog toga što su njihovi argumenti bili najpomniji saslušani od svih. Tu je bilo i tzv. „zvaničnih“ studentskih predstavnika, koji su u ime oficijalnih studentskih organizacija bili tu da izlože svoje argumente. Međutim, oni su saslušani nekako rutinski, kao deo rituala. Za razliku od toga, ljudi koji su došli iz Beograda, pre svega Matija, ispoljili su jednu neverovatnu energiju, koja nije karakteristična za sednicu, čak ni za burnu na kojoj se profesori međusobno posvađaju, pa krenu da se pičkaraju.

Matija se pet puta javljao za reč i predsedavajući KONUS-a, rektor Dejan Popović je svaki put morao da mu da reč. On je široko obrazlagao zbog čega

KONUS treba da donese odluku koja će da bude u pravcu izjednačavanja. Mogu reći, njegova izlaganja su ostavila snažan utisak. Počev od prvog koje je govorilo o opštoj socijalno-ekonomskoj situaciji do poslednjeg... On je od prvog izlaganja do poslednjeg sve više sužavao fokus studentske kritike u odnosu na prakse našeg Univerziteta, da bi fokusirao svoja poslednja dva izlaganja na praksu Filozofskog.

U suštini njegova izlaganja su izgledala kao čitanje jedne zastrašujuće optužnice protiv Filozofskog fakulteta i stepena intelektualne korumpiranosti te ustanove. Intelektualne korumpiranosti koja se ogleda u tome sa kolikom indolencijom oni mogu da nametnu plaćanje raznih protivzakonitih stvari na samom fakultetu. Živan Lazović, bivši dekan Filozofskog fakulteta, koji je bio tu, javio se za reč da replicira. Njegova replika je bila užasno mlaka i neargumentovana. Matija Medenica je tu izneo podatke o tome šta se naplaćuje na Filozofskom fakultetu, naročito vezano za master studije za koje je raspisan konkurs i na koje su ljudi već upisani. Šta ti ljudi uopšte pohađaju? Matija je izneo podatak da studijski program na tim studijama, na pojedinim grupama, ne postoji. U kom smislu? Ljudi kada se pojave bi trebalo da imaju predavanja i vežbe, a oni ih nemaju zato što nastavnici nisu u mogućnosti da to realizuju. Profesor Lazović je izašao na govornicu i rekao da to nije tačno i da svako ko poseti sajt Filozofskog fakulteta može da vidi da one postoje. Pa, naravno da postoje na sajtu. Oni su njih formalno napravili, a u praksi oni se ne realizuju.

Predsedavajući sednice, rektor Popović iz Beograda je nastojao da maksimalno amortizuje neke moguće konflikte, zato je valjda dozvoljavao da Matija toliko puta uzme reč. Nije imao mnogo izbora, s obzirom da je u toj sali bilo sto studenata koji su u tišini pratili sednicu, a koji su vrlo lako mogli da postanu vrlo glasni.

Blokada Filozofskog fakulteta

UNIVERZITET OKRENUO LEĐA STUDENTIMA!

Na sednici KONUS-a odbijen zahtev za
automatskim izjednačavanjem prava
diplomiranih i budućih mastera!
Školarine nisu ni spomenuli!!!

Ne hudi još jedna ovca ze šišanje!

SAMI SU TRAZILI!

nema stajanja! zasuci rukave! naša stvar!
dole školarine! STUDENTSKA SNAGA!
NAPRED! diplomirani=master!

DAN ZA AKCIJU: SREDA 22.11. U 15H PLATO

063/712.66.62 064/274.31.73

<http://protest.zbrka.net>

Plakat koji je najavljen protest 22. novembra

Blokada Filozofskog fakulteta – jedno viđenje

Šestodnevna blokada Filozofskog fakulteta, koja je trajala od 22. (17h) do 28. (16h) novembra, predstavlja višestruki presedan u istoriji Beogradskog univerziteta. Lišena bilo kakvih veza sa političkim partijama, lobi grupama, bilo kojim centrima moći, čiji interesi bi eventualno mogli makar delimično i trenutno da se podudare sa studentskim, štaviše, direktno i otvoreno ih odbivši od sebe, ona je inaugurisala jedan drugačiji model studentskog organizovanja blisko povezan sa drugačijim poimanjem politike studenata i studentkinja koji/e su bili/e njeni/e inicijatori/ke.

Kako je sve počelo

Nakon šestonedeljnih protesta, 22. novembra na platou ispred Filozofskog fakulteta, organizovano je protestno okupljanje. Na istom mestu su se srele dve struje: s jedne strane organizatori studentskog protesta „Dole školarine!“ – neformalna, samonikla studentska inicijativa – sa svojim pristalicama, i sa druge, registrovane studentske organizacije (Studenstka unija Srbije, Savez studenata Beograda, Udruženje studenata sa hendikepom) uz svesrdnu pomoć NVO „Biro“, sa svojim članstvom i simpatizerima/kama. Mimo uobičajenih razlika u zahtevima, tj. naglasku na pojedine protestne zahteve – gde je prvopomenuta inicijativa ispred svega stavljala smanjenje visine školarina i svih taksi za 50%, tj. socijalni kontekst svoje borbe, dok je druga isticala izjednačavanje starih diploma sa novim master diplomama – dve struje studentskog protesta bile su obojene još jednom, po svemu sudeći, važnijom razlikom.

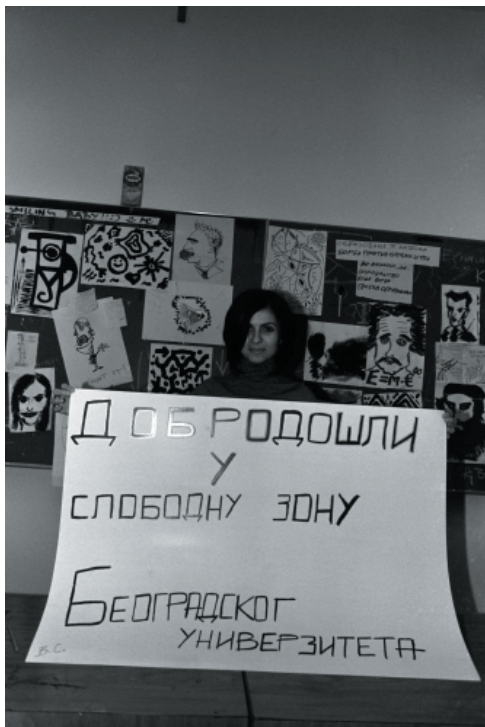
Naime, skup studentskih organizacija zajedno sa udruženjem građana „Biro“ – front grupom Liberalno-demokratske partije – angažovao se na obeležavanju desetogodišnjice studentskog protesta koji je, između ostalog, inaugurisao dva Čedomira u javni politički život Srbije (pre deset godina zvali su ih Čeda Seks i Čeda Anti-seks). Nesposobna u animiranju kolega, rukovodstva studentskih organizacija su se nadala da će veterani studentskih protesta iz '96. i prisećanja na njihova prvoboračka iskustva napumpati vetar u smlaćena jedra njihovih nelegitimnih i jalovih organizacija, te biti podstrek daljim protestima. Sudeći na osnovu svega prikazanog, radilo se o oportunom spoju trenutnih potreba

tekućeg „master” protesta sa predizbornom kampanjom (pre svega koalicije kojom rukovodi LDP) i nostalgичnih sećanja na dane građanske neposlušnosti Miloševićevom režimu iz druge polovine 90-ih.

No, sasvim izvesno – iako je manje-više izostala eksplicitna potvrda za to – ovo krilo studentskog protesta, opšte uzev, na liniji je tzv. „demokratske Srbije” čiji je politički horizont zasvođen zastavama EU, NATO i neoliberalnih reformi, te stoga suštinski jaše na istom talasu kao i vlada i čelnici BU. Sa druge strane je, takođe neizrečeno a ipak svakome iole zainteresovanom sasvim jasno, levičarsko utemeljenje onog dela protesta čiji je naslovni slogan “Dole školarine!”. I to ne samo u kvalitativnom smislu prirode protestnih zahteva i načina organizovanja, već i u direktnom političkom zaleđu jezgra njegovih organizatora/ki.

Drugim rečima, iako je sam protest iz oba svoja središta slao poruku o čisto studentskom angažmanu, nedvosmisleno je bilo različito političko utemeljenje, politička kultura, njegovih nosilaca/teljki. Ujedno, upravo ta vrsta podele po prvi put nakon dugog niza godina stavlja u klinč liberalno-demokratski blok sa radikalno levim oponentom, hronično odsutnim sa političke scene Srbije. U tom smislu, sve ono što je usledilo, može se s pravom smatrati istorijskim događajem.

*Izrada prvih parola na blokiranom fakultetu,
22. novembar*

Blokada

Taman tu negde kada su se u četvrtak, 22. 11. oko 16h „masteri“ spremali da počnu sa svojom protestnom komemoracijom upregnutom u predizbornu kampanju, družina koja je predvodila drugo krilo studentskog protesta se uskomešala. Kroz masu je prostrujala priča o blokadi fakulteta. Već neko vreme u opticaju, ta ideja je zbog različitih procena u pogledu njene izvodljivosti i svrhovitosti – ali i zbog poprilične apatičnosti među opštom studentskom populacijom – u više navrata napuštana. Sada, u novim okolnostima, u uzavreloj atmosferi latentnog sukoba sa predstavnicima/ama studentskih organizacija i „Biroa“, neko je smatrao da je došlo vreme da se ponovo aktuelizuje mogućnost blokade. Sa uverenjem da će se o tome raspravljati, oko jedne polovine okupljenih studenata/kinja ušlo je u fakultetsku zgradu.

Nakon što je prošao kratak period neizvesnosti, a ljudi postali svesni, saživeli su sa činjenicom da su učesnici blokade Filozofskog fakulteta. Atmosfera je živnula i odjednom je sala 101 postala prava košnica prepuna protestne euforije. Pribojavao sam se zavodljivo dobre atmosfere. Jednostavno, ukoliko su inicijatori blokade bili pod uticajem dinamike svojih pritajenih sukoba sa „masterima“ i na taj način takoreći bili u „u balonu“ sopstvene perspektive, koja ih je navela da na prečac donesu odluku o pokretanju blokade, pitao sam se nismo li sada svi u nešto većem mehuru od učionice za koju nije potreban preterano veliki broj ljudi pa da se u njoj napravi varljivo vrela atmosfera, mehuru koji bi se mogao rasprsnuti čim iz nje izađemo.

Prvi rezultat blokade: političari, napolje sa fakulteta!

Međutim, stvari su se odvijale neočekivano dobro. Prepuni/e elana studenti/kinje su krenuli/e sa faktičkim uspostavljanjem blokade. Prve večeri, u četvrtak 22. novembra, to je značilo manje-više preuzeti kontrolu nad ulaznim vratima, a od 20 časova i nad čitavim delom zgrade koji je namenjen za održavanje nastave.

Verovatno bi sve proteklo bez ikakvih incidentnih situacija da se te večeri političari nisu pojavili na fakultetu, za šta direktnu odgovornost snosi dekan Aleksandar Kostić. Onog trenutka kada su ih učesnici/e blokade spazili unutar fakulteta došlo je do spontanih i gromoglasnih povika: „Napolje!

Početak blokade Filozofskog fakulteta, 22. novembar

Napolje!“. U potpunoj panici, najpre se Čedomir Antić (G17) sjurio niz stepenice pokušavajući da koliko-toliko popravi situaciju u kojoj se našao. Dok je bežao, s tri prsta proturena preko ramena i na brzinu smandrljanim povcima: „Srbija!“, i „Bando komunistička!“, svi smo se dobro nasmejali.

Odmah pošto je odmaglio Čeda Anti-seks, sa sve detetom u naručju i naoružanim obezbeđenjem pojavio se i Čedomir Jovanović. Studenti/kinje nisu časili/e časa da ga pozdrave istom merom. „Napolje! Napolje! Lopove! Napolje!“ orilo se fakultetom. Očigledno potpuno zatečen fijaskom pokušaja iskorišćavanja fakulteta za svoju predizbornu kampanju, ali i okuražen prisustvom svog naoružanog obezbeđenja, Čeda Seks je verbalno i fizički nasrnuo na studente/kinje (pitam se da li je takvom praksom zaslužio svoj nadimak?). Stameni mladi otac, junačina iz Šilerove i borac za demokratiju, „evropske vrednosti“, „part-time“ poslove i dodatno radno opterećenje, vesternističko-urbani elitizam, lepa odela i dobre frizure, nije se ustezao da psuje majku i otvoreno preti jednoj studentkinji. Baš onako srpsko-balkanski i seljoberski, da ne kažem „radikalski“.

One koji/e bi suviše blizu prišli/e nedodirljivom Čedi obezbeđenje je „diskretno“ šutiralo, guralo i udaralo, verno štiteći bezbednosnu auru oko svog šefa. Njihovi pokreti bili su usklađeni s ciljem da u što je moguće većoj meri otklone utisak da se tu radi o fizičkom nasrtaju: odmereni udarci kolenima, nisko šutiranje do visine čukljeva, bez mahanja ili bilo kojih drugih pokreta koji bi previše skretali pažnju na ono što se dešava. Hm, da, čedo mira... seks... silovanje i SM.

A samo čedo mira i demokratije obrušilo se na studenta koji mu je poručivao isto što i drugi ali nešto glasnije – preko megafona. Raspalio je po megafonu, ali sve što je uspeo jeste da dodatno isprovocira ostale prisutne studente/kinje koji/e su frenetično uzvikivali/e: „Napolje! Lopove! Napolje!“. Potpuno poražen, u društvu svojih gorila u crnom i pod televizijskim reflektorima (najmanje dve kamere su bile prisutne na licu mesta) i sa detetom u naručju, Čeda se uputio niz stepenice, ka izlazu sa fakulteta. No, ubrzo se vratio, ovog puta bez deteta, sa novim uvredama i pretnjama. Međutim, studenti koji su kontrolisali ulaz su ostali nepokolebljivi i sve što je preostalo lideru LDP-a bilo je neslavno povlačenje.

Medijska manipulacija

Deset godina nakon studentskih protesta iz '96. mnogo toga je naizgled drugačije u mejnstrim medijskoj sferi. Tačnije, mnogo toga (sve?) je ostalo isto dok su se samo zamenili akteri u pojedinim ulogama. Pre deset godina državna televizija je studente nazivala fašistima i lažno izveštavala o njihovim protestima. Pre deset godina, radio B92 je bio izvor pouzdanih informacija i slovio za onoga ko će se u ime poštenijeg izveštavanja suprotstaviti i autokratskoj vlasti i stati na stranu buntovnika. Danas, deset godina kasnije, svedoci smo bili potpunog preokreta.

Pošto je prostrujala vest o dešavanjima na Filozofskom fakultetu, sa nestrpljenjem smo iščekivali prve reakcije u medijima. Na državnoj televiziji su emitovani priloz koji, mada ne nužno afirmativni za pobunjene studente/kinje, nisu bili ni protiv njih. Jednostavni priloz zasnovani na navođenju relevantnih činjenica u vezi sa tekućim događajima ostavljali su mogućnost gledaocima i gledatelj-kama da samostalno sude o primljenim informacijama. S druge strane, deset godina kasnije, TV B92 je pokazala svoje raskošno umeće u propagandnom iskrivljavanju istine. Deset godina kasnije, slaveći sećanje na doba borbe protiv

Miloševićeve vladavine, odgovorni ljudi u B92 su nam pokazali da se jako dobro sećaju svega onoga što je radila tadašnja „TV Bastilja“. Toliko dobro da je to sećanje oživelo kroz samu njihovu praksu, naravno uz pregestikulirano kolačenje očiju i kreveljenje njihovih napirlitanih voditelja i voditeljki.

Izveštaj o popodnevnom studentskom protestu i dešavanjima koja su potom usledila TV B92 je skrojila po starom oprobanom binarnom modelu dobro-loše, crno-belo. Veći deo podužeg izveštaja su posvetili komemorativnom „protestu“ studentskih organizacija i lovaca na glasačke duše. Sve je bilo sjajno: od kvaliteta slike, tona, i kadrova, do izjava nasmejane, entuzijastične i rečite Jelene Ivančević iz Studenstke unije Srbije koja je govorila u ime „pravih“, pitomih, a opet „pobunjenih“ studenata/kinja; jednom rečju: dobre dece. U preostalih deset posto priloga: pometnja, slab kvalitet slike i tona, komešanje i negativan „vajb“. Preko takve slike – protestovanja protiv prisustva političara, tj. Čeda na Filozofskom fakultetu – prelepljen je samo šturi komentar koji se manje više svodi na: vređanje Čedomira Jovanovića. Ni pomena o onome što se zaista dešavalo. Osnovna novinarska pitanja: ko, kako, kada, zašto i zbog čega ostala su bez odgovora. Na taj način TV B92 se svrstala ne samo uz Čedomira, tj. LDP, već je u vidnom polju svojih gledalaca/teljki otvoreno povukla brazdu između dva studentska protesta jasno poručujući koje studente smatra poželjnim, konstruktivnim i dobrim – svojim, a koje ne.

Slično se ponovilo tokom narednih dana kada je u goste Radija B92 pozvan večiti studentski predstavnik i oportunist Srećko Šekeljić. Sa njim je vođen razgovor u studiju, dok je sa predstavnikom protesta „Dole školarine!“ – Matijom Medenicom – razgovor vođen putem mobilnog telefona. Opet, kod jednog prekid, smetnja, udaljenost, „radikalizam“, a kod drugog čist zvuk, jasnoća, prisutnost, blizina, poverenje, „konstruktivnost“. A šta je taj „konstruktivni“ Nesrećko imao da kaže? Između ostalog, pokušavao je da opravda vezu studentskog protesta održanog pre deset godina sa ovim današnjim (tj. njegovim „master“ delom) preko nejasne priče o povezivanju ondašnje energije sa ovom današnjom. U zavijenoj formi Šekeljić je, zapravo, na taj način zagovarao dalje reprodukovanje upletenosti političkih partija u studentske aktivnosti koje bi, stoga, i dalje trebalo da posluže kao katalizator u stvaranju novih partijskih lidera. Pored toga, ovo je bio dokaz Šekeljićeve notorne razdvojenosti od realne situacije na terenu i nepostojanja veze sa studentskom bazom čiji je dugogodišnji predstavnik: generator energije protesta bili su socijalni kontekst zahteva

na kojima počiva protest “Dole školarine!” i potom blokada, a ne patetično duvanje u zviždaljke i recikliranje slogana „Beograd je svet“. Uostalom, ono što se (prećutno ili ne) podrazumeva pod ovim sloganom - gde „svet“ čini samo njegov visoko razvijeni deo i uspešni slojevi unutar njegovih klasnih razdeoba – dodatno govori o političkoj kulturi i aspiracijama onih koji stoje iza njega. Međutim, nevidljivi za evrocentrične elitističke oči, studenti širom sveta svoje aktivnosti, svoje proteste – inicirane i zbog daleko, da tako kažem, benignijih razloga – realizuju na znatno radikalniji način od beogradskih kolega i kolegistica. Ponekad to podrazumeva čak i oštre sukobe sa policijom. Međutim, svoj malograđanski kukavičluk i konformizam Šekeljić pravda gnušanjem od svakog nasilja pod koje je podveo i blokadu Filozofskog fakulteta. Evo kako on sam to obrazlaže tokom pomenutog razgovora na radiju B92:

Šekeljić: Mi zaista smatramo da blokiranje nastave jeste jedan oblik nasilja. Ukoliko bi svi studenti izašli i bojkotovali nastavu, to je druga stvar, ali blokirati nastavu i ne dopustiti da se ona odvija...

B92: Dobro, to je legitiman vid protesta.

Šekeljić: Znači, ukoliko postoji bilo kakva forma nasilja, mi se od toga ograđujemo.

Pored toga što očigledno govori rečnikom šefova, Šekeljić propušta da ponašanje države i uprava fakulteta percipira kao nasilje, što ono suštinski jeste. Ne samo iz neke radikalno anarhističke perspektive koja bi dovela do energičnog odbacivanja bilo kojeg sistema hijerarhijskog ustrojstva, već iz vizure svakodnevnog društvenog života u Srbiji čiji su stanovnici/e podvrgnuti ekonomskom i socijalnom brutalizovanju, između ostalih a pre svega, od strane gore pomenutih. To Šekeljića ne interesuje. On se samo boji za svoje akademsko zvanje – jebalo ga ono – i jedino za svoju sutrašnju poziciju na tržištu rada. Položaj naših roditelja, budućih generacija i nas samih – ergo srpskog društva – za njega je deveta rupa na svirali, a protest koji je tek donekle proporcionalan radikalnosti loše socijalne situacije u Srbiji on naziva nasiljem od kojeg se treba ograditi. Koliko vidim, jedina stvar koja je ovde ograđena, tj. ograničena, jeste sam Šekeljić. Stoga, njegovo tumačenje studentskog protesta zasluži da na krilima promaje odleprša daleko, ko zna gde.

Ovde moram da napomenem da se nešto slično dešavalo i prilikom gostovanja jednog od neformalnih lidera studentskog protesta “Dole školarine!”, Tadeja Kurepe, u emisiji „Od istine do trača“ Aleksandra Timofejeva, RTV B92, koja je prethodila blokadi Filozofskog fakulteta. Naime, uz spremnost da se „tračari“

Neće proći, blokada Filozofskog fakulteta

o master diplomama do u beskraj, voditelj i autor emisije upadljivo nije hteo da dopusti da razgovor „sklizne“ ka pitanju visine školarina kao jednom od zahteva studentskog protesta, izvrđavajući razgovor na tu temu komentarima poput: „Dobro, nećemo to sad...“, i slično.

Uz sve ovo, TV B92 je bila prva koja je plasirala priču o tzv. „anarho-liberalima“ koji su napali Jovanovića i blokirali fakultet. Ovaj propagandni oksimoron skovan još odavno od strane policije biše SFRJ, te noći je volšebno oživeo na B92, da bi ubrzo mutirao u etiketu „anarho-sindikalizma“. U već postavljenoj scenografiji i podeli uloga na dobre i loše, jedna od ovih etiketa je trebalo da dodeli kvazi identitet onoj grupi studenata koji su javnosti predloženi u polumraku fakultetskog stepeništa, u sred povika i oštre gestikulacije. Sada je makar bilo lakše, znalo se na koga treba uperiti prst osude: zle anarhiste, te rušitelje bez razloga, čije ime, sejući srah, dovoljno govori samo za sebe.

A onda, onda je sasvim lako bilo zanemariti dalja dešavanja na Filozofskom fakultetu, što je TV B92 i učinila sukcesivno smanjujući dužinu priloga posvećenih ovom protestu do njihovog potpunog iščezavanja. Studenti su podvojeni u dve kolone, jednu koju čine nelegitimni predstavnici tzv. studentskih organi-

zacija u ulozi „dobrih momaka“, dok drugu koju čine „loši momci“ – „anarhisti“, tj. obični studenti i studentkinje koji su rešili da se samoinicijativno, samorganizovano, direktno izbere za svoje dostojanstvo i svoja prava.

Sutradan se kao po ključu oglasio Građanski savez Srbije sa saopštenjem u kome se osuđuju fašistički ispadi na fakultetu, te izvikivanje parola „Nož, žica, Srebrenica“. Dobro je da se Mićićki nije omaklo proglašavanje vanrednog stanja... Lanac gluvih telefona bio je produžen ritualizovanim saopštenjima sestrinskih NVO-a – Helsinškog odbora za ljudska prava, JUKOM-a i Inicijative mladih za ljudska prava – koje su sve ovo iskoristile za još jednu, jednako ritualizovanu, osudu stepena fašizacije srpskog društva. Da se razumemo, u grubim crtama nećemo se puno razlikovati od njih u proceni stepena fašizacije Srbije i njenog konzervativnog jarma, ali kako gore pomenuti ne žele da govore o kapitalizmu, trebalo bi da nas poštede svoje priče o fašizmu. O medijskoj manipulaciji i lažima da ni ne govorimo...

Jebeš studentske organizacije - hoćemo studentski zbor!

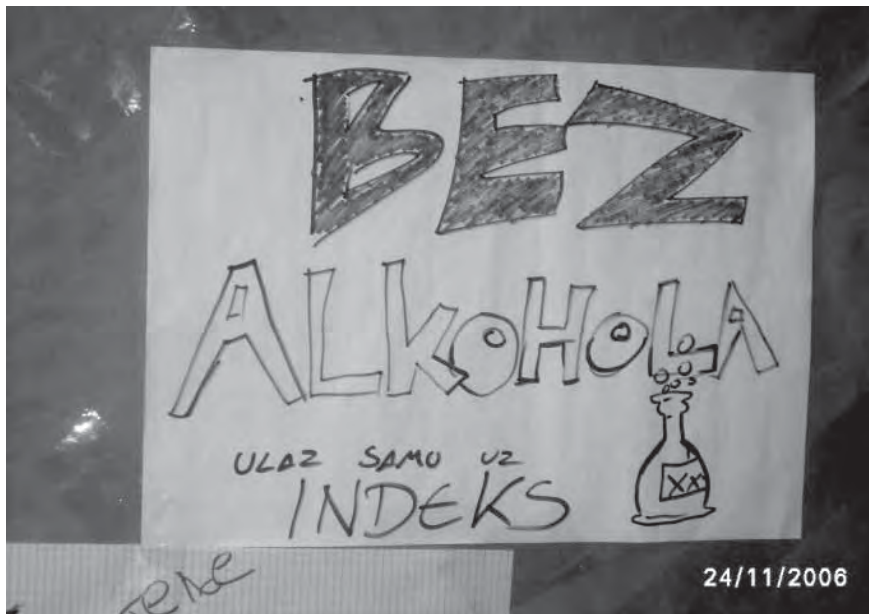
Narednih dana blokade nastavljeno je sa insistiranjem na direktno demokratskom načinu odlučivanja i samoorganizaciji. Naravno, to je podrazumevalo izričito odbijanje bilo kakve saradnje sa političkim partijama koje su u više navrata sasvim otvoreno iskazale svoju spremnost da javno podrže studente. To, uostalom, ni ne čudi s obzirom da je do intenziviranja protesta došlo na samom početku predizborne kampanje. Kakogod, jednako dosledno istrajavanje na demokratskom i transparentnom odlučivanju je, pored inicijalne razlike u akcentovanju protestnih zahteva, bilo kritična tačka razlikovanja u odnosu na predstavnike registrovanih studentskih organizacija. Kako je vreme odmicalo, odlučnost i istrajnost u zahtevima učenika/ca blokade i očigledna činjenica da se na zborovima okupljalo sve više ljudi (u jednom trenutku je neko rekao da je „trenutno u zbornici onoliko ljudi koliko sve ove organizacije mogu da okupe na nivou čitave Srbije, pa čak i više od toga!“), doveli su do toga da je naprsla opna strahovanja, legalističke krutosti i skepse predstavnika/ca studentskih organizacija spram „nerealnih zahteva“ za smanjenje visine školarine: svi studenti/kinje, uključujući i zvanične studentske organizacije, otvoreno su stali uz ista tri zahteva na kojima je insistirao (i dalje to čini!) samostalni, autentično studentski deo protesta.

Sa zbora na kome je proglašena blokada Filozofskog fakulteta, 22. novembar

Punija jedra studentskog protesta i odlučna blokada Filozofskog fakulteta, i pored svog medijskog zanemarivanja, poluistina i ponekad otvorenih laži, doveli su do toga da i uprava fakulteta oštrije nastupi prema državi, otvoreno zahtevajući veće budžetske izdatke za visoko obrazovanje uz uvažavanje studentskih zahteva i stavljanje u izgled „socijalnih nemira širih razmera“ ukoliko bude propušteno da se na vreme reši ovo pitanje. Naravno, nije se do toga došlo tek tako, bez mučnih scena i više nego napornog pregovaranja sa dekanom Kostićem – čovekom premazanim svim bojama.

Posebno interesantan detalj predstavlja još jedno dostignuće radikalno demokratske prirode studentskih zborova. Naime, delegacije sa predstavnicima studentskih zborova koje su išle na pregovore sa dekanom, nisu imale stalni sastav. Delegirani su tu samo da prenesu stavove zbora i bez mandata da samostalno postiču sporazum sa drugom pregovaračkom stranom – što je inače uobičajena praksa rukovodstava studentskih organizacija – oni/e su čitav tok pregovora stavljali/e na uvid i razmatranje pred studentski zbor, gde bi se kroz glasne i ponekad haotične diskusije postizao dogovor u vezi sa predstojećim koracima. Naviknuti na dosadašnju ulogu medijatora čelnika/ca studentskih organizacija, koje je bilo lakše izdvojiti u odnosu na „bazu“ i pritisnuti do postizanja „dogovora“, dekan & co su

Čuvanje protestne trezvenosti

bili vidno isprovocirani stalnom promenom sastava delegacija. Sada nije bilo Medijatora, Vođe koga bi trebalo uhvatiti za rogove, potapšati po ramenu i zgnječiti mu spolovilo uz objašnjenje da smo „svi mi na istoj strani“. Kako da ne...

Podela je bila jasna: sa jedne strane studenti, a sa druge uprava. Pored toga, studentskim „predstavnicima/ama“ je ostavljena mogućnost izbora: ili da nastave sa svojom dosadašnjom praksom i budu totalno marginalizovani/e, ili da se studentskom protestu priključe u svojstvu običnih studenata/kinja, sa čim su se oni na kraju nevoljno saglasili.

Ne mali broj studenata/kinja je sa žaljenjem dočekao kraj blokade. Ne zbog samog postizanja dogovora sa dekanom koji bi, eventualno, bio suprotan očekivanjima ili čak značio izneveravanje zbora — mada je sam dokument na osnovu kojeg je postignuta privremena saglasnost i obustavljanje blokade samo u opštim crtama na kursu zahteva protesta — već zbog same činjenice da je završen period kada su sami/e studenti/kinje upravljali fakultetom, kojeg su po prvi put zaista mogli da dožive svojim. Podvlačim: dožive svojim.

Pojedini (samo)organizacioni segmenti protesta su bili pravi primer za ugled. Na osnovu dobrovoljnih priloga pokriveni su svi tekući troškovi protestnih ak-

tivnosti od samog početka, a tokom blokade niko nije ostao gladan i žedan. Takođe, striktno je bilo zabranjeno unošenje alkohola na fakultet, hodnici i učionice su redovno čišćeni, a kako je to u više navrata rekao Tadej Kurepa, po prvi put je na Filozofskom fakultetu bilo sapuna u toaletu.

Nakon blokade - borba tek predstoji

U ponedjeljak, pretposlednjeg dana blokade, dekan je pokušao da izvrši dodatni pritisak na pobunjene studente/kinje. Prethodne pretnje i nastojanja pojedinih profesora da izdejstvuju intervenciju policije i hapšenje učesnika/ca blokade (koje, na svu sreću, nisu naišle na pozitivan prijem kod većinskog dela profesora/ki), dekan je začinio pretnjom otvorenog napada u javnosti ukoliko blokada bude nastavljena i u utorak. Međutim, i pored prvih znakova umora niko se nije pokolebao, a ova pretnja je samo izazvala revolt i još veću rešenost da ni u utorak ne bude nastave. Tako je i bilo. Svoju igru „toplo-hladno“, Kostić je prilagodio novonastaloj situaciji i ovog puta nam se obratio u tonu koji je bio sušta suprotnost od pretnji izrečenih u ponedjeljak.

Izašao je sa predlogom platforme kojom bi Filozofski fakultet trebalo da nađe zajednički jezik sa studentima/kinjama. Taj tekst zajedničke platforme bi potom bio predložen na usvajanje ostalim fakultetima na nivou BU, odakle bi se uputio apel vladi Republike Srbije za veće budžetske izdatke za visokoškolsko obrazovanje. Na taj način bi bile pokrivena neizmirene obaveze države prema fakultetima i ujedno smanjio pritisak na studente koji su, po svemu sudeći, kolateralna šteta međusobnog odnosa vlade i KONUS-a (Konferencije univerziteta Srbije). Nakon razmatranja ponuđenog teksta i njegove revizije – o čemu se, naravno, diskutovalo na zboru – usaglašena je zajednička platforma čiju su konačnu verziju pisali studenti/kinje (bilo je nužno ukoniti izvesne insinuacije i podmetanja koja je Kostić na sebi svojstven način umetnuo u tekst). Ubrzo po jednoglasnom usvajanju predložene platforme, na zasjedanju Senata BU, okončana je blokada, ali ne i protest.

Na strani studenata/kinja, trenutna faza borbe podrazumeva širenje protestne zaraze na druge fakultete. Ideja je da se uz pomoć postojećeg protestnog jezgra pokrenu i osnaže nove grupe zainteresovanih studenata/kinja koji bi potom preuzeli odgovornost za dalje protestne aktivnosti na svojim fakulteti-

ma. Blokadom nekog drugog fakulteta i pratećom podrškom dosadašnjih učesnika/ca protesta trebalo bi „izvesti“ revolt sa Filozofskog fakulteta na što veći broj drugih visokoškolskih ustanova do potpune blokade čitavog Univerziteta, ukoliko to bude bilo potrebno. S tim u skladu, već su održavani studentski zborovi na drugim fakultetima.

Na kraju - početak

Momenat samorganizovanosti, aktivizma, uzajamne pomoći i autonomije svoj zgusnuti oblik poprima tokom održavanja zborova. Mada još uvek „nerazgažen“, taj model studentskog organizovanja nesumnjivo predstavlja veliki potencijal. On negira mogućnost posredovane komunikacije između studenata/kinja i fakultetskih uprava, sprečava segregiranje među samim studentima/kinjama, poriče mogućnost manipulacije. Otuda, veoma je važno raditi na učvršćivanju njegovih još uvek krhkih temelja i uz stalno prisutnu samokritičnost usavšavati postojeća i razvijati nova praktična rešenja. A to znači da ritam tekućih aktivnosti ne bi trebalo da skrajne ili zanemari perspektive studentskih zborova niti da ih svede samo na zgodnu okolnost čiji se kapacitet ispcrppljuje sa završetkom protesta. Naprotiv, sve što se događa u vezi sa protestom „Dole školarine!“ a posebno praksu studentskih zborova treba doživeti kao rađanje jednog alternativnog modela koji će nadići jalovi „parlamentarni kretenizam“ i biti stožer studentske autonomije i ubuduće.

Studentski zborovi i njihov radikalno demokratski model odlučivanja, njihova transparentnost i neposrednost, predstavljaju veliku pretnju za ušančenu birokratsku strukturu koja vlada na fakultetima. Stoga, nipošto ne sme biti propuštena prilika da se na krilima tekućeg protesta zasnjuje jedan drugačiji model organizacionog strukturiranja – drugačije politike – koji će opravdati onu odavno izlisanu floskulu o Filozofskom fakultetu kao kolevci kritičkog mišljenja i podariti joj konkretan praktični produžetak.

A. P. (student Filozofskog fakulteta)

Leci i farba, blokada Filozofskog fakulteta

Intervju na blokadi

Intervju je obavljen 23. novembra uveče, drugog dana blokade Filozofskog fakulteta.

O tekućem protestu i jučerašnjim dešavanjima na Filozofskom fakultetu, razgovarali smo danas sa Aleksom i Tadejom, dvojicom među najangažovanijim studentima u protestu i učesnicima blokade Filozofskog fakulteta.

Reci nam šta je bilo posle popodnevnog sastanka kod dekana, kakva je, generalno, situacija što se tiče protesta?

Aleks: Situacija je sledeća: danas je zasedao dekanski kolegijum Filozofskog fakulteta koji treba da donese odluku da li se usvaja platforma koju je predložio dekan, to jest uprava Filozofskog fakulteta, a to je da se izađe pred vladu sa zahtevom za smanjenje školarina i plus još dodatak koji mi čak nismo imali, a to je uvođenje sufinansirajućih studija. Radi se o sledećem: na tom veću je bilo nekoliko profesora, koje dekan nije hteo da imenuje, koji su imali veoma eksplicitan stav da treba dovesti policiju i pohapsiti sve studente koji protestuju. Na sreću, većina profesora nije bila takvog raspoloženja i oni su negde uvažili naše zahteve, u skladu sa socijalnom situacijom u zemlji. U tom duhu se i nastavila rasprava s tim što nisu uspeli da se do kraja slože pa su zakazali novu sednicu za sutra. Tako da će se sutra valjda rešiti šta i kako dalje, jer dekan insistira da ne želi da izlazi pred bilo koju nadležnu instituciju pre nego što bude postignut konsenzus na nivou Filozofskog fakulteta.

A šta je sa blokadom, što se tiče studenata?

Aleks: Blokada se nastavlja i ove noći, ljudi će da spavaju na fakultetu kao i prošle noći, takođe će ujutru biti otvorena vrata fakulteta, uz blokadu do nekog vremena. To vreme zavisi od trenutka završetka njihove sednice, a to je verovatno negde do jedan, dva popodne.

Kakva je organizacija protesta na fakultetu? Da li ima nekih problema i kako se vladaju studenti?

Blokada nastave na Filozofskom fakultetu

Aleks: Studenti su veoma oštro osudili kvalifikacije da su studenti na Filozofskom fakultetu nekakvih 300 anarhista koji su zauzeli fakultet i prave tamo ko zna šta. Studenti su se oštro usprotivili tome pošto studenti sebe uopšte ne smatraju anarhistima iako među njima možda i ima anarhista. Jer, ima različitih ljudi, drugačijih ubeđenja, uključujući i različita politička uverenja.

Znači protest nema eksplicitno anarhistički profil?

Aleks: Ne, ne. Radi se o autentičnom studentskom protestu gde ljudi imaju samo jedan zahtev, a to je socijalna pravda za sve studente na nivou celog univer-

Aleks: Organizacija protesta je dosta dobra. Sekretar fakulteta je u jednom trenutku došao i pitao da li možemo da garantujemo da će sve biti čisto, mirno, bez ikakvih incidenata, bez alkohola. Mi smo mu to garantovali. Dakle, nije bilo nikakvih problema, ljudi su se lepo zabavljali, neki su mirno sedeli, razgovarali itd.

Nema vandalizma?

Aleks: Ne, ne, nema vandalizma, nema ni slučajno! Šta više, čak nema ni mnogo pikavaca po podu, a i ono što ima mi smo sami počistili.

Kakve su reakcije studenata na jučerašnje izveštaje u medijima koji su bili od smušenih do katastrofalno tendencioznih poput izveštaja RTV B92?

zيتeta. To što mediji koriste pežorativnu kontekstualizaciju i povezivanje studenata sa neakvim „anarho-liberalima“, „anarho-komunistima“, i šta su već koristili, to je samo da bi nas diskvalifikovali i diskreditovali u očima javnosti koja inače prihvata ta stereotipna tumačenja samog pojma anarhizma.

Ali pored onoga što bi mediji radili zbog svoje senzacionalističke potrebe da imaju nekakav konflikt, očigledno je da je jučerašnji incident sa Čedomirom Jovanovićem bio generator takvog istupanja televizije B92.

Aleks: Naravno. Čeda Jovanović je došao sa svojim naoružanim telohraniteljima da proslavi deset godina od studentskog protesta '96/97. i onda je došao na naš protest koji se održavao paralelno i pokušavao je da ga politizuje. Kada su mu ljudi, veoma energično, rekli da ne žele da imaju ništa sa njim, da ode jer stvarno ne želimo da imamo ništa, ne samo sa njim, već ni sa jednom političkom partijom, on je počeo da biva nasilan. Prvo njegovi telohranitelji, pa zatim i on sam. Unosio se ljudima u lice, psovao im majku, itd.

Drugim rečima, ono kako je televizija B92 naslovila svoje juče objavljene vesti, što može da se vidi na njihovom sajtu, gde stoji: „Vredanje Čede Jovanovića“, nije baš ono što odgovara istini.

Aleks: To je potpuna laž. To je potpuna laž. To je jedna izmanipulisana priča, jer, nije slučajno da B92, gde u okviru predizborne kampanje imamo maltene samo reklame Liberalno-demokratske partije, govori da smo mi vredali Čedu Jovanovića, a zapravo je on ovde došao i sve vreme provocirao studente. Prvo svojom pojavom, jer je u predizbornoj kampanji došao da politizuje skup, a onda zatim i svojim drskim prostačkim ponašanjem.

* * *

Dokle se došlo sa protestom? Da li je došlo do promene u zahtevima i kakva je u tom pogledu trenutna odluka na nivou fakulteta?

Tadej: Zahtevi su nepromenjeni. Trenutno traje blokada fakuleta koja se nastavlja i sutra. Večeras se spava na fakultetu, kao i prethodne noći.

Pregovori se nastavljaju sutra i u ponedjeljak, tako da, manje više, još ništa nije jasno, ali postignut je napredak u odnosu na trenutak kada smo zauzeli fakultet i situaciju koja je bila pre toga, kada niko nije hteo da razgovara sa nama i kada studentski zahtevi nisu bili shvaćeni dovoljno ozbiljno. I sada, naprasno, odjednom taj dekan koji je govorio da svaka roba košta onoliko koliko je neko spreman da je plati, odjednom taj dekan počinje da se zalaže za smanjenje školarina. Ja sam siguran da mu je ova blokada fakulteta pomogla da promeni stav.

Drugim rečima, da se išlo protestima kakve zagovaraju zvanične studentske organizacije ne bismo došli do ove situacije?

Tadej: Da smo išli onim putem koji su zagovarale režimske studentske organizacije definitivno ne bismo došli do ovoga. Jedino do čega bismo došli je predizborna kampanja za neku minornu političku partiju, što je u njihovom rangu, je li...?

U tom pogledu, zanima me da li postoji nekakva podela među studentima, to jest, da li postoji promena u pristupu sa njihove strane?

Tadej: Oni su pustili tu vest, tu buvu u medije, još pre ovoga. Oni su to pustili pre nedelju dana. Mi smo saznali da oni okolo govore da su to sve sami anarhisti. Juče čujemo vest da je trista anarhista upalo na Filozofski fakultet itd. Šta misliš otkud novinarima baš takva informacija? Pa oni su im to rekli. Oni su se juče uveče momentalno ogradili, međutim jutros oni takođe naprasno menjaju svoj stav i spremni su da podrže studente. Kakvog li čuda, studentske organizacije su spremne da podrže studentske zahteve.

Zaista neverovatno.

Tadej: Potpuno nevernovatno. Ja ne mogu da verujem! Tako da, to im sigurno donosi negativne poene kod njihovih političkih mentora.

A kad smo već kod političkih poena, možeš li da se osvrneš na onaj jučerašnji incident sa Čedom Jovanovićem, ali i Čedomirom Antićem sa kojim je sve počelo?

Tadej: Pa, ja ne znam... Ja sam bio sali 103, u kreativnoj radionici, kada sam čuo skandiranje: „Lopovi! Napolje! Lopovi! Napolje!“, „Uaaaa!“, zviždanje i vik. Onda sam video da je ceo prvi sprat Filozofskog zakrčen... Tu je bilo između 200 i 300 studenata i obezbeđenje Čedomira Jovanovića koje je guralo ljude. Tu se našao jedan dečko sa megafonom koji je vikao na Čedu, kao i svi ostali, i onda je Čeda udario po megafonu. Još jednog dečka su gurnuli i on je pao. Obezbeđenje je bilo naoružano. Onda je Čeda vikao na jednog dečka, rekao mu je da je zapamtio kako izgleda, a njegova žena je stala i počela da viče na jednu devojkicu i da je vredi.

Vrlo demokratski.

Tadej: O, pa to je njihov stil. Onako kako se Milošević obračunavao '96. sa njima, oni su to vrlo dobro naučili, pa se sad oni ponašaju tako prema studentima. To je njihov manir, to je njihov moral, to je njihova pravda. U međuvremenu, tu se negde pojavio Čeda Antić koji je studentima pokazivao srednji prst pa naizmenice tri prsta, pa opet srednji prst i govorio je: „Srbija! Srbija!“, a na izlazu iz Filozofskog fakulteta, u žurbi i panici, dobio je: „Bando komunistička!“ On je to juče govorio, a danas je lagao da smo mi juče Čedu Jovanovića i njegovu bebu, jer taj čovek toliko nema osećaj srama da je doveo dete ovde, u okviru svoje predizborne kampanje. Nije mu bilo dovoljno što je on došao da politizuje fakultet nego je doveo i ženu i dete da pokaže kako je on, eto, jedan užasno porodičan čovek... Gde sam stao...?... Da, danas je Čeda Antić u medijima lagao da smo mi gađali Čedu Jovanovića i njegovu bebu novčićima i upaljačima.

Ako mogu da primetim, pošto sam bio prisutan, Čeda Antić je otišao sa fakulteta PRE nego što se izdešavalo sve ono na stepeništu sa Čedom Jovanovićem. Pitam se samo, kroz koji prsten je gledao kada mu se sve ovo „javilo“?

Tadej: To je takva nebuloza da je to potpuno neverovatno. Političari, napolje sa fakulteta!

Vidiš, to je sada interesantna stvar. Zajedno sa dvojicom Čedomira, niz stepenice je prošao i određeni broj profesora. Zanima me da li su studenti reagovali, protestovali kod dekana, zahtevajući da se oni pozovu na odgovornost zato što su saučestvovali i dopustili da se na fakultetu pojave političari i pored izričite zabrane od strane dekana?

Tadej: Mislim da nisu. Ja ne znam, pošto nisam bio na pregovorima, ali iz svega što sam čuo mislim da to nije pomenuto. Mislim da taj incident nije pomenut na taj način. Govorilo se o ovim, da tako kažem, ozbiljnijim stvarima i nije bilo vremena. Mada, mislim da bi bilo vredno to pomenuti. Ali, koliko ja znam, odreagovano je još juče. Nekoliko studenata je odmah nakon incidenta otišlo u dekanat i napalo dekana zbog toga što je to dozvolio i tu je trajala svađa dobrih sat i po ili dva, tako da je ta tema iscrpljena istog dana. A što se tiče današnjih pregovora, mislim da više nije ni pominjana.

Nakon svega toga imamo i reakciju u medijima koja je, očigledno, od sinoć do danas donekle promenjena. Pa, kakav je tvoj odnos prema tome?

Tadej: Pa mediji su pustili ono što im je servirano, a danas su se sami uverili da to nije istina. Mislim, druga je stvar kada je u pitanju B92. Mi smo njima na neki način pokvarili taj njihov „praznik“, ako se to može tako nazvati, tu komemoraciju povodom desetogodišnjice tog protesta, jer to jeste za njih jako bitan datum. Sa druge strane mi smatramo da danas u Srbiji nema šta da se slavi.

U kreativnoj radionici

Za kraj, možeš li da napraviš osvrt na organizaciju protesta? Da li si zadovoljan kako to ide?

Tadej: Pa, sve bolje. Manje-više se sve odlučuje na zborovima, sastancima... Stalno su u toku neki sastanci... Ljudi stoje po hodnicima i dogovaraju se šta će da urade. Juče je grupa ljudi, sasvim spontano, iznela ozvučenje na prozor koji gleda na plato ispred Filozofskog fakulteta i onda smo se obratili okupljenim studentima, koji su bili dole na protestu, zapravo na tom koncertu kojim se obeležavala desetogodišnjica od tog protesta. Obratili smo im se i objavili da su studenti okupirali Filozofski, odnosno da uđu unutra, itd. Jedan broj njih je ušao, tako da je to otprilike to...

A što se tiče samog funkcionisanja tokom trajanja blokade, mislim na logistiku, na obezbeđivanje hrane, propagandnog materijala....?

Tadej: Uvek fali nešto (smeh). Uvek fali neke hrane i propagandnog materijala. Ja ne znam kako je to moguće: čas ima hleba, čas nema parizera, čas ima parizera, a nema hleba.. pa nema pavlake, pa ljudi jedu sam hleb... Al' dobro, to su sitnice. U svakom slučaju, uvek ima nešto da se jede, evo ja sam sad jeo neko voće. Bio je ajvar, to je bilo dobro. Ima čaja, šećera, a po prvi put na Filozofskom fakultetu ima i sapuna, toalet papira, tako da je to u organizacionom smislu veliki napredak – napredak u odnosu na ono kako je fakultet inače ustrojen.

Sve je to potrebno finansirati. Odakle pare?

Tadej: Studenti to finansiraju, skupljaju se dobrovoljni prilozi za podršku protestu.

Dakle za razliku od ovog izvikanog protesta od pre deset godina na koji svi mejnstrim mediji žele da nam skrenu pažnju...

Tadej: Da, ovde nije uletela Demokratska stranka sa lovom, nego su sami studenti skupili novac za sve troškove.

Ulazak na fakultet, početak blokade

Emina: E, pa bilo je... Ne znam, nešto čudno sam osećala... Čini mi se da smo tad svi dobili neku energiju, i svi nagnuli unutra kao jedan, bilo nam je...

Andrija: Pa... Bio sam ponosan što sam student Filozofskog fakulteta. Delovalo je imponzantno. Bila je to moćna scena. U tom trenutku sam saznao za upad Čede Jovanovića na fakultet i tu mi se malo zgadio život, ali dobro. U svakom slučaju, mislim da je to pravi način na koji treba da se neko bori za prava koja su elementarna za sve.

Damjan: Meni je izgledalo suludo zato što sam ja snimao i trčao napred-nazad sa kamerom. Čas sam bio unutra, čas sam bio napolju, pa sam opet izašao, pa sam opet ušao... Čuvar me je napao što imam kameru. Kao, ovde je zabranjena kamera. Počeo da me juri po onom donjem spratu i viče „Daj mi kameru, daj mi kameru!“, a ja kao „Neću da Vam dam kameru!“, a on kaže „Meni je dekan dao dopis, evo ti dopis“, i krene da trči prema onoj svojoj čuvarskoj kućici, a neka devojka iza mene krene da se dere: „Pa beži, bre, gore, beži gore dok se ne vrati!“, i ja sam samo zapalio gore, a on je ostao dole i nije me ni pogledao više.

Milenko: Išla je neka dobra muzika (smeh), strašno inspirativna... Otprilike, mi smo u ritmu te muzike upadali unutra (smeh). I šta se desilo? Pa mi, u stvari, jesmo upali unutra s namerom da blokiramo fakultet, ali pre toga je dogovor bio da sazovemo zbor i da se na zboru dogovorimo šta ćemo da radimo, tj. da li ćemo blokirati i ako blokiramo, kako ćemo blokirati i koliko dugo. Uglavnom, studenti koji su se okupili na zboru... ja mislim da je bila puna sala, i ispred sale su ljudi stajali, pošto nisu mogli da uđu... Puna ona sala koja prima sigurno nekih trista ljudi, ne znam...

Znači, većina ljudi je tu došla već sa namerom da blokira fakultet jer se glas o blokadi, o nužnosti blokade, širio među studentima... o tome da je blokada neophodna, i da treba planirati neke radikalnije aktivnosti – da jedino to može dati neke konkretne rezultate. E, na tom zboru je postavljeno pitanje svim studentima: „Da li mislite da treba blokirati?“. I, koliko

se meni čini, svi su bili za, osim predstavnika studentskih organizacija, koji su smatrali da je to neprimereno studentima.

Marija: Bila sam na Platou i bio mi je šok, pošto to nije bilo baš tek tako najavljeno da će biti blokade.

Nataša: Izgledalo je čudno, neobično. Ja prolazim pored fakulteta, a fakultet je oblepljen braon papirima i ne vidi se ništa unutra, i gomila plakata, a dosta ljudi je ispred fakulteta na obeležavanju godišnjice protesta '96/97. Nisam odmah shvatila šta se dešava, a onda sam ušla unutra i shvatila o čemu se radi. Izgledalo je kao da je proglašeno vanredno stanje, unutra su svi bili jako užurbani i uznemireni, trče okolo, nešto rade, nešto lepe. Međutim, ubrzo se situacija stabilizovala i sve je krenulo nekim svojim tokom.

Luka: Ja sam bio polovično prisutan na tom zboru. Otišao sam neposredno nakon proglašenja blokade, jer sam imao porodičnih obaveza. Vratio sam se tek sutradan ujutru. Tad je atmosfera bila... ljudi su bili umorni, bili su neispavani, bila je jedna nesigurnost, jedan nemir... Prošla je ona prvobitna euforija, ali održana je pozitivna atmosfera i krajem tog dana se sve definitivno ustalilo.

Marica: Ja sam ostala pola večeri i otišla kući, zato što mi je to sve izgledalo baš jako neorganizovano. Čini mi se da je narednih dana bilo mnogo bolje. Organizacija u prikupljanju ljudi, to masovno ostajanje na faxu, izgledalo je mnogo bolje nego prvo veče. Ja sam prvo veče baš bila razočarana.

Matija: Pa, kako je izgledalo... Meni je bilo u startu super. Mislim da smo toga dana imali problem sa ozvučenjem. Bolji od samog ulaska mi je bio prvi zbor koji je održan, kada smo definitivno rekli da blokiramo faks. Prvi zbor je bio užasno masovan, prepuna učionica i dogovorili smo se kako će to ubuduće funkcionisati, makar načelno, i na koji način ćemo se ubuduće boriti za ispunjenje zahteva.

Nemanja: Sam ulazak... malo haotičan, ali opet jako efektan. Kad smo mi tu krenuli sa transparentima – bum, krenuli su svi unutra. Neki su bili malo zbunjeni. Haotično. Kad smo ušli u učionicu 101, koja nam je posle bila zbornica i spavaonica, sve je došlo na svoje... i taj prvi zbor na kome je vladala fenomenalna atmosfera. Jedan konsenzus koji je leteo u vazduhu, strujao. Svi su hteli isto. Baš dobro.

Aca: Atmosfera je bila fenomenalna, napravio se tako jedan vajb među ljudima, jednostavno su svi krenuli unutra u istom trenutku. Jedna divna atmosfera i divan ambijent.

Parole protesta na različitim jezicima

Izbacivanje političara sa fakulteta

Milan: Taj čovek je zloupotrebio svoje dete u predizbornoj kampanji. Penjući se uz strepenište bio je sav ozaren pošto je video gomilu studenata. Očekivao je aplauze. Očekivao je oduševljenje studenata. Na njegovom licu je bio osmeh. Međutim, nakon nekoliko trenutaka, studenti su počeli sponatano da negoduju. Jedna devojka je prva povikala: „Napolje!“. Potom su svi povikali: „Napolje! Napolje! Izlazi lopove!“. On nije mogao da veruje šta ga je snašlo. Bio je apsolutno neprijatno iznenađen i potpuno uplašen. Kada je Čedomir Jovanović došao do sale 101, pomislio je da ga tu očekuju željni studenti. Ja sam mu tada stao na put i rekao mu „Čedo, napusti zgradu fakulteta. Nemoj da nas kompromituješ“. Onda je on onako unezvereno pitao: „Gde su moji drugovi koji su me zvali ovde?“, a mi smo mu rekli: „Čedo, niko te nije zvao ovde, napusti fakultet“... Pri izlasku sa fakulteta Čedomir Jovanović se ponašao u stilu Velje Ilića, a zatim je njegova žena jednoj studentkinji sociologije rekla: „Šta hoćeš mala? Pogle’ na šta ličiš, a hoćeš besplatno da se školuješ“.

To što su Čeda Jovanović i Čeda Antić doživeli na Filozofskom je jedno veliko poniženje i to jeste istorijski momenat, jer je ekipa koja je pre deset godina krenula sa Filozofskog fakulteta sada bila izbačena napolje. Meni je bilo jako drago što je ova generacija studenata i studentkinja Filozofskog fakulteta dovoljno samosvesna da protera političare koji hoće da zloupotrebe fakultet i studente u cilju lične promocije.

Staša: Ja sam videla Čedu kada je ušao sa detetom i nisam mogla da verujem, okrenula sam se i rekla: „Ljudi, šta će on ovde?“. On je onda negde otišao.

Ivana: Da. Bila sam tu. Posle toga su neki studenti, koji nisu bili prisutni, već su o svemu saznali iz medija, odlučili da se više ne angažuju u okviru protesta. Mislim da je to jako bezveze. Neki su odlučili da se ne angažuju zbog toga što su čuli priču iz medija, koji tako ne bi smeli da se zovu da je pravde, tipa B92. Uopšte, ne raspitaju se kod drugih šta je zapravo bilo. Ok, bilo je psovki, bilo je uzvika „Lopove“, bilo je uzvika „Marš napolje“, ali niko ga nije dirao... Mislim, niko ga nije gurao, a njegovo obezbeđenje je guralo studente. On je naprosto isteran napolje. I ako je!

Milenko: Nismo mogli da adekvatno reagujemo pošto je nosio dete i branio se tim detetom. Dete je držao ispred sebe. Onda je gomila ljudi počela da viče na njega, oko njega je bilo obezbeđenje. Bio sam prilično ponosan na ljude koji su tako reagovali, pošto je njegovo obezbeđenje bilo naoružano.

Kako je izgledao blokirani fakultet

Marko: Nisam mogao da verujem. Po dolasku na fakultet mislio sam da će biti malo studenata, ali bilo nas je baš dosta. Tako da sam uživao. Em što sam želeo da dam svoj doprinos čitavom pokretu, em što sam na to gledao kao na jednu veliku avanturu koja se doživljava samo jednom u životu.

Sonja: Super žurka. Bilo mi je super. Ljudi su mi delovali jako organizovano, iz razloga što su imali one crvene trake oko ruke, i tačno se znalo ko šta radi, bilo je hrane, bilo je svega, imali su sobu za planiranje, kreativnu radionicu... Ne mogu da verujem da su sve to osmislili i da se ljudi toga pridržavaju, da su stvarno radili i doprinosili cilju. Spolja oni pak papiri. Rat, puč! Puno mladih ljudi koji se osećaju kao kod kuće, kao da nije fakultet. To mi se posebno svidelo, to što su se studenti osećali kao kod kuće, spavali tamo, jeli, muvali se...

Jelena: Bila je velika gužva. Mnogi ljudi su bili neobavešteni, nisu znali da je blokiran fakultet. Ubrzo je bio zbor, onda smo svi ušli da vidimo šta se dešava. Bila sam tamo za vreme blokade. Bila sam po 12 sati dnevno na fakultetu.

Srdan: Da, naravno, dobio sam informaciju i odmah sam došao uveče da pre-spavam na fakultetu. Ja sam mislio „Jao, jadni mi, kako će to da bude, dal' ćemo da izdržimo...“. Međutim nikad bolje zezanje, organizovano... Stvarno, organizacija – nikad jača. Sve na nivou. Tako da je na kraju bilo i zanimljivo. Nekim ljudima je bilo krivo što se odblokirao fakultet, baš su se dobro zabavljali, igrali fudbal, gledali filmove, bili kreativni, crtali, a neki se i smuvali, kresnuli, i tako dalje...

Jelica: Kad sam došla u četvrtak na kolokvijum iz psihologije, rekli su da nemamo kolokvijum, da je fakultet blokiran. Onda smo ostali ceo dan. Dogovorila se naša ekipa, sa naše grupe, andragogije, da ostanemo to veče. Onda se to produžilo pošto nam je bilo super.

Aca: Došao sam uveče oko osam sati, ulogorio se sa ostalim kolegama ispred sale 103 i pratili smo razvoj situacije. Mislio sam da će mnogi studenti odustati i vratiti se kućama, što nije bio slučaj. Oni studenti koji su spavali tu više dana, po meni, oni su pravi junaci cele ove priče. Ja sam tu bio samo jednu noć.

Studenti i drugu noć proveli na fakultetu

Blokada Filozofskog fakulteta nastavlja se i danas. Stotinak studenata Filozofskog, Filološkog, Arhitektonskog, Stomatološkog i drugih fakulteta već drugu noć proveli su u zgradi fakulteta, spremni da tu ostanu dok im ne budu ispunjeni zahtevi za smanjenje školarina i izjednačavanje naziva diplomirani i master.

▲ Studenti traže da se smanje školarine i poboljšaju uslovi studiranja

BLOKADA - Studentima koji su prespavali na Filozofskom fakultetu juče ujutru su se pridružile kolege koje su došle na predavanja. Studenti uglavnom pozdravljaju obustavu nastave, dok profesori samo odmahuju glavom i žurno napuštaju zgradu fakulteta.

- Dosad su za nas bili nedodirljivi, ali čim smo blokirali zgradu fakulteta dobili smo pažnju dekana. Predložio nam je donošenje zajedničke platforme koja predviđa smanjenje školarina za 40 do 50 odsto, ali tako što će se zahtevati od države da izdvoji više novca iz budžeta za finansiranje fakulteta

- kaže Vladimir Simović iz Odbora studentskog protesta.

Iako znaju da bi to bila odluka na „dugom štapu“ studenti su se složili, a dekan je odluku preneo dekanskom kolegijumu, koji će narednih dana odlučivati o tome.

- Kada kolegijum to prihvati, platforma će biti prosleđena i drugim fakultetima u Beogradu, kako bi sve prešlo na nivo univerziteta, a zatim i Vladi. Ako to Vlada usvoji, školarine na svim fakultetima BU biće niže - dodaje Simović.

Studenti kažu da su od početka

protesta suočeni s prebacivanjem odgovornosti između Vlade, Ministarstva prosvete, Univerziteta i fakultetskih uprava i da to više nisu mogli da trpe.

- Važno je da i studenti drugih fakulteta organizuju slične proteste, kako bi naterali uprave da pregovaraju s njima - kaže Radosavljević.

Predstavnici protestnog odbora demantovali su informacije da su fakultet blokirali anarho-liberali i naglasili da protest nema političku pozadinu.

J.Subotić

24 **Danas**

petak, 24. novembar 2006.

Studenti i noćas na fakultetu

Grupa studenata Filozofskog fakulteta odlučila je juče da noć provede na ovom fakultetu, jer dekanski kolegijum Filozofskog nije prihvatio platformu studenata. Studenti danas neće dozvoliti odvijanje nastave. Studentska platforma podrazumeva da se od države traže veća ulaganja u fakultete, čime bi se, smatraju studenti, smanjila cena školarine na svim fakultetima univerziteta.

Nešto više od stotinak studenata je i noć između srede i četvrtka provelo u prostorijama Filozofskog fakulteta, a ju-

če je blokirala rad fakulteta. Studenti zahtevaju smanjenje školarine, izjednačavanje postojećih zvanja diplomirani sa novim zvanjem master i jasno utvrđivanje kriterijuma za određivanje visine školarine.

-Sve je još na dugačkom štapu, ali smo na dobrom putu. Pozivamo i studente sa drugih fakulteta da nam se pridruže - rekao je juče na konferenciji za novinare Tadej Kurepa, član protestnog odbora. L. V.

Političar na fakultetu

-Autonomija fakulteta je juče narušena jer je na Filozofski fakultet ušao političar sa naruženim obezbeđenjem. Što nikako nije smelo da se dogodi. Univerzitet se tako stavlja u deo predizborne kampanje. Studenti bi morali da se osećaju izmanipulisano - rekao je Tadej Kurepa, član protestnog odbora. Na pitanje novinara Danasa na kog političara je mislio Kurepa je odgovorio da se to odnosi na Čedomira Jovanovića, lidera LDP i nekadašnjeg neformalnog vođu studentskog protesta 1996/97. godine, koji je došao na tribinu povodom obeležavanja desetogodišnjice studentskog protesta.

Dnevni list „24 sata“, 24 novembar

SUBOTA 25. NOVEMBAR 2006.

Blic 9

Studenti treću noć na Filozofskom fakultetu

Studenti koji već treću noć spavaju na Filozofskom fakultetu u Beogradu poručuju da nastavljaju protest do ispunjenja svojih zahteva. Filozofski fakultet je i juče bio u blokadi, nije bilo nastave, ali ni dogovora da li će kolegijum dekana prihvatiti platformu koju su predložili studenti i dekan.

Profesorima sa Filozofskog fakulteta studenti ni juče nisu dozvolili da uđu u sale za predavanja.

- Do sada niko od pro-

fesora nije javno podržao naš protest. Posle sednice Naučno-nastavnog veća našeg fakulteta, a ona nije održana do kasnih popodnevni sati, znaćemo da li profesori podržavaju platformu koju smo predložili sa dekanom Aleksandrom Kostićem. U platformi se predviđa da se od nadležnih zatraži da izdavanja za fakultete budu veća, čime bi se stvorila mogućnost za smanjenje školarina. Protest se nastavlja, nećemo odustati - rekao je juče Tadej

Kurepa iz odbora studentskog protesta.

Studenti poručuju da će protest i dalje biti miran i bez incidenata, ali da neće odustati od zahteva da bude izjednačeno postojeće zvanje diplomirani sa novom diplomom mastera, a školarine smanjene za 50 odsto. Studenti su zatražili i jasno utvrđivanje kriterijuma za određivanje visine školarina, uz uvažavanje objektivnih socijalnih uslova, naglasivši da je reč o socijalnom protestu. V.N.

Dnevni list „Blic“, 25 novembar

**Mi, studenti BU smo
BLOKIRALI
Filozofski fakultet
SLOBODNA ZONA**

**sastanci, filmovi, debate
kreativna radionica
muzika, tribine...**

**Ulaz uz index
08 - 01 h**

**DOĐI, INFORMIŠI SE,
AKTIVIRAJ SE.
VREME JE ZA AKCIJU!**

Plakat sa obaveštenjem o blokadi Filozofskog fakulteta

Šta radiš? (zabeleženo tokom blokade)

Mira: Ja kuvam kafu, čajeve, i tako...

Nenad: Igram karte, zezam se. Ovde je zanimljivije nego bilo gde drugde.

Sandra: Igramo jamb. To je igra koja se igra sa 6 kockica, dva papira i dve olovke, i uglavnom se svodi na to da mi bacamo te kockice...

Vedran: Ne znam. Spavam stojeći. Šta si me pitao? Šta radim? Pa ništa, sad pokušavamo da smislimo kako da odjebemo dekana i da kažemo to što lepše možemo.

Miloš: Nema suncokreta, nema kokica, nema alkohola. Vrlo je pristojno.

Kako je izgledao život na blokiranom fakultetu?

Filip: Bilo je super, bilo je fenomenalno. Mnogo prijatelja sam tamo stekao, mislim ljudi s kojima se i sada družim.

Milica: Ja nisam spavala dole. Bila sam tamo preko dana. Bilo je super. Super atmosfera, druženje, zezanje, muzika, opušteno... Osećala se neka pozitivna energija. To je super.

Vladislav: Dosta sređen u suštini. Dosta sređen i čist.

Jovana: Divno! Božanstveno! Mislim da takva atmosfera uvek treba da vlada na fakultetu, a ne samo na blokadi.

Sanja: Nisam znala koliko će da traje blokada. Ja sam živela od danas do sutra. Nisam uopšte imala predstavu. Ali, svi smo bili zajedno. Možeš bilo koga da pitaš bilo šta. Kao da smo svi neka velika porodica. Probudiš se onako nažuljan, al nisi sam u sobi, probudiš se i oko tebe odmah ima toliko ljudi da zaboraviš da si spavao...

Damjan: Ne znaš nikoga. Ne znaš kako se ko zove... A svi su u fazonu: „Jel ti treba ovo?“ „E, treba mi pomoć za ono.“ „Idemo gore da donesemo ovo.“ „Dole su ovi kod vrata doneli hranu, 'ajmo svi dole da pomognemo...“.

Marija: Bilo je dobro, bilo je zanimljivo. Kao neka mala zajednica koja tako funkcioniše super. Te radionice, bioskopi, druženje, javne rasprave, frka oko vrata za WC i šta da se uradi, kako da se uradi... (smeh)

Jelica: Bilo je super organizovano. Imali smo šta da radimo. Super smo se družili. Imali smo parizer i živeli smo na sendvičima.

Emina: Super! To je bilo, ono... Ekstra! Ja mislim da smo se tad svi najbolje osećali! Tokom svih ovih protesta, to je bilo najbolje... Ja nisam spavala na blokadi, ali sam dolazila često.

Razrađivanje strategije

Staša: U praksi smo pokazali da može da se živi u komuni u kojoj ne odlučuju pojedinci već gde svi određuju šta će da se radi, gde svi brinu o tom fakultetu jer tu žive, tu spavaju, svi brinu da li ima sapuna, kuvaju ljudima kafe, čiste fakultet, vode računa o higijeni, organizuju sami sebe, donose gitare, uče, čitaju, jedu, vode računa da drugi ne prave kaos. Znači nisu tu samo redari održavali red već smo svi aktivno učestvovali.

Jelena: Da, bila sam i spavala sam na fakultetu, dolazila sam i preko dana, i rođendan sam proslavila tamo...

Ivana: Pa, atmosfera koja je vladala... Mislim, ljudi koji su bili na Filozofskom tada, za vreme blokade, to su bili ljudi koji su bili aktivni u protestu. I naravno da je atmosfera bila super, i da smo se stvarno družili, i provodili vreme zajedno i radili neke korisne stvari. Neki ljudi sa strane su mislili „A, oni su to blokirali da ne bi išli na predavanja, neće deca da idu u školu“. Mislim, ko neće da ide u školu - neće ići u školu. Što bi se cimao da blokira fakultet? Kakav je to... Kakva je to logika? Bilo je super, jer prosto takav duh, takva pozitivna energija, koja može rukom da se opipa, retko se viđa. Sasvim sigurno, taj fakultet je blokiran od strane studenata BU! Mislim, ne samo Filozofskog. I dobro je to što sada i uprave drugih fakulteta dosta cvikaju od blokade...

U razgovoru sa našim dekanom, na Filološkom, uopšte nismo pominjali blokadu. Niti mi, niti on. Ali vidi se, prosto, te neke „radikalne mere“. On kaže „moramo biti pažljivi“. Posebno prodekan za finansije... Pričali smo sa njim o svemu tome, i on je izuzetno upućen u čitav protest i, onako, spominjao je... Nije spomenuo blokadu kao blokadu, ali rekao je, kao, da trebamo biti pažljivi. „Trebate polako. Nemojte žuriti, nemojte neke radikalne mere...“. Ja sam rekla: „Kao kod komšija?“, a on se samo nasmešio...

Spavanje na blokiranom fakultetu

Nemanja: Nije uopšte to tako zabavno kao što zvuči... To je dosta jeben posao, iako smo znali da radimo pravu stvar, iako smo se svi lepo proveli trebalo je to izdržati. Nije lako spavati na podu šest noći za redom.

Staša: Dobro sam spavala tokom blokade, kad mi se spavalo. A nije mi se spavalo. Dok sam bila na fakultetu ja ni u jednom trenutku nisam osetila da mi se spava. Išla sam na spavanje pod moranjem – e, moraš da spavaš da bi sutra pregurala ceo dan. Posle blokade, kad sam otišla da spavam kući, u svom krevetu nisam mogla da zaspi.

Joca: To je više bilo nespavanje. Spavalo se 3-4 sata maksimum.

Filip: Pa dobro, jeste bilo neudobno, ali to je jednostavno bilo i očekivano.

Ana: Spavala sam na fakultetu, bilo je super, bila je baš pozitivna atmosfera, studenti su se pridržavali svih pravila. Evo preneću utisak moje drugarice sa Filološkog fakulteta koja je posle blokade meni došla i iskreno rekla: „Ana, ja sam povratila veru u ljude. Ja nisam verovala da postoje ljudi kojima je stalo do drugih ljudi“.

Marija: Pa mislim da to nije pravo pitanje. Bila sam na fakultetu, ali nisam uspela da odspavam ni sat vremena. Bila sam tri noći, dve i po.

Jelica: Spavala sam na nečijoj vreći za spavanje, jednu noć. Dve, tri noći sam spavala na onim stolicama u amfiteatru. Totalno smo bili svi nažuljani, utrnuti i neispavani. Spavali smo po dva, tri sata.

Sanja: Prvo smo koristili one klupice iz sale 101, one na spuštanje kao u bioskopima. Onako razvučem tri-četiri klupice... uf... od toga bole leđa.

Damjan: Prvog i drugog dana, tj. noći, je bilo baš gadno, jer se tad nismo dogovorili da nema galame u hodniku ispred, ali je barem bilo veselo...

Nevena: Niko nije poneo ni ćebe, zato što nismo znali da li će i sutra da bude blokade pa, kao, da ne nosim za džabe.

Jelena: Pa eto, OK, mislim, oko stotinu ljudi je spavalo svako veče na fakultetu, za svaku pohvalu, s obzirom da su uslovi bili katastrofalni.

Nikola: Zabavno. Ja sam bio, ali nisam spavao. Suviše je bilo zanimljivo.

Spavanje na blokiranom fakultetu

Hrana na blokadi

Damjan: Ne znam, nije čak bilo ni nekog zaduženog za hranu. Svaki put bi se neko javio kad nema hrane, pa skupimo pare, tj. uzmemo pare iz naše divne studentske kasice-prasice i idemo da kupimo. Bio je onih poslednjih dana i onaj veliki lonac sa čorbom. Bilo je bitno da nešto toplo pojedеш.

Staša: Kuhinja i kese sa parizerom, kremsijem, paštetama, mlekom, koje su visile po prozorima umesto frižidera. Čajevi, kafa i ajvar... sećam se ajvara.

Tadej: Ja sam kuvao viršle u kuvalima i onda sam nosio ljudima hot-dogove u hlebu. Došli su ovi iz „Food not Bombs” kolektiva i doneli su nam vegeterijansku hranu.

Matija: Hrana na blokadi. Mmm, pa bila je dobra. Najbolja hrana je bila onaj dan kad su drugari i drugarice iz „Food not Bombs“ doneli onu kuvanu supu u loncu, onu vegeterijansku čorbu. To je bilo, čini mi se, jedino kuvano u kuhinji pored čaja i kafe. Da, bile su i viršle, ali ih nisam jeo. To sam propustio. Ma, ljudi su donosili i prasetinu, čvarke, svašta... Ajvara je bilo.

U jednom trenutku sam bio ubeđen da u tegli stoji puter i da je, pošto nismo imali frižider, onako smekšao od toplote. Onda sam odlučio da pojedem malo keksa, pti bera i putera. Posle drugog keksa koji mi nije imao takav ukus koji sam zamišljao da treba da ima puter sa keksom, neko mi je skrenuo pažnju da guram keks u majonez. Onda sam to jeo, jebeni keks sa majonezom. Što nije bilo toliko loše...

Nikola: Nisam jeo tu hranu, nije mi bilo potrebno toliko mnogo jela. Rekao bih da je bila dobra. Video sam kad su doneli lonac.

Nemanja: Hrana je stvano bila super. Kad je onaj tip doneo svoj domaći ajvar. Jao... Dobro je bilo to organizovano. Uvek je neko kuvao kafe, čajevi, itd.

Jovan: Nikad nije bilo bolje hrane! Bolje sam se hranio na fakultetu nego kod kuće. Ja se još sećam onog ajvara.

Fudbal na blokadi

Joca: Turniri u malom fudbalu su bili najbolja stvar za vreme blokade. Svaka ekipa se sastojala od tri člana, a morala je da igra i bar jedna devojka u ekipi. Bilo je obavezno da bar jedna devojka bude u ekipi. Blokada je bila fenomenalna. Taj jedan zajednički duh. Devojke su fenomenalno igrale. Jedna zamalo da mi slomi nogu. Obično su igrale centrafore - čekaju da im baciš loptu, i onda piči. Dobre su bile.

Nemanja: Šta je potrebno da bi se za vreme blokade napravio turnir u malom fudbalu? Gomila novina, po mogućstvu „24 sata“ pošto su one besplatne. Gomila selotejpa koga je, hvala bogu, bilo na pretek, i napraviš od toga loptu. Uzmeš dve genijalne betonske klupe, staviš na kraj hodnika i udri. Za fudbal, moram da pohvalim... Ljudi koji i ne znaju da igraju fudbal su se stvarno baš trudili, a bio je jedan dečko koji je inače igrao u reprezentaciji fakulteta. Imao čak i dres čovek. Ili, recimo, Matija kome su non - stop spadale pantalone, pri svakom udarcu.

Tadej: Bilo je super. Stalno smo padali na onim klizavim, kao uglaćanim, mermernim podovima. Ja sam pocepao pantalone.

Sanja: Meni je to najdraže. Mene je oduševilo kako ljudi svuda uspeju da naprave golove i loptu... i onda igraju fudbal. Pa ne znam... čak i moj brat i drug... Oni su nas naravno podržavali, ali nisu bili u fazonu da spavaju na faksu, al' kao, „ako se igra fudbal onda ćemo doći“ (smeh).

Nevena: A, super je bilo. Zanimljivo je bilo baš jedne od noći kad se igrao fudbal. Fudbal u jednom ćošku, tamo gde su kabineti, za stolom neka grupica igra FRP, a ovi tamo su igrali neki šah na magnet... Onamo su igrali poker, ma sve moguće igre.

Marija: Jeste, naučila sam da igram fudbal po hodnicima. Ovaj protest je doneo mnogo toga novog, recimo to što su se konačno dekani malo isticimali oko nečeg. I ta platforma jeste nešto, poteže se i priča vec danima i oko tih školarina. Ne mogu da kažem da nije ništa urađeno, teško je, ali se borimo.

Jelena: Šta sam sve radila? Pričala sam sa ljudima. Upoznavala sam nove ljude i igrala sam šah pomalo. I svi smo igrali anti- tablič, kao cilj je da pokupiš što manje. To smo igrali u parovima. Nisam uspela da spavam kad sam bila tamo. Ali dobro, to nije bitno uopšte.

Ljubav na blokadi

Silvija: Moj utisak je građen na osnovu sledećih činjenica: Mislim da je generalna situacija među studentima, što se tiče njihovog seksualnog života, tragična. Uopšte, na osnovu nekog govora tela koji ja primećujem po hodnicima dok oni komuniciraju među sobom, komunikacija je potpuno deseksualizovana. I mislim da su protest i blokada, menjanjem opštih uslova promenili i opšte shvatanje... Pošto se menja klima prebivanja na tom fakultetu, menja se i odnos prema seksualnom određenju. Prvo veče je bio jedan incident kada su redari sprečili da se na fakultet unese šest velikih flaša piva, a to pivo je bilo doneseno u kontekstu pravljenja neke opšte žurke i neke vatačine, muvanja, ovo-ono... Svi su pričali o tome, kao, šta ćemo da radimo uveče na tom fakultetu ako ne da se... Onda tokom blokade, tamo u bioskopu, dok ljudi gledaju film, neko dvoje se bez problema jebu u zadnjem redu. Neki su još prvo veče otišli na treći sprat da se karaju. A dva dana pre početka blokade, ja čitam u novinama – kao analiza neke ankete urađene među studentima koja govori da se preko 50% studenata u poslednjih godinu dana nije poljubilo ni sa kim. To je stvarno, stvarno strašno.

Popodnevni odmor, blokada Filozofskog fakulteta

Kada posmatram govor tela ljudi na Filozofskom koji razmenjuju mišljenja, beleške – to je jedna sterilna sredina koja potpuno briše polnost, briše takvu jednu vrstu uzbuđenja. Mislim da, kada je počela blokada, da su se ljudi setili svoje seksualnosti i da su zahtevi izražavali stav, koji je generalno bio oslobađajući od svih društvenih stega. Čujem, neki parovi raskidaju, prave se novi parovi. Atmosfera koja je tu stvorena je bila jedna potpuno seksualna atmosfera.

Staša: Ljubav je tokom blokade cvetala, ali je došlo i do rasturanja nekih veza. Recimo mog druga je devojka ostavila tokom blokade zato što je bio posvećen tom protestu, a ona to nije mogla da podnese. Dešavale su se ljubavi tokom blokade, bilo je i seksa na fakultetu tokom blokade.

Sava: Bila je prisna atmosfera, ljudi su bili mnogo otvoreniji. Jednostavno, u trenutku te ponese atmosfera i lakše iskažeš svoja osećanja.

Matija: Da, tokom blokade sam... izgubio devojku. Zapravo moja devojka je raskinula sa mnom negde treći-četvrti dan blokade, jer se... nismo viđali, nisam imao vremena... Problem je zapravo bio taj što sam u to vreme sistematski „ignorirao“ sve ljude koji nisu aktivno učestvovali u protestu, jer sam jednostavno bio skoncentrisan na protest i organizaciju svega i nisam imao baš puno slobodnog vremena. Zapravo, dnevna obaveza – fakultet, slobodno vreme – protest. To se valjda sve prelomilo na blokadi, pošto sam malo izlazio, tj. malo vremena sam posvetio životu van zgrade Filozofskog fakulteta... Neću da ulazim u to zašto ona nije bila sa mnom tu, na blokadi... Možda nije imala vremena zbog učenja, možda je nije ni interesovalo, otkud znam, nije sad ni bitno.

Ali zato, ostatak društva je u tom specifičnom okruženju uspevao da se snađe najbolje moguće, jer... pa, kad provodiš po ceo dan sa stotinak ljudi koji su tu zbog jedne stvari, velika je verovatnoća da ćeš naći i nekoga ko će ti se posebno svideti... (smeh). Evo, dosta mojih koleginica i kolega se smuvalo tokom blokade... Neki su i dalje zajedno, neki nisu, ali sve to činilo je Filozofski još lepšim mestom u to vreme...

A, u pozitivnom smislu? E, (smeh) dobio sam par ljubavnih poruka pre neki dan... A sada imam novu devojku, tako da...

Nataša: Ljubav, jao, nemoj molim te da me pitaš za to (smeh)... Ne mogu da pričam o tome za javnost.

Nemanja: To je bio deo atmosfere na tom fakultetu, koji je odjednom, od jedne zgrade u koju ti dolaziš da pregrmiš predavanja, eventualno posle popiješ neko pivo postao... To je bila velika promena. Osećao si se mnogo slobodnije. Ljudi su se mnogo prisnije osećali, mnogo je sve to bilo intimnije nego kad je fakultet normalno funkcionisao.

Damjan: A šta tu ima da se kaže. Dovoljno je reći: ljubav na blokadi.

Sanja: Heh... Bilo je lepo...

Damjan: Pa... onako, provodiš po ceo dan s nekim, razumeš... zblize se ljudi u takvim situacijama...

Sanja: Kad smo posle imali logiku, sve mi je nekako bilo čudno.

Damjan: Više ne možeš u tom kabinetu da pratiš nastavu tako lepo, u sali 101, gde su bili zborovi. Ne možeš...

Sanja: Navikli smo...

Damjan: Tu si spavao nekoliko dana, jeo, živeo... Posle blokade, dođeš na predavanje, profesor stoji za katedrom, a ti znaš da je neko na toj katedri spavao, a i ti si spavao tu pored, ispod katedre...ostane ti taj neki osećaj...

Filip: Ljubav na fakultetu? Lepo, lepo, bilo je super, naravno... Kad ima toliko ljudi na jednom mestu, naravno da dolazi do ljubavi i do nekih tako... stvari...

Glasiło studentskog protesta DOLE ŠKOLARINE!

PROTESTNI BILTEN

Studentski protest 2006.

Krenuli smo! Nakon dugogodišnjeg brutalnog uništavanja obrazovnih institucija odlučili smo da pokažemo da je drugačije obrazovanje moguće! Studentkinje i studenti Beogradskog univerziteta, samoorganizovani i nezavisni od studentskih organizacija i političkih partija, anatemisani u medijima i sabotirani od strane uprava svojih fakulteta, pokrenuli su brojne akcije posle kojih neće biti tolerisano dalje pretvaranje obrazovanja u robu na kojoj bi neki da profitiraju.

Protestovali smo i organizovali protestne šetnje kako bismo skrenuli pažnju na problem obrazovnog sistema, blokirali smo izlaz iz Rektorata dekanima nakon sednice KONUS-a kako bismo im pokazali da smo ozbiljni u nameri da stanemo na put daljoj degradaciji znanja... Zauzeli smo Filozofski fakultet! Na toj oslobođenoj teritoriji šampamo ovaj bilten preko koga ćemo saopštiti istinu o studentskom protestu.

Nazivaju nas anarhistima, jer smo ugrozili njihovu nameru da i dalje profitiraju na siromašnim. Plate profesora, koji su se besplatno školovali, na nekim fakultetima dostižu cifre od 200.000 dinara a mi se pitamo šta li rade sa tolikim novcem. Neka im država plaća njihovu neproduktivnost! Isključiva funkcija većine prosvetnih radnika je opravdanje društva finansijskog ropstva. Dosta je bilo! Danas tražimo smanjenje školarina za 50% a sutra ćemo tražiti besplatno obrazovanje. Jedno od većih dostignuća protesta je što smo javno pokazali prezir prema njihovom bezobrazluku. Nazvali smo ih lopovima i dokazali da to jesu!

Progres društva se dobrim delom zasniva na ulaganju u obrazovanje. Mladi, od kojih će u velikoj meri zavisiti budućnost ovog društva, nalaze se u sve gorem položaju i imaju sve teži pristup obrazovanju. Ovakvo stanje ih pretvara u jeftinu radnu snagu, a to se najviše odnosi na one mlade ljude koji potiču iz siromašnih porodica. Problemi studenata su problemi čitavog društva! Ukoliko se oni ne rešavaju, društvo će sve više degradirati. Mi smo protiv toga i to nećemo dozvoliti! Otvoreno ćemo reći da se obrazovna politika vodi u pogrešnom smeru.

Usprotivili smo se političkoj zloupotrebi fakulteta i izviždali Čedomira Antića i Čedomira Jovanovića, koji je, uprkos zabrani nošenja oružja na fakultetu, sa sobom doveo naoružane telohranitelje. Mediji, pre svega TV B-92, lagali su o našem protestu selektivno puštajući delove snimka incidenta na fakultetu. To je kulminiralo nakaradnom osudom GSS-a i njenih satelitskih NVO zbog navodnog skandiranja: "Nož, žica, Srebrenica"?! To je gnušna laž kakva je bila svojstvena miševićevskim medijima! To je prljava politika! Dosta je bilo! Političari, marš napolje s fakulteta! Dole školarine! Diplomirani > master! Dobrodošli na oslobođenu teritoriju Beogradskog univerziteta!

STUDENTSKI PROTEST 2006. <http://protest.zbrka.net> 063/712.66.62

Naslovna strana prvog broja „Protestnog biltena“

**Beleška sa studentskog zbora održanog 26. 11. 2006.
u 14h u sali 101 Filozofskog fakulteta**

Za narednu konferenciju za štampu:

- Pomenuti i pokrenuti studente sa fakulteta iz drugih gradova (Niš, itd.)
- Pomenuti kreativne radionice i ljude koji uče tokom blokade
- Pokrenuti klasno pitanje (deca doktora studiraju medicinu, itd.)
- Apel na ljudsku i klasnu svest i savest
- Ponovo reći da mi nismo huligani ili džabalebaroš
- Ponovo reći da nemamo veze sa bilo kakvom političkom partijom
- Pozvati sve profesore koji nas podržavaju da dođu i pridruže nam se

Kakvo je trenutno stanje na faksu:

- ~ Posebna soba za učenje, kreativna radionica i kuhinja, spavaonica, bioskop
- ~ Tražiti od uprave da nam otvori još učionica jer nemamo dovoljno prostora
- ~ Uvek smo otvoreni za medije
- ~ Vodi se računa o higijeni na fakultetu

- Protest se širi!

- Blokada nije samo od strane studenata Filozofskog fakulteta, od ponedeljka počinje potpisivanje peticija na drugim fakultetima. Studenti su tokom blokade dolazili da se informišu i da se organizuju...

- Uprava je iskazala dobru volju i najavila da će sačiniti predlog platforme, a kada smo tražili da nam se daju strunjače iz sale za fizičko, da ne bi smo više spavali po podu, onda nije bilo dobre volje

- Nama je u interesu da se što pre ovaj protest završi, jer je jasno da nas KONUS zavlaci

- Treba istrajati zbog svih studenata koji nemaju da plate, zbog roditelja, zbog ljudi koji su upisali neki drugi fakultet jer nisu imali da plate željeni, zbog studenata koji su na budžetu, a pod ogromnim pritiskom su da na istom ostanu...

- MASTER (na Filozofskom je već završen upis, svi su morali da plate, primljeno više nego što je trebalo...)

- Studentske organizacije se nisu bunile zbog krađe od 1000 din, ali mi jesmo – biće smanjena rata. Da se prover, pa ako uprava ne vrati pare, da se vidi...

- Ograđujemo se od svih političkih stranaka, ovo je socijalni protest i ne želimo da imamo ništa sa političkim strankama

- Dekan tvrdi da je on izbacio Čedu sa fakulteta, ali mi vrlo dobro znamo ko je izbacio Čedu. Mi smo videli ko je izbacio Čedu - mi smo ga izbacili
- Pozivamo profesore da dođu, podrže nas i obrate nam se
- Dogovoriti se za dežurstva po smenama

Beleška sa studentskog zbora održanog 26. 11. 2006. u 18h

- Tema: nastavak blokade
- Prisutne kolege sa drugih fakulteta: Ekonomski, Pravni, Filološki, Arhitektura, Šumarski, Matematički, Fizika, Viša ETŠ
- dogovor o organizovanju na drugim fakultetima
- Fakultet se zatvara u 23h
- Večaras redari treba da pokriju: vrata (glavna), sobu 105 (da se pazi na opremu), stepenice + treba obilaziti sve s vremena na vreme (sve spratove, wc, učionice)
- Naredni zbor sutra u 9h, a potom u 15h
- Senat zaseda u utorak u 13h, napraviti plakate

Umor i optimizam na blokadi

Roditeljski sastanak

Damjan: Moji su došli, oboje. Jao, a i mamu sam uspeo da nagovorim da kaže nešto na sastanku. Rekao sam joj: „Hajde, posle bi nešto mogla da kažeš za novinare, znaš ovo-ono, pošto si ti profesorka“. I ona se sva stresla, sedela je u zadnjoj klupi, i pisala šta bi mogla da kaže, pa je čitala onaj letak. Pa me stalno pitala: „Pa dobro, a šta je još bilo, jel' ima još nešto što bi trebalo da znam, da bih rekla?“ Ali na kraju - ništa. Mislim, niko je ništa nije ni pitao.

Roditelji su mi rekli da im do tad nije bilo sve skroz jasno. Bili su u fazonu: „Super, borite se za svoja prava, to je super“. A kad su došli, čale je rekao „Aaa, to je ta atmosfera, to je to! Vidim kako ste zajedno u tome, kako imate jedan cilj i baš ste svi zajedno. Jeste malo neozbiljni i zezate se sve uz to, ali svi i dalje stojite iza toga, u malom mozgu imate ideju“. Videli su da smo tu zajedno, mučimo se, spavamo na podu, al nekako, nije nam teško. Probudiš se ujutru i mrtav si. U principu da sam kući, samo bih nastavio da spavam do uveče, bio bih mrtav! A ovde, ništa! Odmah ustaneš i „Šta treba da se radi?“. Ta akcija. Većina ljudi je bila u tom fazonu, onako mrtvi umorni. Matija koji nije spavao četiri dana i padala mu je glava i kad treba nešto da se uradi on skoči: „Idemo, idemo odmah. Šta treba?“. Redari i patrola na gornjim spratovima i onda onako svi mrtvi umorni, a svi trče gore do petog sprata kad nam jave da neko pokušava da održava predavanja.

Matija: Došla je moja keva. Bila je to mešavina roditeljskog sastanka i konferencije za štampu i savršena prilika da pokažemo našim roditeljima šta mi radimo tamo, tokom blokade. Nekim ljudima su dolazili roditelji da donesu ćebad ili neku hranu, ali sve što su naši roditelji imali prilike da saznaju o tome bilo je ili od nas ili na televiziji. Na televiziji nije bilo to potpuno. Na nekim televizijama je čak bilo nakaradno predstavljeno.

Mama me je potapšala po ramenu i bila je skroz u fazonu... I ona i čale su zaista sve vreme stajali iza mene jer su zaista verovali da radim ispravnu stvar i da svi zajedno radimo ispravnu stvar. Majka brine o tome da li je sve čisto, da li je higijena na nivou, znaš. E, njoj je bilo to bitno – da imamo sapun, da imamo šta da jedemo, da nam nije hladno kad spavamo i to je to. Ona je bila potpuno zadovoljna.

Nemanja: Doveo sam kevu. To je bilo baš zanimljivo. Ne znam kako se niko pre nije setio. To je pri ovakvoj vrsti protesta jedna od najefektnijih mogućih stvari koju možeš da uradiš. Moja mama je čak dala intervju za novine. Preko mene je bila svesna o tome šta se dešavalo, itd. Bilo je zanimljivo, na kraju krajeva, videti nas koje se bunimo i držimo konferenciju za štampu u njihovom prisustvu.

Kad je počela blokada, u medijima su razne kontroverze strujale. Od nekih dekanovih izjava da smo anarho-sindikalisti do nebuloza koje su pričale neke nevladine organizacije. E, sad, kad ti vidiš gomilu starijih ljudi koji su tu došli, raznih profila, jednostavno se stiče drugačiji utisak. Svi roditelji su bili oduševljeni kako je fakultet izgledao. Izgledao je bolje nego kad radi normalno, počev od higijene – konačno imaš neke stvari poput sapuna i toalet papira. Kako je sve bilo čisto, kako je kuhinja bila sređena, kako smo se organizovali, bioskop...

Ona je sasvim zadovoljna kako smo to sve izveli, stvarno smo imali sve što nam je trebalo.

Aleks: To je bilo dosta lepo pripremljeno. Pošto smo mi kontrolisali fakultet, samim tim smo bili odgovorni za red na fakultetu. Trudili smo se da održavamo sve... sve ono što bi radili kod svoje kuće, dakle: čistili hodnike, wc-e, stavljali sapune, sve smo, naravno, kupovali od svojih para, itd. To je pogotovo bilo očigledno pred taj roditeljski sastanak, jer smo hteli da sve lepo pripremimo za roditelje i novinare. Bile su podeljene dužnosti: jedni su bili zaduženi za novinare, drugi su bili zaduženi da roditelje odvedu do sale u kojoj se to održavalo. Taj roditeljski sastanak, koji je ujedno bio i konferencija za medije, bio je jako dobar. Ljudi koji su govorili na konferenciji su bili veoma otvoreni, veoma samouvereni. Meni je bilo zanimljivo kako su roditelji izgledali. Nisam sklon patrijarhalnom poimanju porodice i porodičnih odnosa, ali sam primetio određenu vrstu dobronamernosti koja nema nikakve veze sa roditeljskim paternalističkim odnosom prema deci nego ima upravo odnos kao prema nekome koga oni uvažavaju kao ljude. U tom smislu mi je bila jako prijatna ta njihova poseta blokadi.

Koji su tvoji utisci sa zбора održanog u ponedjeljak, 27. novembra, u 15h, na kome je izneta platforma koju je predložila uprava fakulteta?

Nevena: Ja nisam aktivno učestvovala u blokadi, ali sam bila na tom zboru. Ljudi ni na šta nisu ličili, ponašali su se grozničavo i svi su se drali jedni na druge. Svađali su se jako mnogo i to mi je ostavilo loš utisak. Neki su tražili da se prihvati takva platforma, ali većina nije dala. Unutra je bilo jako zagušljivo, skroz neprijateljska atmosfera i nekako razočaravajuća.

Kako je izgledao zbor na kome se raspravljalo o platformi? Neki misle da je to bila opšta svađa i da se sve raspadalo.

Aleks: Ne, ne, ne, ja nisam uopšte imao takav utisak. Ja ne znam uopšte ko su ti ljudi koji su imali takav utisak, zato što je moj utisak bio upravo suprotan. Ja volim kada se polemiše o određenoj stvari, pogotovo kad se ima vremena. Dakle, mi smo tad imali vremena, za razliku od onog zбора sutradan kad smo bili u veoma gadnoj situaciji sa vremenom, kad smo imali nekih četrdesetak minuta da rešimo dosta važno pitanje. Taj dan smo mi imali vremena. Ja s tim nemam problem. Dakle, nije mi se uopšte činilo da se zbor raspada, samo je mnogo više ljudi uzelo učešća u raspravi i zato je diskusija bila zanimljivija, interaktivnija i duže je trajala.

Ja sam bio u delegaciji koja je sa pregovora donela taj predlog platforme. Oni su se ponašali prilično autoritarno. Kad kažem oni, mislim na ceo dekanski kolegijum. Uglavnom, mi svi, cela delegacija... negde u načelu nam se svideo taj plan. Međutim, kad smo došli na zbor, zbor je onako jednoglasno odbio plan, što je bilo potpuno zanimljivo, i ne samo zanimljivo, to je bilo dobro. Delegati nisu uticali na mišljenje zбора. Onda je tu nastala rasprava, ja sam se zalagao za to da se dobro promisli da li imamo snage da nastavimo blokadu. U tom smislu sam možda delovao u tom trenutku defetistički, iako mi to nije bila ni najmanja namera. Međutim, u toku rasprave na zboru koja je trajala nekih sat i po vremena, mene je, kako da kažem, snaga zбора ili volja svih ljudi koji su učestvovali, preokrenula i ja sam bio za to da se nastavi blokada. Štaviše, posle sam postao toliki optimista da sam bio u stanju da ostanem na blokadi, ne znam, kol'ko god je trebalo, danima... Dakle, u čitavoj toj situaciji, gde ja slušam šta se dešava i insistiram na tome da se preispita odluka da li imamo snage, da li možemo, itd,

Svirka i razgovori

energija koju su ljudi imali i način na koji se rasprava vodila, potpuno su me preokrenuli. Ja bio spreman, čak i ako budem preglasen, a i dalje budem mrzovoljan, da nastavim blokadu. Tako da je to... mislim, ovo sad na brzaka pričam... Meni je to možda jedna od najboljih stvari koja se tamo desila. To pokazuje kako jedna direktno demokratska „institucija“ pozitivno utiče na pojedinca.

Luka: Mislim da je to bilo sasvim pozitivno, jer je to jedini zbor na kome je zapravo bilo neke rasprave. Nije poenta da bude: „OK, ljudi ja sam mislio da mi ovo uradimo, da li se slažete?“ – „Slažemo se“. To nije ideja zbora. Tako da je bilo sasvim dobro.

Jelica: To je bilo najnapetije nešto što je postojalo na blokadi. Kad smo se složili da odbijemo taj predlog i kad smo čuli dekanove pretnje svi su bili malo na iglama. Naravno da nam nije bilo opušteno. Onda mi je bilo najjače kad su spremljeni lanci i katanci. Tu noć, ja mislim, da niko nije spavao.

Filip: Pa, jesu tu bila različita mišljenja, ali mislim da smo na kraju uspjeli da dodemo do pravog rešenja.

Ana: Iskreno, u tom momentu kod jednog dela ljudi je malo opao entuzijazam jer je blokada trajala već šest dana, i jer smo došli u poziciju kada je

trebalo da napravimo krupan korak. Svi su pobesneli zbog teksta platforme, ali nisu se svi slagali šta da se radi dalje, da li da se blokada nastavi ili ne. Tada je nekoliko ljudi nastupilo odlučno i oštro, i to je bilo presudilo da se istraje i da se nastavi blokada.

Jelena: Pa, meni zaista nije izgledalo kao da se sve raspada. Normalno je da različiti ljudi imaju različita mišljenja, i normalno su se dogovarali. Po mom mišljenju to nije bila svađa. Sasvim normalna stvar je da je svako rekao svoje mišljenje, da su svi iznosili svoje viđenje problema i rešenja.

Staša: Niko nije očekivao da se na zboru sve odluke donose jednoglasno i da svi misle isto. Na zboru ne vlada jednoglasje. To je kvalitet zbora, zato što tamo svako može da kaže šta misli i da se o tom predlogu diskutuje.

Pred početak zbora

Da je našem pregovaračkom timu bilo prepušteno da sami donesu odluku, oni bi možda prihvatili taj predlog platforme?

Staša: Ne bi bilo šanse. Svako ko ode kod dekana, rektora, svako ko ode na bilo kakav sastanak je apsolutno svestan da on sam ne može da odluči ni o čemu. On može da dođe da kaže zboru šta je, bilo šta je rekao dekan, rektor... Zbor je taj koji odlučuje šta će da se radi, da li će nešto da se prihvati ili ne, koje će pitanje da se postavi, i ostale stvari. Ne verujem da bi iko mogao da... Prosto, mi funkcionišemo po principu direktne demokratije i naravno da nama mala grupa ljudi nije mogla da ode i da kaže ja to prihvatam ili mi to prihvatamo. Ovde ne odlučuje šaka ljudi, nego zbor. Mi nismo studentske organizacije.

Komentar zabeležen neposredno pošto je zbor odbacio dekanov predlog platforme:

Tadej: To su načelna rešenja, kao kad neko Deda Mrazu piše pismo kako bi želeo da mu život bude bolji od Nove Godine. Jednostavno, nisu ponudili konkretna rešenja. Nije ništa urađeno. A konkretno rešenje bi bilo ono što smo tražili, da kažu: „Mi, uprava Filozofskog fakulteta u potpunosti stojimo iza zahteva studenata, podržavamo ih i otvoreno se stavljamo na njihovu stranu”. I da onda napravimo konferenciju za medije gde ćemo zajedno da izademo.

Atmosfera na pregovorima

Nemanja: Atmosfera se menjala od pregovora do pregovora. Prvi pregovori sa dekanom, u oktobru... to je bio jedan paternalistički odnos dekana prema nama. Da parafraziram: „Kada sam ja u vašim godinama sedeo tu gde vi sad sedite, ovde gde ja sedim je sedeo profesor Klajn. Ja sam imao iste takve ideje. Ja vas u potpunosti razumem, ali ja sam mali, nikakav, i ovaj fakultet će se raspasti ako smanjim školarinu. Ako smanjim neku taksu makar za dinar ovo će se sve srušiti, doći će vanzemaljci i pokoriti planetu“. Na to se sve svodilo.

Na pregovorima, par dana posle blokade Rektorata, on je bio vidno iznerviran. Tad smo po prvi put shvatili da taj čovek nije konstantno mrtvački bleđ, da može da dobije i još neku boju. On je respektibilan protivnik, ali već su se videli na njemu znaci šizanja, nikotinske krize. S druge strane, rektor je malo iskusniji, i lukavo je odigrao - šatro je stao na našu stranu. A prodekan za finansije je bio potpuno izgubljen, baš žestoko pogubljen svim tim dešavanjima. A kad je došlo do blokade, onda je sva njihova taktičnost otišla, tu su već počeli da vuku neke totalno neracionalne poteze. Uspaničili su se. Nisu očekivali da su studenti u 2006. godini sposobni da urade tako nešto.

Bio sam par puta na tim pregovorima pred kraj blokade, u onim kriznim momentima. Dekan je već totalno promenio nastup, u tom periodu je zauzeo bukvalno neprijateljski stav. Dolazilo je tu do pretnji... Pokušao je da nam preti, a pretili smo i mi njemu. Bilo je veoma oštro, napeto, negativno. Što se i da očekivati za takvu situaciju. Neprijatna atmosfera. Dekanat je konstantno bio u opasnom stanju. Sa prozora na prvom spratu smo jasno mogli da pratimo. U dekanovoj kancelariji je stalno bila neka cirkulacija, ceo dekanski kolegijum, šefovi katedri... Svi uspuničeni. Šetali su levo - desno. Baš, baš napeta atmosfera.

Miloš: Ja sam bio na sednici Senata univerziteta na kojoj je usvojena platforma. Tu je bilo užtogljeno, budavo i puno paučine.

Aleks: Pregovori izgledaju kao jedna igra u kojoj uprava pokušava da sofisticiranim doskočicama pređe studente. Jednostavno, da nas potpuno sludi, da nas zbune tako da ni sami više ne znamo zašto smo došli. To im je u početku delimično uspevalo. Međutim, vremenom smo se izveštili. I pored činjenice da su gotovo na svaki sledeći sastanak odlazili drugi pregovarači, oni koji su bili na prethodnim sastancima su pre-

nosili iskustva onima koji su išli na sledeći i na taj način su ih pripremali za ono što će se desiti. Tako da su, pred sam kraj blokade, studenti koji su od strane zbora delegirani za pregovore, bili jako uspešni u pregovorima. Upravo se koristeći istim onim metodama kojim se koristi uprava kada pokušava da nas prevede žedne preko vode. Preuzeli smo njihov metod da bismo ih pobedili. To smo dobrim delom uspeli.

Prenosimo deo atmosfere sa pregovora 27. novembra

Vlada: Ne znam zašto smo čekali dva meseca.

Dekan Filozofskog, Aleksandar Kostić: Ja sam vam objasnio zašto smo čekali dva meseca. Zato što je 19. oktobra bila bačena bomba sa masterom. Bomba sa masterom je unela veliku konfuziju i napravila, da kažem, jednu difuziju.

Vlada: Ovo je mazanje očiju. Ovde ne postoji ništa konkretno.

Dekan: Kako ne postoji konkretno... A šta je za vas konkretno?

...

Srušićemo ih kao kulu od karata

Učvršćivanje pregovaračke pozicije lancima

Marko: Prišli su mi neki ljudi i rekli da je krizna situacija zato što je dekan rekao da će sutradan blokada sigurno da padne milom ili silom, jer je on tako rešio. Onda su došli neki od organizatora i rekli: „Mi idemo da nabavimo neka sredstva koja će sprečiti probijanje blokade. Onda sam ja priložio neke pare...

Tadej: Ljudi su na hodniku skupili pare... Rečeno je da moraju da se blokiraju sva vrata, a jedna grupa je rekla: „Evo, mi sad idemo odmah da kupimo lance. Ljudi, dajte pare“. Tu, na licu mesta, na hodniku, skupljeno je oko 1500 dinara. Oko sat vremena kasnije tu je bilo 10 lanaca i 10 katanaca.

Vlatko: Prvo smo otišli u pravcu Zelenog venca jer sam pretpostavljao da tamo možda još imaju da se kupe katanci, pošto je već bilo veče. Tamo smo zaista i nabavili nekih desetak katanaca, i to znatno jeftinije nego što to može u ovim radnjama koje prodaju gvozdenu opremu, lance, okove i tako te stvari. Onda smo tražili neke radnje koje prodaju tu opremu, u pravcu železničke stanice, i srećom, naišli na neko malo veće stovarište gde su imali sve što nam je trebalo. Uzeli smo 6 metara lanca, srednjeg profila, i na licu mesta zamolili one radnike što su tamo radili da ih iseku na 10 jednakih delova. Uzeli smo i par metara debele čelične žice, za svaki slučaj.

Milenko: Oko 5 sati ujutru smo se probudili, skupili smo lance, neko je zamajavao portire, a nas nekoliko smo, za to vreme, po spratovima stavljali lance. Mada smo posle imali problema sa portirima koji su ostali ispred ulaza... Onda su oni ušli kroz neki alternativni ulaz. Počela je frka. Tražili su da im se kaže kod koga su ključevi. Bilo je i malo guranja, ali smo ih brzo primirili.

Damjan: Na drugom spratu je bila ona luda, luda sekretarica koja nije dala da se sporedna vrata vežu kanapom. Mislim, nas četvoro diže one klupe jednu na drugu i vezujemo nekim kanapima i odemo na sledeći sprat i vratimo se dole, a ona je u međuvremenu sama pomerila onako dve ogromne... ne znam... betonske klupe... i ona je to vukla sama, izgrebala čitav onaj mermerni pod, sve... „Eeee, neću ja da vas pustim, vi to ne možete da radite!“ . Onda sam ja tu sedeo dok su ljudi vezivali gore na spratovima. Ja sam sedeo s njom, i onda mi je rekla: „Pa dobro,

pa šta je s tobom? Šta ovo radite?“ Luda, potpuno onako histerična... Strašno! Ja sam se plašio kako će da bude posle blokade. Recimo na prvom predavanju... znaš, kod bilo kog profesora i šta će on da nam kaže i kako će da se ponaša.

Nikola: Osećao sam se kao u igrici *Rainbow Six* sa onim anti-terorističkim timom. Znači, mi smo se tako kretali po fakultetu. Bio je potpuni mrak, pošto nismo smeli da palimo svetla, i onda smo se u mraku tako šunjali kao mačke. Bilo je uzbudljivo dok smo postavljali. Bilo je uzbudljivo, eto.

To sam već toliko puta ispričao i proživeo. Najzanimljiviji je bio, pretpostavljam, šef odeljenja za etnologiju. Čovek od nekih 70 godina koji je, kako smo u tom trenutku saznali, imao 3 ili 4 bajpasa, ali koji je bio jako odlučan da odvali ta staklena vrata na prolazu između profesorskog i studentskog dela. Ne mogu da opišem svoj doživljaj tog trenutka, zato što sam bio potpuno zapanjen. Bio sam u potpunoj blokadi i kognitivnoj i emotivnoj. Tu je bila neka službenica koja je sa nama razgovarala.

On pokušava da otvori, vidi da ne može, onda pogura i vidi da je tu lanac. I onda bez i jedne jedine reči, kao gorila počinje da primenjuje pokret veslanja na vrata, celim telom, i vrata naravno počinju da rezonuju i počinju da se odvajaju od zida. To se jasno vidi. Šarke se razvlače. Mislim, meni nije jasno odkud tom čoveku tolika snaga, a pri tom ta službenica dobija nervni napad i moli ga plačnim glasom: „Nemojte, molim Vas, nemojte. Znae kakvo je Vaše stanje, nemojte da vam se nešto dogodi. Pustite da to uprava reši“.

To je bilo jako bezobrazno od njega. On je čovek koji ima srčani problem i ako se iznervira ili razvaljuje vrata, kao što je on radio, može da umre. Mi smo bili u čudnoj poziciji jer čovek uništava fakultetsku imovinu namerno, a pri tom može i da umre. Šta da mu mi radimo?! Bilo je potpuno suludo. Da je on izvalio vrata verovatno bi nas optužili. A da je umro i za to bi nas optužili. Opet, zašto bi mu otkuljučali.

Inače sekretarice su kao od šale pomerale one betonske klupe za koje je trebalo nas trojica da ih namestimo. One su to potpuno razbacale. Nije mi jasno kako su to uradile. Pri tom smo naišli na šestom spratu, skroz gore, na nekog lika, pretpostavljam da je tu zaposlen. On je ogroman, ogroman i nabildovan. On je isto pomerao te klupe. Videli smo kad je prošao da je bio potpuno obliven znojem jer je pomerio tri teške klupe. Sekretarice su ih pomerale i onda su još likovale bez ikakvog znaka umora: „Srešćemo se mi još!“.

PROTEST

UTORAK, 28.11.

U 12h na PLATOU

Studenti BU su u sredu, 22.11. blokirali Filozofski fakultet. Blokada još uvek traje. Od kako smo prvi put obznanili svoje zahteve, pa do danas, suočavamo se sa ciničnim prebacivanjem odgovornosti između Vlade, Ministarstva, Univerziteta i fakultetskih uprava.

Znanje se tretira kao jeftina roba koja se skupo naplaćuje.

Mi to više ne možemo da trpimo! Prinudjeni smo da blokiramo rad Filozofskog fakulteta jer je to način da jasno pokažemo odgovornima koliko smo ozbiljni u svojim zahtevima.

ZAHTEVAMO:

- 1. Izjednačavanje postojećeg zvanja „diplomirani” sa novom diplomom „mastera”.**
- 2. Smanjenje školarina i svih ostalih naknada na studijama za 50%.**
- 3. Jasno utvrđivanje kriterijuma za određivanje visine školarina, uz uvažavanje objektivnih socijalnih uslova.**

STUDENTSKI PROTEST 2006.

063/712.66.62 064/274.31.73

<http://protest.zbrka.net>

Plakat kojim je najavljen protest 28. novembra

Kraj blokade i izlazak sa fakulteta

Nemanja: Poslednje jutro je bilo užasno napeto, ljudi su polako počeli da pucaju zbog napetosti, svima je bilo jako teško, ali ubrzo smo uspeli da se konsolidujemo. Uprava je popustila i onda je onaj izlazak došao sam po sebi.

Milan: Pa onako... Bilo je tu neke sete, što bi se reklo. Na blokadi su se svi nekako zbližili, delili su te teške uslove života: malo hrane, neudobni prostori za spavanje, hladnoća i tako to. I na kraju blokade, kad je sve to prošlo, onda je ostala neka žal za tim dobrim vremenima.

Miloš: Ništa spektakularno... Nekima je to bilo negativno, ali ja mislim da je to samo završetak prve faze borbe, ali tih sedam dana - to je presedan. Tek će se u narednim godinama i decenijama shvatiti značaj tih sedam dana. Mislim da ne preterujem, ne bih da zvučim pretenciozno, to je istorijski događaj, pokazaće se tek.

Staša: Ja sam bila tako tužna, kao da me neko izbacuje iz moje kuće. Bilo mi je žao jer sam navikla na te ljude. Bilo mi je krivo, zato što sam mislila da ću većinu tih ljudi posle retko da viđam. Za vreme blokade sam se prvi put osećala savršeno na fakultetu. Baš mi je bilo lepo. I zbog ljudi koji su bili tamo i zbog organizacije i zbog samog cilja svega toga. Zato što su svi bili jako solidarni, zbog toga što je bilo super i smejali smo se i diskutovali i svađali i raspravljali o bitnim pitanjima, i tako...

Vlada: Sam kraj blokade, meni lično, pomalo bezveze, zato što ja nisam bio uopšte oduševljen tom platformom kad je izašla.

Marija: Izlazak, kada smo skidali plakate, kada je kao sve okončano, to mi je izgledalo, onako, kao... malo sam bila tužna, bilo mi je žao. Malo mi je delovalo onako tužnjikavo, ali šta da se radi...

Jelena: Pa... poslednji dan sam ja bila na barikadi, govorila ljudima da ne mogu da prođu gore, objašnjavala im šta se dešava. Mnogi još uvek nisu bili obavešteni šta se dešava.. žurili su, kao, u biblioteke, itd. Posle, kada je proglašen kraj blokade, ostali smo da čistimo fakultet, toga se sećam, i otišli smo kući. Posle je fakultet, barem meni, izgledao jako čudno. Kada sam sutradan došla na fakultet, bilo mi je jako neobično.

Sanja: Bilo je napeto. Čekamo odluku, šta će da kažu, a znamo šta sve piše... Na zboru smo svi to sastavljali, i znamo šta piše. Biće super ako prihvate, a ako ne prihvate onda se nastavlja blokada. Svi napeti, čekamo na Platou. Skupili su se i ljudi sa drugih fakulteta...

Damjan: Bilo je dobro, ali ja sam tada već bio tako umoran. To je to. Izlazimo napolje, samo sam uzeo torbu i otišao kući u roku od pet minuta. Ništa nisam sačekao. Gotovo je. Idemo kući da spavamo.

Protest kojim je završena blokada, održan 28. novembra na Platou

Jelica: Prvi utisak, nije bilo onoliko ljudi koliko sam očekivala. Mislila sam da će biti pun Plato. Mislim, nije bilo ni malo ljudi, ali to je bio moj prvi utisak.

Staša: U jednom trenutku je bilo dosta ljudi. Malo smo svi bili razapeti. Jedni su sređivali tu blokadu. Nije to bilo tako snažno kao što sam ja očekivala. Bilo je hladno. Ma, ljudi su bili zbunjeni. Stvar je u tome što nisu bili dovoljno informisani, a to je pre svega njihova krivica. Oni su u svakom trenutku mogli da dođu na fakultet i da se informišu šta će da se radi, da prisustvuju zboru. Ja mislim da je svako ko je makar malo bio na blokadi mogao bar po jedan zbor da zakači i da tu sazna sve što ga da interesuje, da pita šta ga interesuje. Imao je u svakom trenutku redare. Mogao je da pita bilo koju osobu koja je tu bila jedan dan. Ja mislim da su svi znali. Stvar je u tome što su studenti lenji, neorganizovani i što prosto nisu navikli na tako nešto. Znači, nisu navikli. Ja mislim da se posle ovoga stvar dosta promenila. Da su studenti postali svesni svoje snage. Moram priznati da ni ja na početku, ne na početku protesta, nego pre godinu dana, prosto nisam bila svesna šta sve studenti mogu da naprave.

Utisci zabeleženi neposredno po usvajanju platforme, 28. novembra oko 14h

Nevena: Pa, zadovoljna sam što su je prihvatili, ali sad ne znam šta će da bude dalje. Da li će oni posle da pokušaju da opet prebace odgovornost...

Ana: Pa još uvek se ništa ne zna. Još uvek treba da se sačekaju rezultati, tako da... Videćemo...

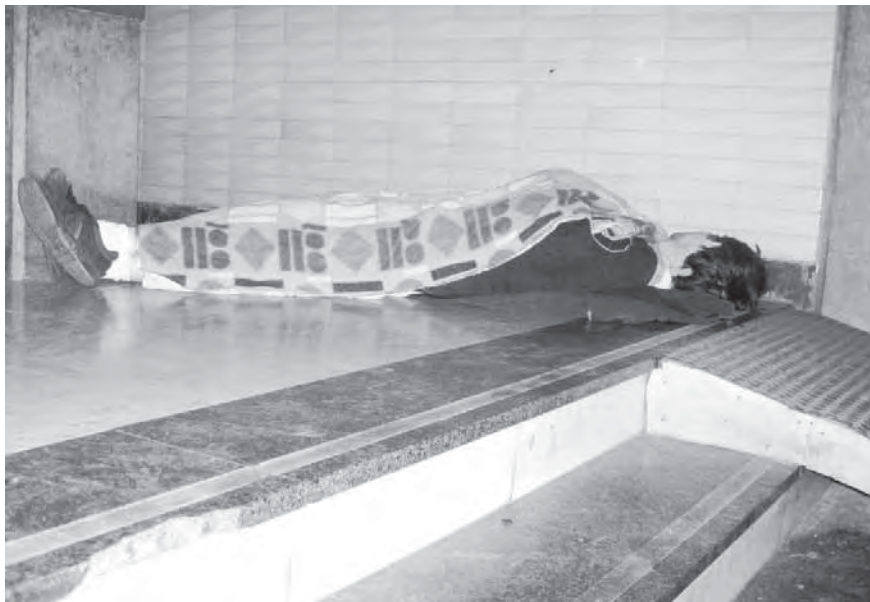
Srđan: Hoću da naglasim da se protest nastavlja dok ne ispune naše zahteve, dva najveća zahteva: smanjenje školarina za 50% i master diploma.

Studentski protest na Platou, 28. novembar

Jutro posle blokade

Matija: E, budim se u sredu i... moram da idem na predavanje. E sad, obično ekonomiju imamo na trećem spratu. Da bih došao do trećeg sprata, pošto lift često ne radi, a i mrzi me da ga čekam, ovaj, moram da prođem preko prvog sprata, a cela blokada, sve se dešavalo na prvom spratu... Prvo sam se smorio što sam se probudio u svom krevetu, jer je to bilo prvo posle šest večeri da sam spavao kod kuće. I budim se u onako udobnom krevetu al' mi je, u suštini neudoban jer sam se već odvikao od spavanja u udobnom, i razmišljam: „Moram preko prvog sprata“. I skapiram da na prvom spratu nema više ništa izlepljeno, nema crteža nigde, nema tih ljudi, nema... Nema nikog da prođe s kuvalom da ide po vodu za čaj, nema... Ma praktično se ništa ne dešava, nema transparentata, nema ničega... Ima samo ljudi koji tu sad čekaju neka nova predavanja i tu je sad neka blaga strepnja da...da će sve to ustvari biti zaboravljeno...kao, bilo-prošlo i ništa se nije promenilo... A zaista mislim o tome kao o jednom od lepših perioda u

Spavanje na blokiranom fakultetu

svom životu. Jednom od čak najljepših perioda u mom životu. Ono što je zaista bitno je da su zaista svi bili okupljeni oko jedne ideje i tu su se zapravo stvorila potpuno nova prijateljstva između ljudi koji su se družili, neki po grupicama, ali svi su sarađivali zajedno. Evo sad gledam, stojim na hodniku prvog sprata, koji je prazan, tu su samo neki ljudi koji kao i ja čekaju da se završi pauza da bi ušli na predavanje, čistačice čiste sa strane... E sad pazi, nisu čistačice čistile faks za vreme blokade jer smo se tako dogovorili sa njima. Mi smo sami čistili... Poenta je da je ovaj hodnik sad unekoliko prazan, a za vreme blokade bili su tu iznešeni stolovi, tamo u onom delu koji je bliži dekanatu je bio sto gde je uvek bilo desetak ljudi koji su debatovali na neku temu, neformalno, ali su stalno razgovarali o nečemu. Ovde pored su bili stolovi gde smo igrali karte, šah i riziko... Evo sad izlazi devojka iz sale 103, tu je bio kreativni centar i svi su nešto škrabali, preko dana smo tu učili i unutra je bila kuhinja...

Pre neki dan sam gledao fotografije sa blokade i kad sam video kuhinju samo što se nisam rasplakao, ali bukvalno, zato što je... stvarno je, stvarno je bio to jedan od najlepših perioda u mom životu. Svi smo bili tu zato što smo hteli da budemo tu i to je... To je ono što je, u stvari, najviše krasilo ceo ovaj protest.

Da li je blokada Filozofskog izolovan akt ili ne?

Ana: Ne mislim da je to izolovan događaj. Do sada sam često pravila loše prognoze i nisam bila u pravu – to je možda zato što sam apsolventkinja i imam manje dodira sa ostalim studentima. Ipak, čini mi se da je ovo početak i da se sad napravila jedna konstatna baza koja možda neće odmah izrasti u ne znam kako masovne proteste, u nekom kratkom vremenskom periodu, ali da će ovo svakako biti nešto što će izroditi neke masovne proteste, na proleće ili na jesen ili naredne godine, ili one tamo, ali mislim da su se studenti konačno probudili.

Jelica: Nije kraj, to je definitivno. Ali šta će i kako će biti, to tek predstoji. Moramo da se dogovorimo.

Ivana: Ne, nije uopšte. Mislim da će biti još neka blokada, sasvim sigurno, nadam se. Moj fakultet... To će ići malo teže u ovom trenutku, ali treba angažovati ljude što više. Može se reći da je to naša krivica, uslovno rečeno, nas sa Filološkog, što se ne angažujemo više da informišemo ljude. Ali, puno smo radili, svi znaju koliko smo mi radili.

Mirjana: Mislim da bi trebalo da se protest proširi da bude još više i više ljudi. Drago mi je što se proširilo na Filološki, ali ima još fakulteta. Da se održavaju zborovi. Da se održavaju... neka događanja, da se to ne prekine.

Miloš: Naravno da će biti još blokada. Ovo je tek početak.

Koji je bio tvoj najjači utisak sa blokade?

Sonja: Da sam učestvovala u tome, mislim da bi moj doživljaj bio drugačiji. Ja sam samo jednom svratila na blokadu. Mene je sto sa hranom fascinirao, čorba na stolu i čajevi i šunka i koka kola i ajvar i pekmezi. To je bilo fenomenalno i shvatila sam da ljudi tamo žive, da žive za ono što rade.

Jelica: Likovi koji su došli iz Niša da nas podrže, između ostalog i čitava ona organizacija sa gitarama. To mi je bilo baš super. Ne znam, nekako su se ljudi zbližili, totalno. Pazi, znaš kakav je osećaj, kad sam pre blokade znala 30 ljudi sa svoje grupe i to je sve sa celog fakulteta, znaš. Samo sam se sa njima družila. Onda sam upoznala gomilu ljudi ne samo sa svog fakulteta i sa drugih godina, nego i sa drugih fakulteta. Baš mi je nekako drago. Prijateljstva se šire.

Mirjana: Pa, u mnogim momentima, složenost tih ljudi koji su to organizovali i koji su se borili, koji su izdejsvovali tu nazovi pobeđu koja je ostvarna na kraju. Retkost je da u Srbiji vidite složne ljude na jednom mestu. To je na Filozofskom bilo jako simpatično i na kraju efikasno i uopšte na mene su jak utisak ostavili volja i hrabrost tih ljudi da sve to urade.

Miloš: Taj osećaj probijanja barijera u psihološkom i u nekom fizičko-tehničkom smislu, to je taj neki osećaj da možeš nešto da uradiš, probijanje barijera.

Milan: Bilo je zaista fenomenalno. Pogotovo to drugo veče blokade, tad je bila jako pozitivna atmosfera. Studenti su uspeli da se potpuno samoorganizuju, to je bilo zaista spontano, ali je organizacija izgledala savršeno. Tu je bilo jako mnogo studenata i sa drugih fakulteta. Meni će to drugo veče ostati u jednoj zaista jako, jako lepog uspomeni. Jako je bilo zanimljivo igranje fubala u holu na prvom spratu sa nekom loptom od papira i selotejpa gde su devojke i mladići igrali fudbal na male goliće. Napravljeno je mnogo transparenta i ljudi su se pokazali izuzetno kreativnima. Pa onda, oni momci koji su došli iz Niša i doneli gitare.

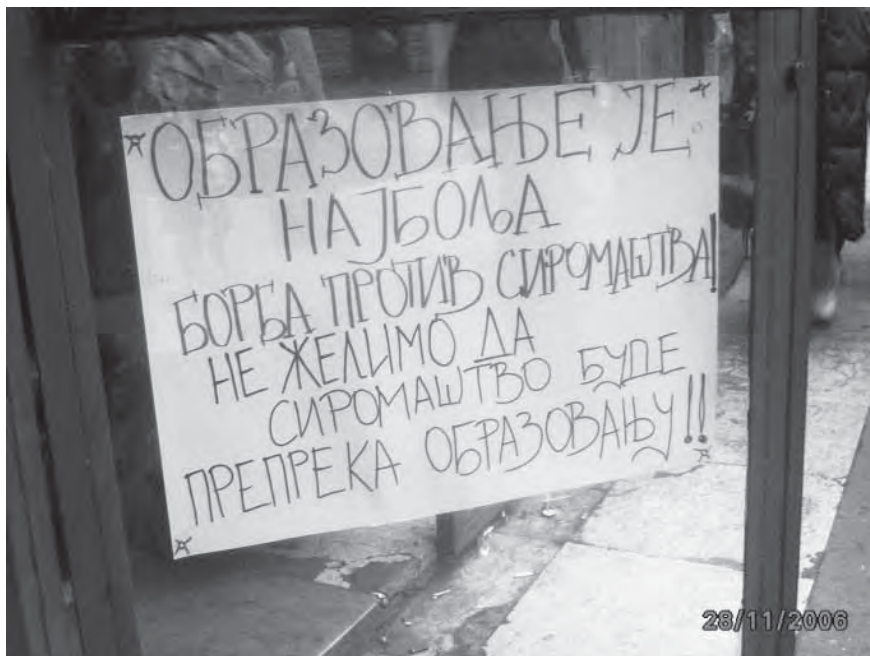
Milenko: Pa definitivno to kada su studenti svojevoljno, razmišljajući svojom glavom, odlučili da blokada ne treba da se prekine, a to je bilo petog dana.

Znači, šta je bilo? Naši drugari pregovarači, koji su bili umorni od brojnih pregovora sa dekanom, iako smo mi stalno slali različite ljude, ali ti pregovori su trajali dugo i bili su naproni, oni su došli toliko umorni da su nam predložili da obustavimo blokadu. I to nije bio predlog od neke grupice ljudi nego, eto, od malo više ljudi. I šta se desilo? Odjednom iz mase počinju da se javljaju studenti, neke od njih prvi put vidim, koji su protiv toga. Protiv obustavljanja blokade, sa nekim jako inspirativnim govorima, i gde oni uspevaju da ubede čitav zbor, sve ostale studente da blokada ne treba da se obustavi. Tu su principi direktne demokratije pokazali svoju efikasnost u najboljem svetlu.

Nemanja: Ujutru. Budimo se. Tek je svanulo. Znači, koji je to osećaj.

Vlatko: Zatekao si me ovim pitanjem. Globalni utisak sa blokade jeste da je u suštini to na jednom mikronivou bilo znatno organizovanije od Protesta '96/97.

Jedna od poruka protesta

Ta želja da se jako veliki broj ljudi uključi u uređivanje novog života na fakultetu. Ovde je bila na snazi jedna izvanredna kohezija i međusobno dopunjavanje svega. Zapravo, nije bilo tela stalnog sastava koje bi radilo samo jednu vrstu posla vezanu za održavanje blokade.

Janoš: Mnogo dobra atmosfera na fakultetu, zezanje i puno pozitivne energije. Svi ljudi koji su bili na blokadi pozitivno i kritički razmišljaju, što je meni jako bitno. Nisu povodljivi, ne pričaju kako treba nešto da se menja, a da nema ju pojma o čemu pričaju. Jednostavno su svesni.

Matija: Ne znam. Ne bih mogao da izdvojim najjači. Evo po danima... Prvi dan eto, sam taj čin uspostavljanja blokade bio je super. Cela frka oko političara mi je bila dosta zanimljiv momenat. Mislim da niko od nas nije očekivao da će oni biti toliko bezobrazni da pokušaju da iskoriste naš trud za svoje sebične ciljeve. Kasnije, pa ne znam... Svaki dan je imao, u stvari, jedan generalni utisak koji mi je bio najbolji. Permanetan utisak sa blokade je to druženje sa ljudima. Po ceo dan na hodniku, pogotovu uveče kad su ljudi dolazili sa namerom da prespavaju. Tokom dana, pogotovo u podmaklim danima blokade, ljudi su preko dana išli kući da spavaju jer većina nije mogla fizički da izdrži umor i to nespavanje u svom krevetu. Onda uveče: gitare, muzika, karte, šah, riziko, fudbal – to je ono što mi je bilo super, i stalna komunikacija među ljudima i stalna neka interakcija. To mi je ono najzanimljivije...

Sanja: Joj, pa ta atmosfera, kao... pa skroz drugačiji život. Bilo mi je čudno posle kad sam se vratila kući... Taman sam se navikla da ustanem ujutru i naručim toplu čokoladu iz automata.

Luka: Meni je taj ceo period blokade jedno sedam dana spojenih bez spavanja. Kada pomislim na blokadu to je bilo jedno pozitivno osećanje i umor, umor. Bilo je to jedno lepo iskustvo.

Nikola: Prvi put da sam otišao na fakultet, a da mi se nije smučio život. Zapravo mi je to bio utisak. Uvek mi se smučio život, a to je bio jedini put da to nije bio slučaj. Zbog toga sam bio jako srećan.

**Iz emisije „Studentsko-omladinski cirkus“,
emitovane na novosadskom radiju “Beatbox”, 29. novembra**

Zagorelo pod nogama sedim glavama Senata Beogradskog univerziteta. Usvojili, prisvojili i podržali svoje studente. Stigla ih, kažu, velika briga za njihove zadnjice, keš, posao, akreditovanje fakulteta, pluseve u predizbornoj kampanji, a malo su se na kraju i zabrinuli za nebitne faktore kao što su reforma obrazovanja i još nebitnije, socijalni status studentske akademske bagre. Novosadski benigni studentski pokreti i organizacije su se uspešno pobrinuli za svoje mlake i bezbrižne kolege. Pouzdana receptura dezinformacija, kontaktiranja i demagogije urodila je plodom. Neaktivnost studentskih organizacija dostigla je vrenje i vrhunac. Moraš da se nakaniš.

Studenti Beogradskog univerziteta prekinuli su juče blokadu Filozofskog fakulteta, navodi se u saopštenju Studentskog protesta 2006. Odluka o privremenom obustavljanju blokade usledila je nakon odluke Senata dekana Beogradskog univerziteta da se podrže studentski zahtevi i da se sa zajedničkom platformom istupi pred KONUS i resorno ministarstvo.

Podsećamo te, studentski protest je trajao od oktobra meseca i odluke KONUS-a o neizjednačavanju diploma sa zvanjem mastera, kao i visine školarina koje su po fakultetima u poslednje tri godine progresivno porasle za sto odsto. Studenti su se prvobitno okupljali i protestovali ispred Filozofskog fakulteta, a zatim je usledila blokada zgrade rektorata gde se održavala konferencija KONUS-a u Beogradu. Pre više od deset dana protest je održan na Filozofskom fakultetu, u Novom Sadu, gde je KONUS održao i poslednju konferenciju, kada je mimo studentskih zahteva doneta odluka da se diplome neće automatski izjednačiti sa masterom. Nakon svega protest je kulminirao blokadom Filozofskog fakulteta u Beogradu prošle nedelje, na dan obeležavanja studentskih protesta 1996/97 godine. Studenti Beogradskog univerziteta i predstavnici Studentskog protesta 2006. su zauzeli zgradu Filozofskog fakulteta i proglasili je „Slobodnom zonom Univerziteta“. U toku sedam dana blokade studenti su 24 h boravili i dežurali na fakultetu, i mirnim protestom sprečili održavanje nastave i rad Filozofskog fakulteta. Na ovaj način oni su, pored ispunjenja zahteva, tražili podršku profesora, dekana i uprave fakulteta koji bi zajedno sa njima zastupali na Senatu Beogradskog univerziteta, sednici KONUS-a i sve do resornih ministarstava.

Pitanje: Srđane, stigao si kasno sinoć, proveo si tamo 24 sata. S obzirom da smo prisustvovali jednom pokušaju protesta u Novom Sadu, možeš li mi dati samo kratke utiske kako je to izgledalo u Beogradu? Da li je uopšte neka studentska organizacija preuzela neku ulogu u organizovanju protesta ili su to zapravo organizovali nezavisni studentski predstavnici?

Srđan: Kada smo stigli u ponedjeljak... Mislili smo da je totalni haos, da se ne zna ni ko je organizator, ni ko je predstavnik studenata, pošto u to nisu bili uključeni studentski predstavnici, Studentska unija Univerziteta u Beogradu niti predstavnici Saveza Studenata Univerziteta u Beogradu. Međutim, studenti su i pored toga bili dobro organizovani. Nazvali su sebe Studentski protest 2006. Imali su neke svoje štampane brošure i letke koje su delili po fakultetu. Ceo fakultet je bio oblepljen. Ekipa koja je organizovala to, samoorganizovano je krenula u taj protest.

Interesantno je da su oni praktično uspeli da ceo fakultet blokiraju za jedan dan i da su jako dobro organizovani. Kad smo mi došli, na jednom spratu su stajali neki studenti koji su držali blokadu tog sprata. Postavili su neke klupe na stepenište. Nikog nisu puštali. Uglavnom, taj prvi sprat gde se održavala cela blokada bio je podeljen na tri učionice, odnosno tri amfiteatra. U jednom je bila neka kreativna radionica, u drugoj kino sala, a u trećoj su se održavali studentski zborovi.

Pitanje: S obzirom da činjenicu da su studenti tamo provodili 24 časa, kako su noću provodili vreme? Gde su spavali? Da li su uopšte spavali?

Srđan: To večer kada smo mi bili tamo broj ljudi se smanjio i oni su kao i prethodnih dana fakultet zatvarali oko 23:00 i nisu nikog puštali bez indeksa. Posle 01:00 niko nije mogao ni da uđe ni da izađe. Bila je organizovana kao neka komuna. Od te kuhinje koju sam pomenuo prethodno, do filmskih projekcija. U hodniku se igrao mali fudbal, svirale su se gitare, ljudi su pevali, zabavljali se, igrali su karte, društvene igre, monopol, riziko, šah i jamb.

U toj zbornoj sali je recimo bio zbor i studenti su raspravljali o prvobitnoj platformi. Još u toku dana je stigla ta početna platforma iz dekanata. Ova platforma koja je usvojena kasnije je mnogo drugačija od one prvobitne. Dekan je u saradnji sa nekim profesorima doneo tu prvobitnu platformu. Studenti su rekli da je prilično nedefinisana i onda su je odbacili. Mi smo prisustvovali baš toj raspravi.

Interesantno je da su tu bili prisutni i predstavnici Saveza studenata, koji su, može se reći, bili kao neka neutralna organizacija koja nije ni na strani studenata ni na strani uprave, zastupajući mišljenje da to treba što pre da se reši i da blokada treba da se

prekine. Neki profesori su dolazili u sukobe sa studentima koji su blokirali fakultet jer su pokušavali da održe predavanja mimo blokade. Onda je dolazilo do sukoba, ne direktnih ili fizičkih, nego su studenti koji su blokirali fakultet njih ometali na taj način što su megafonom pravili buku, puštali muziku, kucali na vrata itd. Do toga da su čak i nekima ulazili na predavanje i stajali tu dok se predavanje ne prekine. Bilo je profesora koji su ulazili u sukob, koji su pokušavali da razbiju vrata, da pokidaju nešto, da psuju, deru se na studente. Ti su hteli da putem te prvobitne platforme okarakterišu protest i blokadu kao nasilni čin. Oni su tvrdili da je bilo nasilnika koji, ako nikako drugačije, bar moralno treba da se osude. Onda su studenti drugom platformom, koja je usvojena juče, uspjeli da dobiju još jedan dokument, pored te platforme, u kome piše da svi koji su na bilo koji način bili prisutni i učestvovali u protestima neće biti disciplinski kažnjeni. Protiv njih neće biti pokretane nikakve kaznene mere, minusi i izostanci sa predavanja će se izbrisati. Jednostavno neće biti revanšizma ili odmazde.

Zahvaljujemo se Srđanu Papiću koji je bio sa nama na blokadi Filozofskog i ostatku ekipe iz Produkcije aktivista Omladinskog radija koji su podržali našu borbu.

Dani pobune

Studentski protest 2006, koji je bio na vrhuncu tokom blokade Filozofskog fakulteta, jedan je od onih događaja posle kojih treba dosta vremena da bi se sredili utisci kako bi o samom događaju moglo da se govori kao o zaokruženoj celini. Međutim, blokada zgrade Filozofskog fakulteta koliko je kraj i vrhunac jednog događaja, toliko je zapravo tek početak nečega sa nepredvidivom budućnošću, početak koji nosi ogroman potencijal koji može imati dalekosežne posledice po buduću borbu za socijalnu pravdu. Pošto se ne bih usudio da donesem još neke opštije zaključke, s obzirom na to da nas kratak period deli od blokade Filozofskog fakulteta, pretpostavljam da su i lični utisci, kao i sećanja na neke manje događaje unutar velikog Događaja, važno svedočanstvo. Blokada fakulteta, protestna okupljanja i šetnje, blokada zgrade Rektorata, zborovi i rukovođenje po principima direktne demokratije, solidarnost i prijateljstvo, sve to što je pratilo Studentski protest 2006, na mene lično, kao i na druge učesnike protesta, ostavilo je brojne i raznovrsne utiske.

Pored blokade fakulteta, važniji događaj je i blokada članova KONUS-a u Rektoratu. Time je najavljena postepena radikalizacija protesta. Bilo je zabavno posmatrati rektora i dekane kako najpre prete i namrgođenih lica zahtevaju da im oslobodimo prolaz, zatim prelaze na ubeđivanje prijateljskim tonom, da bi na kraju počeli da nas mole očekujući da se sažalimo na njih. Posebno smešan bio je dekan nekog fakulteta koji se, kad je video da mu pretnje neće pomoći, pozivao na zakazan pregled kod lekara, a do samo pre nekoliko minuta tokom sednice bio je jedan od najglasnijih protivnika našeg zahteva za izjednačavanjem zvanja. Bilo je očigledno da je pod dejstvom alkohola. Pustili smo ga da prođe. Neko mu je rekao da sledeći put ponese lekarsko opravdanje. Iza sebe čuo sam druga kako pita da li su dekani spremili pidžame jer će morati da noće u Rektoratu. To bi bila smešna scena – dekani prave pidžama party kod rektora u gostima. Mi bismo im drage volje pozajmili ozvučenje da se malo zabavljaju.

Nekih 200 studenata blokiralo je stepenice koje su vijugale ka izlazu iz Rektorata. Nisam uspeo da sagedam kraj kolone. „Izgleda da ćete morati kroz prozor“, šalio sam se sa jednim dekanom koji je imao dobroćudan izraz lica. „Pa, ako baš nema drugog izlaza“, odgovorio je, smešeci se. Odmahnuo sam rukom kad mi je neko rekao da su predstavnici studentskih organizacija pili kafu u Rektoratu dok smo se mi nekih šest sati smrzavali u dvorištu Rektorata. Ionako to nije bio njihov protest. Nakon blokade Rektorata, studentske organizacije počele su sve više da nas sabotiraju, jer je protest pokazivao kako je njihovo postojanje suvišno, a to se njima izgleda nije svidelo. U tom nastojanju da ometu naš protest najčešće su posezali za

jednim malograđanskim argumentom – da je naš protest suviše „nasilan“, radikalan, i da takvo ponašanje nije dostojno studenata. U medijima su se ograđivali od našeg protesta, a na naše zborove dolazili da bi nam, navodno, pružili podršku. Jedan član neke studentske organizacije naglas se brinuo o sudbini naše zemlje, i pitao se kako mislimo da postanemo „deo Evrope“ ako se ponašamo na ovakav način. Izgleda da nije bio obavešten da u samoj Evropi povremeno izbijaju protesti koji su daleko nasilniji i radikalniji, kao, npr. pobuna francuskih studenata protiv Zakona o radu. Ili demoliranje železničke stanice tokom demonstracija nemačkih studenata protiv školarina. Od istih tih studenata stiglo nam je pismo podrške u kojem se govori da mi i oni vodimo istu borbu. Neprijatelj nam je isti – ideologija neoliberalizma. Izgleda da se ni samim Evropljanima ne sviđa što su deo Evrope, pa se ponašaju „neevropski“.

Od posebnog značaja za višemesečni studentski protest, po mom mišljenju, bilo je prisustvo ljudi koji su se zalagali za principe direktne demokratije kao rešenje za brojna ograničenja parlamentarne demokratije, koja otuđuje vlast od naroda i smešta je u ruke malog broja ljudi. Iz tog razloga parlamentarna demokratija koja se na Univerzitetu manifestuje u obliku studentskih parlamenata, od strane učesnika protesta s pravom je prepoznata kao nešto što u suštini ima nedemokratsko obeležje. Ideja direktne demokratije tokom studentskog protesta u praksi je prihvaćena kao nešto sasvim prirodno – drugi studenti su mi pričali kako po prvi put tokom studiranja imaju priliku da zaista o nečemu odlučuju i kako su po prvi put motivisani da se bore za studentska prava.

Uzbudljivo je bilo i tokom protestne šetnje ka Ministarstvu obrazovanja. Krenuli smo sa Platoom, uz povike „Lopovi! Lopovi!“ prošli pored vlade, stigli ispred Ministarstva i seli na asfalt blokirajući saobraćaj. Jedan policajac nam je rekao da smo time prekršili nekih sedam zakona, što je izazvalo smeh među demonstrantima. Po povratku iz Ministarstva sve se više pronosio glas među studentima o potrebi da se okupira i blokira Rektorat ili neki fakultet.

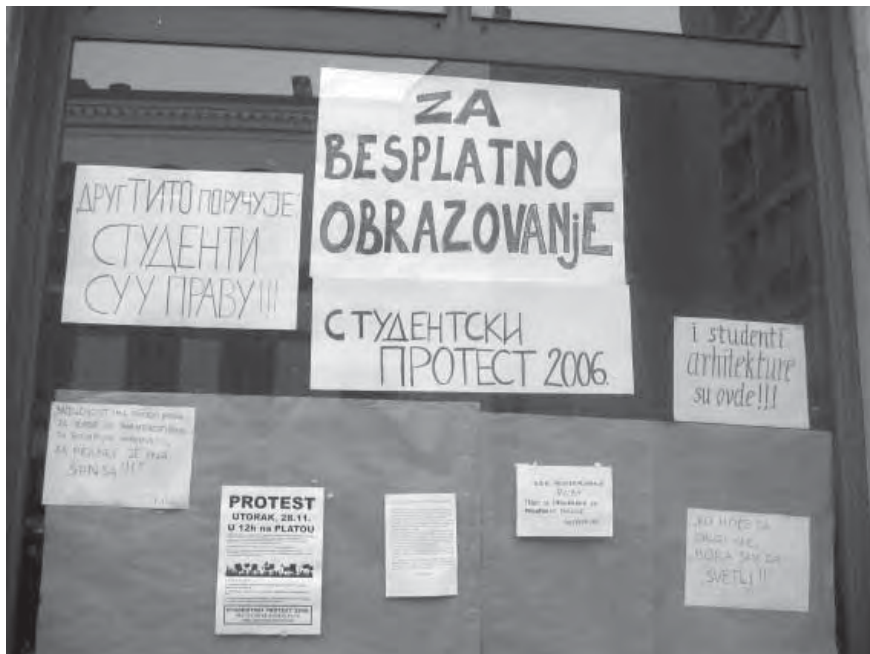
U međuvremenu, hajka na protest krenula je preko nekih ekstremno desničarskih internet foruma gde su se pojavljivale fotografije učesnika protesta uz pogrдне komentare od strane onih koji u svakoj prilici moraju da istaknu kako su srpske nacionalnosti kako kojim slučajem to ne bi zaboravili. Kasnije, nakon što smo na fakultetu izviždali Čedomira Jovanovića i njegovo naoružano obezbeđenje, toj medijskoj hajki priključili su se i dežurni dušebrižnici iz nevladinih organizacija i političkih partija (GSS, Helsinški odbor za ljudska prava, Komitet pravnika za ljudska prava i Inicijativa mladih za ljudska prava) koji su o nama po medijima prosipali još monstruoznije laži od „srpskih“ desničara. Kako to da se niko u medijima nije

zapitao otkud Jovanoviću pravo da dovodi naoružano obezbeđenje na fakultet, gde je nošenje oružja zabranjeno? Da li i mi treba da se naoružamo da bismo se branili od takvih likova?

Tokom blokade Filozofskog fakulteta, posmatrajući pojedine profesore, stekao sam utisak da bi se oni rado fizički obračunali s nama ali, shvativši da bi se loše proveli, svi od reda podvili su repove. Jedan od njih predlagao je da se pozove policija. Drugi je, došavši na fakultet i shvativši da neće moći da prođe kroz hodnik na nekom od gornjih spratova jer su vrata bila blokirana žardinjerom, polomio vrata. To je jedina demolirana stvar tokom svih šest dana blokade. Dovoljno je samo malo da se zagrebe po površini da bi se shvatilo u kojoj meri je Univerzitet jedna konzervativna, birokratizovana i korumpirana institucija. Najveći primitivizam i snobizam je ispoljio jedan profesor koji je našem drugu koji govori ijekavskim dijalektom rekao da se sa svojim akcentom vrati u svoj zavičaj. Ko je, bre, on da određuje ko će gde da ide i gde da se vrati? I zar da se njemu od studentskih školarina isplaćuje plata? Mislim da je, iz ovakvih razloga, plaćanje školarine obično bacanje para; u najboljem slučaju, diplomu treba imati, kako je neko rekao, da bi mogla da se uverljivije prezire.

Pre blokade na Filozofski fakultet sam vrlo retko dolazio. Tokom blokade, ipak, osećao sam se kao u sopstvenom domu, među ljudima koje oduvek znam iako sam se sa većinom upoznao tek početkom protesta. Vladala je zaista idilična atmosfera – prijateljstvo, solidarnost i posvećenost ostvarivanju ciljeva od interesa za sve nas, a ne samo za povlašćenu grupu. Sećam se kako je tokom prošlogodišnjeg štrajka glađu na Filološkom fakultetu argument članova Studentske unije da glasaju protiv zahteva studenata bio da oni znaju bolje šta je u interesu studenata. Time su mnoge svoje kolege poslali na samofinansiranje, dok je veliki broj studenata prestao da studira. Zaista mislim da samo studentski zborovi i principi direktne demokratije mogu da spreče takve zloupotrebe položaja i na fakultetu, a i u društvu. Na prvom zboru na Filološkom fakultetu isti ti članovi Studentske unije rekli su nam da nemamo pravo da držimo zbor na „njihovom“ fakultetu (!). Drugom prilikom su tvrdili da se na fakultetu smeju lepiti samo plakati na kojima se nalazi njihov pečat, a oni sebi dozvoljavaju da lepe raznorazne plakate turističkih agencija i kafića u kojima oni organizuju žurke. U pojedinim trenucima na svom Filološkom fakultetu osećao sam se kao da sam došao na pijacu.

Tokom blokade Filozofskog, na pregovore sa upravom fakulteta uvek je išla druga grupa ljudi što je upravu posebno iritiralo jer su znali da bi jedino pregovorima sa istim ljudima mogli da postignu kompromis koji bi samo njima odgovarao. Ljudi na vrhu hijerarhije podsvesno osećaju snagu direktne demokratije. Pošto bi se sastanak završio, sazivan je zbor, pa su delegirani pregovarači podnosili izveštaj, a zbor

Izlog blokiranog Filozofskog fakulteta

odlučivao o daljim akcijama.

Poslednje večeri blokade na najbolji način se pokazala opravdanost naše organizovanosti na principima direktne demokratije. Te večeri posle višesatnih pregovora sa dekanom naši drugovi vratili su se iscrpljeni, što od zamornih pregovora, što od višednevnog nespavanja, i predložili da prihvatimo predloženu platformu i obustavimo blokadu. Zbor je to odbio, što se pokazalo kao mudra odluka. Već sledećeg dana, uprava fakulteta je našim delegatima saopštila da predloženu platformu menjamo kako god hoćemo i da će je oni prihvatiti i predložiti Senatu Univerziteta na usvajanje.

Još jedna stvar je tome doprinela – poslednje večeri umesto da, kao i ranije, vrata na spratovima vežemo kanapima, upotreбили smo lance. Negde oko 5 ujutru iskoristili smo odsustvo portira i, krećući se kroz mrak, na svakom spratu smo postavili lance. Njima smo vezali i fakultetska ulazna vrata. Desilo se da je jedan portir, koji je na trenutak izašao iz zgrade, ostao ispred nje pa je da bi se vratio unutra počeo da lupa po vratima tako jako da sam mislio da će da razbije staklo na njima. Ignorivali smo njegove povike i vratili se na prvi sprat. Posle nekog vremena pojavila su se dva

portira koja su ostala u zgradi i počela da viču tražeći od nas da im predamo ključeve. I njih smo ignorisali pa su oni morali da obijaju katanac. Usledila je kratka svađa sa njima. Rekli smo im da su previše ozbiljno shvatili svoj posao. Jednog od portira sam video kako nekog, verovatno dekana, uzbuđeno zove telefonom i od njega prima uputstva šta da radi. Tada su shvatili da pretnje policijom i pretnje profesora, koje su se poslednjih dana intenzivirale, nisu urodile plodom i da će se blokada, još radikalnija, nastaviti. Bili su primorani na još veće ustupke.

Pored realizacije direktne demokratije, jedna od pozitivnih strana protesta, bila je i činjenica da su medijski najeksponiraniji učesnici protesta smatrali da je poniženje za njih da budu vođeni ili da budu smatrani vođama protesta. Posle gostovanja u jednoj od gledanijih TV emisija, naš drug Tadej Kurepa morao je da u više navrata govori kako u protestu nema vođa jer svakom autentično socijalnom protestu to nije potrebno.

Treba spomenuti i ključnu razliku između protesta 2006. i ranijih studentskih protesta za vreme Miloševićeve vlasti. Postoje određeni elementi studentske pobune 2006. godine koji onemogućavaju pokušaje da se ona dovede u vezu sa prethodnim studentskim protestima u Srbiji. Naime, svi prethodni studentski protesti, pre svega onaj najveći iz '96/97 godine, imali su funkciju podrške protestima tadašnjih opozicionih političkih partija. Da se podsetimo, državna vlast osporila je pobedu opozicionih stranaka na lokalnim izborima u većini gradova Srbije, čime je izazvala proteste i izlaženje na ulice. Političke partije su pozivale na proteste, a ogromna masa građana šetala je ulicama u znak protesta. Tadašnja vlast je putem medija pokušavala da oda utisak da je u zemlji sve u savršenom redu, te je na sve načine ometala medijsko izveštavanje o protestima, što u režimskim, što u opozicionim medijima.

Protestna šetnja je tada bila neka vrsta skretanja pažnje na činjenicu da je dobar deo stanovništva protiv aktuelne vlasti, te su otuda takvi protesti imali odliku karnevalskog spektakla – pištaljke, bubnjevi, lupanje u šerpe, transparenti, zastave, bedževi, itd. Iako su pištaljke i drugi rekviziti protesta '96/97 bili prisutni i tokom studentske pobune 2006, većini studenata bila je smešna pomisao da se za ostvarenje svojih socijalnih zahteva bore duvajući u pištaljku. Čak i dok su studenti iz 2006. šetali ulicama presudno pitanje za njih bilo je kako radikalizovati proteste – šta blokirati i zauzeti – Rektorat, fakultete ili Ministarstvo prosvete.

Studenti '96/97 priključivali su se postojećim protestima opozicionih političkih partija, služeći im kao podrška, a 2006. godine same političke partije, iz jasnih stranačkih interesa, nametale su svoju finansijsku i organizacionu pomoć već postojećim protestima. Zavedene ranijim iskustvima sa studentima, sve od reda bile su zbunjene time što ih pobunjeni studenti olako i sa prezirom odbijaju. Tim povodom simbo-

ličan je događaj 22. novembra 2006. kada su dvojica učesnika studentskog protesta '96/97 Čedomir Jovanović i Čedomir Antić doživeli da budu izbačeni sa Filozofskog fakulteta, koji su studenti istog dana okupirali i blokirali ulaz svima osim studentima. Pomenuta dvojica su po okončanju studentskog protesta '96/97 postali članovi političkih stranaka, što je bilo sasvim očekivano i prirodno s obzirom na to da su studentski protesti u kojima su oni bili viđeniji učesnici bili borba vođena u interesu političkih partija, a ne zarad ostvarivanja socijalnih prava studenata ili građana.

Nakon blokade Filozofskog, usledili su pregovori i sastanci sa dekanima fakulteta i novim rektorom, i niz komičnih scena. Na primer, studenti Fakulteta likovnih umetnosti javili su mi da je dekan nakon pregovora sa njima uzeo tri dana bolovanja. Rekao je da mu je do sad nos bio iznad vode, a da je sad zbog njih potonuo. Dekan Arhitektonskog fakulteta je izveštaj o finansijskom poslovanju proglasio „poslovnom tajnom“ i odbio da ga preda studentima nazvavši ih komunistima. Rekao je da će rado izaći studentima u susret ukoliko je potrebno da se zamene sijalice na fakultetu. Sijalice je spominjao i prodekan za finansije mog, Filološkog, fakulteta. On, naime, tvrdi da svake večeri ide i gasi svetla po učionicama, jer „rasipni studenti ne znaju da štede“. Neko je predložio da idemo za njim i palimo svetlo. Od istog prodekana sam optužen da sam nevaspitan jer sam bez pitanja čitao odbijen zahtev za smanjenjem školarine neke studentkinje čiji je jedini izvor prihoda u porodici majčina invalidska penzija od nekih 8.000 dinara. S tim parama ne može ni da se preživi, a kamoli da se plaća školarina! Drugi prodekan nam je rekao da nećemo mi praviti socijalizam preko njegovih leđa (a mi mu samo tražili finansijski izveštaj). Neće ni on praviti slobodno tržište preko naših leđa, bio je naš odgovor. Još nam je rečeno da je u interesu nas budžetskih studenata da postoje samofinansirajući studenti. To me je podsetilo na osnovnu školu koju sam pohađao u mom rodnom selu kod Kragujevca. Učitelji su prutom tukli nemirnu decu po dlanovima govoreći nam da je to za naše dobro, ali mi nismo shvatali šta je dobro u dlanovima ukrašenim ožiljcima.

Poslednje noći blokade na moj predlog gledali smo film „The Wall“. U filmu se govori o tome kako brojni ožiljci koje ljudima nanosi društvena nepravda od njih stvaraju degradirana bića. Nepravda je podnošljivija dok god joj se protivimo. Tokom Studentskog protesta 2006. dosta ljudi se uključilo u zajedničku borbu protiv nepravdi. Tu borbu treba nastaviti.

Milenko S. student Filološkog fakulteta

Osporavanje i odbrana protesta

Kako smo odbranili svoju samostalnost

Početkom oktobra, veća grupa studenata Filozofskog fakulteta, uz pojedine prijatelje sa drugih fakulteta, organizovala je akcije koje su prerasle u studentski protest. Te akcije bile su odgovor na sve lošiji materijalni položaj studenata i malu šansu za nalaženje posla po završetku studija. Studenti su se organizovali ozbiljno, samostalno i demokratski.

Od početka protestnih akcija pojedinim organizatorima koji su bili upoznati sa postojanjem studentskih organizacija, pre svega najuticajnijih - Saveza studenata Beograda i Studentske unije Srbije, bilo je pomalo čudno to što se te organizacije ne interesuju za protest, niti pokazuju spremnost da se pozabave krupnim studentskim problemima. Naknadno je obelodanjeno da su funkcioneri Saveza studenata Filozofskog fakulteta još početkom oktobra odlučili da se ta organizacija ne uključi u protest i da ga ne podrži, jer ga je ocenila kao nešto što nema perspektivu i što je suštinski nepotrebno.

Ove organizacije su počele da se interesuju za protest tek krajem oktobra, kada je zahtevima za smanjenje školarina dodat zahtev za izjednačavanje diplomiranih i mastera, a posebno posle protestne šetnje samoorganizovanih studenata održane 27. oktobra. Posledica tog interesovanja bio je poziv jednom od članova protestnog odbora da 2. novembra dođe na razgovor sa omladinskim funkcionerima u prostorije nevladine omladinske organizacije „Biro“. Na tom razgovoru su vodeći ljudi ove nevladine organizacije izneli stav da je „prošlo vreme masovnih studentskih protesta“, a da bi oni voleli da im organizatori protesta obezbede šezdesetak ljudi koji bi izigrali publiku na izvođenju performansa kojim ova grupa name-rava da privuče pažnju medija. Takođe oni su izjavili da su poruke koje protest šalje u medije isuviše „neozbiljne“ i da se stvara nepotreban „medijski šum“. Jedna od parola koju su ocenili kao neozbiljnu bila je: „Nemam da platim“. Na repliku člana protestnog odbora da „dečko koji drži taj transparent zaista nema da plati“, ovi ljudi su slegli ramenima i ućutali. Posebno je bilo skandalozno to što je njima bilo smešno kada su čuli da ti studenti koji organizuju ceo protest stižu da spremaju svoje ispite i kolokvijume.

Nakon toga su članovi protestnog odbora pozvani na sastanak koji je održan 4. novembra, a koji se ticao organizovanja zajedničkog protesta povodom sednice Konferencije univerziteta Srbije koja je trebalo da se održi 6. novembra. I ovaj sastanak bio je organizovan u prostorijama koje je koristila nevladina omladinska organizacija „Biro“. Delagati protestnog odbora koji su došli na sastanak tu su zatekli: nekoliko članova „Biroa“, tri funkcionera Saveza studenata Beograda, dva

omladinska funkcionera Liberalno demokratske partije Čedomira Jovanovića, par funkcionera Studentske unije Srbije, nekoliko studenata prodekana sa različitih beogradskih fakulteta i, kao zvezdu večeri, Ivana Marovića, istaknutog učesnika Protesta 1996/97, kasnije lidera „Otpora“, koji se poslednjih godina bavio mutnim poslovima na relaciji Vašington - Istočna Evropa - Centralna Azija. Na tom sastanku članovi organizacije „Biro“ su ponovo izneli stav da protest nije usmeren na pravi način, pre svega zato što poruke koje šalje u javnost nisu odgovarajuće, te da mu je stoga potrebno da oni u potpunosti preuzmu tzv. *public relations*. Delegatima protestnog odbora bilo je jasno da je LDP želeo da pomoću „Biroa“ uspostavi kontrolu nad medijskom slikom protesta i u pogodnom trenutku zloupotrebi celokupan protest u okviru svoje predizborne kampanje. Sastanak se sveo na diskusiju između delegata protestnog odbora i članova omladinske organizacije „Biro“, dok, začudo, „studentski predstavnici“ tokom većeg dela sastanka nisu iskazali nikakav stav. Delegati protesta su u jednom momentu pomenuli potencijalnu blokadu nekog od fakulteta kao vid radikalizacije protestnih akcija što je izazvalo nevericu i neodobravanje kod „studentskih predstavnika“, a sam predlog je bio okarakterisan kao neostvarljiv u praksi. Štaviše, članovi „Biroa“ i studentski funkcioneri su insistirali da se zahtevi za smanjenje školarina marginalizuju, a da se umesto njih istakne novi zahtev – zahtev da se na studente ne primenjuje strogi vizni režim zemalja EU za građane Srbije, a u cilju olakšavanja putovanja studenata u zapadne metropole. Na taj način su delegatima protesta jasno stavili do znanja da imaju veoma slabu predstavu o materijalnom položaju studenata u Srbiji.

Sutradan su se članovi „PR tima“ studentskog protesta sastali sa *ad hoc* medijskim timom „Biroa“ i režimskih studentskih organizacija i jasno im stavili do znanja da je protest ustrojen demokratski u svim svojim segmentima, te da mu nisu potrebne njihove ekspertske usluge i tutorstvo. Ovi „eksperti“ su kasnije, u nekoliko navrata, neuspešno pokušali da putem medija uzurpiraju protest i sami sebe proglase „zvaničnim protestnim odborom“.

Pošto nisu uspeli da preuzmu kontrolu nad protestom, „Biro“ i korumpirane studentske organizacije pokušali su da upotrebe drugačiju taktiku – da pocepaju protest na dva dela s ciljem da privuku manje upućene studente i iskoriste ih kao masu kojom bi sebi obezbedili željenu medijsku pažnju. Samoorganizovani studenti zakazali su protest za 16. novembar, a „eksperti za medije“ su, iskoristivši veće novčane resurse i lične veze u sredstvima javnog informisanja,

najavili „svoj“ protest na Platou za 17. novembar, kada je u Novom Sadu trebalo da se održi sednica KONUS-a. I pored ovakvog pokušaja unošenja zabune protestna šetnja održana 16. novembra bila je izuzetno uspešna, a protestni odbor je pozvao okupljene studente da se pojave i na sutrašnjem protestu, izrežiranom od strane „Biroa“, kako se u medijima ne bi stvarala slika o podelama među studentima. Studenti su se odazvali ovom pozivu i mnogi koji su bili na protestu 16. novembra prisustvovali su i protestu 17. novembra, a jedna grupa je čak otišla u Novi Sad i pridružila se tamošnjem protestu samoorganizovanih studenata. Sutradan, 18. novembra, jedan od članova studentskog protestnog odbora ponovo je pozvan na razgovor, ovaj put u prostorije Studentske unije Srbije, gde mu je predložen zahtev da se samoorganizovani studenti odreknu svoje samoorganizovanosti i potčine medijskim „ekspertima“ iz „Biroa“ i nekolicini funkcionera iz centrala Studentske unije Srbije i Saveza studenata Beograda. Računajući na znatne novčane resurse kojima raspoložu i medijsku pažnju koju su ostvarili organizovanjem jednog protesta, ti ljudi su smatrali da se nalaze na poziciji da preuzmu, centralizuju i zloupotrebe Studentski protest 2006. To im, naravno, nije uspelo.

Poslednji pokušaj da se medijski nametnu kao studentski lideri bilo je obeležavanje desetogodišnjice početka studentskog protesta 1996/97 u organizaciji Studentske unije Srbije, Saveza studenata Beograda i nevladine organizacije „Biro“. Međutim, to veče su samoorganizovani studenti iz Studentskog protesta 2006. blokirali Filozofski fakultet i tako zasenili njihovo komemorativno okupljanje. Frustrirani jer nisu dobili dovoljno medijske pažnje, požurili su da osude blokadu Filozofskog fakulteta, i pokušali da u medije proture tezu da fakultet nisu blokirali studenti, već „trista anarhista“. Ali, pošto se blokada Filozofskog fakulteta pokazala kao izuzetno uspešna i masovna akcija, studentskim funkcionerima nije ostalo ništa drugo nego da se pridruže blokadi pokušavajući da na taj način barem delimično opravdaju svoje funkcije i postojanje svojih organizacija.

Po završetku blokade fakulteta Studentska unija Srbije i Savez studenata Beograda požurili su da ponovo osude svoje kolege, izjavljujući da „se u potpunosti ograđuju od svakog vida radikalnih i nasilnih metoda kojima pribegavaju studenti, kao što je samoorganizovana grupa od nekoliko desetina studenata zauzela Filozofski fakultet u Beogradu“ (iz zajedničkog saopštenja ove dve organizacije od 29. novembra). Kao odgovor na ovu podlost na masovnom studentskom

zboru održanom 7. decembra, odlučeno je da funkcionerima ovih studentskih organizacija neće biti dozvoljeno da u ime tih organizacija učestvuju na studentskim zborovima. Narednog dana na radiju Studio B uživo je emitovana emisija u kojoj su dva puta do tada gostovali samoorganizovani studenti, s tim što je ovoga puta bilo predviđeno da se u emisiji suoče sa predstavnicima „Biroa“, Studentske unije Srbije i Saveza studenata Beograda. Međutim, do suočavanja nije došlo jer je učesnicima Studentskog protesta otkazano učešće u ovoj emisiji, koja je održana pod senkom miloševićevskog jednogumlja.

Završni čin dinamičnog odnosa između pominjanih organizacija i samoorganizovanog Studentskog protesta 2006. odigrao se 18. decembra, kada su te organizacije najavile protestno okupljanje povodom izbora za novog rektora. Studenti iz protesta, s namerom da podrže ovo okupljanje, organizovali su zbor na Filozofskom fakultetu sat vremena pre najavljenog početka tog okupljanja. Studenti koji su organizovano izašli iz zgrade fakulteta da bi se pridružili protestu, na praznom Platou su zatekli razglas pored koja su stajali samo jedan funkcioner „Biroa“, jedan funkcioner Studentske unije Srbije i dva funkcionera Saveza studenata Beograda. Na pitanje studenata: „A gde je protest?“, jedan od funkcionera je odgovorio: „Ovo je protest. Jebi ga, niko drugi nije došao.“ To je bio momenat u kome se farsa „uticajnih studentskih organizacija“ pretvorila u ličnu tragediju četvorice funkcionera. Jer konačno, pošto studenti vrlo dobro umeju da se sami organizuju, čemu onda uopšte ovakve studentske organizacije...

Sastanak 4. novembra u prostorijama „Biroa“

Milan: Dolazimo u prostorije „Biroa“ i tamo zatičemo Ivana Marovića, jednog od lidera konzervativnog studentskog protesta 1996/97. Mi ga prepoznamo kao medijsku ličnost, kao jednog medijskog pajaca. On je blizak LDP-u i čitavo veče pre početka sastanka se hvalio time kako se pre neki dan video sa Čedomirom Jovanovićem. Govorio je sve vreme o novcu i o nekim svojim poslovnim projektima. Tu su bila još dva mladića za koje se kasnije ispostavilo da su zapravo funkcioneri Liberalno-demokratske partije Čedomira Jovanovića. Za nas koji smo tu bili ispred Studentskog protesta to je delovalo potpuno skandalozno i šokantno. Bilo je jasno da su ljudi koji su organizovali taj susret ustvari neposredno filijala LDP-a. Mi smo bili suzdržani jer nismo hteli da ulazimo u bilo kakvu polemiku, tog dana.

Vlatko: Prva osoba koju sam tamo video bio je Ivan Marović. To je meni bila jedna čudna pojava, s obzirom da sam tog čoveka znao još od ranije. S obzirom na poznanstvo ja sam ga gledao malo drugačijim očima nego što je to činio ostatak učesnika ovog skupa, kako onih koji su bili domaćini skupa, ljudi iz „Biroa“, tako i onih koji su došli na skup kao zvanični studentski predstavnici, Studentska unija Srbije i Savez studenata Beograda. Oni su u njemu gledali jednu vrstu ikone. Ja sam u njemu gledao jednu vrstu sitnog karijeriste i prodane duše koji je prosto unovčio neki svoj harizmatički status za vreme onog studentskog protesta. Međutim, s obzirom na moje iskustvo, nisam bio zgađen time. Mene ja zabavila ta njegova pojava i odmah sam zauzeo jedan blago ironičan stav. Kad govorimo o njegovoj pojavi stekao sam utisak da su organizatori skupa hteli da iskoriste njegovu figuru da bi na neki način impresionirali predstavnike Studentskog protesta. Međutim, dvojica predstavnika Studentskog protesta 2006, s kojima sam bio tamo, isuviše su iskusni ljudi da bi pali na tako jeftine štosove. Posebno što je Ivan Marović bio tretiran kao jedna vrsta znametnosti, kao neka vrsta ikone Studentskog protesta 96/97.

Atmosfera tokom sastanka

Milan: Delovali su vrlo nestrpljivo. Oni su hteli da se nametnu organizaciji Studentskog protesta. Hteli su da sugerišu kako je neophodno da ljudi poput njih, koji se navodno razumeju u PR, postanu protagonisti nekakve PR službe Studentskog protesta. Stalno su nam sugerisali kako mi navodno nismo dovoljno verzirani i sposobni u komuniciranju sa medijima. Oni bi tu, navodno, bili mnogo sposobniji i mnogo delotovorniji.

Vlatko: Delovali su kao ideološki subjekti neoliberalne i imperijalističke ideologije i, kao takvi, oni su neminovno u ovoj situaciji bili pomalo histerični. Oni su hteli prema delegatima Studentskog protesta da nastupe sa pozicije onih koji znaju. Zašto? Zato što se oni zaista osećaju kao oni koji imaju elitna znanja kojima mase ne raspolazu. To je njihov subjektivni osećaj koji proizilazi iz njihovog robovanja toj ideologiji... iz produženog buržuskog vaspitanja, jer ako su oni stekli nešto loše u svojim porodicama, to je još nadograđeno tzv. treninzima, prisustvovanju seminarima određenih organizacija... Tako da je ta arogancija u dobroj meri čak i naučena, ali ona u sudaru sa kritičkom svešću naših predstavnika može da deluje samo histerično. Prosto, oni nisu mogli da dođu do izražaja na način na koji su želeli.

Mišljenja studenata iz protesta o sastancima u prostorijama „Biroa“ i razgovorima koji su tamo vođeni.

Ana: Kada sam shvatila šta su oni hteli, odnosno koliko je trebalo da nas košta njihovo učešće u protestu, onda sam shvatila zašto su naši pregovarači tako oštro reagovali. Govorimo o jednocifrenom broju ljudi koji poseduju materijalna sredstva, i koji su na osnovu toga hteli da od protesta preuzmu pregovaračku poziciju i odnose sa medijima. I bilo je dobro što smo ih isključili, sa takvim ljudima stvarno nije trebalo sarađivati.

Ivana: Misllila sam one psovke iz Asterixa, oni balončići i oni znaci. Šta sam misllila? To je strašno. Misllim, to je strašno. Kad mi se malo glava ohladila pomisllila sam da je to prosto smešno.

Staša: Tek posle sam ukapirala šta se to dešavalo. Nisam odmah znala da je tu bilo i ljudi iz LDP-a. Ali sam vrlo dobro znala s kim imamo posla. Mene je mesec dana pre toga kontaktirao „Biro“, jer su oni pravili neku tribinu. Pošto su im trebali ambiciozni i pametni ljudi, pozvali su mene. Međutim nisu očekivali takvu moju reakciju. Rekla sam im: „Meni su to trenutno veoma nebitne stvari, ima mnogo bitnijih stvari kojima se trenutno bavim“.

Milenko: Naravno, pomisllio sam da je to nešto očekivano... Otprilike, studenti se bune protiv nečega, i tu se pojavljuju oni koji hoće da preuzmu sve to, i da kažu da su to sve oni organizovali.

Matija: Ispunjenje one strepnje, ono čega sam se plašio od same ideje pokretanja bilo čega ovakvog, da će se tu pojaviti neko ko će pokušati da već razrađenu strukturu protesta preuzme i da je zloupotrebi za svoje interese. Kad sam čuo za sastanke sa „Biroom“, nisam se mnogo uzbudio, ali kad sam saznao da su na tim sastancima prisustvovali funkcioneri LDP-a, tu sam se već malo uplašio. Misllim da je potpuno objektivno plašiti se tako nečega kad za dva, tri meseca treba da budu parlamentarni izbori. Ljudi iz protesta su pozvani na sastanak, na kome sede predstavnici političkih partija, a da ljudima iz protesta koji su tu došli do pola sastanka niko ne kaže to. To je bezobrazno i uvredljivo.

Nikola: Nisam imao ništa protiv ukoliko se tamo išlo da im se kaže da odjebu, ali ne vidim nikakve razloge za nekakve pregovore.

Nemanja: Znao sam da od toga neće biti ništa. Struktura protesta je takva, tako je ustrojen, da je otporan na te vrste infiltracija. „Biro“ je jedna organizacija koja se bavi rađanjem ničega i dobijanjem para za to. Tako da sam odmah skontao da od toga neće ništa biti i nisam se zabrinuo za integritet protesta.

U par navrata neki ljudi iz „Biroa“ su se pojavljivali u medijima i predstavljali se kao „članovi protestnog odbora“ ili čak kao „PR protesta“. Evo jedne reakcije, poslate na mailing-listu protesta 20. novembra, dva dana pred blokadu Filozofskog fakulteta:

Matija: Što se tiče Simona Simonovića, mislim da je suvišno komentarisati. Te nastrane organizacije već neko vreme bezuspešno pokušavaju da preuzmu protest. Naravno da svojoj bratiji sa B92 može da kaže da je PR protesta, praveći se da ne zna (lol) da već postoji jedan malo masovniji i temeljniji protest na čijem temelju pokušavaju da prikupe poene kod svojih partijskih vođa. To je smešno i pomalo tužno posmatrati... al' šta je tu je, ništa oko čega bi se trebalo nervirati. Naš protest nije uprljan strankama, predizbornim kampanjama i korrumpiranim studentskim organizacijma.

Postoje opravdane sumnje da je rasplet odnosa sa organizacijom „Biro“ uslovio da se protiv Studentskog protesta, na samom početku blokade, u medijima pojavi saopštenje kojim su organizacije koje su kadrovski i finansijski povezane sa „Biroom“ pokušavale da diskredituju studentski protest. Ovde prenosimo deo tog saopštenja.

Saopštenje za javnost tri nevladine organizacije

...Skandiranje „Zig hajl“, „Nož, žica, Srebrenica“ i drugih fašističkih parola na Filozofskom fakultetu tokom obležavanja destogodišnjice građanskih i studentskih protesta jasno pokazuje stanje u kome se nalazi društvo u Srbiji. Istovremeno je napadnut i politički lider alternative u Srbiji Čedomir Jovanović koja se danas suprotstavlja dominantnoj nacionalističkoj politici u Srbiji...

23. novembar 2006.

*Inicijativa mladih za ljudska prava
Komitet pravnika za ljudska prava
Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji*

Redari Studentskog protesta sprečili upad neonacista

Marko: Da, to je bilo trećeg dana blokade, tada smo izbacili naciste. Znači dvojica likova ošišanih do glave sa kukastim krstovima na crnim jaknama su pokušala da uđu, i nas trojca smo ih izbacili napolje. Jedan je imao kačket na kome je bio simbol mrtvačke glave koji su koristili SS čuvari u nacističkim logorima smrti. Mi smo im stali na put i rekli im: „Izalazite napolje!“. Oni su rekli da neće da izađu, i to je bila baš jako napeta situacija – mislio sam da ćemo morati da ih mlatimo. Oni su vikali, psovali, lupetali gluposti i optuživali nas da smo plaćenici „judeo-bankara“ i sluge „cionističke okupacione vlade“. Mi smo njima vikali: „Jebem vam majku nacističku, vi ste neprijatelji civilizacije“. Stajali smo baš jako blizu jedni drugima, licem u lice, to je trajalo skoro minut i onda su se oni pokupili i izašli napolje. Oni su inače studenti Filozofskog fakulteta i čovek ih ponekad može videti na fakultetu, ali tokom blokade na fakultetu nije bilo mesta za njih.

Damjan: Ja sam bio gore na prvom spratu. Samo odjednom neko je došao gore i rekao „E, dole su neki nacisti, daj da ih izbacimo napolje!“. Tu se na licu mesta skupilo jedno dvadeset ljudi i krenuli smo dole, onako svi niz stepenice, ali njih više nije ni bilo, oni su već otišli. Ekipa koja je dole stajala na vratima je to brzo sanirala.

Izjave funkcionera Saveza studenata Beograda i Studentskog parlamenta Matematičkog fakulteta

...Da studenti i njihove organizacije nisu jedinstvene iako imaju iste uslove, pokazuje i današnji protest Studentske unije Srbije, Saveza studenata i Udruženja studenata sa hendikepom, koji će se na istom mestu okupiti danas u 12 sati.

- Nismo zajedno organizovali protest jer se okupljanje studenata sa Filozofskog fakulteta bazira na priči o visokim školarinama i ta priča se provlači već godinu dana. Mi pokušavamo da se bavimo stvarima koje su zajedničke za sve studente, odnosno tražimo automatsko izjednačavanje diplomiranih i mastera - objašnjava Dušan Zlokolica, jedan od organizatora današnjeg protesta.

Ima i onih studenata koji se protive automatskom izjednačavanju diploma jer smatraju da će im to naškoditi.

- Studenti Matematičkog fakulteta su protiv automatskog izjednačavanja diploma. Mi nemamo diplomski rad na kraju školovanja, tako da nam u svetu sigurno neće biti priznata diploma. Svi pominju kako je to isto urađeno u Hrvatskoj, ali ne znamo da li su njihove diplome mastera priznate. Mislim da se s nama slažu u studenti tehničkih fakulteta - objašnjava Bojan Živković, predsednik Studentskog parlamenta Matematičkog fakulteta...

„Ni studenti nisu što su nekad bili“, Glas Javnosti, 17. novembar

Nastup funkcionera Saveza studenata Beograda na radiju B92

...

B92: U međuvremenu tražite da se hitno primeni tumačenje zakona. Pošto ste na Filozofskom fakultetu zajedno sa studentima koji trenutno blokiraju, kako će se Savez studenata u tom smislu ponašati?

Šekeljić: Mi zaista smatramo da blokiranje nastave jeste jedan oblik nasilja. Ukoliko bi svi studenti izašli i bojkotovali nastavu, to je druga stvar, ali blokirati nastavu i ne dopustiti da se ona odvija...

B92: Dobro, to je legitiman vid protesta.

Šekeljić: Znači, ukoliko postoji bilo kakva forma nasilja, mi se od toga ograđujemo.

B92: Koliko razumem, za sada ne.

Šekeljić: Pa čućemo kako će se to odviti.

...

*Srećko Šekeljić, funkcioner Saveza studenata Beograda
Emisija „Kažiprst“, radio B92, 23. novembar 2006.*

Studentske organizacije se ograđuju od studenata

... Studentske organizacije se ograđuju od svakog vida radikalnih i nasilnih metoda kojima je pribegla grupa studenata i zauzela zgradu Filozofskog fakulteta i blokirala nastavu ...

„U dve reči“, Danas, 30. novembar 2006.

... Studentske organizacije se u potpunosti ograđuju od svakog vida radikalnih i nasilnih metoda kojima pribegavaju studenti, kao što je samoorganizovana grupa od nekoliko desetina studenata zauzela Filozofski fakultet u Beogradu...

„Master afera otkrila krizu insitucija“, Glas Javnosti, 3. decembar 2006.

Izlaganje Profesora Filozofskog fakulteta na radiju B92

Kada ste me pitali za primere varvarizacije, mogao bih da navedem protest koji se dogodio na Filozofskom fakultetu. Prvi put u istoriji Filozofskog fakulteta jedan mali broj studenata počeo je da se ponaša na varvarski način, to jest silom je sprečavao većinu studenata i profesora da uđu na fakultet. To je nečuveno, jer su studenti prvi put preuzeli policijsku matricu. Policija koja nikada nije uspeła da uđe na Univerzitet spolja, ušla je iznutra. To je dramatičan primer varvarizacije iz jednog kruga od kojeg bi se to najmanje moglo očekivati.

Kada je reč o studentskom protestu, moj argument za optimizam je taj što se prvi put jednom protestu, za koji sam rekao da je imao snažna obeležja varvarizma, nisu pridružili naši najbolji studenti. Oni su glasno i jasno bili protiv takvog oblika protesta. Njihovo odbijanje da se pridruže protestu ne samo da je doprinelo da se on relativno mirno i za kratko vreme završi, nego pokazuje da su ljudi zadržali sposobnost racionalnog rasuđivanja. Loše u čitavoj stvari je da su oni to uradili ćutke, nisu javno izašli sa tom osudom protesta, nisu to rekli tim drugim studentima u lice, nego su govorili samo kada ih je neko pitao. Oni nisu formulisali svoj stav u odnosu na protest, nego su ostali pasivni i na taj način dozvolili privid, koji su mediji nažalost iskoristili, da se manipulacije o studentskom protestu pojave kao senzacija dana.

*Mladen Lazić, profesor Filozofskog fakulteta
Emisija „Peščanik“, Radio B92, 8. decembar 2006.*

Za NNV 28. 12. 2006. godine

Nacrt saopštenja

Od 22. do 28. novembra 2006. godine Filozofski fakultet u Beogradu je bio okupiran od strane grupe studenata i osoba koje nisu studenti. Ovu grupu, koja se predstavila pod nazivom „Studentski protest 2006.“, nije podržala nijedna od registrovanih studentskih organizacija Filozofskog fakulteta. Učesnici „Studentskog protesta 2006.“ zahtevali su izjednačavanje VII/1 stepena sa zvanjem master, smanjenje školarina za samofinansirajuće studente za 50% i utvrđivanje kriterijuma za određivanje cene školarina.

Zauzimanjem prostorija ova grupa je onemogućila normalan rad Fakulteta. U nekim slučajevima došlo je do arogantnog i agresivnog ponašanja pojedinaca koji su izbacivali profesore i studente iz učionica i pretili neistomišljenicima.

Iako uvažavaju činjenicu da je materijalni položaj studenata težak, članovi Nastavno-naučnog veća smatraju da su ovakvi oblici protesta neprihvatljivi i izražavaju duboku ogorčenost zbog ponašanja pojedinih učesnika protesta koji je bez presedana u istoriji Filozofskog fakulteta.

U Beogradu, 30. novembra 2006.

Incidentne situacije na blokadi

Milenko: Bilo ih je par puta, ali ništa značajno. Jedan profesor je razbio jedna staklena vrata, mislim da se zove Vladimir Ilić, nisam siguran. Vrata su bila blokirana betonskom klupom, a on je hteo da prođe i staklo je puklo. To je bio jedini, da kažemo, ozbiljniji incident, koji je imao neke materijalne posledice. Znači, niko od studenata nije napravio štetu, nego profesor.

Prekidanje nastave tokom blokade

Damjan: Neki profesori su pokušavali da održavaju predavanja, čak su zvali studente telefonom i pretili im da će dobiti minus ako se ne pojave na predavanjima. No, u svakom slučaju nisu bili baš mnogo uspešni. To je bilo najzabavnije, prekidanje nastave... Jao, bio je onaj profesor, koji je potajno uvodio pet šest studenata u učionicu 109 na prvom spratu. I svaki put, kao, nije hteo da prekine predavanje i pretio je jednom liku sa istorije: „Ti ćeš biti izbačen sa fakulteta!“. Uglavnom smo uletali unutra sa megafonom i tako prekidali predavanja.

Sanja: Ja mislim da su oni studenti unutra bili srećni što ih neko spašava.

Damjan: Pa naravno da su bili srećni, ali opet, nisu oni ni morali da dođu na predavanje. Kakvo je to predavanje dok traje blokada, ko to još radi?

Nikola: Uglavnom mi je ostalo u sećanju prekidanje kolokvijuma Senke Kovač. To je bilo potpuno spektakularno, a i snimano je sve kamerom. Najzanimljiviji utisak je opet ta njena arogancija.

Nije histerisala. Jednostavno nije mogla da veruje šta se događa i samo je ponavljala: „Kako vi smete da prekidate? Ko vam daje pravo? Ko vam daje pravo da to radite?“.

Postojale su dve priče: njena priča i priča studenata. Mi je ignorisemo i pričamo u megafon. I pričamo to što pričamo. I poručujemo to što poručujemo - studentima.

Mislim, većina njih nije ni htela da dođe na taj kolokvijum i neki od njih su nam i ukazali da ona održava kolokvijum, ali prosto nisu imali petlju da sami prekinu jer ih je ubeđivala da moraju da budu tu. I onda, potpuno zbunjeni, ne znaju šta da rade, gledaju nju – gledaju nas, da vide ko će da popusti, da ne prenage. Neka devojka je prva ustala, prišla vratima i izašla. I onda je par njih

poluzbunjeno krenulo da ustaje, gledajući u Senku Kovač.

Oni su gledali u nju, kako se njen autoritet ruši, ta moć i ta vlast. Oni su izlazili proporcionalno urušavanju njene moći i vlasti. Videli su da je ta moć samo u rečima. Ali, kad su izlazili bili su ogromni osmesi na njihovim licima. Kao da ih je neko poslao u neki logor i onda se ispostavilo da ne moraju tamo da odu, takav osmeh.

Nemanja: Prekidanje nastave je sastavni deo blokade. U nekim trenucima je čak bilo i zabavno, ali je uglavnom bilo rutinski. Bilo je baš raznoraznih. Bilo je nekih asistentkinja koje su bile potpuno zbunjene. Njima nije bilo jasno šta se dešava. Što se tiče profesora bilo je nekih jako drčnih. Treba pohvaliti profesora Kozomaru koji nas je jedini od početka do kraja podržao. Možda nije bio jedini, ali je to čovek koji je došao za vreme blokade na fakultet i malo popričao sa nama, podržao nas.

Joca: Većina profesora ili uopšte nije prokomentarisala blokadu fakulteta ili je prokomentarisala totalno neutralno. Jednostavno, rekli su „Bila je blokada“, nisu imali nikakav komentar, spomenuli su da smo gubili predavanja, ali ništa više od toga... Možda nisu hteli da nam javno kažu svoj stav. Treba imati u vidu ispa-de jednog profesora sa istorije, Antonovića, koji je tokom blokade psovao majku studentima i pretio. Tužno je koliko su profesori postali odvojeni od studenata. Nema apsolutno nikakvog dubljeg kontakta koji treba da postoji. Ovo nije srednja škola. Čak i oni koji do sada nisu, počinju sve više da gledaju na svoj posao kao na posao pukog predavača. Skoro se u potpunosti izgubio taj osećaj ravnopravnosti između studenta i profesora koji trebalo bi da postoji na fakultetu.

Neki tip iz Saveza studenata se žalio da nismo hteli da ga pustimo da uđe na faks. Znaš li ti možda nešto o tome?

Milenko: Da, to je bio funkcioner Saveza studenata Dušan Zlokolica. Ja tad nisam ni znao ko je on, ali mi uopšte nije izgledao kao student jer je nosio odelo i kravatu sa zlatnom iglom. Ja kažem čoveku: „Pokaži mi indeks, ili ne možeš da uđeš“, a on kaže: „Nemam indeks i ne pada mi na pamet da ti pokažem indeks“. Ja kažem: „Dobro, onda izađi napolje“. On nije hteo da izađe, tako da smo morali da malko primenimo silu. Lepo je pisalo „Ulaz samo uz indeks.“

**(pismo poslato na diskusionu listu Studentskog protesta,
5. januara 2007.)**

Ne mogu da verujem... Jedina bitna stvar za NNV u vezi celog protesta je to što su neki pojedinci bili, ju naopako, arogantni. A odakle im pravo da budu arogantni kad ih nije podržala ni jedna studentska organizacija? Mogli bi smo da napišemo jedno obrnuto saopštenje oko blokade, sa sličnim početkom i nastavkom u stilu:

„U nekim slučajevima došlo je do arogantnog i agresivnog ponašanja pojedinih profesora koji su pretili studentima i uništavali imovinu fakulteta. Iako uvažavaju činjenicu da je mentalno stanje profesora teško, studenti smatraju da su ovakvi oblici ponašanja neprihvatljivi. Izvan svega, studenti izražavaju duboku ogorčenost zbog potpune nezainteresovanosti većine profesora za ključna akademska i socijalna pitanja.“

Luka

Beograd , 22.12.2006.

OBAVEŠTENJE STUDENTIMA ARHITEKTONSKOG FAKULTETA

Nakon jučerašnjeg viščasovnog razgovora sa dekanom i predstavnicima Fakulteta, održanog povodom eksplicitno izraženog nezadovoljstva radom Fakulteta, dužnost mi je da ovim putem studentima Arhitektonskog fakulteta u Beogradu prenesem sledeće stavove Uprave:

1. Uprava komunicira isključivo sa legalno izabranim studentskim predstavnicima u organima Fakulteta (Veće godina, Nastavno-naučno veće, Savet i Parlament) o pitanjima koja spadaju u oblast delovanja ovih organa i smatra da je vid obraćanja studenata Upravi koji se pojavio na fakultetu van ovih institucija akt anarhizma i time apsolutno neprihvatljiv. U vezi sa tim, Uprava podseća studente na njihova prava ali i obaveze definisane Statutom fakulteta, kao i na postojanje disciplinske odgovornosti studenata Univerziteta u Beogradu, za koju je izrada pravilnika u toku (oba dokumenta, Statut fakulteta i nacrt Pravilnika možete pronaći na sajtu fakulteta).

2. Visina školarina određena je tržišnom vrednošću diplome koju Fakultet izdaje, kao i kvalitetom usluga koje Fakultet pruža da bi se ona dostigla, pa prema tome Uprava apeluje na studente da joj kroz svoje predstavničko telo – Parlament, dostave spisak konkretnih nedostataka koje vide u realizaciji nastave, uslovima rada, studiranja, mogućnostima koje im Fakultet pruža u sprovođenju tačke bilo kog oblika ugovora sklopljenog sa Fakultetom.

3. Garancije za uslove upisa osnovnih ili diplomskih akademskih studija u okviru kvota predviđenih za studiranje finansirano iz budžeta Republike Srbije u narednim godinama ne mogu biti date pre nego što te odluke donese nova Vlada, tj. Ministarstvo prosvete koje će biti formirano nakon 21.1.2007.

*Milica Veličković,
student prodekan
Arhitektonskog fakulteta Univerziteta u Beogradu*

Kuda vodi studentski parlametarizam?

Filip, student fizike: Kad se birao parlament na Fizici, bilo je okačeno obaveštenje i došlo je dvadesetak ljudi. Naravno, tu su došli ljudi iz Saveza studenata sa svojim kandidatima, ljudima koje nikad nismo videli u životu. I glasanje je bilo jako čudno. Svaki čovek je imao pravo na tri glasa. Nije bilo nikakve kutije. Taj čovek koji je organizovao glasanje je lupao recke na tabli. Na kraju se ispostavilo da ima više recki nego što je to ikako moguće, ali to nije imalo nikakve veze, oni su i dalje ostavili svoje kandidate. Između ostalog došla su tri kandidata iz prve godine i sva tri kandidata su ušla, pošto tu nije bilo više nikoga. Iz druge godine je tu nastao haos pošto su oni hteli i tu da uvale svoje, ali došlo je dosta drugih ljudi pa nisu mogli. Onda su zamrzli glasanje za drugu godinu. Što se tiče treće godine i tu su promuvali neke ljude koje niko nikad nije video. Tad je došlo do te malverzacije kad je bilo više recki nego što je bilo ljudi koji su glasali. Kasnije smo mi napustili sednicu jer nismo hteli više da glasamo tako da ne znamo šta je bilo sa četvrtom godinom i apsolvencijama. Jednostavno, postoji spisak ljudi koji čine parlament, ali taj parlament se do sada nijednom nije sastao.

Aleksandar, student stomatologije: Znači, kao i do sad, ovi iz Saveza su hteli da prave skupštinu saveza kao i prethodnih godina. U fazonu, okrenu telefonom tridesetak ljudi, koji dođu tamo i izglasaju ono što im ovi kažu i tako izaberu studenta prodekana i predsednika saveza. Međutim, mi smo upali. Ubacili se i, kao, nećemo da se to tako radi. Napravili smo im gužvu tamo u savezu. Iscimali ih da naprave izbore.

Naprave oni izbore s tim što stave plakat da će biti izbori u petak uveče, dakle prekratak rok, pošto su svi očekivali da budu u sledeći utorak. Mi nismo imali vremena da napravimo listu za te izbore, imali smo samo tri sata. Izbori su bili totalno neozbiljno organizovani sa nekim malim papirićima i sve u tom stilu. Sve su namestili, a onda su napravili izmene statuta saveza koje mi nismo mogli ni da vidimo do pre možda nedelju dana. Ogradili smo se sad skroz od toga... Ma jebeš sve njih.

Nikola, student stomatologije: Na Stomatološkom fakultetu studenta prodekana je izabrao „ne zna se ko“ i „ne zna se kad“! Običan student nema načina

da dođe do bilo kakve informacije, dok se sam ne iscima i ispita pola fakulteta, ali i tad ništa neće uraditi, jer će ga slati tamo-amo, i reći da pitaš studentske predstavnike, a i njih je izglasao „ne zna se ko“, a samim tim se ne zna ko su uopšte oni. Sve u svemu, ne može se izaći na kraj sa „studentskim predstavnicima“, a kamoli sa profesorima ili upravom.

Kaća, studentkinja fizičke hemije: Ja sam sa Fakulteta za fizičku hemiju i da, mi imamo parlament. A evo male zanimljivosti u vezi sa njim... Kada ovih dana nismo imali grejanje, oni su rekli da parlament nije nadležan da poziva studente na štrajk ili protest, već da to treba da uradi studentski savez, a svi znamo kako on funkcionise. Toliko o tome.

Jovana: Iskreno, muka mi je više od studentskih organizacija, studentskih parlamenata, raznih predstavnika godina... Oni su tu samo da bi postojali forme radi i štitili svoje sitne, lične interese. Naravno, njihov interes nisu školarine. Lepo je znati da imamo studentske organizacije koje ne podržavaju studente. Ja se pitam koja je svrha njihovog postojanja i čemu ovo „studentski“ ispred „organizacije“. Ima nas, nadam se, dovoljno da im pokažemo da možemo i bez njihove „podrške“. Smatram da je za njih poražavajuće da sa takvim izjavama istupaju u javnost!

Neki ljudi nam zameraju da se bavimo popravljanjem krova, a radi se o tome da zgradu treba srušiti. Šta ti misliš o tome?

Nikola: Pa kuću treba svakako srušiti, a kuća se zida od temelja, ali se ruši od krova.

Ivana: Ne, ja sam čula da nam neki ljudi iz studentskih organizacija zameraju da se mi bavimo popravljanjem temelja, odnosno postavljanjem novih temelja, dok zgrada zapravo treba samo malo da se ulepša. Mi se bavimo suštinskim problemima studenata i univerziteta, a nama ljudi sa druge strane govore da ne treba time da se bavimo. Kažu da treba da se bavimo laganijim stvarima, koje ne pogađaju razne uprave, ministarstvo i vladu. A onda, kad steknemo ugled i pozicije bavljenjem tim finim stvarima i tim lepim akcijicama, onda ćemo navodno moći da se borimo oko školarina. Sutra malo! Videli smo kako se oni bore za školarine – nikako!

Nemanja: To su gluposti... Mi se bavimo pitanjima koje treba rešiti odmah sada!

Vlatko: Ta kuća se ruši sama. Trebali bi da udarimo temelje jednog potpuno novog obrazovnog sistema, a to se, naravno, radi udaranjem temelja čitavog društvenog sistema na novim osnovama. Ne znam ja ko to zamera. Ko nam to zamera da je posredi samo popravljanje krova?

STUDENSKI PROTEST

Spontanost, organizacija i pare

Ne veruju političkim partijama i njihovim vođama, odbijaju njihovu pomoć i ne žele, kako kažu, da budu poen u njihovoj kampanji

ZA PROTEST "DOLE ŠKOLARINE" javnost je prvi put saznala početkom oktobra kada je grupa studenata na Filozofskom fakultetu organizovala potpisivanje peticije protiv visokih školarina. Drugi njihov zahtev odnosio se na izjednačavanje zvanja diplomiranog i mastera. Skoro dva meseca kasnije, posle uzaludnih pregovora sa državom i fakultetima, na Filozofskom su, prvi put posle protesta 1996, opet razvučene parole, na jednim vratima "dostava hrane", na drugim "medija centar", liftovi ne rade, zvučnici rade, održavaju se zborovi, pišu se platforme. Uprkos tome, mnogi će nostalgичno reći kako se ovaj

Poučeni iskustvom, studenti Beogradskog univerziteta ne veruju da fakulteti i tu priliku neće iskoristiti da duboko zavuku ruku u njihov džep. Fakulteti su čak, dok je cela rasprava trajala, gledali da brže-brože iskoriste možda i poslednju priliku i raspisali konkurse za master studije; na FON-u, na primer, ukupno 183.000 dinara po studentu – koji je inače već diplomirao. Da sve bude još začinjeno, nijedan fakultet Niškog univerziteta nije raspisao konkurs za mastere jer se na tom univerzitetu

troškova za sve studente, slobodno se može reći, takva je da to samo naši studenti, od-

Nedeljnik "Vreme", broj 830 od 30. novembra 2006, str. 32-33

STUDENSKI PROTEST: Spontanost, organizacija i pare

Ne veruju političkim partijama i njihovim vođama, odbijaju njihovu pomoć i ne žele, kako kažu, da budu poen u njihovoj kampanji

piše: Ivana Milanović

Za protest "Dole školarine" javnost je prvi put saznala početkom oktobra kada je grupa studenata na Filozofskom fakultetu organizovala potpisivanje peticije protiv visokih školarina. Drugi njihov zahtev odnosio se na izjednačavanje zvanja diplomiranog i mastera. Skoro dva meseca kasnije, posle uzaludnih pregovora sa državom i fakultetima, na Filozofskom su, prvi put posle protesta 1996, opet razvučene parole, na jednim vratima "dostava hrane", na drugim "medija centar", liftovi ne rade, zvučnici rade, održavaju se zborovi, pišu se platforme. Uprkos tome, mnogi će nostalgичno reći kako se ovaj studentski protest po mnogo čemu razlikuje od protesta iz 1996. U tim poređenjima mnogi su već sada izgubili iz vida zahteve studenata čiju je regularnost skoro nemoguće osporiti.

MASTERI: Jedna od novina koju donosi Zakon o visokom obrazovanju, a shodno Bolonjskoj deklaraciji, glasi da se studije dele na osnovne (zvanje bachelor), specijalističke i magistarske (zvanje master, što nije isto što i magistar) i doktorske akademske studije. Studenti traže da se “sačuvaju stečena prava diplomiranih i time spreči njihovo degradiranje na tržištu rada, kao i da im se obezbedi direktna prohodnost na doktorske studije”. Zapravo, traže da se svi diplomirani automatski preimenuju u mastere jer su, kako tvrde, master studije suštinski istovetne sa ranijim diplomskim studijama. Karakteristike mastera su: 300 bodova i trajanje studija od pet godina. S obzirom na opterećenje i obim studija na našim fakultetima studenti tvrde da bi broj potrebnih bodova bio i premašen, a apsolventski staž se, pravno gledano, ionako tretira kao godina studija. Međutim, Konferencija univerziteta Srbije (KONUS) odbila je automatsko izjednačavanje zvanja diplomiranih i mastera i sve stavila pod nadležnost fakulteta pozivajući se na Član 127. Zakona o visokom obrazovanju.

Poučeni iskustvom, studenti Beogradskog univerziteta ne veruju da fakulteti i tu priliku neće iskoristiti da duboko zavuku ruku u njihov džep. Fakulteti su čak, dok je cela rasprava trajala, gledali da brže-bolje iskoriste možda i poslednju priliku i raspisali konkurse za master studije: na FON-u, na primer, ukupno 183.000 dinara po studentu – koji je inače već diplomirao. Da sve bude još začinjene, nijedan fakultet Niškog univerziteta nije raspisao konkurs za mastere jer se na tom univerzitetu podrazumeva da su diplomirani i masteri izjednačeni.

Ministar prosvete Slobodan Vuksanović, koji se donedavno po ovom pitanju nije izjašnjavao, odjednom je priznao da su svi studentski zahtevi opravdani i da je priča o masterima deo predizborne kampanje, samo što nije rekao čije. Zapravo, KONUS je tražio da Narodna skupština, koja inače ne zaseda do novog saziva, protumači sporni Član 127. Zakona o visokom obrazovanju. Onda je to trebalo da učini nadležno Ministarstvo prosvete, ali ono je kao vruć krompir poslednju reč “bacilo” vladinom Sekretarijatu za zakonodavstvo, koje je, i najzad, preseklo: diplomirani i masteri su isto. Rektor Univerziteta i predsednik KONUS-a Dejan Popović poručio je Vladi da nije tražio njeno mišljenje nego mišljenje Skupštine. Da li će se, kada i u kom skupštinskom sazivu dopuniti i izmeniti Zakon o visokom obrazovanju, to se ne zna.

ŠKOLARINE: Međutim, lako se može ispostaviti da je drugi zahtev studenata – za smanjenje školarina i administrativnih troškova, odnosno “jasno utvrđivanje kriterijuma, uz uvažavanje objektivnih socijalnih uslova” – mnogo tvrdi orah od zahteva za izjednačavanjem zvanja. Histerija koja vlada na fakultetima kada je reč o podizanju školarina za samofinansirajuće i ostalih troškova za sve studente, slobodno se može reći, takva je da to samo naši studenti, odnosno njihovi roditelji, mogu otrpeti. Na Filozofskom fakultetu, na primer, školarina je za tri godine skočila sa 45.000 na 86.000 dinara, na Arhitektonskom je ove godine 240.000, na Stomatološkom 180.000 dinara. Na mnogim fakultetima, u proseku, svake godine školarine poskupljuju za oko 20.000 dinara, i to uz sve lošije uslove studiranja. Samofinansirajući studenti kao vid samofinansiranja fakulteta (ili, po nekim tvrdnjama, isključivo profesorskih plata) poželjni su u što većem broju, pa se primaju i šakom i kapom, učionice se natrpavaju, predavanja traju i do deset uveče, a kvalitet nastave rapidno pada. Postavlja se pitanje šta će zaista biti sa primenom Bolonjske deklaracije kad se zna da ona propisuje grupe od 15 studenata. Hoće li to nužno povećati broj profesora i razdeliti jednu veliku platu na nekoliko manjih? Da li će naši fakulteti tako lako prihvatiti da izgube status pravnog subjekta, što takođe propisuje Bolonjska? Za sada se ništa od toga nije dogodilo, a studenti su i dalje ogorčeni na “sirotinjske” uslove studiranja iako svake godine tom istom fakultetu daju sve više novca. Ogorčeni su i na prateće administrativne troškove koji su neverovatan izum finansijskih sektora na svim fakultetima. Sada su, na primer, “u modi” ispitne sveske koje studenti plaćaju i po 600 dinara; na Pravnom je ispis s fakulteta 2500 dinara, plus 1000 dinara po svakom ispitu; na Filozofskom su uveli da i budžetski student ako padne godinu plaća 27.000 dinara. Budalaštine kao što su specijalna cena za podizanje diplome van utvrđenih rokova ili za poništavanje ispita samo su delići onoga šta sve student plaća tokom studija (vidi okvir). Na molbe studenata da se naprave jasni kriterijumi za visinu školarina i da administrativni troškovi pojeftine 50 odsto, dekan i ostajali glupi. “Čim smo blokirali zgradu fakulteta, dobili smo pažnju dekana”, rekao je jedan od studenata. Pažnju dekana Filozofskog Aleksandra Kostića zaista je teško dobiti, pokušali smo, i dobili odgovor da s novinarima komunicira samo preko medijskih saopštenja. Šteta, jer hteli smo da ga pitamo da li je tačno da bi u slučaju smanjenja školarina zaista morao da zatvori fakultet, kako je studentima rekao, i pored državnih subvencija i pored

novca koji fakultet uzima od izdavanja ne tako malog prostora u centru grada? Pitali bismo ga i to da li su previsoke školarine rezultat toga što je fakultetima i sigurnije i lakše da uzimaju od studenata, a ne od države?

Ovde nije reč samo o Filozofskom, niti o novoimenovanom dekanu koji pošteno nije ni seo u svoju stolicu, a studenti mu blokirali fakultet. Reč je o “normalnosti” da pobune uvek kreću sa Filozofskog, da Filozofski u svemu ovome nije čist, ali da ima iskustvo sa studentima – ima. Posle šestog dana blokade fakulteta, kada su studenti odbili dekanov predlog rešenja za smanjenje školarina, došlo je, kako kažu, do radikalizacije situacije. Dekan im je zapretio da će ih u javnosti predstaviti kao “nasilne” na šta su oni u utorak ujutro uzeli lance i “okovali” fakultet, dogodili su se, kažu, i incidenti s obezbeđenjem. Već u podne studenti iz protesta su okupljenim kolegama rekli da je Filozofski fakultet prihvatio sve studentske zahteve i da fakultet od srede počinje da radi. Protest se, kažu, i dalje nastavlja, samo na drugim fakultetima i na višim nivoima.

ORGANIZATORI: Studenti koji su pokrenuli protest dolaze sa raznih fakulteta i deklariraju se kao “grupa studenata” iz kojih ne stoji bilo kakva ideološka ili politička orijentacija. Ne veruju političkim partijama i njihovim vođama, odbijaju njihovu pomoć i ne žele, kako kažu, da budu poen u njihovoj kampanji. Studentske organizacije im jesu saveznici, ali između redova na početku protesta mogla se pročitati sumnja da su ove organizacije politizovane, što i nije nikakva tajna, i da bi saradnja s njima opet završila u borbi za nečije političke poene. Danas se to više ne pominje, zalogaj je ipak preveliki pa su međusobno podelili posao. Organizacije se sad bore za “mastere”, a studenti za školarine.

Na dan desetogodišnjice studentskog protesta 1996/97, na Filozofskom je u isto vreme održavana tribina povodom tog jubileja i “zauzimana” zgrada studenata iz sadašnjeg protesta. Kada je sa svojom porodicom i grupom telohranitelja u zgradu ušao i nekadašnji studentski lider Čedomir Jovanović, prema pričama studenata iz protesta, oni su počeli da se bune jer je navodno došao da ih iskoristi za svoju političku promociju i jer narušava autonomiju fakulteta uvodeći naoružane ljude. Došlo je do izvesnog guranja i vređanja, telohranitelji su ne baš nežno raščistili put i Čeda je prošao na tribinu. Međutim, priča dobija rašomonske razmere tek u drugom delu. Učesnik protesta iz

1996. koji je te večeri bio na tribini kaže kako je pri izlasku iz zgrade fakulteta čuo trojicu-četoricu studenata koji su viknuli Čedi “marš napolje”. “Tek uveče na televiziji video sam kako je to ‘istinski’ izgledalo. Pominjani su novčići, upaljači, nacistički pozdravi, Srebrenica... Ništa od toga nije bilo.” Većina novinara takođe ništa dramatično nije primetila, a studenti su razočarani u “pojedine medije”. Valjda im je do sada jasno da su upali u vrtloge ko zna čijih kampanja i da se tek sad, dok slave deblokadu Filozofskog, njihovi osnovni razlozi za pobunu – uvođenje reda u fakultetske cenovnike – u celoj halabuci lako mogu izgubiti iz vida.

Nedeljnik “Vreme”, broj 830 od 30. novembra 2006, str. 32-33

Protest se
nastavlja

Studentski protest Filološkog fakulteta

Studenti Filološkog fakulteta bili su aktivni učesnici studentskog protesta i akcija koje su ga pratile. Sve je počelo još u oktobru, pre svega deljenjem letaka, lepljenjem plakata - javnim pozivom da se što više studenata i studentkinja priključi borbi za svoja prava – za ispunjenje zahteva Studentskog protesta 2006. Veliki broj studenata i studentkinja Filološkog fakulteta je učestvovao i u blokadi Filozofskog fakulteta, i za vreme te blokade organizovana je akcija prikupljanja potpisa za peticiju podrške studentskim zahtevima Studentskog protesta 2006. Na Filološkom fakultetu je prikupljeno preko 3500 potpisa, koji su predati upravi Filološkog fakulteta. Sa ovom peticijom predati su i zahtevi za uvid u izveštaj o poslovanju i formulisanje jasnih kriterijuma za određivanje visine školarina. Dekan je deklarativno podržao zahtev za izjednačavanjem zvanja „diplomirani“ i „master“, ali nije pokazao neku spremnost da se aktivnije založi za ispunjenje zahteva, pogotovo onih vezanih za školarine. Održani su brojni pregovori sa upravom fakulteta. Studentima je obećano da će izveštaj o finansijskom poslovanju biti dostupan početkom letnjeg semestra. Informacije o aktivnostima vezanim za ispunjenje zahteva bile su dostupne svim studentima Filološkog fakulteta – o tome se govorilo na zborovima, a štampan je i bilten Studentskog protesta Filološkog fakulteta.

Prvi zbor na Filološkom fakultetu održan je 14. novembra u holu Fakulteta. Na njemu su pored studenata iz protesta i zainteresovanih studenata i studentkinja Filološkog učestvovali i funkcioneri Studentske unije Filološkog fakulteta, koji su pokušali da studentima ospore pravo na samoorganizovanje i održavanje zbora. Dva dana kasnije, 16. novembra, veća grupa studentkinja i studenata Filološkog je organizovano učestvovala u protestnoj šetnji beogradskim ulicama.

Na kraju zimskog semestra, 26. decembra 2006. godine, na Filološkom fakultetu je održan zbor svih fakulteta na kome se razgovaralo o predstojećim akcijama koje će biti preduzimane u sledećem semestru. I ovaj put su zboru prisustvovali i funkcioneri Studentske unije Filološkog, koji su pokušali da ometaju i sabotiraju zbor.

Organizovanje na Filološkom je tek počelo, pripremamo se za novi nastavni semestar. Protest se nastavlja.

Organizovanje na Filološkom fakultetu

Vladislav: Upoznali su nas međusobno na Filozofskom tokom blokade i dogovorili smo se da se nađemo i krenemo da skupljamo potpise za peticiju.

Jovana: To je veliki fakultet, a nas je malo u odnosu na veličinu fakulteta, ali opet snalazimo se i petljamo.

Andrea: Ja sam se u protest uključila posle poslednjeg zбора na Filološkom fakultetu. Taj zbor je bio jako loš, ljudi su bili potpuno nadrkani i delovalo je neorganizovano.

Ivana: Upoznali su nas na Filozofskom tokom protesta i blokade. Jedan dan dogovorili smo se da postavimo štand na našem faksu i da skupljamo potpise, da se cimamo malo oko traženja nekih dokumenata, nekih papira, nekih računa. Malo pre sam baš pričala sa dekanom, doduše slučajno. On je rekao da se mi ponašamo maltene kao neka kontrola. Nije bio ljut, samo je rekao „Zašto ste takvi, zašto se ponašate tako, kao neka naša kontrola, kao da mi radimo ne znam šta...?“ Manje više smo uspešni. Nije lako organizovati se zato što nas je malo. Mislim, nije nas malo, ali u odnosu na veličinu fakulteta, jeste.

Ja sam bila na pregovorima sa dekanom, sa prodekanom, sa Studentskom unijom Filološkog. I zaključila sam da je napornije razgovarati studentskim organizacijama jer oni pokušavaju da stvore taj privid „Mi smo sa vama, vaši smo“, a njihove metode su potpuno drugačije. Zapravo mi imamo metode, a oni nemaju metode. Na primer, nemoguće ih je ubediti da nas se okanu ako već neće da u potpunosti budu sa nama.

Oni misle da nikako ne treba podržati studentski protest jer su tu anarhisti. Mislim, strašno su naporni. Ja sam prosto digla ruke od toga, neću da više razgovaram sa njima uopšte. Sa njima da se nešto dogovaram i raspičavam stvarno nemam živaca, a ostali neka rade šta hoće.

Zborovi na Filološkom

Ivana, studentkinja Filološkog: Taj prvi zbor ja radije ne bih ni pominjala, i ne bih ga nazavala prvi zbor, nego radije nulti zbor. Kako je to izgledalo? Došli su Tadej i Milenko da popričaju malo sa ljudima o stanju na Filološkom fakultetu. Ispao je problem oko neke revizije, upisa u januaru. Jer Tadej i Milenko su kao tačku dnevnog reda na plakatu za zbor naveli i revizija. Ljudi iz Studentske unije Filološkog fakulteta, koji su se cimali oko revizije su se naljutili. Pa se maltene zbor u holu pretvorio u svađu. Ovi iz SUFil-a su govorili: „Sa kojim pravom vi koristite reč revizija“ ... Tako da se to sve raštrkalo poprilično brzo.

Nije se u suštini ni pojavilo realno gledano mnogo ljudi. I činjenica je da je ljude na Filološkom, u tom trenutku, najviše interesovala revizija, tj. mogućnost upisa godine u januaru. Naravno, svima je bilo jasno da su školarine ipak veći problem, ali prosto revizija je bila aktuelna. Sa revizijom nećemo platiti tu školarinu, koja je velika. Rešavali su problem od kraja, a ne od početka.

Na drugi zbor na Filološkom došlo je jako mnogo ljudi u odnosu na ono što sam ja očekivala. Mada je otišlo mnogo vremena na raspravu sa ljudima iz Studentske unije Filološkog. Prosto, bež' te mi sa očiju. Ako neko hoće da priča o SUFil-u, neka priča sa SUFil-om. Ne na zboru. Mi imamo konkretnijih problema od SUFil-a.

Treba ljudi na Filološkom da čuju malo ljude sa drugih fakulteta, da vide kako su oni rešavali problem sa studentskim organizacijama na svojim fakultetima. Mislim problem, problem u njihovom nametanju da ne reše probleme.

Milenko, student Filološkog: Tad smo bili Tadej i ja. Ja sam kasnio nekih pet minuta. Zbor je već počeo. Neki ljudi su se protivili da se uopšte održi zbor na Filološkom. Smatrali su da mi nemamo pravo, mi koji smo navodno došli sa Filozofskog da njih bunimo, pri čemu je Tadej sa Fizike, a ja sam sa Filološkog. Kao, nemamo prava da održimo zbor na njihovom fakultetu, a, zapravo, to je i moj fakultet. Onda je tu nastala rasprava između nas i njih. Čini mi se da je veliki broj studenata, koji nisu bili ni iz priče o studentskim organizacijama, a nisu bili ni u dodiru sa nama, povoljno reagovao i dobar deo tih ljudi sam video na našem sledećem protestu.

Potpuno je me je začudila reakcija ljudi iz Studentske unije, to što su tvrdili da mi nemamo prava da održimo zbor. Jedan dečko me je stvarno iznervirao.

On je meni rekao da ja nemam pravo da pričam i da će to rešiti studentski parlament, koji je tek trebalo da se formira, dva meseca posle toga. I kakav je to argument, da smo mi došli sa filozofije da njih navlačimo na neku priču? To je jako glupav argument. Oni su pokušali da se postave tu kao neki autoritet, ali ih mi nismo mnogo zarezivali.

Znaš šta je problem sa tim ljudima iz Studentske unije Filološkog fakulteta? Meni je poznato da su oni godinu dana pre svega ovoga glasali protiv zahteva studenata, koji su, u tom trenutku, štrajkovali glađu. Studenti su zahtevali da engleski jezik, koji je svih prethodnih godina bio klizan i dalje to ostane - znači mogao si da upišeš četvrtu, a da ne daš engleski jezik iz druge godine. Imao si pravo na to - a studentska unija je glasala da se to ukine. Oni su glasali sa argumentom da najbolje znaju šta je u interesu studenata. Mnoge moje kolege su tad, zbog njih, pale na samofinansiranje.

Matija, student Filozofskog: Bio sam na drugom zboru, nisam bio na kasnijim zborovima. Nije bilo preterano mnogo ljudi. Dobar deo tih ljudi nije bio obavešten. Tu je bila jedna devojka iz SUFil-a, koja je probala da nama koji smo upućeni i ostalim studentima koji su neupućeni objasni kako po njih nije dobro da se automatski izjednače diplome. Ja sam na to umro od smeha.

Jovan, student Filozofskog: Taj zbor na Filološkom mi je delovalo loše. Ne zbog malog broja ljudi, nego zbog Studentske unije Filološkog. Oni su predstavljani najveći problem, veći čak i od uprave. Ljudi iz jedne tako korumpirane organizacije kao što je SUFil su najveća prepreka samostalnom studentskom organizovanju.

Nemanja, student Filozofskog: Ja sam bio na zboru gde je bio jedan pokušaj sabotaže od strane SUFil-ovih birokrata, jedna od njih, neka šizična riba, je krenula da se dere na sve žive, sve joj je smetalo. Oni su galamili, glasno se smejali i pričali samo da bi ometali studente koji pokušavaju da se organizuju, valjda su se uplašili da više nikom neće biti potrebni. Pazi, bilo je i dobrih zborova na Filološkom. U principu ekipa tamo radi i to je to OK.

Hronologija Studentskog protesta Arhitektonskog fakulteta

✂ **16. novembra 2006. godine** studenti Arhitektonskog fakulteta su se priključili Studentskom protestu 2006. i studentima sa drugih fakulteta organizovanom šetnjom od zgrade našeg fakulteta do Platoa ispred Filozofskog fakulteta, sa crvenim kartonima u rukama. Zatim se studentska kolona uputila ka Ministarstvu prosvete blokirajući saobraćaj u ulicama Srpskih vladara, Kneza Miloša i Nemanjinoj.

✂ **22. - 28. novembra 2006. godine** studenti Arhitektonskog fakulteta su učestvovali u blokadi Filozofskog fakulteta. Zajedno sa studentima drugih fakulteta smo učestvovali u kreativnim radionicama i raspravama na zborovima.

✂ **1. decembra 2006. godine** studenti Arhitektonskog fakulteta organizuju prvi zbor na nivou svih godina na kome su formirani naši zahtevi.

✂ **4. decembra 2006. godine** na mostiću je okačen transparent „Dole školarine“ i počeo je protest uz muziku i druženje. Dobili smo i podršku od strane Kluba mladih arhitekata. Počelo je i organizovano prikupljanje potpisa za peticiju Protesta 2006. za smanjenje školarina i izjednačavanje zvanja „diplomirani“ i „master“.

✂ **5. decembra 2006. godine** pravi se novi transparent „Dole školarine“ i zahteva se da nam se vrati prethodni, koji nam je oduzet. Potpisivanje peticije se nastavlja. Pojavljuju se novčanice od 3000 i 6000 evra sa fotografijom zgrade našeg fakulteta kao podsećanje na visoke školarine.

✂ **6. decembra 2006. godine** održan je drugi zbor studenata arhitekture na nivou svih godina, a zboru su se pridružile i kolege sa Fizike, Filološkog i Filozofskog fakulteta. Raspravljalo se o našim zahtevima, daljim akcijama...

✂ **7. decembra 2006. godine** vraćen je oduzeti transparent „Dole školarine“ i nastavljena je akcija prikupljanja potpisa uz muziku na mostiću. Napravljena je i oglasna tabla na kojoj je svako mogao ostaviti svoj komentar.

✂ **8. decembra 2006. godine** održan je treći zbor studenata Arhitektonskog fakulteta. Prebrojani su prikupljeni potpisi (ukupno 720). Sastavljeno je pismo dekanu u kome tražimo odgovor na naše zahteve.

✂ **10. decembra 2006. godine** održan je zbor Protesta 2006. na nivou svih fakulteta gde su aktivno učestvovali i studenti Arhitektonskog fakulteta. Raspravljalo se o trenutnoj situaciji na fakultetima i studentskim akcijama.

✂ **11. decembra 2006. godine** studenti Arhitektonskog fakulteta u protestu izrađuju SPAF! pečat .

10:00-11:00h studenti Arhitektonskog fakulteta pokušavaju da zakažu razgovor sa dekanom, ali ih on odbija i prihvata isključivo razgovor sa predstavnicima godina iz studentkog parlamenta.

14:00-15:00h dekan razgovara sa predstavnicima prve i druge godine i odbija da prihvati naše zahteve i peticiju od 720 potpisa, koju mu je uručio jedan od predstavnika.

15:00h održan je četvrti zbor studenata Arhitektonskog fakulteta na kome su prisustvovali i studenti predstavnici kao i studenti starijih godina i apsolventi.

✂ **12. decembra 2006. godine** sve više studenata učestvuje u kreativnoj radionici na mostiću. Uz muziku i druženje studenti sa flomasterima i papirima dodaju nove crteže i parole na oglasnu tablu.

✂ **13. decembra 2006. godine** je održana sednica studentskih predstavnika. Razmatrani su naši zahtevi. Štampa se prvi broj biltena SPAF!.

✂ **14. decembra 2006. godine** održan je i peti zbor studenata Arhitektonskog fakulteta. Zboru su prisustvovala i aktivno učestvovala kolege sa Filozofskog i Filološkog fakulteta. Glavna tema rasprave je bio finansijski izveštaj.

✂ **15. decembra 2006. godine** upućen je zahtev dekanu za pristup informaciji od javnog značaja, odnosno zahtev za uvid u izveštaj o finansijskom poslovanju fakulteta koji obuhvata sve prihode, rashode i fotokopije računa..

✂ **17. decembra 2006. godine** studenti Arhitektonskog se pridružuju

kolegama sa drugih fakulteta učestvujući u radnoj akciji i izradi transparenata za predstojeći protest.

✂ **18. decembra 2006. godine** studenti Arhitektonskog fakulteta učestvuju u protestu ispred zgrade rektorata sa kolegama sa drugih fakulteta.

✂ **19. decembra 2006. godine** je dekan Arhitektonskog fakulteta u pismenoj formi odbio da omogućiti uvid u finansijski izveštaj pozivajući se na opšte akte fakulteta, kojima je „utvrđeno da traženi podaci predstavljaju poslovnu tajnu“.

✂ **21. decembra 2006. godine** su kolege iz protestnog odbora Protesta 2006. posetile zgradu tehničkih fakulteta i razgovarale sa rektorom. Bila je zakazana i konferencija za štampu na kojoj su trebali da budu prisutni i studenti sa Arhitektonskog fakulteta, ali je ona otkazana pa su studenti odlučili da se obrate novinarima u pismenoj formi. Na zidu našeg fakulteta je osvanuo tekst kojim se jedan nezadovoljni student obratio studentima, profesorima i nenastavnom osoblju, direktno, bez kurira.

✂ **22. decembra 2006. godine** sastavljeno je pismo studenata Arhitektonskog fakulteta i upućeno novinarima. Suočili smo se i sa cenzurom pošto je gore pomenuta priča veoma brzo uklonjena, a ujedno je bila i uzrok vanredne sednice studentskog parlamenta sa dekanom na kojoj su pominjane disciplinske mere protiv nezadovoljnih i samoorganizovanih studenata Arhitektonskog fakulteta u protestu.

✂ **26. decembra 2006. godine** održan je studentski zbor na Filološkom fakultetu na kome su aktivno učestvovali i studenti sa Arhitektonskog fakulteta koji su se okupili u većem broju.

*Dodi i učestvuj!
Budi informisan!
Ovo je tvoj fakultet!
Ovo su tvoji zahtevi!*

Obaveštenje: Ovaj protest je samofinansirajući. Štampanje plakata, biltena, peticije... smo finansirali iz svog džepa i potrebna nam je materijalna podrška svih nas. I najmanji novčani prilog je dobrodošao.

15 DEC 2008			
Upr. Jav.	Opis	Priloge	Priloge
13	18/482		

.....**ARHITEKTONSKI FAKULTET U BEOGRADU**.....
 naziv i sedište organa kome se zahtev upućuje

ZAHTEV za pristup informaciji od javnog značaja

Na osnovu člana 15. st. 1. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS“ br. 120/04), od gore navedenog organa zahtevam*:

- ☐ obaveštenje da li poseduje traženu informaciju;
- ☐ uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju;
- ☐ kopiju dokumenta koji sadrži traženu informaciju;
- ☒ dostavljanje kopije dokumenta koji sadrži traženu informaciju:**
 - ☐ poštom
 - ☐ elektronskom poštom
 - ☐ faksom
 - ☒ na drugi način:*** LIČNO, NA RUKE

Ovaj zahtev se odnosi na sledeće informacije:

FINANSIJSKI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU FAKULTETA
KODI OBUHVATA SVE PRIHODE, RASHODE I PROTOKOLICE
RACUNA
 (navesti što precizniji opis informacije koja se traži kao i druge podatke koji olakšavaju pronalaženje tražene informacije)

U BEOGRADU

dana 15. 12. 2008 godine

Tražilac informacije / Ime i prezime

adresa

drugi podaci za kontakt

potpis

* U kućici označiti koja zakonska prava na pristup informacijama želite da ostvarite.

** U kućici označiti način dostavljanja kopije dokumenata.

*** Kada zahtevate drugi način dostavljanja obavezno upisati koji način dostavljanja zahtevate.

Zahtev za pristup informaciji od javnog značaja

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
БРОЈ: 1848/2
ДАНА: 19 DEC 2006
БЕОГРАД

Стефан Милошевић
Декан

ПРЕДМЕТ: Одговор на Захтев бр. 1848/2 од 15.12.2006. године

У вези са Вашим Захтевом за приступ информацији од јавног значаја, који је на Архитектонском факултету у Београду заведен под бр. 1848/2 од 15.12.2006. године, обавештавамо Вас да нисмо у могућности да позитивно одговоримо на Ваш Захтев с обзиром да тражена информација не представља информацију од јавног значаја, односно информацију коју јавност има оправдани интерес да зна, сагласно члану 2. и члану 4. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја ("Сл. гл. РС", бр. 120/04).

Наиме, општим актима Факултета је утврђено да тражени подаци представљају пословну тајну.

АРХИТЕКТОНСКИ ДЕКАН
АРХИТЕКТОНСКОГ ФАКУЛТЕТА
Проф. др Владимир Мако

Informacija od javnog značaja je „poslovna tajna“

Studentski parlament = korupcija, cenzura, pretnje...

Zapisano je: „parlament – prvi korak ka demokratiji“. Da li je baš tako?! Koliko pitanja može da se postavi na ovu temu, a koliko odgovora možemo da ponudimo? Kolika je neupućenost i neinformisanost jednog studenta Arhitektonskog fakulteta na temu „parlament“? Kako se biraju članovi našeg studentskog parlamenta? Kako funkcioniše naš studentski parlament? Kako naš parlament rešava naše studentske probleme? Kako naši predstavnici komuniciraju sa nama? Ko nas predstavlja u našem studentskom parlamentu? Zašto neko želi da bude u parlamentu?...

Članovi parlamenta se biraju glasanjem (svi ćemo se složiti da je to tako). Ali kakvim glasanjem? Ko glasa i ko ih bira ako gotovo niko od 1500 studenata (koliko nas ima na fakultetu) ne zna za to? Dobili smo odgovor jednog parlamentarca da je „obaveštenje bilo na svim oglasnim tablama čak celih nedelju dana“. Zar je moguće da niko od 1500 studenata ne gleda u tablu pa ne zna šta se dešava sa parlamentom, ali ipak nekako uspe da sa te iste table pročita kada ima koje predavanje i koje vežbe, kada ima koji ispit... Tako da jedva znamo i ko nas predstavlja. Lepo je znati 15-ak imena, mada se mora priznati da ih je teško pronaći i upamtiti. Pokušali smo da ih pronademo na sajtu fakulteta pa možda i neki kontakt telefon ili e-mail budu pored imena, te rešimo i dilemu i problem oko komunikacije, ali smo naišli samo na „stranica je u izradi“. Zašto nam nije dozvoljen uvid u njihov rad (čak ni prisustvo na njihovim sednicama)? Dobili smo odgovor „da se sednice održavaju iza zatvorenih vrata i da ne smemo čuti o čemu se raspravlja jer to nije za javnost“(?!). Studentski „predstavnici“ iza zatvorenih vrata raspravljaju o studentskim pitanjima i ne dozvoljavaju studentima bilo kakav uvid u svoj rad(?!). Poražavajuća je činjenica jednog studentskog parlamenta, još ako se zna da „nije usvojen pravilnik rada studentskog parlamenta“ ni posle nekoliko meseci postojanja, kako nam reče jedan od predstavnika. U veoma retkim prilikama imali smo čast da razgovaramo sa jednim malim brojem predstavnika, koji jasno prave granicu između nas i njih uporno nam se obraćajući sa „vi“. Treba dodati i da postoje neke konkretne pogodnosti za parlamentarce, kao što je, na primer, besplatna karta za čuveni maskenbal koji se održava u zgradi tehničkih fakulteta u organizaciji KST-a, a koja je u pretprodaji koštala 800 dinara. Dekan naravno vodi računa o predstavnicima godina, koji imaju tako težak zadatak

pred sobom. Saznali smo za taj brižan potez dekana pa smo hteli da proverimo informaciju kod svevišnjih predstavnika, ali smo dobili prilično sarkastičan odgovor: „Da, da, jesmo... dekan hoće da nas potkupi kartom za maskenbal!“ (ili možda konačno iskren odgovor).

Dosta je bilo pitanja kao i nepreciznih odgovora, ali treba pomenuti još neke stvari koje su veoma bitne i potrebne za potpuni opis našeg parlamenta.

Sva ova pitanja o parlamentu, o njihovom radu, o izboru predstavnika itd... postala su prilično aktuelna kada je počeo studentski protest 2006. kako na drugim tako i na našem fakultetu. Studenti su tada postavili veoma bitna pitanja o diplomama, školarinama i uslovima studiranja, a naš studentski parlament je ču-tao. Kada je počeo miran protest po hodnicima našeg fakulteta, kada su osvanuli prvi transparenti, cedulje sa studentskim komentarima, isecci iz statuta, studentski crteži i priče, pozivi i obaveštenja za zborove... probudio se i naš parlament. Neki od njih su dolazili na naše zborove pokušavajući da nam objasne „neke stvari“, ali nismo našli zajednički jezik. Kako i možemo, kada oni ne vide problem u visokim školarinama (godišnji iznos od 3000 evra) i postavljaju pitanje „a jel VI mislite da oni VAS pljačkaju?“. Ne vide problem u uslovima studiranja, a ne zna se koliko ispita i bodova treba da bi se upisala naredna godina, koliko će koštati master studije i opet postavljaju pitanje „pa zar ne znate da u statutu piše da se sve to definiše u martu mesecu?“... I povrh svega ovoga neki od njih dodaju i to „da nemaju jasno izgrađen stav“ kada su ovi problemi u pitanju kao i čuvenu rečenicu „mi imamo naređenje od strane uprave da se ogradimo od vas“. Studentski parlament se ograđuje od nas?! Kojih nas? Nas studenata koji smo postavili pitanja i tako im otežali ulogu „studentskih predstavnika“! Da, jesmo otežali zato što moraju da se odazovu pozivu dekana i naprave vanredne sastanke čim okačimo na zid nešto što ne odgovara dekanu, upravi, njima... Cenzura je svemoguća! Ograđuju se od nas studenata koji smo studenti baš kao i oni?! Nas studenata koji smo na istom fakultetu baš kao i oni?! Nas studenata koje niko ne želi da primi i sasluša?! Da, ali i pored toga dobijamo informacije kako možemo biti izbačeni sa fakulteta i sankcionisani zbog raznih parola i tekstova kojima smo ukrasili zidove naših hodnika. Moć je čudovišna stvar! Mislimo da nema potrebe dalje postavljati pitanje: Ko nas predstavlja u našem studentskom parlamentu i kako on funkcioniše?

Studenti Arhitektonskog fakulteta u Beogradu

Proglas anonimnog studenta

Studentima, tetkicama, portirima, domarima, sekretaricama, demonstratorima, asistentima, profesorima, prodekanima, dekanu... direktno, bez kurira, bez parlamenata, birokratije, bez sranja. Jer, jebeš sistem koji ne funkcioniše, zar ne? I jebeš dekana koji nema potrebu da se predstavi, fino, studentima. Ja sam Vladimir Mako, vaš novi, jebeni dekan! I jebeš 3D štampač, ako su hodnici neokrećeni, ako se cela zgrada raspada, ako su predavanja sranje, a vežbe kao da i ne postoje... Vi ste pisali taj Statut, a stalno ga jebeno kršite. Hoću da znam šta košta 3 proklete hiljade evra! Kompovi su poklon, radijatori su poklon! Obezbedili su nam skriptarnicu. Jedna skriptarnica studentima, jedan disk u njoj četiri puta skuplji nego bilo gde! Zašto „500 novih naslova za studente“, iz biblioteke, mogu da uzmu samo profesori!? I kako predavanja i vežbe počinju dok još traje upis? Šta smo platili? Boli me kurac kolike su profesorske plate, ali hoću da znam šta plaćam i šta ću platiti! Zašto 6000 za master? Kako će nam taj usrani master izgledati? Kako smeju da nam kažu da nemaju pojma kako ćemo studirati na tom masteru za par godina??? Ej! I zašto je jedino opravdanje tržište? Neću da mi profesor kaže da ćutim i platim ili da odem iz države. Neću bre da idem nigde. Hoću ovde da jebeno studiram. Pošteno! I neću da se dekan pravda time što mu država ne da pare. Čoveče! Tvoj problem!! Ako neko krade od tebe, ne znači to da ti jebeno možeš od mene! I neću da ljude oko mene boli kurac za njihov život. 20-oro imaju besplatan master. Njih 120 boli kurac za protest jer su sigurni da će biti među tih dvadeset. I kako ste sigurni da će biti i 20 za džabe? Pa ovde se pravila menjaju u toku igre! I neću politiku na fakultetu. Neću veze. Neću da neka devojkica na hodniku određuje ko u oktobru ne može da polaže ni jedan, a ko može pet ispita! Neću foliranje, kvazi reformu, za koju i profesori kažu da je sranje, ali za koju su oni meni unapred uzeli pare! Ne zanima me ni ko je Nikolić, ni ko je Marko jebeni Savić! Ko je sjeb'o reformu, ko hoće da otvori privatni fakultet... boli me dupeee! Zanimaju me moje studije. I da, zanima me za šta moji roditelji daju svoje plate! I koliko je normalno da su cene školarina ravno u hiladama evra? I da se jedan papir obavezan za vežbe naplati studentu 25 dinara. I da ne sme da se kopira! I da mi naplate šesto dindži moje ocene. Koje nisam mogao ni da vidim. I neću cenzuru. I odbijam da ćutim. Neću da me jebu u dupe! Niko! Reći ću šta god mi se govori. Dakle, pušite mi kurac!! **Dole školarine!!**

Zgrada tehničkih fakulteta na novčanici od 3.000 evra

Kako su se organizovali studenti Arhitekture

Vladimir: Osetili smo potrebu da oni ne treba nas da krađu, razumeš?! Kad sam već uradio neke stvari... Kada smo dali sve već u roku... i sve daješ, i trudiš se, i sve je po njihovim uslovima i još traže pare da ti to radiš po njihovim uslovima... Prvo smo se pokrenuli ja i moj drug. Otišli da vidimo šta to rade na Filozofiji, otišli na neki zbor. U stvari, otišao sam prvo na protest i tamo popričao sa nekim. Posle smo došli za zbor, i dali su nam neke plakate. Mi smo se dogovorili da ćemo polepiti plakate i to smo uradili. I onda smo malo pokrenuli ostale, došlo je sto ljudi sa našeg fakulteta na protest, koji je bio održan nakon nedelju dana.

Posle toga su krenule razne aktivnosti. Neki se nisu odmah složili s tim. Ljudi traže izgovore zato što su mnogo jadni. U stvari nisu svesni da nedeljno mogu da odvoje sat, dva ili tri vremena svog života zarad čitavog svog života. Pravili smo zborove. Dalje je već bila uigrana priča. Posle su se pojavljivali novi ljudi, povećavao se broj.

Vrlo je teško organizovati se. Čovek posrne dosta puta i dosta puta sam se nervirao zbog toga... Ja ne radim to zbog sebe, ne volim nepravdu i sve to. Ne volim da dajem pare, razumeš... A video si i sam na šta liči naš fakultet. Ono je brate cirkus „Medrano 2” (smeh) samo još slonove da vodamo po hodnicima.

Što se tiče studentskog parlamenta, sa njima su vrlo loši odnosi. Prvo smo pokušavali nešto preko njih, pošto su ljudi želeli da idemo preko njih, kao legalno.

Međutim, shvatili smo da su to ljudi koji žele da se istaknu pred profesorima, da im se uvuku, razumeš? I naravno da nam nisu pomogli. Na Arhitektonskom je ljudima para pojela mozak.

Onaj tekst koji se pojavio, u kome se psuje i dekan i uprava i sve... To je bilo jako čitano. Ljudi su i došli na tu ideju da to napišu zbog bunta koji postoji, a nije ispraćen pravilnim odgovorom, razumeš? Zato što nas svi

Studentski protest na Arhitektonskom fakultetu

jebu kako stignu. Zbog tog teksta je bilo mnogo besa, razumeš. Dekan je popizdeo. Onda je izašlo i obaveštenje koje je potpisala ona studentkinja prodekanka - da je anarhizam sve što ne bude išlo preko studentskog parlamenta.

Pojavili su se posle drugi ljudi, sa starijih godina, što je jako bilo bitno, da se formira mešovita ekipa studenata koja će da deluje.

Kako su izgledali zborovi na Arhitekturi?

Nemanja, student filozofije: Onaj na kome sam ja bio... Dobar deo ljudi koji su došli nije bio upućen. Morali smo da im crtamo šta treba da rade... Zbog visine školarina objasnili smo im kako da traže finansijski izveštaj... Fascinirao me je jedan student, koji je pitao - kad dobiju finansijski izveštaj da li treba da zovu nekog eksperta da tu nađe rupe. Na fakultetu gde je školarina 3,000 evra treba ti znanje osnovnih matematičkih operacija i znanje čitanja da bi našao rupe u finansijskom izveštaju. Zato je taj dekan i proglasio finansijski izveštaj za službenu tajnu, da se ne bi videlo koliko kradu. To je ogromna količina para, a fakultet je ruiniiran... Izgleda kao da su se vodile ulične borbe po hodnicima i salama.

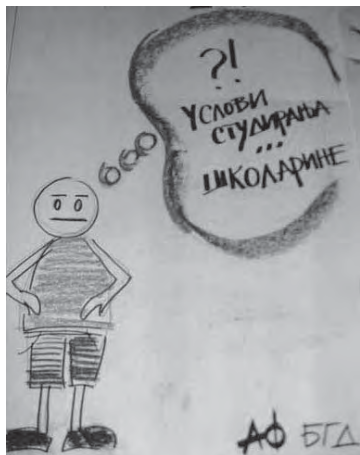
Vidiš, ja mislim da u finansijskom izveštaju za 2005. godinu, na Filozofskom ima jedna stavka, da je 40 miliona dinara potrošeno za geodetske usluge. Čoveče, jebenih četrdeset miliona! Kakve bre geodetske usluge? Odmah vidiš da tu nešto ne štima. Za to ti apsolutno ne treba neko preterano znanje ekonomije.

Studentski protest 2006. i blokada Filozofskog fakulteta iz ugla jednog studenta Arhitektonskog fakulteta u Beogradu

Moj prvi kontakt sa protestom bila je protestna šetnja ulicama Beograda do zgrade Ministarstva prosvjete 16. novembra 2006. godine. Saznala sam za najavu tog okupljanja ispred zgrade Filozofskog fakulteta, na čuvenom Platou, iz sažetog novinskog članka nekoliko dana ranije. Zbog ličnog nezadovoljstva, kao jedinke ovog nesrećnog društva, odlučila sam da svojim prisustvom simbolično podržim nas, studente. Priča o školarinama i diplomama je nešto što mi je dobro isparalo uši. Moram da priznam da sam bila prilično razočarana malim odzivom. Na Platou se nije okupila masa koju sam ja očekivala s obzirom da je problem toliko širok i da dotiče sve nas koje studiramo, a isto tako i sve ljude koji su nekada studirali, koji imaju djecu na fakultetima, koji će imati djecu na nekom od fakulteta... Ali, opet nas je bilo dovoljno da blokiramo saobraćaj u najprometnijim ulicama i pokažemo ljudima, koji su sa nestrpljenjem (a mnogi i sa nervozom) čekali svoj prevoz do kuće, da imamo problem koji se mora riješiti. Očekivala sam mnogo više nervoznih ljudi, a ipak smo dobili mnogo više osmijeha i podignutih ruku podrške. Tog dana sam upamtila i nekoliko desetina mojih mlađih kolega sa Arhitekture koji su se organizovano pridružili šetnji sa simboličnim crvenim kartonima u rukama. Onda je uslijedila i blokada Filozofskog fakulteta 22. novembra 2006. godine, posle ponovnog okupljanja na Platou gdje je uporedo trebala da se održi proslava desetogodišnjice studentskog protesta iz 1996. godine. Blokada je bila šok za mene, a vjerujem i za mnoge druge koji su došli da podrže cijelu priču oko protesta. Jedno mi je bilo jasno, a to je da treba da se nađem iza zidova zgrade Filozofskog fakulteta, dalje od nekakve proslave „studentskog“ protesta koji je najmanje bio studentski... Još manje mi je bila jasna proslava nečega u sred studentskog protesta koji se tiče zaista studentskih, ne tako malih problema. Studentske organizacije su se naravno našle u cijeloj toj zbrci koja se ticala proslave, ograđujući se što je više moguće od svih nas koji smo došli na naš studentski protest, zbog naših diploma, zbog našeg novca za školarine. Pa kako ni jedna takva proslava ne ide bez podrške političara tako nije ni ova prošla. Mediji veoma dobro znaju da izrežiraju najveće, udarne vijesti pa sam tako i ja sutradan imala priliku da gledam neku sasvim novu verziju događaja kojem sam prisustvovala uživo

desetak sati ranije. Isti ambijent, isti akter, ali potpuno drugi način interpretacije da sam se i sama zapitala gdje sam to provela prethodno večer i šta sam gledala svojim očima i slušala svojim ušima. Dobra režija vas dobro natjera da preispitate svoja čula. Mene sigurno jeste. Sama blokada Filozofskog fakulteta mi se nije učinila baš kao sjajna zamisao posle prvih nekoliko sati provedenih u toj zgradi. Otišla sam razočarana to večer sa protesta. Međutim, mediji su odigrali svoju ulogu i nazivajući sve učesnike protesta anarhistima kao i prikazom spektakularnog, nasilnog izbacivanja jednog i nesrećnog političara od strane studenata, raznih pristalica kojekakvih organizacija dobro su prodrmali moj studentski organizam koji nije mogao da svari sve te informacije. Bila sam na protestu, na neki način učestvovala i u blokadi, a nisam ništa drugo sem student. Student koji želi svoju diplomu. Student koji želi da se izbori za svoja prava. Student koji želi da zna šta plaća, šta studira i šta dobija po završetku studija, posle toliko godina učenja, posle toliko položenih ispita... Zašto je nekom bilo (i zašto je nekima još uvijek) toliko nevjerovatno da povjeruje u to? Zašto je toliko nevjerovatno da student digne glas protiv visokih školarina? Zašto svi moramo da pripadamo nekim partijama, organizacijama...? Zašto ne možemo da budemo jednostavno studenti i da nam se kao studentima obraćaju? Blokada se nastavila i sutradan. Nastave na Filozofskom fakultetu nije bilo. Došao je i prvi vikend blokade. Odlučila sam da posjetim opet zgradu Filozofskog. Spremala sam ispit, razmišljala da izađem sa društvom negdje u grad... a onda mi je prošlo kroz glavu da većina mojih kolega i ne zna šta se dešava, a i da zna da ne bi ni protekla noć i izdvojila par sati svog života boreći se za nešto što je tako veliko i tako ispravno u ovako pogrešnom sistemu i pogrešnom društvu. Imala sam „susret“ na nekim forumima sa par mojih kolega. Došlo je do „zanimljivih“ rasprava i sukoba mišljenja pa pošto shvatih da ne mogu objasniti nešto nekom ko ne shvata ništa ipak sam odlučila da odem i družim se sa ljudima kojima ne moram ništa da objašnjavam, a koji sve već shvataju i znaju. Spakovala sam neku knjigu za čitanje, najavila svoj dolazak sms-om na telefone koje sam prepisala sa protestnog plakata sa datumom kada je blokiran Filozofski fakultet, a koji inače stoji i danas na zidu u mojoj sobi. Pare za izlazak sam potrošila na mlijeko, sjemenke, kafu, čaj i plastične čaše. Tako opremljena sa indeksom u džepu sam ušla u zgradu Filozofskog. Na ulaznim vratima su bila dva momka, studenta, koja su kontrolisala sve koji

*Sa panoa Studentskog protesta
na Arhitektonskom fakultetu*

ulaze u zgradu. Pretresli su moj ranac, provjerili indeks i sa osmijehom me pustili unutra pošto su utvrdili da nemam skriven alkohol. Bila sam prijatno iznenađena atmosferom koja je vladala oko ponoći na ovom fakultetu. Za razliku od mog prvog susreta sa blokadom ovo je bilo nešto sasvim drugačije. Došla sam sa namjerom da provedem nekoliko sati tu a ostala sam cijelu noć. Bioskopska sala, kreativna radionica, kuhinja, sala za sastanke i spavaonica... hol sa raspoređenim stolovima i stolicama... šah, ne ljuti se čovječe, karte... gitara, pjesma, druženje i stotinjak studenata. Mala zajednica koja savršeno funkcioniše. Svi okupljeni pod istim transparentom, svi sa različitih strana, svi na jednom mjestu. Svi problemi se rješavaju u hodu, svi imaju pravo na svoje mišljenje, predlog, sugestiju. Došla sam sama, a vratila sam se sledećeg jutra sa novim brojevima telefona u džepu, novim imenima u glavi i novim, mnogo boljim utiscima... Tako sam prove-la i još jednu noć na blokiranom fakultetu. Knjige za moj ispit su i dalje ležale na stolu i čekale da se oporavim od neprospavanih noći... Ali sam zato naučila da igram fudbal sa papirnom loptom, usavršila pantomimu, obnovila znanje iz gipsarskih radova... Blokada Filozofskog fakulteta je završena i počelo je prikupljanje potpisa za peticiju... Protest se nastavio ali u drugačijem obliku. Krenulo je osvješćivanje širih studentskih masa. Trebalo je objasniti neinformisanim, inertnim, neupućenim studentima da blokada Filozofskog nije bila samo zbog problema studenata Filozofskog fakulteta, i da iza cijelog protesta ne stoje samo filozofi. Nas nekoliko je krenulo u borbu za svaki potpis. Naoružali smo se rečenicama koje smo ponavljali svakom studentu za svaki potpis. Bilo je krajnje naporno i iscrpljujuće, ali smo dostigli cifru od 720 potpisa što je otprilike polovina ukupnog broja studenata na našem fakultetu. Mlađe kolege su okačile transparent „dole školarine“, počeli su tihi protest muzikom na našem čuvenom „mostiću“. Posle nekoliko dana smo napravili i našu oglasnu tablu, stub statuta, oglasni stub... Sva-

ko je mogao da učestvuje crtanjem, pisanjem, čitanjem, gledanjem... I naš bilten „SPAF!“ je ugledao svijetlost dana. Nastavila sam da posjećujem sve zborove našeg i uopšte studentskog protesta 2006... I tako sve već traje nedeljama... Želim da vjerujem da možemo nešto da promijenimo. Želim da vjerujem da ima ljudi koji mogu da nam pomognu, a imaju sluh za ove probleme. Želim da vjerujem da ima mnogo više studenata koje ovi problemi dotiču, ali nisam sigurna da želim da znam razloge zbog kojih se ne pojavljuju na našem „mostiću“, na studentskim zborovima... Možda imaju dobro opravdanje, ali ne želim da ga čujem. Ne želim da slušam nekog ko je sve presjedio u svom toplom stanu, zagnjuren u neku knjigu, grafički rad, „podržavajući“ kolege koje se bore za njega... Novac za školarinu nisam nikada odvajala, a opet nisam mogla da odmahnem rukom i kažem da to nije moj problem. Ispitne obaveze sam i pored protesta i blokade uspješno privela kraju tako da opravdanja koja idu u tom pravcu zaista ne mogu i ne želim da slušam... Ako je „šaka studenata“ uspjela da natjera jednog dekana... jednog rektora... da sasluša i pokuša da riješi studentske probleme šta bi tek mogli kada bi se sva studentska masa probudila i podržala svoje zahtjeve, digla svoj glas protiv nepravde i lošeg sistema...

Srećno nam bilo!

Marija, studentkinja Arhitektonskog fakulteta

Glasilo studentskog protesta DOLE ŠKOLARINE!

PROTESTNI BILTEN

br. 2

STUDENTSKIE PROTEST 2006.

Pismo podrške nemačkih studenata

Dragi kolege studenti iz Srbije,

Obraćam vam se u ime "Protestnog zbora" na Goteovom Univerzitetu u Frankfurtu. Pre svega, hteli bi da iskazemo našu solidarnost sa vama i vašom borbom protiv školarina u Srbiji. Postoje upadljive sličnosti između vašeg i našeg protesta ovde u Nemačkoj. Jedna od najvažnijih je činjenica da su vaši protesti, kao i naši, uglavnom organizovani od strane suštinski demokratskih organizacija, a ne od zvaničnih institucija kao što su studentski parlamenti ili savezi, iako, ovde u Nemačkoj, težimo što boljoj saradnji sa njima.

Vodimo istu borbu. Školarine su jedna od glavnih prepreka obrazovanju mladih iz niže klase. One su istovremene i preduslov i prvi korak ka potpunoj privatizaciji obrazovnog sistema, ka potpunoj obustavi državnog finansiranja Univerziteta. Sigurno ćete se složiti sa našim stavom da su školarine samo mali deo onoga što nazivamo neoliberalnim obrtom, kojeg odlikuje sve veća privatizacija koja ugrožava živote ljudi, i koja je često pompezno predstavljena kao "samoodgovornost".

Dozvolite mi da vas ukratko upoznam sa onim što se poslednjih sedam meseci dešavalo u Nemačkoj:

Do 2005. godine u Nemačkoj su školarine bile zabranjene saveznom zakonom. Ali odlukom državnog suda ovaj zakon je poništen, čime je obaveza finansiranja Univerziteta prebačena na nemačke savezne države. Nekoliko država, pre svega one kojima je upravljao konzervativni CDU (Hrišćansko demokratska unija), brzo su odlučile da ponovo uvedu školarine. Od tada u mnogim saveznim državama održavali su se manje ili više uspešni masovni studentski protesti (npr. u Baden-Wirtembergu i Hamburgu 2005. godine), od kojih su protesti u Hesenu i posebno u Frankfurtu smatrani (sudeći prema nemačkoj štampi) najozbiljnijim i najodlučnijim još od protesta sedamdesetih godina.

Masovne demonstracije u Hesenu počele su u maju 2006. Od tada su se skoro svake nedelje mogle videti velike demonstracije na ulicama svih Univerzitetskih gradova, kao što su Frankfurt, Darmštat, Marburg, Kasel i Gisen. Ove proteste su organizovale autonomne grupe, kao što je frankfurtski "Protestni zbor", i zvanična studentska veća. Privukli smo pažnju svih nacionalnih medija nekoliko puta blokirajući železničke pruge i autoputeve. Jedan od centara protesta bio je Frankfurt, s obzirom na to da se u njemu nalazi jedan od najvećih nemačkih Univerziteta. Ali zbog toga smo platili veliku cenu, jer je do sada u Frankfurtu uhapšeno više od 800 studenata a protiv mnogih od njih će se uskoro povesti sudski procesi.

Zakon protiv kojeg se borimo je našalost već izglasan u parlamentu naše savezne države. Bez obzira na to, mi smo odlučni da nastavimo sa otporom. Podržavaju nas lokalni sindikati, opozicione partije u parlamentu i većina stanovništva. Novi semestar u Frankfurtu je počeo udruženim demonstracijama sindikalaca i studenata koje su na ulice izvele više od 25.000 demonstranata. Pre tri nedelje više od 1000 studenata je protestovalo nakon Generalnog veća Frankfurtskog Univerziteta, blokirajući najvažnije ulice u centru Frankfurta i demolirajući glavnu železničku stanicu, zbog čega je ona bila zatvorena na više od sat vremena i čime je napravljena značajna ekonomska šteta.

Naša sledeće Generalno veće je sazvano za 30. novembar, pošto je to dan "Globalne akcije", čiji je ovogodišnji moto: "Preuzmite ulice – radi besplatnog obrazovanja".

Jedan od naših najvažnijih ciljeva je uspostavljanje mreže sa drugim socijalnim grupama koje su žrtve neoliberalnog obrta nemačke i evropske politike. Takođe pokušavamo da uspostavimo kontakt sa studentskim zbiorovima u nekoliko zemalja. Već smo u kontaktu sa studentskim zbiorovima u Francuskoj, Grčkoj i Čileu i neki aktivisti iz tih zemalja su redovni posetoci naših demonstracija.

Zbog toga želimo da ostanemo u kontaktu i sa vama. Ako ste zainteresovani, neki od vaših aktivista bi mogli da dođu u Nemačku sledeće godine da uzmu učešće u našim demonstracijama i da zajedno razmotrimo mogućnost udruživanja.

Puno pozdrava... i puno uspeha u daljem radu! Ulice su vaše!

Protestni zbor Frankfurtskog Univerziteta

Glasilo studentskog protesta DOLE ŠKOLARINE!

PROTESTNI BILTEN

broj 3

Studentski protest 2006.

<http://protest.zbrka.net> 063/712.66.62 - 064/274.31.73

Filozofski

U četvrtak, 7.12. na studentskom zboru koji je održan na Filozofskom fakultetu, odlučeno je:

1. Funcionerima režimskih studentskih organizacija (SUS i SSB), koje su se javno ogradile od studentskog protesta, neće biti dozvoljeno da u ime tih organizacija učestvuju na studentskim zborovima.

2. Ponoviti ranije usvojene zahteve upravi fakulteta.

3. Od uprave Filozofskog fakulteta zahteva se da studentskom zboru na uvid da izveštaj o finansijskom poslovanju fakulteta, sa podacima o prihodima i rashodima, po stavkama.

4. Na zboru je prikupljeno 2015 dinara za pokrivanje troškova studentskog protesta.

Arhitektonski

Na trećem spratu zgrade tehničkih fakulteta istaknuta su dva velika transparenta „Dole školarine“, organizovano je potpisivanje peticije, a u sredu, 6.12. na Arhitektonskom fakultetu održan je studentski zbor na kome je odlučeno: Da se upravi fakulteta iznesu studentski zahtevi i da se preda fotokopija peticije. Ukoliko uprava ne bude ozbiljno razmotrila studentske zahteve, da se pristupi radikalizaciji protesta.

Matematički

U četvrtak, 7.12. na Matematičkom fakultetu održan je studentski zbor na kome je glavna tema bilo pitanje izjednačavanja zvanja. Okupljeni studenti su optužili studenta prodekana i članove studentskog parlamenta da su na svoju ruku, bez znanja ostalih studenata, uputili dopis KONUS-u u kojem su tvrdili da su studenti Matematičkog fakulteta protiv izjednačavanja zvanja diplomirani i master. Time su ovi studentski predstavnici otežali položaj za 76,000 svojih kolega, studentata BU. Rasprava se na kraju pretvorila u opštu svađu i zbor je završen bez konkretnih zaključaka.

Studenti prirodnih nauka su prikupili preko 1000 potpisa svojih kolega i koleginja.

U akciju prikupljanja potpisa uključili su se i studenti Tehničkog fakulteta u Zrenjaninu, Više tehničke škole u Prijeplju, Više tehničke škole u Čačku...

Filološki

Studentkinje i studenti Filološkog fakulteta predali su upravi fotokopije 3200 potpisa podrške studentskim zahtevima; Dekan je ranije odobrio upis godine u januaru i nagovestio da će na Filološkom fakultetu biti izjednačena zvanja diplomiranih i mastera. Na zahtev studenata za uvid u finansijski izveštaj fakulteta odgovorio je da bi time studenti dobili preveliku hrpu dokumenata sa kojima ne bi znali šta da rade, no uprkos tome, studenti i dalje zahtevaju uvid u finansijski izveštaj.

Ekonomski

Studentske aktiviste koji su prikupljali potpise za studentske zahteve iz zgrade Ekonomskog fakulteta, po nalogu uprave, izbacilo je fakultetsko obezbeđenje. Studenti su se ipak ponovo vratili na fakultet i nastavili sa prikupljanjem potpisa i bili ponovo izbačeni od strane obezbeđenja. Uprkos represiji, preko 500 studenata Ekonomskog potpisalo je peticiju.

FLU

U četvrtak, 7.12. studenti Fakulteta likovnih umetnosti predali su zahteve upravi fakulteta, uz rok od tri dana.

Naslovna strana trećeg broja „Protestnog biltena“

Zapisnik sa studentskog zbora održanog 7. 12. 2006. u sali 101 Filozofskog fakulteta

Zbor je otvorio Matija Medenica, član protestnog odbora, koji je podneo izveštaj o tome šta je urađeno u proteklih 7 dana.

Studenti Arhitektonskog fakulteta su održali zbor na svom fakultetu i uputili zahteve upravi fakulteta.

Postoje indicije da je Filozofski fakultet pretpreo velike materijalne gubitke zbog raznih malverzacija nekih ljudi iz uprave, a pre svega zbog nepovoljnih ugovora sklopljenih sa firmom Plato, koja je zakupila deo fakulteta.

Održan je sastanak sa dekanom. On je predložio neke mere kojima bi se olakšao položaj samofinansirajućih studenata. Ponudio je 8 umesto 5 rata, kao i da rate budu fiksne u odnosu na inflaciju. Zbor je ove ustupke ocenio kao nedovoljne, neki studenti su predlagali da se taj predlog odbije kao uvredljiv. Na zboru je ponovo potvrđen zahtev da se školarine smanje za 50%. Od uprave će se zahtevati uvid u finansijski izveštaj, prihode i rashode fakulteta, a posebno u ugovor sklopljen sa Plato-om, takođe se zahteva momentalno vraćanje 1000 dinara koje je uprava ukrala od samofinansirajućih studenata. Naredni pregovori sa upravom Filozofskog biće održani u petak ili ponedeljak. Na pregovore će ići Maja, Sanja, Filip, Vedran i Milan.

Staša Stanković je predložila da se utvrdi da predstavnici studentskih organizacija, koje su se ogradile od studentskog protesta i blokade Filozofskog, nemaju pravo da učestvuju na zborovima. Zbor je usvojio ovaj predlog.

Na zboru je od priloga prikupljeno 2017 dinara.

Zbor na Matematičkom fakultetu

Matija, student Filozofskog: Taj zbor je organizovao studentski parlament. To je bilo tragikomično. Parlament je organizovao zbor da bi obrazložio svojim studentima zbog čega su parlament i prodekan Matematičkog fakulteta na KONUS-u u Novom Sadu izašli sa tvrdnjom da studenti Matematičkog nisu za autoamatsko izjednačavanje zvanja. Sve je ispalo mnogo šeretski. Izgledalo je kao dnevna politika na televiziji gde se jedan dečko sa Matematičkog, Marko Savić, koji je zapravo hteo da ih smeni i da on bude izabran, prepucavao sa njima. Ni on ni oni nisu koristili neke iole validne argumente kojim bi opravdali ili osporili sam čin slanja tog teksta, koji je rektor tada iskoristio da diskredituje nas studente, koji smo se tu pojavili da protestujemo protiv neizjednačavanja. Rektor je tad izvadio taj njihov dopis i rekao: „Evo, nisu studenti za izjednačavanje. Studenti Matematičkog Fakulteta iz Beograda jasno kažu da nisu za.“

S druge strane kad su studenti Matematičkog saznali šta je njihov parlament uradio, mimo njihovog znanja, a kamoli volje, oni su krenuli da viču, pa sad jedni na jednu stranu, drugi na drugu stranu. To je bio najlošiji zbor na kome sam ja bio pošto ništa nije odlučeno na kraju. U trenutku kad sam ja napuštao tu salu neki dečko iz publike, neko od studenata, koji nisu ni taj Marko ni članovi Parlamenta, stajao je na klupi i vikao ne nekoga, pokušavao da objasni nešto. Potpuni raspad sistema. Ja sam kasnije sreo jednog od momaka iz parlamenta na stanici, dok sam čekao prevoz, pošto mi je komšija. Rekao mi je kako to nije trebalo tako da ispadne, kako je to bio jedan veliki nesporazum i kako oni uopšte nisu imali nameru da šalju to pismo.

Par ljudi iz protesta je govorilo na tom zboru, recimo Tadej, i mi smo bili ti koji su imali argumente. Ali u tom trenutku - džaba sve. Doneli smo i pano. Međutim, kada imaš predsednika parlamenta Matematičkog, koji urla na sve ljude kao da je gonič robova (bukvalno), tu ne postoji nikakav prostor za normalnu diskusiju. Mislim da pola ljudi nisu ni čuli veliki deo priče, niti da su bili u stanju da u tom trenutku razumeju šta god da je pričao bilo Tadej ili ovi iz parlamenta Matematičkog. Bila je tolika buka i tolika konfuzija. Taj zbor je umesto rešenja nekog problema proizveo još veću konfuziju kod samih studenata. Opet, smatram da su argumenti ljudi iz protesta bili oni argumenti koji su bili validini.

Nenad, student Matematičkog: Ja imam još jedan ispit do kraja... sramota je da ja moram da se angažujem. Pošto zbor nije blagovremeno najavljen još je i došao solidan broj ljudi. Dosta studenata završnih godina. Ali na kraju nije bilo ništa konkretno. Oni su se uplašili za te svoje pozicije i onda su od priče „samo da uradimo diplomski i master“, na kraju krenuli da obećavaju neku reformu obrazovanja na Matematičkom fakultetu. Hoće li oni da mi plate za te master studije?

Šta da ti kažem, znači posle tog zbora organizovali su izbore. Kako je to prošlo...? Cepali su plakate. Išli su dotle da student prodekan Matematičkog fakulteta ide i redom cepa plakate svog protivkandidata koji je inače invalid. Pred njim je cepao te plakate, a ovaj mu ništa, naravno, nije mogao. Malo ljudi uopšte zna o čemu se radi. Na sam dan glasanja niko nije znao za koga se glasa i šta se glasa. Malo ljudi je znalo. Nekako su zapali u letargiju. Neće da izađu da se bore za svoje interese nego dopuštaju da mali broj ljudi na Matematičkom fakultetu, student prodekan, donosi odluke u njihovo ime, a protiv njihovog interesa, protiv interesa svih studenata...

Aleks, student Filozofskog: Čovek iz studentskog parlamenta koji je vodio taj zbor se non-stop drao, vikao je kao sumanut, ponašao se izrazito autoritarno. Sve ostale ljude je tretirao kao da su stoka kojoj on treba da odredi kad treba da priča, kad ne treba da priča, koliko ko sme da bude bučan, kad ko može da se javi za reč. Pretpostavljam da je preneo to iz svoje kuće. Pritom, do pred sam kraj zbora niko sem njega, zapravo, nije bio bučan. Na samom kraju zbora se desio potpuni kolaps. Student prodekan Matematičkog fakulteta je zapenio pokušavajući da objasni studentima zašto je studentski parlament Matematičkog fakulteta poslao zvaničan dopis upravi Univerziteta zahtevajući da se masteri i diplomirani ne izjednače. Pošto su na zboru videli da ih svi osuđuju zbog toga on je na mišiće pokušao da objasni taj svoj, već tada se jasno videlo, očigledan promašaj. Ne samo njegov, već celog parlamenta. Tu je izbilo totalni skandal. Zbor se završio totalno nekonstruktivno, bez ikakvog zaključka. Svi su vikali jedni na druge. Jedno rasulo, eto...

Ispisivanje mastera na Filozofskom

Jelena: E, bilo je fenomenalno, delili smo masterima poseban tekst napisan za njih, vezano za vrlo bitne informacije kojih oni uopšte nisu bili svesni, tj. da je zakon prekršen u više navrata... Da su oštećeni na razne načine. Ljudi su bili oduševljeni što im je bila ponuđena opcija da se ispišu. Najbolje je bilo kada su dolazili da se ispišu oni koji su imali predavanja, a još bolje kada su se ljudi, koji su na budžetu, ispisivali sa mastera. Ispisala se gomila samofinansirajućih, ali šlag na torti je bio kada su se ispisivali studenti master studija sa budžeta.

Frka na FLU

Posle razgovora sa studentima Fakulteta likovnih umetnosti (danas sam se cuo s njima) dekan FLU je uzeo tri dana bolovanja. Oni su mu 7. decembra predali zahteve, pa ih je on pozvao u kancelariju i najpre izgrdio zbog korišćenja sintagmi u tekstu, kao što su „gnusna laž“ i „zakržljalogost uprave“, jer one, zaboga, spadaju u domen uvrede. Nakon toga, zakazao im je sastanak za sledeće jutro zapretivši im da će sledećem sastanku prisustvovati i neka pravница. Sledećeg jutra, kada su se naše kolege ponovo pojavile kod dekana, njemu je trebalo nekih pola sata da umoli tu pravnicu da dođe, a kada je došla retko šta je prozborila na sastanku koji je trajao duže od sat vremena.

Dekan je rekao da je fakultet u dugovima 5 miliona i da bi dočarao katastrofalnu situaciju na fakultetu, rekao je: „Mi smo sad potonuli u vodu. Sad nam samo nosevi vire. A vi ste tu samo prosuli prašinu, tako da smo mi potpuno potonuli.“ Zamislite tu situaciju!

Kada su se u jednom trenutku sporili oko toga šta piše u Zakonu o visokom obrazovanju, jedan od studenata se pozvao na zakon i rekao da ga je sam svojim očima čitao jer ga ima na svom kompjuteru. Dekan je na to rekao: „Ozbiljno? Nisam znao da to piše. A jel možete da mi odštampate zakon?“

Problem je što u statutu fakulteta piše da svaki student koji da uslov ima pravo da upiše sledeću godinu na budžetu. Uprava fakulteta sad hoće da primeni novi zakon na studente koji su upisali fakultet po starom statutu. Novi statut još nije donet i niko ne zna kako će izgledati.

Studentima pete godine odseka za vajarstvo uzimaju 100,000 dinara za predmete kao sto su Kamen, Drvo, Metal, iako oni s tim materijalom rade svih prethodnih godina, a sad umesto da rade sa nekim multimedijalnim stvarima, oni su prinudjeni da specijaliziraju Kamen.

(pismo poslato na diskusionu listu Studentskog protesta, 14. decembra)

Studenti BU organizuju

BESPLATNO

putovanje za neograničen broj besnih
koleginica i kolega do Rektorata Univerziteta u
Beogradu na inauguraciju novog rektora!

Plan puta:

Okupljanje uz ZBOR na sledećoj lokaciji:

Filozofski fakultet, sala 101

Ponedeljak, 18.12.2006 u 13h

Potom krećemo na kraći put...I ubrzo stižemo
na dogovorenu lokaciju.

**14:00 - Žurka dobrodošlice uz
prigodan program ispred ulaza u
Rektorat**

Prijave šalјite na:

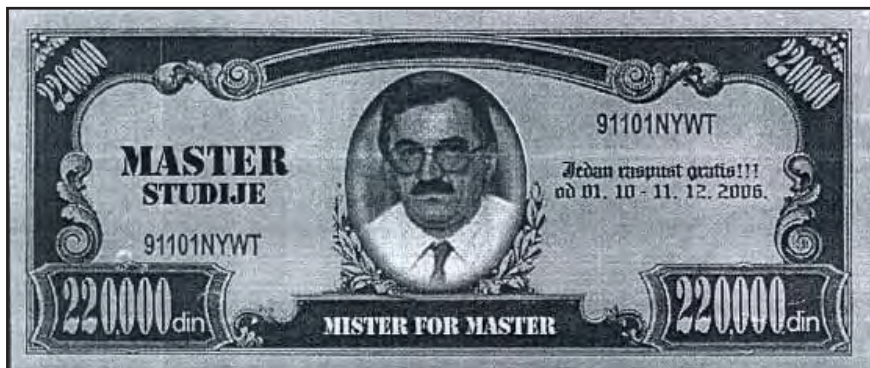
Studentski protest 2006.

<http://protest.zbrka.net>

063.712.66.62 064.274.31.73

studentskiiprotest@gmail.com

Plakat kojim je najavlјen protest 18. decembra

Dekan Ekonomskog fakulteta, Marko Backović, na novčanici od 220.000 dinara

Reakcije na odluku Zakonodavnog odbora Skupštine republike Srbije

Milenko: Bilo mi je smešno što se sad Skupština, kao, bori za naša prava.

Nikola: Nisam ništa pomislio s obzirom da je u toku bila predizborna kampanja. Sasvim je jasno da je to samo zavlačenje i kupovina vremena. Nema od toga ništa.

Matija: Pročitao sam to na internetu. Neko je poslao vest na listu protesta. S jedne strane sam bio zadovoljan što se to pitanje u neku ruku rešilo. Međutim, i dalje sam skeptičan prema toj odluci zato što nova skupština treba da se oformi i postoji mogućnost da njihov odbor ne napravi takvo tumačenje zakona. Iskreno se nadam da je, u stvari, na taj način napravljen prvi krupniji korak da se problem zvanja reši i sasvim je sigurno da do toga ne bi došlo da nije bilo protesta. Pogotovo ne u trenutku kad nisu hteli da izađu u susret zatvorenicima koji su se bunili. Nas su nekako izgleda ipak morali da poslušaju. Ne znam zašto.

Vlatko: Ta odluka je bila očekivana, ali pre svega iz političkih razloga – bližili su se izbori. Hteli su da izađu u susret jednom delu birača. S druge strane državna administracija je i sama videla prednost u izjednačavanju zvanja. Oni nisu imali iste interese sa fakultetima. Nisu delili interese onih fakulteta koji su hteli da profitiraju iz cele priče. To je, u suštini, samo pitanje interesa. Zato su doneli takvu odluku.

Posete Ekonomskom fakultetu

Jelena: Bila sam na Ekonomskom i skupljala potpise. Skupila sam oko 140 što nije loše kad se uzme u obzir da je bio petak, a i treba ljudima vremena da napišu ime, prezime i broj. Mnogi su hteli da pričaju sa mnom pa sam tu potrošila najviše vremena. Mnogi bi aktvinije da učestvuju ali ne mogu da se organizuju. Kritikuju sami sebe jer se tamo ništa ne dešava. Svega par ljudi nije htelo da se potpiše.

Milica: Mi smo otišli na Ekonomski kada je tamo bio svečani prijem studenata master studija. Hteli smo da zainteresujemo ljude, delili smo im neke letke i pamflete. Atmosfera je bila jako loša. Ljudi su bili jako konkurentski nastrojeni jedni prema drugima. Stalno se takmiče na tom prokletom fakultetu pošto ih upisuju preko broja; boje se da kad završe faks neće moći da nađu posao. Sa druge strane obezbeđenje je videlo da odskačemo od mase i uporno su pokušavali da nas isteraju. Onda su došla dva uvažena profesora koji predaju na prvoj godini, oni su nas užasno gnjavili. Pričali su kako su nosili gume ispod Brankovog mosta i da su i oni plaćali studije, da su se studije oduvek plaćale. Jednostavno, lupetali su gluposti. I još su rekli da oni uopšte ne vide razlog da se studije ne plaćaju i kako i mi danas treba da nosimo gume ispod Brankovog mosta.

Vladislav: Na Ekonomskom nije bilo loše, bar ne tako loše kao što sam ja zamišljao da će biti. Naravno, nisu nam dali da razapnemo šatru negde u hodniku i skupljamo potpise na civilizovan način - to je kod njih, kao, zabranjeno. Pošto je taj plan prs'o, uzeli smo da skupljamo potpise od čoveka do čoveka - papir, fascikla, olovka, i presreći po hodnicima. Što se tiče odziva i reakcije ljudi, ja sam iskreno bio vrlo zadovoljan.

A onda me je obezbeđenje uhvatilo i izbacilo napolje. To je bio kraj napora na Ekonomskom za taj dan. Skupio sam 290 potpisa za dva sata rada.

Post Scriptum

U trenutku kada je knjiga *Borba za znanje* ušla u štampu (marta 2007. godine), u Beogradu su studenti i studentkinje u kratkom roku blokirali, jedan za drugim, tri fakulteta. Protestovali su zbog toga što Vlada i Univerzitet nisu činili konkretne korake u cilju rešavanja problema visokog školstva i što ključni zahtevi Studentskog protesta 2006. nisu ispunjeni. Širenje solidarnosti među studentima ispoljilo se i kroz isticanje novog zahteva usmerenog protiv politike rangiranja studenata i podsticanja agresivnog takmičenja među njima. Jedan od neizrečenih ciljeva reforme visokog obrazovanja bio je nastojanje da se studenati ubede da su jedni drugima konkurencija, jer se zakonom predviđa da pravo na upis u budžetskom statusu student može da ostvari jedino neuspelom svojih kolega. Ovakva nastojanja naišla su na studentsku barikadu.

Na kraju 2006. godine, kada je pritisak studenata u protestu popustio, fakultetske uprave su pomislile da je studentsko nezadovoljstvo splasnulo i, kao i do tada, nastavile su da ignorišu studentske probleme. Prvi korak je bilo odbijanje da se uopšte i razgovara sa studentima; na primer, dekan Filo-

Studentski zbor, Arhitektonski fakultet, 13. mart 2007.

zofskog fakulteta, profesor Kostić, je prestao da komunicira sa studentima u vreme kada su učesnici Studentskog protesta podneli krivične prijave protiv odgovornih lica iz uprave fakulteta, zbog brojnih zloupotreba. Uprava Arhitektonskog fakulteta je otišla i korak dalje. Studentkinja prodekanka Arhitektonskog fakulteta je ispred uprave fakulteta potpisala saopštenje u kojem je istaknuto da će svaki pokušaj samoorganizovanja studenata na fakultetu biti tretiran kao „akt anarhizma“. Studenti, kojima je obećan ozbiljan rad na strategiji finansiranja visokog školstva i rešavanje studentskih socijalnih problema, bili su ogorčeni kada su shvatili koliko su njihovi profesori neza-interesovani za svoje studente.

Tinjajuće studentsko nezadovoljstvo buknuo je preko noći. Na zboru studenata Arhitektonskog fakulteta, održanom 6. marta 2007. godine, odlučeno je da se 8. marta organizuje protestno okupljanje ispred zgrade tehničkih fakulteta. Pošto su se na protestu studentkinje i studenti okupili u velikom broju, ubrzo su zaustavili saobraćaj u Bulevaru Revolucije. Posle oko sat vremena po zaustavljanju saobraćaja, kada se broj okupljenih udvostručio, studenti su odlučili da uđu na fakultet i održe zbor u amfiteatru. Na zboru je odlučeno da se u znak protesta prespava na fakultetu, a na prvom zboru održanom narednog jutra odlučeno je da se nastava potpuno obustavi. Studenti su ispraznili većinu sala i slušaonica i sve stolove i stolice premestili u dve velike sale. Tako je počela prva u nizu blokada u Studentskom protestu 2007.

Većina studenata i studentkinja arhitekture se aktivno uključila u blokadu fakulteta. Studenti su organizovali boravak na fakultetu u smenama, posle zborova su prikupljali novac, a celokupan život na blokiranom fakultetu je brzo reorganizovan. Uprava fakulteta, koja je do tada odbijala svaki razgovor sa studentima, sada je molila za pregovore. Plakati kojima su oblepljeni mnogi fakulteti u Beogradu su poručivali da „studenti prelaze u ofanzivu“. Najednom su se i rektor i ministar prosvete zainteresovali za studentske probleme. Na pregovorima, održanim 13. marta, kojima su između ostalih prisustvovali dekan Arhitektonskog fakulteta, rektor i ministar prosvete, studentima prve godine je olako ponuđeno smanjenje školarine za ravno 1.000 evra. Takođe im je obećano da će svi koji očiste godinu moći da upišu narednu na budžetskom statusu, odnosno da na njih, ovaj put, neće biti primenjen Zakon o visokom obrazovanju.

Spavanje na blokiranom fakultetu, FLU, 20. mart 2007.

Studentski pregovarači su na zboru podelili fotokopije ponude koju su dobili od ministra. Posle kraće diskusije, zbor kome je prisustvovalo preko 600 studenata i studentkinja je skoro jednoglasno odbacio ponudu nadležnih kao pokušaj da se razbije solidarnost među studentima i uguši protest, jer bi studentima prve godine bili ispunjeni svi zahtevi, a studentima druge i treće ni jedan. Studenti su potom prekinuli saobraćaj na Bulevaru Revolucije i time poručili javnosti da neće moći da ih učutkaju sa hiljadu evra. To je očigledno ohrabrilo studente Filozofskog fakulteta, koji su narednog dana ponovo blokirali svoj fakultet.

Shvativši da bi situacija lako mogla da se otrgne kontroli, uprava Univerziteta se uspaničila i počela je da preko medija otvoreno preti studentima u protestu da će biti disciplinski gonjeni, pa i hapšeni. Na novim pregovorima, koji su narednog dana održani između studenata arhitekture i ministra prosvete, studentima je ponuđeno više nego prvi put i studentski predstavnici su prihvatili ponudu, iako nisu imali pravo da to učine bez odluke zbora. Očigledno ih je zaplašila medijska hajka. To je još jednom pokazalo da sve odluke treba donositi na masovnim zborovima, jer je

mного teže zaplašiti stotine studenata, nego šaćicu nesigurnih i izolovanih pregovaraća. Bez obzira na to, studenti arhitekture su mnogo postigli zahvaljujući svojoj masovnosti i jedinstvu, ali i jer su u prelomnim trenucima bili spremni na direktnu akciju.

Naredne večeri, studenti Filozofskog fakulteta su odlučili da prekinu blokadu svog fakulteta i stupili su u napete pregovore sa upravom. Sve odluke o budućem toku protesta studenata Filozofskog leže na narednim studentskim zborovima.

Svega nekoliko dana kasnije, u ponedeljak 19. marta, studenti Fakulteta likovnih umetnosti su na zboru odlučili da blokiraju svoj fakultet. Zahtevi i problemni studenata FLU vrlo su slični zahtevima njihovih kolega sa Filozofskog, Arhitekture i mnogih drugih fakulteta – u pitanju su visoke školarine, promene pravila studija nakon upisa i katastrofalan finansijski položaj samog fakulteta. Studenti su svoju kreativnost iskoristili da bi u isto vreme jasno i maštovito izrazili oštru kritiku sirove logike

Studentski zbor, FLU, 21. mart 2007.

onih koji smatraju da je znanje roba, a ne javno dobro. U trenutku kada ova knjiga ulazi u štampu, navršava se druga nedelja blokade Fakulteta likovnih umetnosti.

Kada je na Filološkom fakultetu organizovana tribina na kojoj je prodekan za nastavu pokušao da predstavi sprovođenje reformi, studentkinjama i studentima je postalo jasno da fakultet nije u stanju da reši nagomilane probleme i da je reforma uglavnom neuspešna. Studenti su se organizovali i napravili su bilten kojim su informisali ostale kolege o dešavanjima na fakultetu. Veliki zbor studenata Filološkog je zakazan za 27. mart. Za taj dan su takođe bili zakazani i zborovi na Filozofskom i FLU. Studenti Filozofskog su se nakon svog zbora podržali kolege sa FLU i pomogli im da zaustave saobraćaj u Pariskoj ulici. Za to vreme je u prepunoj Sali heroja na Filološkom fakultetu održan zbor na kome su formulisani i usvojeni zahtevi protesta. Potom su studenti izašli sa fakulteta i zaustavili saobraćaj u Vasinoj, a ubrzo su im pridružile kolege i kolegice sa Filozofskog i FLU. Okupljeni studenti su formirali zajedničku kolonu i održali

Bulevar Revolucije, 13. mart 2007.

protestnu šetnju do Vlade i Ministarstva prosvete. S obzirom da je ovaj protest bio spontan i neplaniran, mnogi su bili iznenađeni masovnošću i dobrom organizacijom.

U međuvremenu su dekani Filozofskog i Arhitektonskog fakulteta, rektor Univerziteta u Beogradu i odlazeći ministar prosvete i sporta, pokušali da orkestriraju prljavu medijsku kampanju protiv Protesta. Oni su pokušali da u medije proture tezu da su studenti nesposobni da se sami organizuju i da iza svih protesta i blokada stoji „kripto-politička“, „anarho-sindikalna organizacija“, koja navodno manipuliše studentskim nezadovoljstvom. Na taj način, upravo oni koji tvrde da su studenti izmanipulisani, pokušali su da izmanipulišu medije izjavljujući da učesnici protesta nisu studenti, kao i dovodeći u pitanje njihove motive i namere.

Na ove pokušaje medijske manipulacije najbolje je odgovorio novinar Ljubomir Živkov u emisiji „Retrovizor“ na TV B92, emitovanoj 18. marta 2007. godine: „Rektor Beogradskog univerziteta rasrdio se na studente Arhitektonskog i Filozofskog fakulteta zbog hibrisa da traže manje školarine. Preti im i pita se ko stoji iza njihovog protesta. Nameštenici do juče državnog univerziteta ponašaju se kao vlasnici kapitalističkog koncerna. Pa niste vi univerzitet posle kraha socijalizma otkupili pa da sada kao gazde, a imajući odranije dozvole za rad, određujete cenu školarine tako da jedino vama bude dobro, pri čemu ne dajete ni deseti deo onoga što daje prosečan univerzitet na zapadu! Parole „Dole školarine!“ i „Ko nije s nama platiće!“ izvrsne su. Žao mi je što ih nisam ja smislio, pa da rektoru kažem: „Ja sam taj koji kvari i huška omladinu!“.

Oni, čiji bi primarni zadatak trebao da bude prenošenje znanja i iskustva, su iskoristili reformu da se obogate, a sama reforma je zamišljena tako da talenat pretvori u mogućnost koju je nemoguće realizovati bez novca. S obzirom na težak materijalni položaj većine građana i bezobzirnost svih nadležnih, jasno je da revolt na univerzitetima u Srbiji tek počinje. Zbog toga se moramo dobro organizovati na fakultetima i međusobno se povezati. Samo tako ćemo moći da uspešno odgovorimo na sve izazove sa kojima ćemo se suočiti u budućnosti.

Marta 2007. godine

The Struggle for Knowledge

In the autumn of 2006, students at the University of Belgrade launched the first organised counter-offensive against neo-liberal reforms of higher education in Serbia. In this way they continued the same struggle initiated earlier in the same year by their colleagues from France, Greece and other countries across the world.

The neo-liberal restructuring of society and education is not only an unsuccessful strategy of development for a peripheral economy, but it also has a very direct negative impact on both working and academic practice of professors and students. Knowledge and research are being turned into commodities, an investment by the state and private sector, the value of which is determined by the market. Due to the necessity of maintaining macroeconomic stability by a restrictive budget policy, the burden of financing education is increasingly being passed to the individual. Students are forced to take only the courses that they can afford to „purchase“ on the market, they are forced to buy new textbooks for each subject in every successive year of their studies, they even have to pay to apply for an examination applications or to change the examiner. Basically, they are forced to work for a wage in order to afford their studies...

The rejection of the notion of education as a commodity, to be bought and sold on the market, was the central focus of the Student Protest. This was most obvious from the official slogans: „Down with the tuition fees!“ , „We are studying – they are profiting!“ and especially „Blockade the faculty because knowledge is not a commodity!“. The most significant characteristic of the protest was its emphasis on collective and non-hierarchical modes self-organisation. All the main decisions were made at mass meetings open to all protest participants. Anyone could speak and state their opinion. These were the forums in which student demands and plans were made, changed and formalised.

Students demanded a 50% cut in tuition fees, clear and transparent criteria for establishing the amount of tuition fees and accounts in general, and the recognition of the title of (four-year) „graduated student“ as equivalent to the new „master“ (3+2) level introduced by the Law on Higher Education. After a series

of unsuccessful negotiations with state and university representatives, groups of students decided to radicalise the protest and thus reveal the wider social potential of their own struggle. The first step in the radicalisation of the protest was to organise for a blockade of the Belgrade University Rectorate to coincide with the sitting of the highest body uniting all the universities in Serbia (KONUS). The most important episode of the protest, however, was the blockade of the Faculty of Philosophy, which lasted from 22 to 28 November 2006.

The Student Protest lasted three months, from the beginning of October until end of December 2006. It included eight public protest meetings, over 30 student gatherings at the Faculty of Philosophy and approximately 15 gatherings at other faculties across the city. Over 17 000 students of Belgrade University signed petitions in support of protest demands.

The participants of the protest realised that, acting collectively, they could change the conditions in which they work and live. The protest became a more and more articulate critical praxis aimed against the injustices of the system. With the ever deepening divide between the official and the unofficial Serbia as their context, the organisational methods, the direction and the social critique inherent in the Student Protest all indicate the appearance on the scene of a new generation ready to face the social problems of transition Serbia and eager to build a truly democratic alternative to the existing system.